

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Ἐφημερίου Ἀγίου Θεοδώρου

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΧΟΡΑΗ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ



Ἐν Ἱερᾷ Μητροπόλει Πάφου-Κύπρου

1940

Τύπος Κ. Δ. ΧΑΜΠΙΑΟΥΡΗ—Πάφος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ



Ἀπαγορεύεται πᾶσα ἑνατύπωσις ὑπὸ ξένου ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγγραφέως ἢ τῶν κληρονόμων του

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Μετὰ πολυετῇ ἐργασίᾳ, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης μελέτης, τὴν ὁποίαν ἀναθέτομεν εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν ἄττιον εὐγνωμοσύνην, ὥς φυλάξασαν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως κατὰ τοὺς μαύρους καὶ σκοτεινοὺς αἰῶνας τῆς δουλείας, εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ γαλουχήσασαν μετὰ τῆς γλώσσης καὶ τὴν μουσικῇν.

Παραδίδομεν ἤδη τὴν μελέτην μας αὐτὴν εἰς τοὺς περὶ τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν ἀσχολουμένους, οὐχὶ ὥς τέλειόν τι ἔργον, διότι οὐδὲν ἔργον ἀνθρώπινον εἶναι τέλειον, ἀλλὰ διὰ νὰ κεντήσωμεν τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλομάθειάν των ὑπὲρ τῶν πατρικῶν μας παραδόσεων χάριν τῶν ὁποίων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ οἱ σοφώτατοι πρόγονοι ἡμῶν ἐμερίμνησαν τόσον διὰ τὴν γλῶσσαν ὅσον καὶ διὰ τὴν μουσικὴν, συνδέσαντες αὐτὰς διὰ τῆς βραχείας καὶ μακρᾶς φωνῆς τῶν γραμμάτων, διὰ τῶν συλλαβῶν, διὰ τῆς βραχείας καὶ μακρᾶς θέσεως καὶ ἄρσεως τοῦ χρόνου, διὰ τῶν διαφόρων ποδῶν καὶ μέτρων τῆς ποιήσεως, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ προπάτορες, διδάσκαλοι καὶ πατέρες διαδοχικῶς μέχρις ἡμῶν, οἵτινες κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν λόγιον, ἤλθομεν νὰ λάβωμεν μέρος «εἰς τὸν κόπον αὐτῶν».

Διὰ τῆς μελέτης μας αὐτῆς, καθαπτόμεθα ὅλων τῶν περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ζητημάτων ἔστω καὶ ἀτελῶς· θὰ θεωρήσωμεν δὲ ἑαυτοὺς λίαν ἱκανοποιημένους, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ προσφέρωμεν καὶ μικρὸν τι χρησίμον εἰς τὸ μαγικὸν οἰκοδόμημα τῆς Βυζ. Μουσικῆς.

Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας διδασκθεὶς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, ὑπηρετῶν αὐτὴν καὶ θεραπεύων ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἕως σήμερον, εὗρισκω δύο σημαντικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν πρόοδόν της.

Πρῶτον ἐμπόδιον εἶναι ἡ ἑλλειψὶς πλήρους καὶ τελείου θεωρητικοῦ μὲ κανόνας, ἀσφαλεῖς ἀποδείξεις καὶ βάσεις, εἰς τε τὰς κλίμακας, τόνους, συστήματα καὶ ἤχους.

Πολλὰ θεωρητικὰ μουσικῆς ἐξεδόθησαν ὑπὸ διαφόρων, ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἱκανοποιεῖ τὸν φιλομαθῆ καὶ φιλόμουσον μουσικόν. Καὶ ἂν ἐξαιρεθῇ τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν θεωρητικὸν τὸ 1832, συνταχθὲν παρὰ Χρυσάνθου Ἀρχιεπισκόπου Δυρραχίου, ὅλα τὰ ἄλλα διδάσκουν ξένα καὶ ἀνεφάρμοστα πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν.

Δεύτερον ἐμπόδιον, εἶναι ἡ ἑλλειψὶς καταλλήλου ὄργάνου διὰ τῇ διδαχῇ μουσικῆς ἐπὶ τούτου, πρὸς ἐμπρακτον ἐφαρμογὴν καὶ ἀπόδειξιν τῶν ἐν τῇ Βυζαντινῇ Μουσικῇ διδασκομένων Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Μουσικὴ ἐξηπλώθη παντοῦ καὶ προσδεύει ἕνεκα τῆς ταυτότητος καὶ συμφωνίας τῶν μουσικῶν ὀργάνων Ἐκκλησίας καὶ θεάτρου, ὑπὲρ αὐτῆς ἐρριθμησμένων

Ὁ διδάσκαλος τῆς Β Μουσικῆς, λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης διαφορᾶς τῶν κλιμάκων μεταξὺ Βυζαντινῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς, οὐδὲν μουσικὴν ὄργανον ἔχει συμβοηθὸν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομένων εἰμὴ μόνον ἀτελές τι καὶ δύσχρηστον Μονόχορδον, καὶ τοῦτο ἄγνωστο εἰς τοὺς μουσικοὺς μας, οἱ ὅποιοι ἕνεκα τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν μοιτικῶν ὀργάνων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, ἡδιαφόρῳσαν καὶ τὴν κατ' ἰδίαν διδαχὴν μουσικῆς, βοηθεία μουσικῶν ὀργάνων

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπιδοθείς εἰς τὴν μελέτην τῆς μουσικῆς διὰ τοῦ Μονοχόρδου, τοῦ μόνου καταλλήλου ὄργάνου, τοῦ ἀλφαβήτου τούτου τῆς Μουσικῆς μας, ἀπεφάσισα τὴν συγγραφὴν καὶ ἔκδοσιν μουσικῆς θεωρίας, ἐστηριγμένης ἐπ' αὐτοῦ (τοῦ Μονοχόρδου) ἔχων τοῦτο οὕτως εἰπεῖν, ὡς ναυτικὴν πυξίδα τῆς πράξεως. ὁδηγὸν καὶ σύμβουλον, εἰ τοῦ ὁποῦλου λύονται πολλὰ ἄξια προσοχῆς μουσικὰ ζητήματα Ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου βασίζονται αἱ Κλίμακες, ἀποδεικνύονται οἱ τόνοι αἱ συμφωνίαι, καὶ τὰ γένη τῆς μουσικῆς

Ἀλλ' ἐνῷ ἀποδεικνύεται φανερά καὶ φαίνεται καθαρά ἡ βάσις τῶν τόνων τῆς Β. Μουσικῆς, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Μονοχόρδου, προκειμένης ὁμως περὶ ἠνωμένης καὶ συνεχοῦς μελωδίας, καθίσταται δυσχερὲς τῇ, ἡ διὰ τούτου ἐκτέλεσις ταύτης ὄντος ἀκαταλλήλου δι' ἡρμοσμένην ἐτενῆ μελωδίαν, καὶ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου φαίνεται, κακῶς θεβαίως, σκοποῦς εἰς τοὺς μουσικοὺς καὶ παντελῶς ἀνωφελὲς ἡ γνῶσις του

Τοιοῦτο μουσικὸν ὄργανον δυνάμενον νὰ ἐκτελῇ εὐχερῶς καὶ πταίστως ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Β Μουσικῆς, εἶναι τὸ τετράχορδον (βιολί), τὸ ὁποῖον εἶνε ἐλεύθερον ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς τῶν διαστημάτων, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκειται ἄλλα ἑγχόρδα μουσικὰ ὄργανα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς. Ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας ἐδιδάχθημεν ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Β Μουσικῆς ἄνευ τῆς βοηθείας μουσικοῦ τοιοῦτου ὄργάνου, εἰν ματαιοπονία, καὶ σπανίως ἐπιτυχάνουν τοῦ σκοποῦ των διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι διὰ τοῦ Πα, Βου, Γα, Δι, ὡς βλέπομεν τοῦτο ἐν πράξει· τὸ μουσικὸν ὄργανον συντείνει πολὺ εἰς τὸν μουσικὸν καθ' ὅλῳ ἢ ὡς νὰ ἔχη ἀντὶ ἐνός, δέκα διδασκάλους

Πᾶς βουλόμενος νὰ μάθῃ τὴν Β Μουσικὴν ὀφείλει ἀπαραιτήτως ἔχει πρὸς τὸ Μονόχορδον του καὶ τὸ Τετράχορδον διότι ἐκεῖνα τὰ ποῖα διδάσκεται διὰ τῆς φωνῆς ἀόρατα καὶ ἀπιαστα, τῶν αἰσθημάτων, τὰ βλέπει ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου, τὰ ἀκούει, τὰ ἐφαρμόζει καὶ ἐκτελεῖ διὰ τοῦ Τετραχόρδου, ἐν συνῶδιᾳ διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ σκούμενος οὕτω πως, ἐξοικειοῦται εἰς τὸ ψάλλειν εὐχερῶς καὶ ἀπτεστω

Ἐν τῇ παρούσῃ θεωρίᾳ διδάσκονται διὰ κανόνων καὶ παραδειμάτων οἱ μουσικοὶ χαρακτήρες, αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν, αἱ συνθέσεις καὶ πλοκαὶ αὐτῶν, ἡ ὀρθογραφία καὶ σύνταξις αὐτῶν, τὰ γένη τῆς Μουσικῆς καὶ ὁ ἐπὶ χορδῆς καθορισμὸς τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἢ εἶναι ἡ βάσις ὅλων τῶν ἄλλων. Ἐπίσης διδάσκεται κατ' ἰδίαν ἡμ

μέθοδον ἡ Διατονικὴ Κλίμαξ τῶν ἀρχαίων, Εὐκλείδῃ τοῦ μαθηματικοῦ, Πυθαγόρῳ τοῦ φιλοσόφου, καὶ Χρυσάνθῳ, διδασκάλῳ τῆς ἐν χρήσει Β Μουσικῆς ὡς καὶ ἡ κατ' ἡμᾶς κατὰ τὸ σύστημα ἐκείνου διδάσκονται ἐπίσης οἱ Ἐπόγδοοι, οἱ Ἐπίτριτοι, οἱ Ἐπιενδέκατοι, οἱ παλμοὶ τῆς χορδῆς τοῦ διατονικοῦ καὶ τοῦ χρωματικοῦ γένους καὶ τοῦ Δευτέρου ἡχοῦ νῦν τὸ πρῶτον, διδάσκεται ἐπίσης τὸ ἐναρμόνιον γένος κατ' ἴδιον τρόπον, διδάσκεται ἐπίσης ὁ χρόνος, ἡ ἀγωγή, οἱ πόδες, τὰ μέτρα, οἱ ρυθμοὶ, καὶ τὰ χρονικά τούτων σημεῖα διὰ παραδειγμάτων, καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἀρχαία καὶ νέα προσῳδία, οἱ πολυσύλλαβοι φθόγγοι, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς μουσικῆς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ὕψος, διότι ὡς εἶναι πανθομολογούμενον, σήμερον ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ δὲν εὐρίσκεται εἰς εὐχάριστον θέσιν

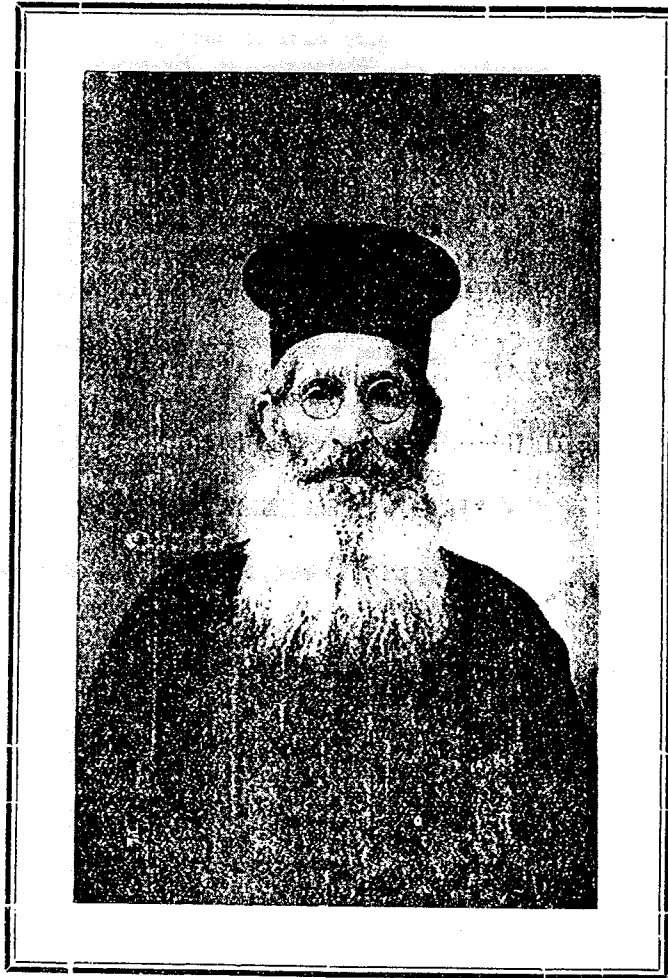
Ταῦτα πράττομεν ἐν τῇ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μας, διὰ νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν εἰς ἄλλους, ὅπως προδῶσιν εἰς ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν αὐτῆς

Τελειώνοντες ζητοῦμεν τὴν εὐμενῇ ἀποδοχὴν τῆς θεωρίας ταύτης καλουμένης ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΧΟΡΑΗΣ καὶ κρίσιν εὐνοικὴν παρὰ τοῦ μουσικοῦ κόσμου διὰ τὰς ἐλλείψεις μας

Ἐν Ἱ Μετροπόλει Πάφου 12 Σεπτεμβρίου 1939

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Θεωρία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς



«Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον»
«αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου»
«Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχῃ»
(Ψαλμ. 145)

- 1 Τῆς παρούσης μουσικῆς θεωρίας καλουμένης BYZANTINΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΧΟΡΔΗΣ ὁ κύριος καὶ τελικὸς σκοπὸς ἀφορᾷ εἰς τὴν διὰ κανόνων, παρατηρήσεων, ἀσκήσεων, καὶ παραδειγμάτων διδασκαλίαν τῶν εὐμοιρούντων λυγρᾶς καὶ ὑγειοῦς φωνῆς, εἰς τὸ νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ ἐν τῇ ἐκφωνήσει τῶν λέξεων, νὰ ποιῶσι διαστήματα καὶ μονὰς καλλιφώνους εἰς ἐκτέλεσιν μελωδικῆς μολπῆς.
- 2 Ἡ ἡμετέρα Μουσικὴ καλεῖται Βυζαντινὴ καὶ διαίρεται εἰς ἐκκλησιαστικὴν δι' ἧς ὑμνεῖται τὸ θεῖον, καὶ εἰς ἐξωτερικὴν, δι' ἧς τὰ κοσμικὰ ἡμῶν ἄσματα, καὶ ἡ θεὰ Μελοποιεῖν θεωρεῖται.
- 3 Ἀπὸ ἀπόψεως διδασκαλίας διαίρουμεν τὴν Β. Μουσικὴν εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν. Θεωρητικὴν καλοῦμεν ἐκείνην, δι' ἧς κατανοοῦμεν τὴν ὕλην τῆς Μουσικῆς μανθάνομεν τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ, τὸ βραδὺ καὶ τὸ ταχὺ, ἀποκτῶμεν τὴν ἔξιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν φθόγγων, τὴν σχέσιν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν ἣτις δίδεται εἰς τοὺς χαρακτῆρας, ἵνα γράφηται τέλειον τὸ μέλος. Πρακτικὴν δὲ καλοῦμεν ἐκείνην ἣτις βάλλει εἰς πράξιν τὰς ἀρχάς τῆς θεωρίας, οὕτως ὥστε τὴν ἐγνωσμένην ὕλην μελωδοῦμεν συμφώνως πρὸς τὴν δύναμιν τῶν χαρακτῆρων.

Ἔννοιαι καὶ ὀρισμοὶ τῶν στοιχείων τῆς Θεωρητικῆς Μουσικῆς

- 4 Φθόγγος καλεῖται μελωδικὴ φωνὴ ἐξερχομένη ἀπὸ ἀνθρώπινου στόματος ἢ ὀργάνου, εἰς παραγωγὴν μέλους, πᾶσα δὲ φωνὴ μὴ ἀφορώσα εἰς παραγωγὴν μέλους καλεῖται Ψόφος (κρότος). Οἱ φθόγγοι διαίρουνται εἰς ἐμμελεῖς καὶ πεζοὺς. Ἐμμελεῖς καλοῦνται ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους χρῶνται οἱ ἄδοντες, καὶ πεζοὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἡμεῖς λαλοῦμεν, καὶ οἱ ῥήτορες ἀπαγγέλλουσι.
- 5 Ἐν τῇ Β. Μουσικῇ φθόγγοι κυρίως εἶναι τὰ ἑπτὰ πρῶτα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, ἀτινα διὰ προσλήψεως ἐτέρων ὀκτὼ χάριν εὐφωνίας σχηματίζονται ὡς ἑξῆς :
Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη.
Διὰ τῶν φθόγγων τούτων ἀναγινώσκονται οἱ μουσικοὶ χαρακτῆρες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζεται ἡ μελωδία.
- 6 Διάστημα λέγεται τὸ μεταξὺ δύο παρακειμένων φθόγγων ὕψος ἧχου τινὸς ὀξυτέρου πρὸς τὸ τοῦ βαρυτέρου, καὶ ἡ διαφορὰ ἀποστάσεώς τινος ἧχου χορδῆς ἐπιμηκεστέρας ἀπὸ βραχυτέρας,
Τμήμα δὲ λέγεται τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ διαστήματος Σημείωσις. α' Οἱ ἐμμελεῖς φθόγγοι ἐπὶ χορδῆς σημειοῦν-

ται καθ' ὠρισμένα διαστήματα

Σημ. β' Ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος χορδῆς τινὸς ἐπὶ τῆς αὐ-
τῆς βάσεως λέγεται Βόμβος.

- 7 Τόνος εἶναι θέσις ἡχου παραβαλλομένου πρὸς ἄλλους
βαρυτέρους ἢ ὀξυτέρους ὡς καὶ τὰ διάφορα σημεία τῶν δι-
στημάτων ἐπὶ τῆς χορδῆς, ἀφ' ὧν ἐκπέμπονται οἱ διάφοροι
ἦχοι καὶ τόνοι
- 8 Οἱ τόνοι εἶναι βίσεις τῶν φθόγγων ἀπὸ τοῦ βαρέος ἐπὶ
τὸ ὀξύ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βαρὺ Ὁκτώ δὲ φθόγγοι
ἀποτελοῦσι Κλίμακα μιᾶς ὀκταφωνίας, περὶ ἧς λέγομεν.

Κλίμαξ

- 9 Κλίμαξ λέγεται ἡ διὰ τῶν φθόγγων ἀνάβασις καὶ κα-
τάβασις τοῦ ἡχου, ἡ ὀξύτης καὶ βαρύτης τῆς φωνῆς,
ἣτις λέγεται συνεχῆς παραλλαγή, ὅταν οἱ φθόγγοι προ-
φέρωνται κατὰ σειρὰν, βουστροφηδόν, ὡς Πα, Βου, Γα, Δι,
Κε, Ζω, Νη, Πα, Νη, Ζω Κε, Δι, Γα, Βου, Πα. Ὑπερβα-
τὴ δὲ ὅταν σιωπῶνται δύο ἢ περισσότεροι, ὡς Πα, Γα,
Βου, Κε, Δι—Νη.
- 10 Εἰς τὸ συνεχὲς τὸ ποσὸν τῆς ἀποστάσεως εἶναι 1 εἰς
δὲ τὸ ὑπερβατὸν τὸ ποσὸν τῆς ἀποστάσεως εἶναι 2, 3, 4, 5,
κ.λ.π. ὅπερ γνωρίζεται διὰ τῆς Κλίμακος οὕτω.

Πα	Βου	Γα	Δι	Κε	Ζω	Νη	Πα
0	1	2	3	4	5	6	7

π.χ. δίδονται δύο φθόγγοι Πα, Δι, καὶ ζητεῖται τὸ ποσὸν
τῆς ἀποστάσεως. Παρατηροῦμεν εἰς τὴν Κλίμακα ὅτι ὁ Πα
ἀπέχει ἀπὸ τὸν Δι τρεῖς φθόγγους· ἄρα τὸ ποσὸν τῆς ἀ-
ποστάσεως εἶναι τρία ὁμοίως καὶ τὸ Πα, Ζω εἶναι 5 καὶ
τὸ Πα, Πα, εἶναι 7 ὁμοίως ἐξετάζονται καὶ τὰ λοιπὰ ἀ-
ναλόγως, καὶ μόνον ὁ φθόγγος ἀπὸ τὸν ὁποῖον μετρῶνται
οἱ ἄλλοι δὲν λογαριάζεται.

Ποσόν

- 11 Ποσὸν εἰς τὴν Μουσικὴν θεωρεῖται ἡ ἀνάβασις καὶ κα-
τάβασις φωνῆς μελωδικῆς ἐκτελουμένης ἐπὶ καθωρισμέ-
νων θέσεων διὰ σειρᾶς φθόγγων, ἐπὶ τῶν μουσικῶν χα-
ρακτῆρων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀνάβασις λέγεται ἄνοδος
ἢ ἐπίτασις ὡς Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, ἡ δὲ κατάβασις
κάθοδος ἢ ἀνεσις ὡς Κε, Δι, Γα, Βου, Πα.

Χαρακτῆρες

- 12 Ἡ μουσικὴ διδάσκεται διὰ τριῶν μεθόδων α') διὰ ζώσης
φωνῆς β') διὰ μουσικῶν ὀργάνων γ') διὰ μουσικῶν χα-
ρακτῆρων, οἵτινες παριστῶσι τὸ μέλος ἐν τῇ προφορᾷ τῶν
φθόγγων, καὶ οἵτινες διαιροῦνται εἰς χαρακτῆρας ποσότη-
τος, χρόνου, καὶ ποιότητος.

Χαρακτῆρες Ποσότητος


- 13 Ποσότης εἰς τὴν Μουσικὴν λέγεται ἡ δύναμις τῶν χα-
ρακτῆρων ὡς πρὸς τὴν ἰσότητα, τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν βα-
ρύτητα. Οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος εἶναι δέκα καὶ διαι-
ροῦνται εἰς ἀνιόντας καὶ κατιόντας ὡς ἐξῆς:

ΑΝΙΟΝΤΕΣ

ΚΑΤΙΟΝΤΕΣ

Ἴσον	—	ο	Ἀπόστροφος	⋈	α
Ὀλίγον	—	α	Ὑπορροή	⋈	2
Πεταστὴ	⋈	α	Ἐλαφρὸν	⋈	β
Κεντήματα	⋈	α	Χαμηλὴ	⋈	δ
Κέντημα	⋈	β			
Ὑψηλὴ	⋈	δ			




- 14 Ἐκ τούτων τὸ μὲν Ἴσον προφέρεται διὰ τινος τῶν ἐ-
πὶ φθόγγων ἀλλὰ εἶναι ἄμετρον. διὸ λέγεται χαρακτῆρ
ἰσότητος, διότι οὐδεμίαν δύναμιν φανερώνει ὀξύτητος ἢ
βαρύτητος· προφέρεται δὲ πάντοτε διὰ τοῦ φθόγγου καὶ
ἐπὶ τοῦ τόνου τοῦ προηγηθέντος χαρακτῆρος, ὅπερ δηλοῦ-
ται καὶ διὰ τοῦ προκειμένου αὐτοῦ μηδενικοῦ — 0
- α' Τὸ δὲ Ὀλίγον, ἢ Πεταστὴ καὶ τὰ Κεντήματα δηλοῦσι τὸν
πρῶτον ἀνιόντα φθόγγον, ὅπερ δηλοῖ τὸ προκειμένον αὐ-
τοῖς α. ὡς — α, ⋈ α, ⋈ α,
- β' Τὸ Κέντημα φανερώνει τὸν δεύτερον ἀνιόντα ὑπερβα-
τῶς, ὅπερ δηλοῦται διὰ τοῦ προκειμένου αὐτῷ 2 β.
- γ' Ἡ ὕψηλὴ φανερώνει τὸν τέταρτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα
καὶ δηλοῦται διὰ τοῦ δ ὡς ⋈ δ'.
- 15 Ἡ Ἀπόστροφος φανερώνει τὸν πρῶτον κατιόντα φθόγ-
γον, ὡς ⋈ α
- α' Ἡ Ὑπορροή φανερώνει δύο κατὰ συνέχειαν κατιόντας
φθόγγους, ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ προκειμένος αὐτῇ ἀριθμὸς
ὡς 2
- β' Τὸ Ἐλαφρὸν φανερώνει τὸν δεύτερον ὑπερβατῶς κατι-
όντα ὅπερ δηλοῖ τὸ προκειμένον αὐτῷ ὡς ⋈ β.


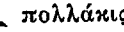





- γ' Ἡ Χαμηλὴ φανερώγει τὸν δ'. ὑπερβατῶς κατιόντα
ὡς  δ.
- 16 Γράφοντες λοιπὸν τὴν μελωδίαν, διὰ πάσης ἰσότητος μεταχειριζόμεθα τὸ Ἴσον, διὰ δὲ πάσης τῆς συνεχοῦς ἀναβάσεως μεταχειριζόμεθα τὸ Ὀλίγον, τὰ Κεντήματα, καὶ τὴν Πεταστὴν, διὰ δὲ πάσης συνεχοῦς καταβάσεως, τὴν Ἀποστροφὸν καὶ τὴν Ὑπορροήν, διὰ τὴν ὑπερβατὴν ἀνάβασιν μεταχειριζόμεθα τὸ Κέντημα καὶ τὴν Ὑψηλὴν ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς, καὶ διὰ τὴν ὑπερβατὴν κατάβασιν τὸ Ἐλαφρὸν καὶ τὴν Χαμηλὴν.

Χρόνος καὶ Χρονικοὶ χαρακτῆρες

- 17 Χρόνος εἰς τὴν Μουσικὴν καλεῖται ἡ κατὰ μέτρον τοῦ κινουμένου ἢ κίνησις ἐνὸς σώματος κατὰ θέσιν καὶ ἄρσιν. Θέσις λέγεται ἡ πᾶσα εὐτακτος κρούσις· ἄρσις δὲ ἡ ἀντίθετος φορὰ τοῦ κινουμένου σώματος πρὸς τὴν θέσιν. Ὁ ἐκ τῆς κρούσεως προερχόμενος κρότος καλεῖται Ψόφος.
- 19 Ἐκαστος τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος δηλοῖ ἐν τῇ πράξει φθόγγον τινὰ καὶ δαπανᾷ χρόνον ἓνα, πλὴν τῆς Ὑπορροῆς ἣτις φέρουσα ἐν αὐτῇ δύο κατὰ συνέχειαν φθόγγους, δαπανᾷ καὶ χρόνους δύο ἀνὰ ἓνα δι' ἕκαστον τῶν φθόγγων τῆς Ἐν τούτοις ὁμοῦς πολλάκις τὸ μέλος ἀπαιτεῖ ὅπως εἰς φθόγγους δαπανᾷ πολλοὺς χρόνους, καὶ εἰς χρόνος πολλοὺς φθόγγους, ἕνεκα τούτου ὠρίσθησαν οἱ χρονικοὶ χαρακτῆρες, οἵτινές εἰσιν οἱ ἑξῆς ἑξ :

Τὸ Κλάσμα	~	Τὸ Ἀργὸν	7
Ἡ Ἀπλῇ	.	Ἡ Σιωπῇ	Λ
Τὸ Γοργὸν	Γ	Ὁ Σταυρὸς	+

- 18 Τὸ Κλάσμα τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας τῆς ποσότητος πλὴν τῶν Κεντημάτων καὶ τῆς Ὑπορροῆς καὶ διαρκεῖ χρόνον ἓνα, ἐκτὸς τοῦ εἰδικοῦ χρόνου τοῦ χαρακτῆρος ἐφ' ὃν ἐτέθη, ὡς 
- 20 Ἡ Ἀπλῇ ὑπογράφεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας, πλὴν τῶν Κεντημάτων καὶ δηλοῖ χρόνον ἓνα ἐκτὸς τοῦ εἰδικοῦ χρόνου τοῦ χαρακτῆρος ὑφ' ὃν ὑπεγράφη. Ἡ Ἀπλῇ γράφεται καὶ Διπλῇ καὶ Τριπλῇ ὑπὸ τοὺς χαρακτῆρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέχονται καὶ οἱ χρόνοι ἀπὸ δύο εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὡς  
- 21 Τὸ Γοργὸν τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας πλὴν τῆς Πεταστῆς, ὃ δὲ χαρακτήρ ὃ φέρων Γοργὸν, προφέρεται εἰς

- τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου ὡς   πολλάκις ὁμοῦς ἀπαιτεῖται Δίγοργον ἢ Τρίγοργον ὡς   ὁπότε προφέρονται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου δύο ἢ τρεῖς χαρακτῆρες.
- 22 Τὸ Ἀργὸν τίθεται ἐπὶ ταύτης καὶ μόνῃς τῆς θέσεως  ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ Κεντήματα λαμβάνονται· εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ προηγουμένου χρόνου ὡς ἐπὶ τοῦ Γοργοῦ, εἰς δὲ τὴν ἐπομένην θέσιν τοῦ χρόνου ἐκτελεῖται τὸ Ὀλίγον, ἐπὶ τοῦ φθόγγου τοῦ ὁποίου συνεχίζεται καὶ δεύτερος χρόνος διὰ τὸ Ἀργὸν. Ὁ χρόνος τοῦ Ἀργοῦ διπλασιάζεται διὰ προσθήκης ἐπ' αὐτοῦ μιᾶς καθέτου ὡς  καὶ τριπλασιάζεται διὰ προσθήκης ἐτέρας ὀριζοντίου ὡς 
- 23 Ἡ Σιωπῇ ἐκτελεῖται ἐναντίως πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κλάσματος, τῆς Ἀπλῆς καὶ τοῦ Ἀργοῦ· ἐκεῖνα ἐκτελοῦνται διὰ μελωδικῆς φωνῆς. αὕτη δὲ ἐκτελεῖται ἐγχρόνως μὲν, ἀφώνως δὲ.
- 24 Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἄφωνος χαρακτήρ, ἡ σιωπῇ τῆς ἄρσεως τοῦ χρόνου, μεθ' ἣν, ἡ θέσις τοῦ ἐπομένου χρόνου ἄρχεται μὲν νέαν ἀναπνοὴν

Χαρακτῆρες Ποιότητος

- 25 Προσὸν πολύτιμον τῆς Β Μουσικῆς εἶναι τὸ ὅτι ἐξετάζεται ἐν τῇ μελωδίᾳ ὄχι μόνον τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, τὸ ταχὺ καὶ τὸ βραδύ, ἀλλὰ καὶ τὸ ποιὸν, τὸ τραχὺ καὶ λείον, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ποιότητος, οἵτινες καλοῦνται ἄχρονοι ὑποστάσεις, διότι στεροῦνται χρόνου, καὶ τροπικαί, διότι δηλοῦσι τὸν τρόπον τοῦ μέλους διὰ τοῦ ὁποίου ἐκτελοῦνται οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται καὶ μετὰ τῶν ὁποίων συντίθενται.

Οἱ χαρακτῆρες τῆς ποιότητος εἶναι πέντε οἱ ἑξῆς :

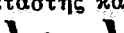
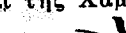
Ἡ Βαρεία

Τὸ Ψηφιστὸν

Τὸ Ἀντικένωμα

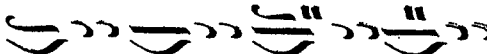
Τὸ Ἐτερον


Τὸ Ὀμαλὸν

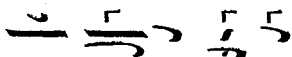
- 26 Ἡ Βαρεία προγράφεται τοῦ Ἰσου, τοῦ Ὀλίγου, τῆς Ἀποστροφῆς, τοῦ Ἐλαφροῦ, τῆς Πεταστῆς καὶ τῆς Χαμηλῆς συνθέτου μετ' ἄλλων ἢ μὴ, ὡς  

- 27 Τὸ Ψηφιστὸν τίθεται ὑπὸ τὸ Ἰσον καὶ ὑπὸ τὸ Ὀλίγον προ-

κατιουσών φωνών, ως 

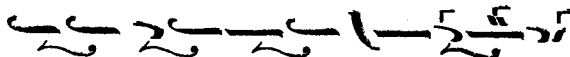
- 28 Τὸ Ἀντικένωμα τίθεται ὑπὸ τὸ Ἴσον, Ὀλίγον, Ἀπόστροφον, Πεταστήν καὶ Ὑπορροήν διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον πρὸ κατιούσης φωνῆς, ως 



- 29 Τὸ Ὁμαλὸν τίθεται ὑπὸ Ὀλίγον μετὰ Κλάσματος ἢ ὑπὸ Ὀλίγον μετὰ Ἴσου ἢ Ἀποστροφου, ἢ Ἐλαφροῦ μετὰ Ἴσου, ως



- 30 Τὸ Ἐτερον ἢ Σύνδεσμος, ἔχει τὴν χάριν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἄτακτον κοπὴν τῆς φωνῆς. συνδέει χαρακτήρας, Ὀλίγον μὲ Ἴσον, Ἀπόστροφον μὲ Ἴσον, κατιόντας μετὰ ἀνιόντων, καὶ θέλει νὰ προφέρωνται οἱ φθόγγοι συνδεδεμένοι μὲ μαλακὴν καὶ ἀδύνατον φωνήν, ως



Σημ. Τὸ Ἐνδόφωνον τὸ ὅποῖον ὑπάρχει εἰς τὰ ἄλλα Θεωρητικά, ἀποκλείεται τῆς παρούσης χορδῆς, οὗσης ἑμφώνου, ὅπερ ἀναπληροῦσι τὰ ἔνρινα σύμφωνα μ. ν. εἰς τὰ ὅποια συνήθως τίθεται.

Μαρτυρίαι

- 31 Μαρτυρίαι καλοῦνται τὰ σημεῖα τὰ ὅποια δεικνύουσι τὴν βάσιν τῆς μελωδίας, εἶναι τὰ μόνα ἐκ τῶν τῆς μουσικῆς σημείων ἅπερ φέρουν εἰς φῶς καὶ ἀνοίγουν τὸν δρόμον πάσης γραπτῆς μελωδίας, τὰ μόνα ἅπερ ὁδηγοῦν εἰς τὸ ὄρθον καὶ τέλειον, τὸ ἐλλιπές, τὴν ἀρχὴν, τὰ μέσα καὶ τὸ τέλος, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ὡς ἀπὸ ἀφετηρίας λαμβάνει ἀρχὴν ἡ μελωδία διὰ μέσου τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, οἵτινες ἀφ' ἑαυτῶν δὲν φανερώουσι φθόγγους, εἰμὴ μόνον ποσὸν ἀναβάσεως, καταβάσεως ἢ ἰσότητος. Ὅθεν πρὸ πάσης μελωδίας εἶναι ἀνάγκη ὑπάρξεως μαρτυρίας, δεικνυσῆς ἐκ ποίου φθόγγου γίνεται ἀρχὴ καὶ ὡς ἡ κλεις, ἀνοίγει τὴν εἴσοδον εἰς τὴν μελωδίαν.

- 32 Αἱ μαρτυρίαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο χαρακτήρων, τοῦ ἀρχικοῦ γράμματος τῶν φθόγγων, τὸ ὅποῖον εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ἐνάρξεως τῆς μελωδίας διὰ τῶν φθόγγων, καὶ ἐκ τῆς ῥίξης, διὰ τῆς ὁποίας μαρτυρεῖται ὁ τόνος, τὸ διάστημα, τὸ σύστημα, ὁ ἦχος, τὸ γένος.

- 33 Αἱ Μαρτυρίαι ὡς πρὸς τὰς ῥίξας αὐτῶν διαιροῦνται, εἰς Μαρτυρίας τοῦ Διατονικοῦ γένους καὶ εἰς μαρτυρίας τοῦ χρωματικοῦ γένους.

Ῥίξαι Μαρτυριῶν τοῦ διατονικοῦ γένους εἶναι Τέσσαρες. αἱ ῥίξαι δ' ἑ, ρ, λ, γ.

- α' Ἐκ τῆς ῥίξης δ' γίνεται ἡ μαρτυρία λδ' ἡ ὁποία γράφεται δ' δι' ἧς δηλοῦται ὁ φθόγγος Νη, ἔπειτα γίνεται ἡ Τετραφωνία ἥτοι ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ δὲ δ' δι' ἧς δηλοῦται ὁ φθόγγος Δι, ἔπειτα γίνεται ἡ δωδεκάτη ἐπὶ τὸ δὲ δ' Δ' δηλοῦσα τὸν ὀξύτατον ἐπὶ τῆς χορδῆς τόνον Δι, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ ν ἐπὶ τὸ βαρὺ δηλοῦσα τὸν βαρύτατον ἐπὶ τῆς χορδῆς τόνον δ' = Δι.

- β' Ἐκ τῆς ῥίξης ρ γίνεται ἡ μαρτυρία λρ ἡ ὁποία γράφεται π καὶ δηλοῖ τὸν φθόγγον Πα. ἔπειτα ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ δὲ δ' ρ ἥτις γράφεται κ δηλοῦσα τὸν φθόγγον Κε. ἔπειτα ἡ ὀγδόη ἐπὶ τὸ δὲ δ' π δηλοῦσα τὸν ἐπὶ τὸ δὲ δ' φθόγγον Πα. ἔπειτα ἡ δωδεκάτη ἐπὶ τὸ δὲ δ' κ' δηλοῦσα τὸν ὀξύτατον φθόγγον Κε, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ π ἐπὶ τὸ βαρὺ δηλοῦσα τὸν βαρὺν φθόγγον ρ = Κε.

- γ' Ἐκ τῆς ῥίξης λ γίνεται ἡ λδ' δηλοῦσα τὸν φθόγγον Βου, ἔπειτα ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ δὲ δ' λ' δηλοῦσα τὸν Ζω, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔγραφον λδ' δηλοῦντες τὸν ε' ἦχον, ὡς λδ' δηλοῦσα τὸν ὀξύτατον φθόγγον Βου, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ λδ' ἐπὶ τὸ βαρὺ λδ' δηλοῦσα τὸν Ζω

Σημ. Ἡ ῥίξα αὕτη ἴδιον μέλος δὲν ἔχει ἐπὶ τὸ δὲ δ', συμπεριλαμβάνεται ὁμως εἰς τὴν λ.

- δ' Τέλος ἐκ τῆς ῥίξης γ, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον γδ' διὰ νὰ φανερώσωσι τὸν Τρίτον ἦχον, καὶ τὴν ὁποίαν ἡμεῖς γράφομεν γ' δηλοῦντες τὸν φθόγγον Γα. ἔπειτα γδ'

Παραλλαγή

- 41 Παραλλαγή λέγεται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν φθόγγων Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, τῆς Κλίμακος ἐπὶ τοῦ ἤχου τῶν τόνων τοῦ Μονοχόρδου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δεόν νὰ γίνη ἡ διδασκαλία καὶ ἡ παρὰδοσις, ὥς καὶ ἡ διδασκαλία τῶν φθόγγων ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων τῆς ποσότητος· καὶ ἐνῶ βλέπομεν τοὺς χαρακτῆρας, συνηθίζομεν νὰ προφέρωμεν τοὺς φθόγγους καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φθόγγων, συνηθίζομεν καὶ ἐφαρμόζομεν μελωδικὰς ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων τὰς ὑποκειμένας συλλαβὰς τῶν λέξεων

Σημ. Μεθοδικώτατοι οἱ ᾄδιδμοι διδάσκαλοι ἐπενόησαν τοὺς μονοσυλλάβους φθόγγους ἀντὶ τῶν πολυσυλλάβων, τοὺς ὁποίους εἶχον οἱ παλαιότεροι, καὶ κατέστησαν τὴν μουσικὴν μας, τοῦτ' αὐτὸ ἀνάγνωσιν.

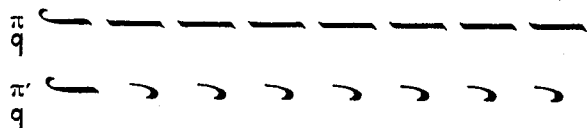
Ἡ Διαπασών Κλίμαξ

- 42 Φθόγγου.

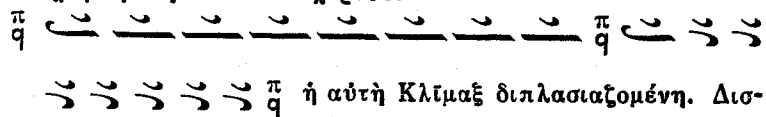
Πα	Bou	Γα	Δι	Κε	Ζω	Νη	Πα
9	9	12	12	9	9	12	
π	6	γ	Δ	κ	ζ'	ν'	π'
q	κ	γγ	δδ	q̄	κ	γγ	q

Μαρτυρίες

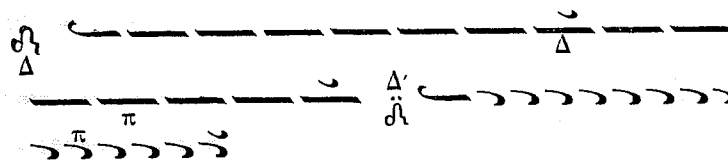
Ἀντικατάστασις τῶν φθόγγων διὰ τῶν μουσικῶν χαρακτῆρων ἡ Παράλλαξις τῆς Διαπασῶν Κλίμακος.



- 43 Ἡ αὐτὴ παραλλαγὴ ἐν ἡ δέον νὰ γίνεται ἡ διδασκαλία
διὰ ζώσης μελωδικῆς φωνῆς, δι' ἐγχερόνου χαρακτήρος καὶ
τῇ βοήθειᾳ τοῦ Μονογόρου.



διαπασῶν



Σημ. Ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων τούτων παρατηροῦμεν ὅτι ἕκαστος χαρακτὴρ τῆς ποσότητος, ἐν τῇ παραλλαγῇ, προ-
φέρεται εἰς ὄλους τοὺς φθόγγους τῆς Κλίμακος.

Μονόχορδον

44

		Δ	Γ	δ	π	ν	ζ	q	δ'
		$\ddot{\alpha}$	$\gamma\gamma$	λ	q	δ	\sim	λ	Δ'
108	27	54	$60\frac{3}{4}$	66	72	81	88	96	108
$\frac{108}{27}$									
	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{9}{16}$	$\frac{11}{18}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{22}{27}$	$\frac{8}{9}$	$\frac{1}{1}$

Περὶ Μονοχόρδου ἴδε εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον.

- 45 Ἡ διδασκαλία τοῦ γυμνάσιματος τῆς § 43 ἔχει ὥς ἐξῆς:
Ἡ προγραφεῖσα μαρτυρία π δεικνύει τὴν βάσιν ἀπὸ τῆς
q

ὁποίας ἡ φωνὴ θὰ ἀρχίσῃ· μετὰ τὴν μαρτυρίαν ἀκολουθεῖ
τὸ Ἰσὸν μετὰ τοῦ Κλάσματος, χρονικοῦ χαρακτήρος, ὡς
π. 14) τὸ ὁποῖον προφέρεται ὁμοίως τῇ μαρτυρίᾳ

διὰ τοῦ φθόγγου Πα χρόνον ἕνα, καὶ συνεχίζεται ἡ φωνὴ
ἀνευ διακοπῆς διὰ τὸν χρόνον τοῦ Κλάσματος τοῦ ἐπὶ τοῦ


Ἰσου, ὡς \sum_{α} . Μετὰ τοῦτο ἀκολουθεῖ Ὀλίγον μετὰ Κλάσ-


ματος, τὸ ὁποῖον ἀναβιβίνει φωνὴν μίαν καὶ προφέρεται
Βου μελωδικῶς χρόνον ἓνα, καὶ συνεχίζεται ἄνευ κοπῆς ἡ
φωνὴ ἔτι χρόνον ἓνα, ἐπὶ τοῦ ἰδίου τόνου διὰ τὸ Κλάσμα ὡς



Β του ου τούτου ἔπεται ἕτερον Ὀλίγον μετὰ Κλάσματος καὶ




προφέρεται $\frac{\gamma}{\Gamma\alpha\alpha}$ καὶ τοῦτου ἄλλο $\frac{\gamma}{\Delta\iota\iota}$ καὶ ἄλλο $\frac{\gamma}{\text{Κε}\epsilon}$

καὶ ἄλλα Ζωω Νηη Παα μετὰ τὰ ὅποια ἔπ τι ἡ Μαρ-

τυρία π'. Μετὰ ἀκολουθεῖ Ἴσον ἔγχρονον  ὅπερ προ-












φέρειται μελωδικῶς χρόνους, δύο  Πα α μετὰ τοῦτο ἔπεται















Ἀπόστροφος ἔγχρονος ἣτις δεικνύει κατὰβασιν φωνῆς μιᾶς ἀπὸ τοῦ Ἴσου  Πα α καὶ προφέρεται  Νη η ταύτης τῆς Ἀπο-

στροφου ἔπεται ἄλλη  Ζω ω καὶ ἄλλη  Κε ε καὶ ἄλλαι  Δι ι
















 Γα α  Βου ου  Πα α
















46 Γύμνασμα ἀναγνώσεως συνεχοῦς Παραλλαγῆς.
















 π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ
















 Δ  ρ  ρ  ρ  Δ  κ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ
















 ε  ρ  ρ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ
















 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ

 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ











 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ







 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ












 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ












 κ  ζ  κ  ζ  Δ  ρ  ρ  ε  ζ  κ  ζ  ν  ζ  Δ  ρ












47 Γυμνάσματα μελωδικῆς διδασκαλίας συνεχοῦς παραλλαγῆς.












α'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ












 π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

β'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

γ'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

δ'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

ε'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

ζ'  π  π  ε  ρ  Δ  ρ  ε  ρ  Δ  κ  κ

Σύνθεσις χαρακτήρων

48 Ὡς οἱ γραμματικοὶ συνθέτουσιν διαφοροτρόπως τὰ γράμματα, διὰ νὰ σχηματίσωσι τὰς συλλαβάς καὶ τὰς λέξεις.

οὕτω καὶ οἱ μουσικοὶ συνθέτουσι τοὺς χαρακτήρας τῆς μουσικῆς πρὸς αὐξήσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως. Οἱ χαρακτήρες ὧς πρὸς τὴν σύνθεσιν των διαιροῦνται εἰς ἐπιτακτικούς, εἰς ὑποτακτικούς, καὶ εἰς διχρόνους.




α. 'Επιτακτικοὶ εἶναι δύο τὸ Κέντημα καὶ ἡ 'Υψηλὴ, οὔτινες καλοῦνται καὶ πνεύματα' ὡς τὰ γραμματικά πνεύματα, οὕτω καὶ ταῦτα δὲν δύνανται οὔτε νὰ γραφῶσι μόνα, οὔτε νὰ ἐνεργήσωσι.

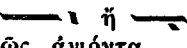

β. 'Υποτακτικοὶ εἶναι δύο τὸ 'Ολίγον καὶ ἡ Πεταστὴ τὰ ὁποῖα γίνονται βοηθητικὰ σώματα εἰς τὰ πνεύματα, καὶ χωρὶς τῶν δύο τούτων σωμικῶν χαρακτήρων, τὸ Κέντημα καὶ ἡ 'Υψηλὴ μένουσι ἄρῳνα.


γ. Διχρονοὶ χαρακτήρες εἶναι πέντε. Τὰ Κεντήματα, ἡ 'Απόστροφος, ἡ 'Υποροή, τὸ 'Ελαφρόν καὶ ἡ Χαμηλὴ, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξηγοῦνται καὶ προγράφονται καὶ ἀναλύονται καὶ ὑπογράφονται εἰς τοὺς λοιποὺς χαρακτήρας, ἥτοι ὅταν συμπλέκωνται μετὰ τῶν σωμικῶν χαρακτήρων θεωροῦνται ὡς πνεύματα, ὅταν δὲ μετ' ἄλλων θεωροῦνται σώματα. Τὸ 'Ισον ἐξαιρεῖται, θεωρούμενον ὡς ἄφῳνον διότι μῆτε σῶμα εἶναι μῆτε πνεῦμα, ὅχι διότι δὲν ἔχει φωνήν, ἀλλὰ διότι δὲν μετρεῖται, φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δὲ, ἀκολουθεῖ ὅλων τῶν χαρακτήρων πλὴν τῆς Πεταστῆς, καὶ ἄλλως, τὸ 'Ισον, τὸ 'Ολίγον, ἡ Πεταστὴ, ἡ 'Απόστροφος, ἡ 'Υποροή, τὸ 'Ελαφρόν καὶ ἡ Χαμηλὴ, γράφονται καὶ μόνα καὶ ἐν συνθέσει. Τὰ Κεντήματα, τὸ Κέντημα καὶ ἡ 'Υψηλὴ, γράφονται πάντοτε ἐν συνθέσει.

49 Οἱ μουσικοὶ τῆς ποσότητος χαρακτήρες γράφονται :

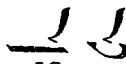
α. Τὸ 'Ισον ὅταν γράφηται ἐπὶ τοῦ 'Ολίγου, ἢ ἐπὶ τῆς Πεταστῆς ὑποτάσσει αὐτὰ, ἢ δὲ ποσότης αὐτῶν δὲν λογαριάζεται εἰμὴ μόνον ἡ ποιότης. (ἴδε εἰς τὰ οἰκεία κεφάλαια).


β. Τὸ 'Ολίγον συντίθεται μετὰ τῆς Πεταστῆς οὕτω  καὶ φανερώουσι ὁμοῦ τὸν δεῦτερον ἀνιόντα φθόγγον ὑπερβατῶς ἔτι συντίθεται τὸ 'Ολίγον μετὰ τῶν Κεντημάτων οὕτω :  ἐνθα προφέρεται πρῶτον ὁ φθόγγος τῶν Κεντημάτων, καὶ ἔπειτα τοῦ 'Ολίγου' ἔτι συντίθεται μετὰ τῶν Κεντημάτων οὕτω  ὅτε προφέρεται πρῶτον ὁ φθόγγος τοῦ 'Ολίγου.

γ. Τὸ 'Ολίγον μετὰ τοῦ Κεντήματος οὕτω  ἢ  φανερώουσι ὁμοῦ τὸν δεῦτερον ὑπερβατῶς ἀνιόντα.




δ. Τὸ Κέντημα ἐπὶ τοῦ 'Ολίγου ἢ τῆς Πεταστῆς οὕτω  φανερώουσι ὁμοῦ τὸν τρίτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα








ε. 'Η 'Υψηλὴ ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἄκρου τοῦ 'Ολίγου ἢ τῆς








Πεταστῆς οὕτω  φανερώουσι τὸν τέταρτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα. Ὅταν ἡ 'Υψηλὴ τεθῇ ἐπὶ τοῦ πρῶ-


του ἄκρου τοῦ 'Ολίγου ἢ τῆς Πεταστῆς οὕτω  φανερώουσι ὁμοῦ τὸν πέμπτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα φθόγγον.








Σημ. Κατὰ τὴν πρώτην σύνθεσιν, ἡ 'Υψηλὴ ἐπὶ τοῦ 'Ολίγου ἢ τῆς Πεταστῆς, ὑποτάσσει αὐτὰ, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν λογίζονται ὅλοι ὁμοῦ οἱ χαρακτήρες


ζ. Ἡ 'Απόστροφος ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ 'Ελαφροῦ οὕτω  τρέπει αὐτὸ συνεχῶς (ἴδε ἰδικὸν κεφάλαιον 'Ελαφροῦ) καὶ ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ 'Ελαφροῦ οὕτω  φανερώουσι ὁμοῦ τὸν τρίτον ὑπερβατῶς κατιόντα, ἐπὶ ἡ 'Απόστροφος μετὰ τῆς Χαμηλῆς οὕτω  φανερώουσι ὁμοῦ τὸν πέμπτον ὑπερβατῶς κατιόντα, καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς ὡς δεικνύει ὁ κατωτέρω πίναξ






      
ο οα α α 2 2 β β γ δ





      
δα ε εα ζ η θ ι ια


ιβ

      
ο β γ δ ε ζ η θ ι ια

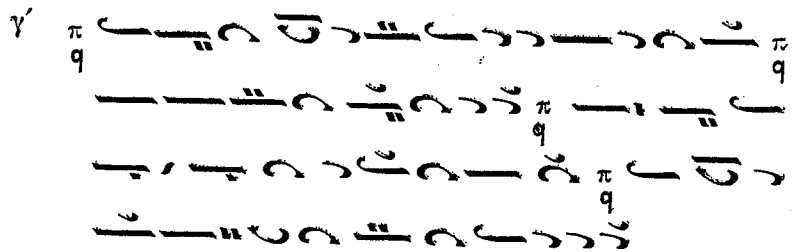
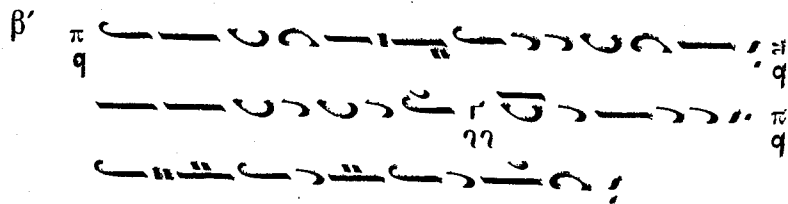
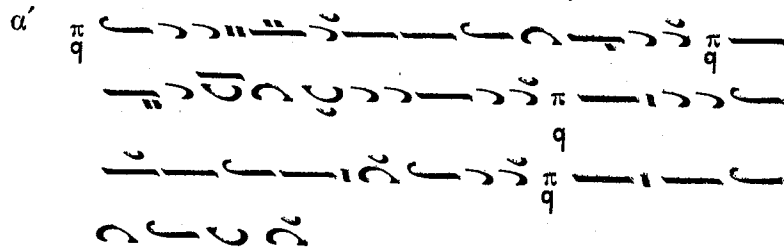

ιβ

      
α α 2 β 2 αα βα 2α 2 ε ζ

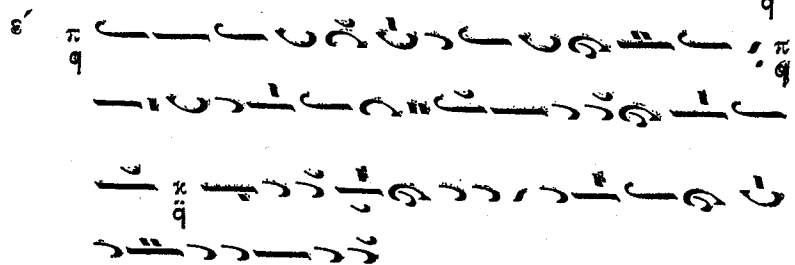
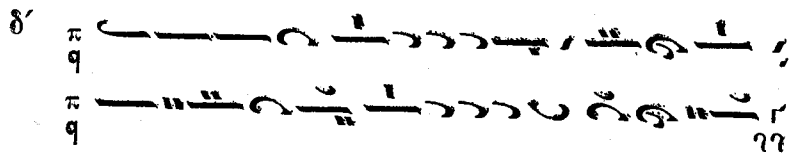
   
ζ η θ ι ια ιβ

Σημ. Τὰ ὑπὸ τοὺς μουσικοὺς χαρακτήρας γράμματα, δηλοῦσι τὴν ποσότητα τῆς ὑπερβατῆς ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως οἱ δὲ ἀριθμοὶ 2 τὴν συνεχῆ ἀνάβασιν ἢ κατάβασιν.

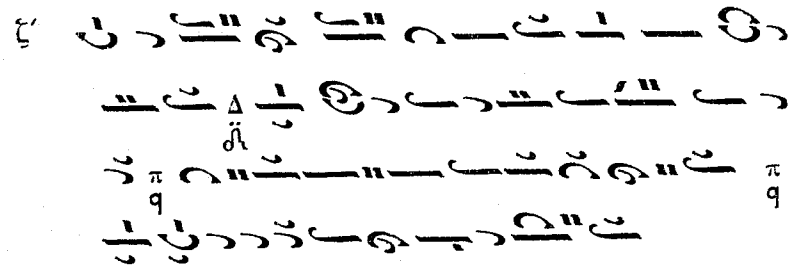
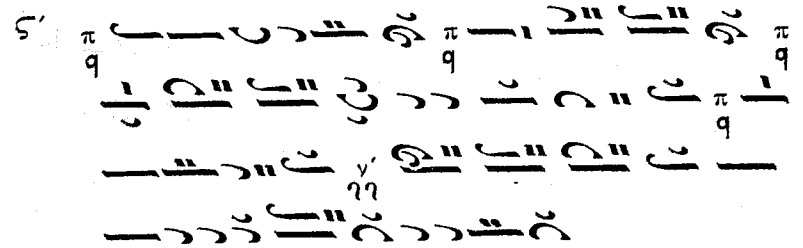
50 Γυμνάσματα ὑπερβατῆς παραλλαγῆς δύο φθόγγων.
Σημ. ἡ διδαχὴ δεόν νὰ γίνεται πρῶτον διὰ ἀναγνώσεως καὶ
ἔπειτα διὰ μελωδικῆς φωνῆς.



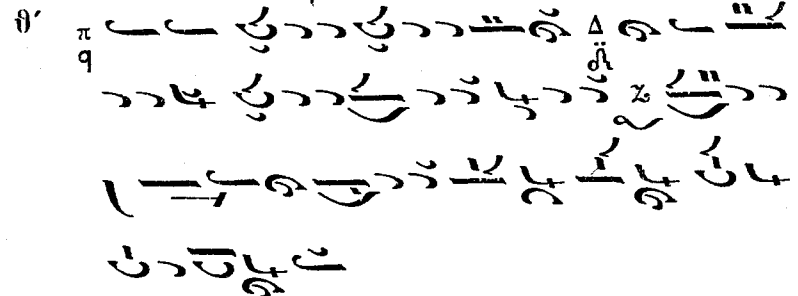
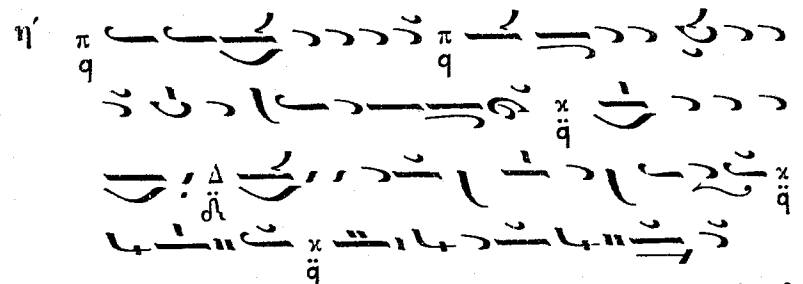
Ὑπερβατὴ παραλλαγὴ τριῶν φθόγγων.



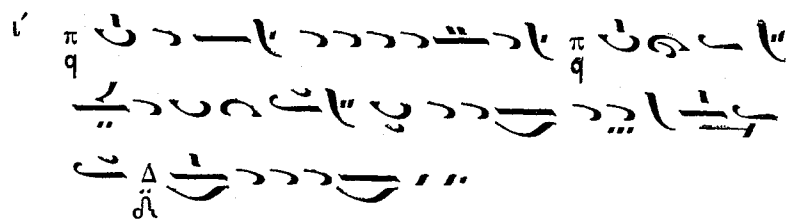
Σύνθετοι χαρακτῆρες ποσότητος.

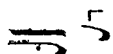


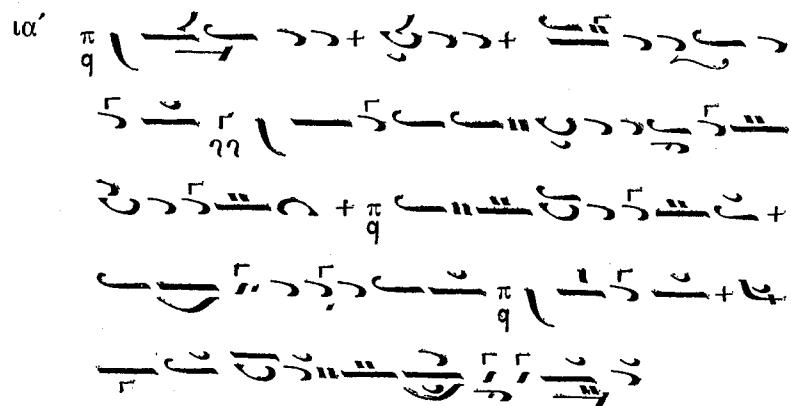
Σύνθετοι χαρακτῆρες ποσότητος μετὰ ποιότητος καὶ
ὑπερβατῇ παραλλαγῇ, τεσσάρων, πέντε, ἕξι, ἑπτὰ,
φθόγγων.




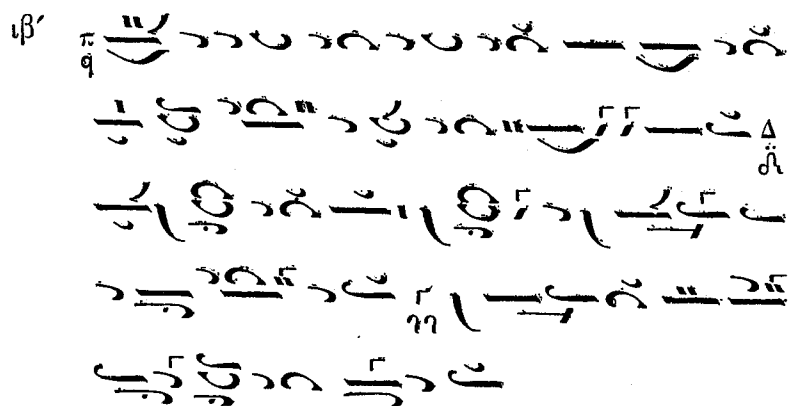
Σιωπή . Διπλή .. Τριπλή ... ♪



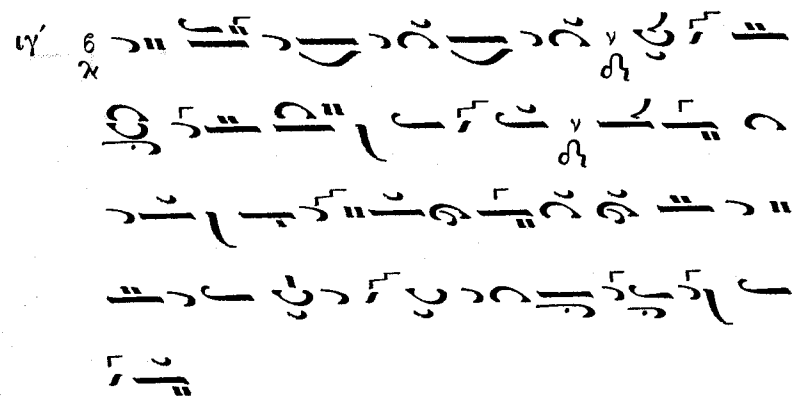
Γοργόν Γ Σταυρός + Ἐγχρονον Ἀντικένωμα 




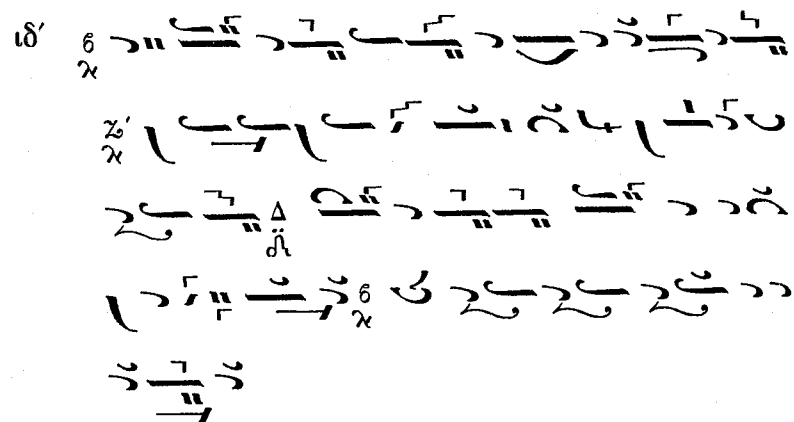
Συνεχές Ἐλαφρόν 




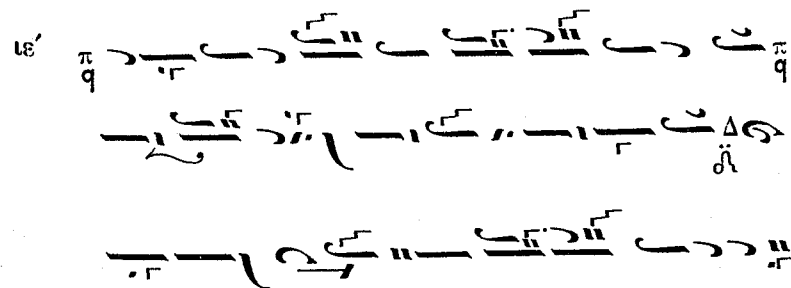
Δίγοργον 

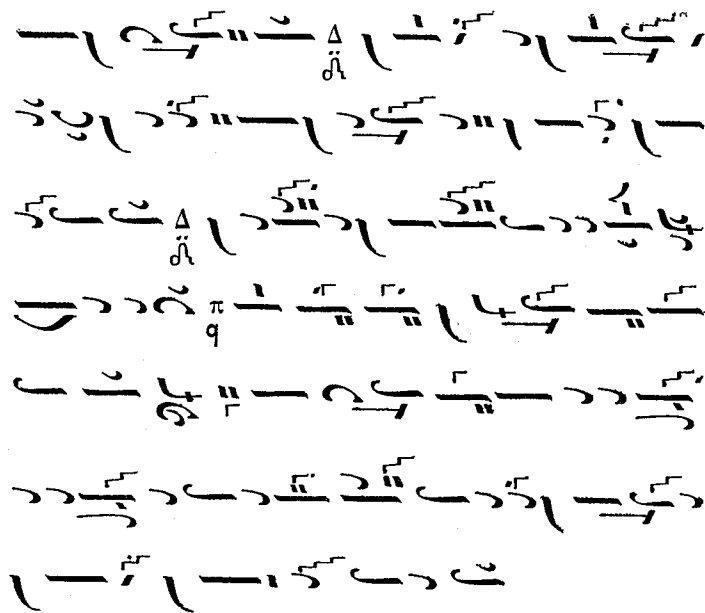


Ἀργόν Γ Δίαργον Γ Τρίαργον 



Ἐνστιγμον Γοργόν Γ Δίγοργον Γ Τρίαργον 





Σημ. Τὸ γοργὸν μετὰ στιγμῆς ἐκτελεῖται ὡς Δίγοργον τὸ δὲ Δίγοργον μετὰ στιγμῆς ἐκτελεῖται ὡς Τρίγοργον (ἶδε εἰδικὸν κεφάλαιον γοργοῦ ἐνστίγμου)

Μέλος

51 Συνηθίσαντες ἤδη διὰ τῶν ἀνωτέρω γυμνασμάτων τῆς παραλλαγῆς, ὅπως προφέρωμεν τοὺς φθόγγους ἐνῶ βλέπομεν τοὺς μουσικοὺς χαρακτήρας τῶρα προβαίνομεν εἰς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τοῦ μέλους βλέποντες τὰς ὑπὸ τοὺς χαρακτήρας συλλαβὰς τῶν λέξεων.

Μέλος δὲ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ μελωδικῆς φωνῆς ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων διὰ μέσου τῶν μουσικῶν χαρακτήρων, τῆς ποσότητος, τοῦ χρόνου, τῆς ποιότητος, τῶν φθονῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν.

Σημ. α' Τὸ τέλειον μέλος, συνίσταται ἀπὸ μελωδίας ρυθμόν, καὶ λέξιν. Τὸ ἀτελὲς μέλος, συνίσταται ἀπὸ μελωδίας ἄρρυθμον πλοκῆς φθόγγων ἀκανονίστων τονιαίων διαστημάτων, κατὰ τὴν ὀξύτητα, τὴν βαρύτητα, βραδύτητα ἢ ταχύτητα

Σημ. β. Διὰ τῶν ἀσημάντων φθόγγων Πα, Βου, Γα, Δι, μιμούμεθα τὰ ἄψυχα μουσικὰ ὄργανα διὰ δὲ τοῦ μέλους. ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματά μας.

Παραδείγματα πρὸς διδαχὴν μέλους

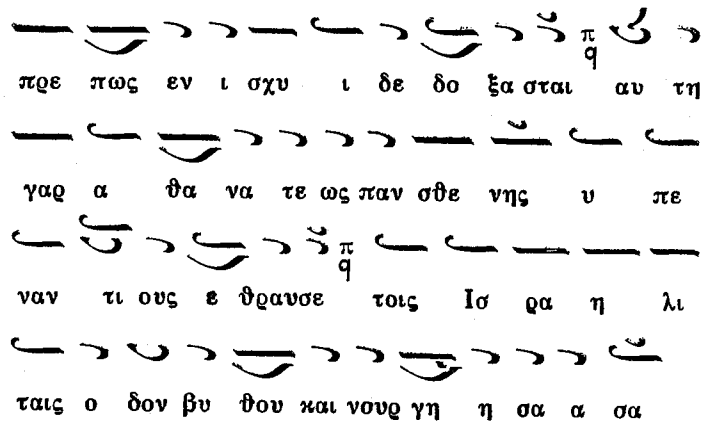
α' π $\frac{1}{q}$ Κυ ρι ε ε λε η σον Κυ ρι ε ε
λε η σον Κυ ρι ε ε λε η σον

β' π $\frac{1}{q}$ Εν τω θλι βε σθαι με ει σα κου σον
μου των ο δυ νων ων Κυ ρι ε σοι κρα ζω

γ' π $\frac{1}{q}$ Ταις ε ρη μι κοις α παυ στος ο θει ος
πο θος εγ γι νε ται κο σμου ου σι του
μα ται αι ου εκ το ος

δ' π $\frac{1}{q}$ Α γι ω Πνευ μα τι τι μη και δο ξα
ως περ Πα τρι πρε πει α μα και Υι
ω δι α του το α σω μεν τη τρι α
δι μο νο κρα το ρι α

ε' π $\frac{1}{q}$ Σου η τροπαι ου χος δε ξι α Θε ο



Σημ. γ' Καί οὕτω προχωροῦμεν ἐκ τῶν εὐκολωτέρων εἰς τὰ δυσκολώτερα καὶ ἐκ τῶν ἀπλουστέρων εἰς τὰ σύνθετα καὶ τεχνικώτερα. Μανθάνομεν πρῶτον τοὺς διατονικοὺς ἤχους εἰρημολογικῶς, ἔπειτα τοὺς χρωματικούς, καὶ ἔπειτα τὸ στιχηραρικὸν μέρος τῶν ἤχων ὅλων, τὸ παπαδικόν, τὸ ἀργὸν Εἰρημολόγιον, τὸ Δοξαστάριον Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου καὶ τέλος τὸ Καλοφωνικόν, χωρὶς νὰ παλείψωμεν τοὺς λεκανισμούς, τοὺς τερερισμούς καὶ τὸν διπλοῦν εἰς αὐτὰ χρόνον. Ἐτι μανθάνομεν τὸ Τυπικόν τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαιότατον διὰ τὴν τάξιν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας εἰς τὸν ψάλτην, ὡς ἐγκόλπιον, σύμβουλος καὶ ὁδηγός.

Ὁρθογραφία μουσικῶν χαρακτήρων

- 52 Διὰ τῆς Ὁρθογραφίας τῶν μουσικῶν χαρακτήρων διδασκόμεθα τὴν σύνθεσιν καὶ ὀρθὴν πλοκὴν πάντων τῶν μουσικῶν στοιχείων, τὴν ἐνέργειαν ἑκάστου, τὴν ἔντονον ἀνάβασιν ἢ κατάβασιν τῆς φωνῆς, τὸν τρόπον τῆς τοιαύτης ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως καὶ ἐν γένει τὸ γνήσιον ὕφος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

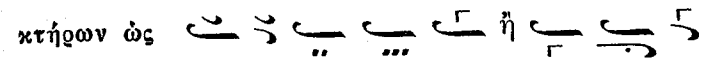
α' Χαρακτήρες ποσότητος

Περὶ τοῦ Ἰσον — (§ 13, 14. 48 γ')

- 53 Τὸ Ἰσον εἶναι χαρακτήρ ἰσότητος διότι κρατεῖ τὴν φωνὴν ἀλύγιστον ἐπαναλαμβάνει πάντοτε τὸν φθόγγον τοῦ προηγουμένου τοῦ χαρακτήρος καὶ τὸν τόνον, ἔπεται ὅλων

τῶν χαρακτήρων πλὴν τῆς Πεταστῆς, δέχεται τὰς χρονικάς καὶ ἀχρόνους ὑποστάσεις, τίθεται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου καὶ ἐπὶ τῆς Πεταστῆς, τὰ ὁποῖα ὑποτάσσει, ἐκτελούμενον καθ' ὃν τρόπον ἐκεῖνα, ἔχει ἰδίαν ἔντονον προφορὰν, ὅταν τίθεται ἀπλοῦν ἐν τῇ μελωδίᾳ δέχεται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι χαρακτήρες τῆς ποσότητος καὶ ἔνεκα τούτου λογίζεται μετὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος

- α' Τὸ Ἰσον ἐκ τῶν χρονικῶν χαρακτήρων, δέχεται τὸ Κλάσμα ἄνωθεν, τὴν ἀπλὴν ἢ διπλὴν κάτωθεν, τὸ Γοργὸν ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ἐπὶ ὁμοσυλλάβων καὶ ἑτεροσυλλάβων χαρα-



- β' Τὸ Ἰσον τίθεται μετὰ τὴν Βαρείαν πρὸ Ἀποστρόφου ὁμοσυλλάβου οὕτω — ἢ — οὐχὶ

ε ε ως ε ε ως

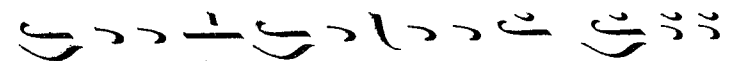
ἐπὶ ἑτεροσυλλάβου ἐπὶ ἑτεροσυλλάβου τίθεται ἡ Πεταστὴ



τις ει Κυ ρι ε

Σημ. Ὁμοσύλλαβοι λέγονται δύο ἢ πλείότεροι χαρακτήρες συνεχίζοντες τὴν ἰδίαν συλλαβὴν. Ἑτεροσύλλαβοι δὲ, δύο ἢ πλείότεροι ἐπὶ ἰδίας ἑκάστου συλλαβῆς.

- γ' Τὸ Ἰσον δέχεται Ψηφιστὸν, οὐχὶ πρὸ μιᾶς κατιούσης, ἀλλὰ πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων, ἰσοχρόνων, καὶ ἀδιαφόρως πρὸς τὸ ὁμοσύλλαβον ἢ ἑτεροσύλλαβον αὐτῶν ὡς



Κυ ρι ε ψυ χα ας η η μων Κυ ρι ε

Σημ. Ἰσόχρονοι λέγονται δύο καὶ πλέον χαρακτήρες, οἵτινες φέρουσιν ἴσου χρόνου, ἑτερόχρονοι δὲ λέγονται ὅταν δύο ἢ πλείότεροι φέρουσι διαφόρους χρόνους ὡς

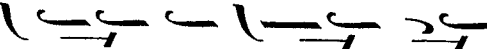


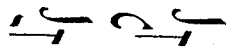
- δ' Τὸ Ἰσον συνδέεται δι' ἑτέρου (Συνδέσμου) μετ' ἄλλου Ἰσου, ἢ Ἀποστρόφου, ἢ Ὀλίγου, ἢ Ὑπορροῆς ἐπὶ ὁμο-

συλλάβων ὡς — (§ 30)

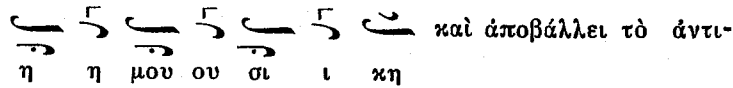
ε ε ω ως πο ο τε ε ε

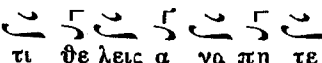
- ε' Ἐπίσης τὸ Ἰσον συνδέεται καὶ δι' Ὁμαλοῦ μετὰ Ἀποστροφου, ἢ Ὀλίγου ἢ Ὑπορροῆς ἢ Ἐλαφροῦ ἢ Ἰσου (§ 29) ἐπὶ

όμοσυλλάβων, ὡς 



5' Τὸ ἴσον δέχεται Ἀντικένωμα ἔγχρονον ἐπὶ όμοσυλλάβων

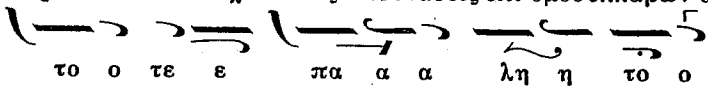
 καὶ ἀποβάλλει τὸ ἀντι-
η η μου ου σι ι κη

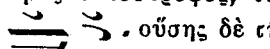
κένωμα ἐπὶ ἑτεροσυλλάβων, ὡς 
τι θε λει α γα πη τε

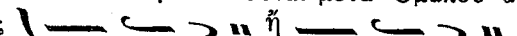
Περὶ τοῦ Ὀλίγου —

54 Τὸ Ὀλίγον χρησιμοποεῖται ἀπλοῦν μὲν εἰς τὴν συνεχῇ ἀνάβασιν, σύνθετον δὲ εἰς τὴν ὑπερβατὴν δέχεται τὰς ἐγχρόνους καὶ ἀχρόνους ὑποτάσεις, ὑποτάσσεται εἰς τὸ Κέντημα καὶ τὴν Ὑψηλὴν καὶ εἰς ὅλους τοὺς κατιόντας χαρακτῆρας, καὶ δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὰ Κεντήματα μετὰ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ συνεχῇ ἀνάβασιν, δέχεται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, καὶ ἀπαιτεῖ ἀνάβασιν τῆς φωνῆς ἐλευθέραν.

α' Τὸ Ὀλίγον τίθεται, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἴσου εἵπομεν, μετὰ τὴν Βαρειὰν καὶ ὑποδέχεται τὰς ὑποτάσεις ἐπὶ όμοσυλλάβων ὡς



το ο τε ε πα α α λη η το ο


β' Ὄταν μετὰ δίχρονον Ὀλίγον ἀκολουθῇ δίχρονος καὶ όμοσύλλαβος Ἀποστροφος, τὸ Ὀλίγον τίθεται μετὰ Ὁμαλοῦ ὡς  ο ος


ἑτεροχρόνου τὸ Ὀλίγον τίθεται μετὰ Ὁμαλοῦ ἀνεπτυγμένως ὡς 

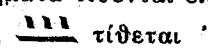
ε ε ω ως ε ε ω ως

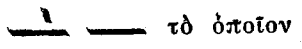

γ' Πολλάκις τὸ Ὀλίγον τίθεται ἀντὶ Κεντημάτων, ὅταν ταῦτα

εὐρίσκονται μεταξὺ δύο ἴσων ὡς 

καὶ ἀπαιτεῖται Γοργὸν ὡς  εἶδ'

ἄλλως τίθενται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ὡς 

Ὄταν δὲ προξενῇται σύγχισις εἰς τὴν γραφὴν, ἥτοι ὅταν τὰ Κεντήματα τίθενται ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὲ τὸ Κέντημα ἡνωμένα ὡς  τίθεται Ὀλίγον ἀντὶ Κεντημάτων, ὡς

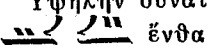
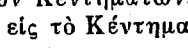
 τὸ ὁποῖον οὔτε συλλαβὴν δέχεται, οὔτε Ψηφιστόν, οὔτε Ἀντικένωμα εἰμὴ μόνον Γοργὸν ἐὰν τὰ Κεντήματα ἦσαν ἔγγοργα ὡς  εἰς τοιαύ-

τας θέσεις τὸ Ὀλίγον δέον νὰ ἐκτελεῖται μὲ τρόπον Κεντημάτων καὶ ὄχι Ὀλίγου.

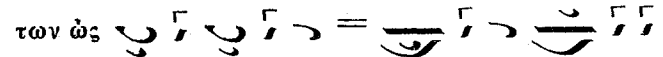
Τὸ Ὀλίγον τίθεται μὲν ἀντὶ Κεντημάτων, ὄχι ὅμως καὶ τὰ Κεντήματα ἀντὶ Ὀλίγου.

δ' Εἰς τὰς συνεχεῖς δι' ἀπλοῦ χρόνου όμοσυλλάβους ἀναβάσεις, τὸ Ὀλίγον δέχεται τὰ Κεντήματα κάτωθεν, τὸ δὲ τελευταῖον Ὀλίγον τίθεται μετ' Ἀντικενώματος ὡς



ε' Ὀλίγον φέρον Ὑψηλὴν δύναται νὰ φέρῃ ἐν ταυτῷ καὶ Κεντήματα ὡς  ἐνθα ἐκτελεῖται πρῶτον ἡ ποσότης τῆς Ὑψηλῆς καὶ ἔπειτα τῶν Κεντημάτων. Ἐπίσης καὶ ὅταν ὑποτάσσεται τὸ Ὀλίγον εἰς τὸ Κέντημα ὡς  ἐκτελεῖται πρῶτον.

ς' Τὸ Ὀλίγον ἀποβάλλει τὴν Πεταστὴν καὶ τίθεται ἀντ' αὐτῆς ἀκολουθοῦσης Ὑποροῆς μετ' ἄλλων ἐν συνεχείᾳ κατιόν-

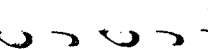
των ὡς 

Περὶ τῆς Πεταστῆς

55 Ἡ Πεταστὴ οὕσα χαρακτῆρ ἀνιῶν μιᾶς συνεχοῦς φωνῆς ὅπως καὶ τὸ Ὀλίγον, δὲν ἡμπορεῖ ὅμως αὐτὴ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἐκείνο πέραν τῆς μιᾶς ἀναβάσεως, διότι ἡ ὕπαρξις τῆς κόπτει τὴν πρόοδον πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀπαιτοῦσα ἄμεσον κατιοῦσαν καὶ πάντοτε πρὸ κατιοῦσης γράφεται.

α' Ἐκ τῶν ἐγχρόνων ὑποστάσεων δέχεται τὸ Κλάσμα κάτωθεν καὶ ἐκ τῶν ἀχρόνων, τὸ ἔγχρονον Ἀντικένωμα ἐπὶ όμοσυλλάβων καὶ μετὰ Βαρείας ὡς



β' Ἡ ἀνάβασις τῆς φωνῆς διὰ Πεταστῆς δξύνει κἄπως περισσότερον τὴν χρονικὴν ἄρσιν τῆς φωνῆς μὲ ταχεῖαν ἐπιστροφὴν ὡς  ἡ Πεταστὴ μὲ Ψηφιστόν

ἀναπηδᾷ τὸν φθόγγον μὲ ἐρεθιστικὸν τρόπον ὡς ἐπὶ τῆς μοναδικῆς θέσεως ταύτης

π

γ' Πρὸ μιᾶς ἰσοχρόνου καὶ ἑτεροσυλλάβου κατιούσης, μόνον Πεταστή τίθεται· πρὸ δὲ μιᾶς ἑτεροχρόνου κατιούσης καὶ ἑτεροσυλλάβου, Πεταστή δὲν τίθεται ἀλλὰ (ὡς) 'Ολίγον μετὰ 'Ομαλοῦ

δ' Πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων συνεχῶν κατιουσῶν ἡ Πεταστή προτίθεται μετὰ Κλάσματος ὡς

ε' Ἡ Πεταστή τίθεται πρὸ δύο 'Αποστρόφων ὁμοσυλλάβων ὧν ἡ δευτέρα ἑγγοργος ὡς μετὰ ἑγχρονον Πεταστήν καὶ πρὸ δύο 'Αποστρόφων ὁμοσυλλάβων μεσολα-

βεῖ ἡ Βαρεία ὡς

λε γω ω ε χω ω

τὰ Πεταστήν δίχρονον ἀκολουθοῦσι πολλοὶ 'Απόστροφοὶ ἐξ ὧν ἡ δευτέρα ὁμοσύλλαβος τῇ πρώτῃ χωρίζονται διὰ Βαρείας ὡς

ει πα α τε ε τω ω Θε ε ω

ζ' Ἡ Πεταστή ὑποτάσσεται εἰς τὸ 'Ἴσον καὶ τὴν 'Υψηλὴν καὶ εἰς τοὺς κατιόντας καὶ δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸ 'Ολίγον οὔτε εἰς τὸ Κέντημα ἀλλ' εἴτε ὑποτάσσεται εἴτε μὴ φυλάττει τὴν ὀξύτητά της, δέχεται καὶ αὕτη τὰς συλλαβὰς ὅπως καὶ τὸ 'Ολίγον.

η' Ἡ Πεταστή προτίθεται καὶ πρὸ ἐγγόργου ἢ διγόργου 'Υπογοργῆς, ὡς

Περὶ Κεντημάτων

56 Τὰ Κεντήματα εἶναι ἀνιῶν χαρακτηρ μιᾶς φωνῆς, ὡς τὸ 'Ολίγον καὶ ἡ Πεταστή, ὑπάρχει ὅμως διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν, διότι τὸ μὲν 'Ολίγον ἀναβιβάζει τὴν φωνὴν ἐλευθέρας ἢ δὲ Πεταστή ὀξύνει καὶ ὡς τὴν φωνὴν ἐλευθέρας καὶ ἀμφότεροι οὗτοι οἱ χαρακτηρὲς δέχονται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, τὰ δὲ Κεντήματα ἀναβιβάζουσι τὴν φωνὴν ἡπίως. ἡνωμένως καὶ ἀχωρίστως ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου χαρακτηρ, οὔτε προκατιούσης φωνῆς τίθενται εἰμὴ ἐπὶ τοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸ ἄλλου ἀνιόντος ὡς

ἀρχὴν μέλους γράφονται ἢ γραμμῆς οὔτε εἰς τὸ τέλος καταλήξεως καὶ δὲν χρονοτριβοῦσι πλέον τοῦ ἐνὸς χρόνου καὶ οὔτε συλλαβὴν δέχονται, συνεχίζουσι δὲ πάντοτε τὴν συλλαβὴν τοῦ προηγουμένου χαρακτηρ ἐκτὸς εἰς τοὺς τερερισμούς. Ἐκ τῶν χρονικῶν χαρακτηρων δέχονται τὸ Γοργὸν ἄνωθεν καὶ κάτωθεν καὶ τὸ 'Αργὸν ἄνωθεν, τὰ ὅποια λαμβάνονται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ προηγουμένου χαρακτηρ ὡς

α' Ἐκ τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων μόνη τοῦ Ψηφιστοῦ ἢ ἐνέργεια ἀπὸ τοῦ 'Ολίγου μεταδίδεται ζωηρὰ ἀχωρίστως εἰς τὰ Κεντήματα ὡς

β' Τὰ Κεντήματα γράφονται ὑπὸ τὸ 'Ολίγον ὅταν ἡ συνεχὴς ἀνάβασις εἶναι ἰσόχρονος καὶ ὁμοσύλλαβος ὡς

εἰς δὲ τὰ ἑτερόχρονα καὶ ἑτεροσύλλαβα γράφονται ἔξωθεν καὶ ἄνωθεν ὡς

το ον Κυ ρι ι ον

των οὔτε προηγείται, οὔτε ἔπεται ἑγγοργος χαρακτηρ.

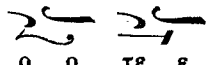
γ' Τὰ Κεντήματα τίθενται πολλάκις εἰς ἀνάλυσιν τῆς ἐνέργειας τοῦ Κλάσματος, τοῦ 'Ομαλοῦ καὶ τῆς Πεταστής, ὡς

Περὶ τῆς 'Αποστρόφου

57 Ἡ 'Απόστροφος χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν συνεχὴ κατάβασιν· καταβιβάζει τὴν φωνὴν ἐλευθέρας, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἀνάβασιν τοῦ 'Ολίγου, καὶ δέχεται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, ἐκ δὲ τῶν ἐγχρόνων ὑποστάσεων, δέχεται τὸ Κλάσμα ἄνωθεν, τὴν 'Απλὴν ἢ Διπλὴν κάτωθεν, καὶ μόνη ἐκ τῶν χαρακτηρων δέχεται ἐν ταυτῷ Γοργὸν καὶ 'Απλὴν ἢ Διπλὴν, ἐνθα ἡ μὲν ἀπόστροφος λαμβάνεται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου διὰ τὸ Γοργὸν ἢ δὲ 'Απλὴν ἢ Διπλὴν ἐκτελεῖται εἰς τὴν θέσιν συνεχιζομένης τῆς φωνῆς ὡς

α' Ὅταν ἡ 'Απόστροφος τεθῇ πλησιέστερα τοῦ 'Ελαφροῦ, μεταβάλλει τοῦτο εἰς Συνεχῆς, καὶ ὅταν ἡ 'Απόστροφος τεθῇ ἐντὸς τοῦ 'Ελαφροῦ αὐξάνει τὴν ποσότητά του ὑπερβατῶς.

β' Ἐκ τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων δέχεται τὸ ἐγχρονον 'Αντικένωμα ὡς

Ὁμαλοῦ ὁμοσυλλάβων 

γ' Δύο Ἀπόστροφοι ὁμοσύλλαβοι χωρίζονται διὰ Βαρείας ὥς :



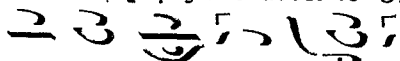
ε ε χω

δ' Πρὸ μιᾶς Ἀποστροφῆς ἑτεροσυλλάβου τίθεται Πεταστή, ὅχι Ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ, ἐπὶ δὲ ὁμοσυλλάβου ἀντὶ Πεταστῆς τίθεται Ὀλίγον μετὰ Βαρείας ὥς :

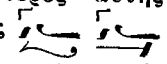
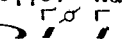


ο τι συ ε ε ως

ε' Ἡ Ἀπόστροφος ὑποτάσσει τὸ Ὀλίγον καὶ τὴν Πεταστὴν ὥς :



Περὶ τῆς Ὑπορροῆς

58 Ἡ Ὑπορροή οὕσα χαρακτηρ δύο φθόγγων συνεχῶς καταβάσας, καταβιβάζει τὴν φωνὴν ῥέουσιν καὶ ἄτομον καὶ συλλαβὴν δὲν δέχεται, ἀλλὰ συνεχίζει τὸ φωνῆν τοῦ προηγουμένου αὐτῆς φθόγγου, συνδέεται ὁ δεύτερος αὐτῆς φθόγγος μετὰ Ἰσου δι' Ἐτέρου ἢ Ὁμαλοῦ ὥς  ὁμοσυλλάβων, δέχεται Γοργὸν ἄνωθεν διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς φθόγγον δέχεται καὶ φθορὰν ἄνωθεν μὲν διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς φθόγγον κάτωθεν δὲ διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον ὥς 

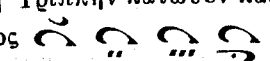
α' Ἡ Ὑπορροή δέχεται τὴν Ἀπλὴν ἢ Διπλὴν κάτωθεν διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον ἔτι δέχεται ἐν ταυτῷ Δίγορον μετὰ Ἀπλῆς ἢ Διπλῆς, ἐνθα οἱ δύο αὐτῆς φθόγγοι προφέρονται εἰς τὴν ἀρσιν τοῦ χρόνου, ἀλλὰ συνεχίζεται ἀτόμως ἡ φωνὴ ὥς εἵπομεν εἰς τὸ περὶ ἀποστροφῆς ὥς :




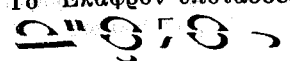
β' Εἰς τὴν ἀρχὴν μέλους ἢ Ὑπορροή δὲν τίθεται διότι στερεῖται ἰδίας συλλαβῆς ὅπως καὶ τὰ Κεντήματα καὶ ὥς ἐκείνη δὲν χρονοτριβοῦσι πλεον τοῦ ἐνὸς χρόνου οὕτω καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος τῆς Ὑπορροῆς.

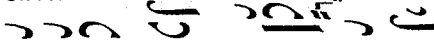
Περὶ τοῦ Ἐλαφροῦ

59 Τὸ Ἐλαφρὸν εἶναι χαρακτηρ τῆς ὑπερβατῆς καταβάσεως δύο φθόγγων δέχεται τὸ Κλάσμα ἄνωθεν καὶ τὴν Διπλὴν

ἢ Τριπλὴν κάτωθεν καὶ τὴν Ἀπλὴν μετ' Ἀντικενώματος ὥς  συνδέεται ὥς ἡ Ἀπόστροφος καὶ

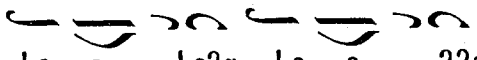
ἢ Ὑπορροή μετὰ Ἰσου δι' Ἐτέρου ἢ Ὁμαλοῦ ἐπὶ ὁμοσυλλάβων ὥς 

α' Τὸ Ἐλαφρὸν ὑποτάσσει τὸ Ὀλίγον καὶ τὴν Πεταστὴν ὥς  τοῦτο δὲ ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἐγ-

γίζουσιν αὐτῷ Ἀπόστροφον, τρεπόμενον εἰς Συνεχῆς Ἐλαφρὸν, ἐνθα ἡ Ἀπόστροφος λαμβάνεται εἰς τόπον Γοργοῦ ἐπὶ τοῦ πρῶτου φθόγγου τοῦ Ἐλαφροῦ, ὅντος ὁμοσυλλάβου τοῦ προηγουμένου φθόγγου, καὶ ἐνθα ὁ δεύτερος αὐτοῦ φθόγγος ἐκτελεῖται πάντοτε ἐν εἰς θέσει μετὰ συλλαβῆς ἰδίας ὥς 

ο τι ε λε ε ε ος

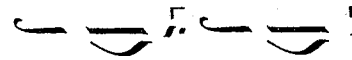
β' Παραβαλλόμενον τὸ Συνεχῆς Ἐλαφρὸν πρὸς τὴν Ὑπορροὴν καὶ πρὸς δύο Ἀποστροφούς, παρουσιάζει τὰς ἐξῆς διαφορὰς: α') Ἡ Ὑπορροή ἀνευ Γοργοῦ ἔχει δύο χρόνους, τὸ δὲ Ἐλαφρὸν εἴτε συνεχῆς εἴτε μὴ, δι' ἐνὸς χρόνου ἐκτελεῖται. β') Ἡ πτώσις τῆς φωνῆς τοῦ πρῶτου φθόγγου τοῦ Συνεχοῦς, ῥέει ὥσπερ καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος τῆς Ὑπορροῆς, συνεχίζουσα τοῦ προηγουμένου χαρακτηρὸς τὴν συλλαβὴν, ἐνῶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ φθόγγος ἀπαιτεῖ κατάβασιν Ἀποστροφῆς εἰς τὴν θέσιν μετὰ συλλαβῆς ἰδίας, καὶ ἐλευθερὰς πτώσεως, καὶ μόνον εἰς τοὺς λεῖψισμοὺς ἐκτελεῖται μετὰ τῆς ἀσημάντου συλλαβῆς λε ὥς :


λε ε λεῖα λε ε ῖα

γ' Ὁ πρῶτος φθόγγος τοῦ Συνεχοῦς Ἐλαφροῦ, οὐδέποτε λαμβάνει φθορὰν.

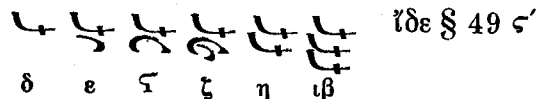
δ' Μανθάνομεν, ὅτι τὸ Συνεχῆς Ἐλαφρὸν εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ πρῶτου φθόγγου τῆς Ὑπορροῆς καὶ ἐξ ἑτεροσυλλάβου Ἀποστροφῆς, καὶ κακῶς ποιοῦσι οἱ χρόνοι δύο Ἀποστροφῶν ἀντὶ τοῦ Συνεχοῦς, καὶ

ε' Ἡ κατάβασις τῶν δύο φθόγγων τῆς Ὑπορροῆς ἐκτελεῖται διὰ φωνῆς ρεούσης εἰς ἀμφοτέρους τοὺς φθόγγους, ἡνωμένως καὶ ἀχωρίστως, δέχεται Γοργὸν ἄνωθεν καὶ φθορὰς εἰς ἀμφοτέρους τοὺς φθόγγους τῆς ἄνωθεν καὶ κάτωθεν, καὶ συλλαβὴν οὐδέποτε λαμβάνει, εἰμὴ εἰς τοὺς τελερισμούς διὰ

τὸ ἀσημάντον ὥς, 
ρι ι ρρε ρι ι ρρε

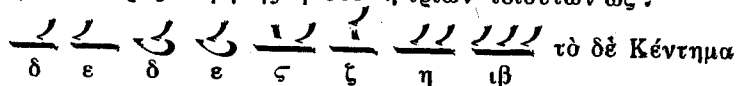
Χαμηλή

- 60 Ἡ Χαμηλή ὠνομάσθη οὕτω διότι οὐδεὶς ἄλλος χαρακτηρὲς ἐκπίπτει τὴν φωνὴν τόσοι ὑπερβατῶς ὅσον αὕτη· εἰς δὲ τὴν σύνταξιν ἀκόλοι θεῖ τοὺς κανόνας τοῦ Ἐλαφροῦ
- α' Ἡ ὑπερβατὴ κατάβασις δύναται νὰ αὐξηθῇ καὶ πέραν τῆς δυνάμεως τῆς Χαμηλῆς διὰ συνθέσεως Ἀποστρόφου ἢ Ἐλαφροῦ ἢ καὶ ἐτέρας Χαμηλῆς ἢ ἐτέρων δύο ὡς :

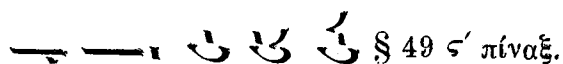


Κέντημα, Ὑψηλή

- 61 Οἱ χαρακτηρῆρες οὗτοι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὑπερβατὴν ἀνάβασιν, καὶ ἀκολουθοῦσι τοὺς κανόνας τοῦ Ὀλίγου καὶ τῆς Πεταστῆς μετὰ τῶν ὁποίων συντίθενται, ὡς καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως
- α' Ὡς ἡ Ὑπερβατὴ κατάβασις οὕτω καὶ ἡ Ὑπερβατὴ ἀνάβασις δύναται νὰ αὐξηθῇ πέραν τῆς δυνάμεως τῆς Ὑψηλῆς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ὀλίγου ἢ προσλήψεως Κεντήματος ἢ καὶ ἐτέρας Ὑψηλῆς ἢ δύο ἢ τριῶν τοιοῦτων ὡς :



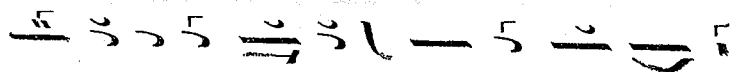
ἐν μόνον γράφεται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς ὡς



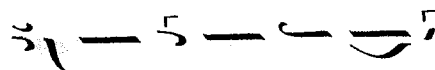
β' Χρονικοὶ Χαρακτήρες (§ 17)

Περὶ τοῦ Κλάσματος (§ 19)

- α' Τὸ Κλάσμα εἶναι χαρακτηρὲς ἰσότητος, συνεχίζει τὸν τόνον καὶ τὸ ποῖον τοῦ χαρακτηρῆρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου γράφεται δι' ἑνὸς ἔτι χρόνου, ἀφομοιούμενον μετὰ τῆς ποιότηκῆς ἐκείνου ἐκτελέσεως, κατὰ τρόπον ἀσθενέστερον τῆς ἐντονότητος τοῦ Ἰσοῦ (§ 53).
- β' Εἰς τοὺς ρυθμικοὺς πόδας τὸ Κλάσμα ἐκτελεῖται πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου, ἐξαίρουνται αἱ ἐξῆς θέσεις καθ' ἃς ἐκτελεῖται εἰς τὴν θέσιν ὡς :



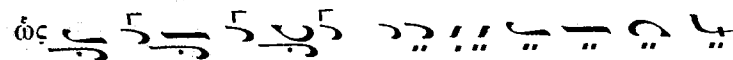
αἱ ὁποῖαι θέσεις ἀπαντῶνται καὶ οὕτω



- γ' Τὸ Κλάσμα ἐπὶ ἐτεροσυλλάβων καταβάσεων ἀντικαθιστᾷ τὸ ἐγχερον Ἀντικένωμα ὡς
- ο ο τε ε λε ον

Περὶ τῆς Ἀπλῆς . Διπλῆς .. Τριπλῆς ...

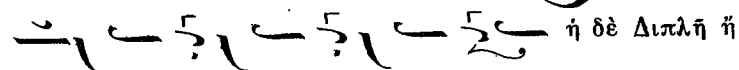
- α' Ἡ Ἀπλῆ, καθ' ἡμᾶς, ὅπως καὶ τὸ Κλάσμα εἶναι χαρακτηρῆς ἰσότητος, τὸ μὲν Κλάσμα ἐπὶ ἐνὸς χρόνου, ἢ δὲ Ἀπλῆ καὶ ἐπὶ πλειόνων, ὑπογράφεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτηρῆρας πλὴν τῶν Κεντημάτων (§ 20) ὑπὸ μὲν τὸ Ἀντικένωμα μόνον Ἀπλῆ ὡς ὑπὸ δὲ τὴν Ἀπόστροφον καὶ Ὑπορρο- ἦν, γράφεται Ἀπλῆ καὶ Διπλῆ καὶ πλέον, ὑπὸ δὲ τὸ Ἰσον τὸ Ὀλίγον καὶ τὸ Ἐλαφρόν, ὅχι Ἀπλῆ ἀλλὰ Διπλῆ, Τριπλῆ



- β' Ὁ ἦχος τῆς Ἀπλῆς, Διπλῆς, ἢ Τριπλῆς, ἐκτελεῖται διὰ συνεχοῦς, ἀτόμου καὶ κατ' ὀλίγον ἐκλειπούσης φωνῆς καὶ τρόπον τινὰ ὡς ὁ ἦχος κώδωνος μετὰ τινα κρούσιν.
- γ' Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, πρὸ Βαρείας τίθεται Ἀπλῆ ὑπὸ τὴν Ἀπόστροφον εἰ δ' ἄλλως τίθεται Κλάσμα ὡς



- δ' Πολλάκις ἡ Ἀπλῆ εἰς συνεχεῖς μετὰ Κλάσματος καταβάσεις, ἀντικαθιστᾷ τοῦτο μετὰ Γοργοῦ ὡς



Τριπλῆ ἐπὶ ὁμοσυλλάβων, πολλάκις συνδέεται διὰ τοῦ Ἐτέρου ὡς











- ε' Ἡ Ἀπλῆ ἐν συνθέσει μετὰ Βαρείας ἀποτελεῖ Σιωπὴν ὅρα εἰδικὸν Κεφάλαιον ἐπὶ δὲ τοῦ Γοργοῦ ρ ρ διαίρει τὸν χρόνον, ἀπὸ δύο εἰς τρία ὅρα κατωτέρω.



Περὶ τοῦ Γοργοῦ ρ Διγόργου ρ Τριγόργου ρ

- α' Τὸ Γοργὸν ἐνεργεῖ ἀντιθέτως πρὸς τὸ Κλάσμα καὶ τὴν Ἀπλῆν διότι ἐκεῖνα διπλασιάζουν τὸν χρόνον χαρακτη-






ρος τινός, ενώ τὸ Γοργὸν ἐπισυνάπτει εἰς ἓνα χρόνον περισσοτέρους χαρακτηῖρας ἢτοι ἓνα εἰς τὴν θέσιν, καὶ δύο ἢ τρεῖς εἰς τὴν ἄρσιν.

- β' Ὁ χρόνος διὰ τοῦ Γοργοῦ διαιρεῖται εἰς δύο, τρία, καὶ τέσσαρα μέρη, π. χ. διὰ τὴν θέσιν αὐτὴν  " 
δαπανῶνται τέσσαρες χρόνοι, δι' αὐτὴν  " 
δύο χρόνοι, δι' αὐτὴν  εἰς χρόνος διηρημένος
εἰς $\frac{3}{2}$ καὶ δι' αὐτὴν  ἢ 

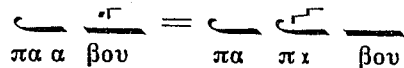
εἰς χρόνος διηρημένος εἰς τέσσαρα $\frac{1}{4}$
Τὸ Γοργὸν τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτηῖρας πλὴν τῆς Πεταστῆς καὶ τοῦ Ὀλίγου μετὰ Ψηφιστοῦ 

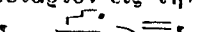


- γ' Ὅταν δύο φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσι ἓνα χρόνον τίθεται εἰς τὸν δεύτερον γοργὸν, τὸ ὁποῖον διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς δύο, θέσιν καὶ ἄρσιν ὡς  ὁ πρὸ τοῦ Γοργ-
θέσις ἄρσις
γοῦ χαρακτηῖρ φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ μετὰ γοργοῦ εἰς τὴν ἄρσιν. Ὅταν τρεῖς φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσιν ἓνα χρόνον, τίθεται Δίγοργον εἰς τὸν δεύτερον καὶ τρίτον ἐξ ὧν ὁ πρῶτος φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ δεύτερος καὶ τρίτος εἰς τὴν ἄρσιν, ὡς  Καὶ ὅταν τέσσαρες φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσιν ἓνα χρόνον, τίθεται Τρίγοργον εἰς τὸν δεύτερον τρίτον καὶ καὶ τέταρτον φθόγγον. ἐξ ὧν ὁ πρῶτος φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς εἰς τὴν ἄρσιν ὡς











- δ' Τὸ Γοργὸν ἢ Δίγοργον ἐνίοτε φέρουσι στιγμὴν δεξιὰ ἢ ἄριστερὰ  καὶ ὅταν μὲν ἡ στιγμή εἶναι εἰς τὰ δεξιὰ ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἢτοι μίαν θέσιν καὶ δύο ἄρσεις, ἐξ ὧν τὸ ἓν τρίτον τοῦ χρόνου δαπανᾷ ἡ θέσις τὰ δὲ δύο τρίτα ἢ ἄρσις ὡς  =   
πα βου ου πα βου βου

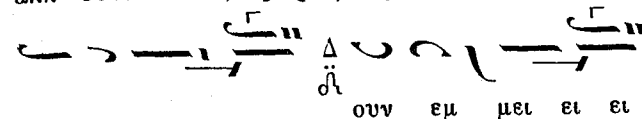
Ὅταν δὲ ἡ στιγμή εἶναι εἰς τὰ ἄριστερὰ διαιρεῖται μὲν καὶ πάλιν ὁ χρόνος εἰς τρία, ἀλλὰ τὰ δύο τρίτα δαπανῶνται εἰς τὴν θέσιν καὶ τὸ ἓν τρίτον εἰς τὴν ἄρσιν ὡς



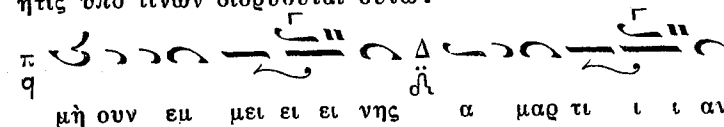
- ε' Τὸ Δίγοργον ὅταν εἶναι ἐνστιγμον διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς τέσσαρα μέρη, ἐξ ὧν τὸ ἓν τέταρτον εἰς τὴν θέσιν καὶ τὰ τρία τέταρτα εἰς τὴν ἄρσιν ὡς  =  
πα βου πα α πα βου πα πα



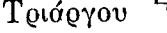
καὶ ἀντιθέτως  =   
πα βου ου γα πα βου βου γα
ἔτι  =   
πα α βου γα πα πα βου γα


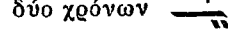

- ς' Τὸ Γοργὸν πρὸ ἀγόργων Κεντημάτων οὔτε προτίθεται, ἀλλ' οὔτε ἔπεται, ἐξαιρουμένης ταύτης τῆς θέσεως



ἢτις ὑπὸ τινων διορθοῦται οὕτω:






- 65 Περί τοῦ Ἀργοῦ  Διάργου  Τριάργου 


Ὡς τὸ Κλάσμα καὶ ἡ Ἀπλὴ εἶναι χαρακτηῖρες ἰσότητος, οὕτω καὶ τὸ Ἀργὸν, ἐν δὲ τῇ μελωδίᾳ ἐκτελεῖται δι' ἡ-
χου φωνῆς λείας καὶ λαμπρᾶς, ὡς  δύο χρόνων 
τριῶν  τεσσάρων (§ 22)

Σημ. Διὰ τοῦ Ἀργοῦ καθορίζεται ἡ βραδεῖα ἀγωγή τοῦ χρόνου ὡς χ χ χ καὶ διὰ τοῦ Γοργοῦ ἡ ταχεῖα χ χ (§ 38)

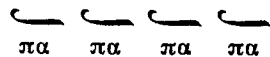
Περὶ τῆς Σιωπῆς (§ 23)


- 66 Ἡ Σιωπὴ δηλοῖ παῦσιν τῆς φωνῆς ἐκτελουμένης δι' ἐνός δύο ἢ τριῶν χρόνων ἀφώνως μὲν ἀναγκαίων ὅμως διὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐλλειπῶν πόδων, μέτρων ἢ ρυθμῶν, ὡς σιωπὴ δι' ἓνα χρόνον  δύο  τριῶν 

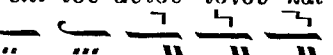
Περὶ τοῦ Σταυροῦ + (§ 24)

- 67 Ὁ Σταυρὸς δηλοῖ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς Σιωπῆς, διακό-
πτει τὴν φωνὴν ἐν τῇ ἄρσει τοῦ χρόνου, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν κροῦσιν τοῦ ἐπομένου, ἐπαναρχίζει μετὰ νέαν ἀναπνοὴν τὴν συνέχειαν ἢ διακοπὴ τῆς φωνῆς τοῦ Σταυροῦ + εἶναι ἀσθενεστέρα τοῦ τῆς Σιωπῆς 

Χαρακτήρες ισοότητος

- 68 Οἱ χαρακτήρες οἱ δηλοῦντες ἰσότητα εἶναι τέσσαρες. Τὸ ἴσον τὸ Κλάσμα, ἢ Ἀπλῇ, καὶ τὸ Ἀργὸν ἐξ ὧν τὸ μὲν ἴσον διὰ τὴν κρατήσιν ἐπὶ τοῦ ἰδίου τόνου τὸν ἦχον τῆς φωνῆς δοθέντος φθόγγου ἐπαναλαμβάνεται κατὰ συνέχειαν, εἰς ἕκαστον χρόνον ὡς . Τὸ δὲ Κλάσμα

διατηρεῖ τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἔτι ἓνα χρόνον ὡς 

ἢ δὲ Ἀπλῇ καὶ τὸ Ἀργὸν δύνανται τὴν κρατήσιν τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου καὶ φθόγγου μέχρι τετραδός ὡς 

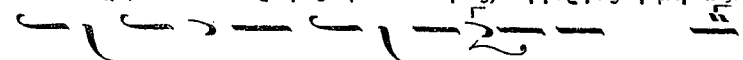

γ' Χαρακτήρες ποιότητος ἢ Ἀγχοι Τροπικαὶ Ὑποστάσεις

- 69 Διὰ τῶν ἀγχόνων ὑποστάσεων αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐξαίρετον κόσμημα εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς Β. Μουσικῆς, ἐξαγγέλλεται τὸ ποιὸν, ἢτοι ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος μετὰ τῶν ὁποίων αὗται συντίθενται μεταδίδουσιν τὸ ποιὸν αὐτῶν εἰς αὐτοὺς, δι' οὗ καλλωπίζεται ἡ μελωδία.

70 Περὶ τῆς Βαρείας

- α. Ποιότης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Βαρείας, θεωρεῖται ἡ μετὰ βαρύτερος πτώσις τῆς φωνῆς ἐπὶ τοῦ ἐπομένου αὐτῇ χαρακτήρος ἵνα διακρίνηται τόσον ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου, ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου

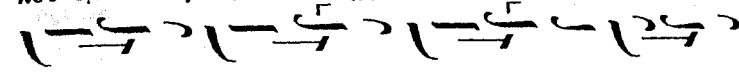
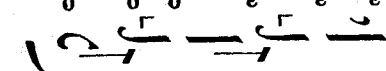
- β. Τίθεται ἡ Βαρεῖα πρὸ τοῦ ἴσου ἢ τοῦ ὀλίγου ὅταν ἀκολουθῇ μία ἀπόστροφος ὁμοσύλλαβος, ἔγγοργος ἢ μὴ ὡς:





τα α α χραν τα Πα α α θη λε

ε ε η η η η μα ας (\$53 β' σημ.)


- γ. Τίθεται ἔτι ἡ Βαρεῖα καὶ πρὸ δύο ἢ τριῶν ἴσων μετὰ

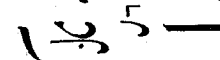
Ὀμαλοῦ ὡς  ὁμοίως καὶ πρὸ Ὀλίγου,

Ἀποστροφῶν, Ἐλαφροῦ, ἢ Χαμηλῆς μετὰ ἴσου καὶ Ὀμαλοῦ ὁμοσυλλάβων, καὶ ἰσοχρόνων ἐγγόργων εἰ μὴ ὡς:

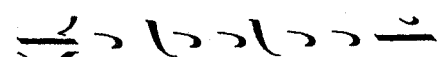

ο ο ο ε ε ε η η η


- δ. Ἐτι προτίθεται καὶ πρὸ Διγόργου ὁμοσυλλάβου ὡς  καὶ πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἰσοχρόνου Κλάσματος  ὡς 

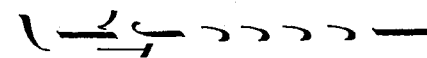
καὶ πρὸ τοῦ ἐγχρόνου Ἐτέρου ὡς  καὶ πάντοτε πρὸ Πεταστῆς μετ' ἐγχρόνου Ἀντικενώματος ὡς,

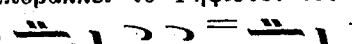


- ε. Ἐτι προτίθεται ἡ Βαρεῖα καὶ πρὸ δύο Ἀποστροφῶν ὧν ἡ δευτέρα εἶναι ὁμοσύλλαβος μετὰ τὴν πρώτην ὡς

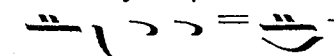
 πρὸ τριῶν Ἀποστροφῶν 
πρα α ο ος ει ει μι

φων Βαρεῖα δὲν προτίθεται ἀλλ' οὔτε πρὸ ἑτεροσυλλάβων

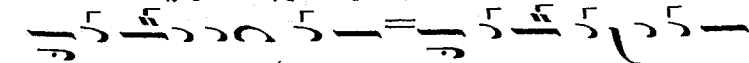

ε ε φη ο δι και ος

- ς. Ἡ Βαρεῖα ἀποβάλλει τὸ Ψηφιστὸν τοῦ προηγουμένου τῆς φθόγγου ὡς  ἀλλὰ καὶ

πολλάκις ἀποβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς

 ἐνίοτε ἀποβάλλει ἡ Βαρεῖα


καὶ τὸ συνεχές Ἐλαφρὸν πρὸ ἐγγόργου κατιούσης ὡς


πο ο ο ο ρου ου ου πο ο ο ο ρου ου



71

Περὶ τοῦ Ψηφιστοῦ

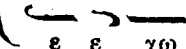

- α. Τὸ Ψηφιστὸν ἀπαιτεῖ ζωηροτέραν φωνὴν ἐκτεινομένην, καὶ οὐχὶ ὀξυτέραν. Τίθεται πάντοτε πρὸ δύο ἢ πλειοτέρων


Ισοχρόνων καταβάσεων ἀδιφόρως πρὸς τὸ ὁμοσύλλαβον
ἢ ἑτεροσύλλαβον αὐτῶν ὡς 

Kυ ρι ε Κυ ρι ι ε

Σημ. πρὸ μιᾶς συνεχοῦς καταβάσεως ἑτεροσύλλαβου ἀντι
Ψηφιστοῦ  τίθεται Πεταστή  καὶ πρὸ μιᾶς


ε χο μεν

ὁμοσύλλαβου καταβάσεως τίθεται Βαρεία  

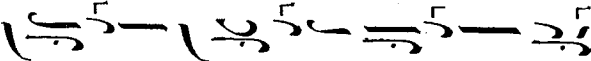
β. Ὅπου τυχὸν ὑπάρχει Ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ ἔνθα ἀκο-
λουθεῖ Ὑπορροή ὡς  προαρ-


πάζεται τρόπον τινὰ ἢ ζωηρότης τοῦ Ὀλίγου κατὰ τὴν
ἐκτέλεσιν εἰς δὲ τοὺς ὀνιμικοὺς πόδας τὸ Ὀλίγον μετὰ
τοῦ Ψηφιστοῦ λαμβάνεται εἰς τὴν ἄρσιν.

72 Περὶ τοῦ Ἀντικενώματος —

α. Τὸ Ἀντικένωμα τίθεται ὡς καὶ τὸ Ψηφιστὸν πρὸ κατι-
ούσης φωνῆς, ἀπλοῦν μὲν ὑπὸ μόνον τὸ Ὀλίγον, καὶ ἀ-
παιτεῖται ὅπως ἡ φωνὴ τοῦ Ὀλίγου, προφέρεται μετὰ τινος
τιναγμοῦ ὡς  ἔγχρονον δὲ

τίθεται ὑπὸ τὸ Ἴσον, τὸ Ὀλίγον, τὴν Πεταστήν, τὴν Ἀπό-
στροφον καὶ τὴν Ὑπορροήν πρὸ ἐγγόργου χαρακτῆρος κα-
τιούσης ὁμοσύλλαβου ἔνθα ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ φωνὴ ἢ μετα-
ξὺ ἐγχρόνου Ἀντικενώματος καὶ ἐγγόργου κατιούσης,
προφέρεται ὡς κρεμμαμένη τρόπον τινὰ ἀλλὰ ἀχώριστος ὡς



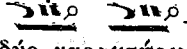
β. Τὸ Ἀντικένωμα πρὸ ἐγγόργου κατιούσης ἑτεροσύλλαβου
ἀποβάλλεται ὡς ἐπὶ ὁμοσύλλαβων 

Σοι οι Κυ υ ρι ι ε

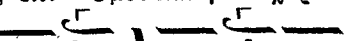
ἐπὶ ἑτεροσύλλαβων ὡς 

Α σπι λε Α μο λυν τε

73 Περὶ τοῦ Ὁμαλοῦ —

α. Ὁ Κυματισμὸς τῆς φωνῆς τοῦ Ὁμαλοῦ ἐν τῇ ἐκτελέσει
ἔχει περίπου οὕτω  ἢ δὲ ἐνέργειά του
κυμαίνεται μεταξὺ δύο χαρακτῆρων, ἢ δύο χρόνων

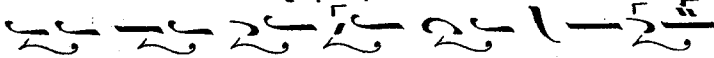
 καὶ

τίθεται πρὸ κατιούσης ἐπὶ Ὁμοσύλλαβων χαρακτῆρων ἢ
καὶ πρὸ ἀνιούσης ὡς 

καὶ συνδέει Ἴσον μὲ Ἴσον ἢ Ὀλίγον μὲ Ἴσον ἢ Ἀπό-
στροφον μὲ Ἴσον καὶ καθ' ἑξῆς.

Περὶ τοῦ Ἐτέρου ἢ Συνδέσμου ~

74 Τὸ Ἐτερον συνδέει δύο χαρακτῆρας ὁμοσύλλαβους δι' ἀδυ-
νάτου κυματισμοῦ φωνῆς, καὶ Ἴσον μὲ Ἴσον, ἢ Ὀλίγον
μὲ Ἴσον, ἢ Ἀπόστροφον, ἢ Ὑπορροήν, ἢ Ἐλαφρὸν μὲ
Ἴσον ἀλλὰ καὶ Ἀπόστροφον μὲ Ὀλίγον πολλάκις ὡς:



καὶ ἐπὶ τίθεται πρὸς σύνδεσιν τοῦ ἡχοῦ Διπλῆς ἢ Τριπλῆς



Σύστημα

75 Σύστημα λέγεται ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀναβαίνει καὶ
καταβαίνει ἡ φωνὴ πλείονα τῶν δύο διαστημάτων (§ 6).
Τὰ συστήματα εἶναι τρία. Τετράχορδον, Πεντάχορδον καὶ
Ὀκτάχορδον.

α. Τὸ Τετράχορδον Σύστημα ἢ Τριφωνία, περιέχει διαστή-
ματα τρία περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων τεσσάρων, καὶ
περατούμενα ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς χορδῆς ὡς Πα 1
Βου 2 Γα 3 Δι.

β. Τὸ Πεντάχορδον σύστημα, ὅπερ καὶ Τροχὸς καλεῖται, πε-
ριέχει διαστήματα τέσσαρα, περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων
πέντε, καὶ περατούμενα ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς χορδῆς
ὡς Δι 1 Κε 2 Ζω 3 Νη 4 Πα.

γ. Τὸ Ὀκτάχορδον σύστημα ὅπερ καὶ Ἑπταφωνία λέγεται καὶ
Διαπασών, καὶ Διατονικὸν γένος, περιέχει διαστήματα ἑ-
πτὰ, περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων ὀκτῶ καὶ περατούμενα
ἐν τῷ μέσῳ τῆς χορδῆς ὡς Πα 1 Βου 2 Γα 3 Δι 4 Κε 5

1 2 3 4 5

Ζω 6 Νη 7 Πα.

6 7 8

76 Τὰ συστήματα διακρίνονται ἀλλήλων καθ' ὅτι ἕκαστον αὐ-
τῶν ἐπαναλαμβάνεται αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, τόσον ἐπὶ τὸ βαρὺ
ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ ὀξὺ διὰ τῶν αὐτῶν φθόγγων καὶ τῶν αὐ-
τῶν τονιαίων διαστημάτων

α. Τὸ Ὀκτάχορδον διπλασιαζόμενον ἐπὶ χορδῆς, περατοῦται
εἰς τὰ τρία τέταρτα αὐτῆς ἐξ οὗ τὸ Διοδιαπασών.

β. Τὸ δὲ Πεντάχορδον διπλασιαζόμενον περατοῦται εἰς τὰ
 $\frac{5}{9}$ τῆς χορδῆς καὶ τριπλασιαζόμενον περατοῦται εἰς τὰ $\frac{10}{27}$
αὐτῆς.

γ. Ὅμοιος καὶ τὸ Τετραχόρδον δύναται νὰ ἀποτελέσῃ Κλίμακα ἡνωμένην ἐπὶ τὸ βαρὺ ἢ ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ἐκ δύο ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων Τετραχόρδων καὶ ἐνῶ τὸ πρῶτον τετραχόρδον ἐπὶ χορδῆς καταλαμβάνει τὸ ἓνα τέταρτον, τὸ δεύτερον θὰ καταλάβῃ τὰ τρία τριακοστὰ ἕκτα καὶ τὸ τρίτον τὰ ἐνέα ἑξηκοστὰ τέταρτα τῆς χορδῆς.

77 Ἡ Διαπασών καταλαμβάνει διπλάσιον μήκος ἐπὶ τῆς χορδῆς ἢ ἡ Δισδιαπασών, διότι ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς ἐλαττοῦται λόγῳ συμπυκνώσεως τῶν διαφόρων διαστημάτων οἱ παλμοὶ τῆς χορδῆς αὐξάνουν, καὶ ὁ ἥχος ὀξύνεται εἰς τὸ διπλάσιον.

78 Ἐπὶ οἰουδήποτε μήκου χορδῆς καὶ ἐὰν ζητηθῇ ὁ σχηματισμὸς Τετραχόρδου, καταλαμβάνει τὸ ἓνα τέταρτον αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκ τοῦ ὁποῖου γίνεται ἀρχή, θεωρουμένου ὡς ἀκραίας ἐκ τοῦ τυχόντος σημείου καὶ ἀνεξαρχήτως· ἄλλου Τετραχόρδου

Τόνος

79 Τόνος λέγεται (§ 7, 8,) ὁ ἐπὶ τινος σημείου ἥχος φωνῆς ἢ μουσικοῦ ὄργάνου, δεκτικὸς συστήματος. Οἱ τόνοι τῆς Διατονικῆς Κλίμακος εἶναι δύο, ὁ Μείζων, κυρίως τόνος, ἢ Ἐπόγδοος καὶ ὁ Ἐλάσσων, ἢ Ἐπιενδέκατος· ἐξ ὧν διὰ τῆς αὐξομειώσεως, τῶν τονιαίων αὐτῶν διαστημάτων, σχηματίζονται τὰ ἡμιτόνια ἐκ 2]4 τοῦ Μείζονος τόνου· τὰ ὑπερῆμιτόνια ἐκ 3]4 (ὁ Ἐλάσσων τόνος), τὰ ὑπερτόνια ἐκ 5]4, τὰ ἡμιόλια ἐξ 6]4 καὶ τὰ ὑπερῆμιόλια ἐξ 7]4. Τὸ δίτονον διάστημα ὑπάγεται εἰς τὸ ὑπερβατόν (§ 9).

80 Ἐκαστον τῶν συστημάτων περιέχει τόνους τὸ μὲν Τετραχόρδον (ἐπίτριτον) ἓνα Ἐπόγδοον καὶ δύο Ἐπιενδεκάτους, τὸ Πεντάχορδον δύο Ἐπογδόους καὶ δύο Ἐπιενδεκάτους, τὸ δὲ Διαπασών τρεῖς Ἐπογδόους καὶ τέσσαρας Ἐπιενδεκάτους.

Ἐπόγδοος, Ἐπιενδέκατος

81 Ὁ Ἐπόγδοος καὶ ὁ Ἐπιενδέκατος ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται τὰ συστήματα, συγκρινόμενοι πρὸς ὅλον τὸν ἥχον οἰασθήποτε χορδῆς, ἐκτελοῦνται, ὁ μὲν Ἐπόγδοος (Μείζων τόνος) ἐπὶ τοῦ 1]9 αὐτῆς, ἡχομένων τῶν 8]9, ὁ δὲ Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων τόνος) ἐπὶ τῶν 1]12 αὐτῆς ἡχομένων τῶν 11]12.

Χορδή

82 Οἰουδήποτε μήκους ἡχοῦσα Χορδή ἀποτελεῖται ἐξ 108 τμημάτων (§ 6) Ταύτης τὸ 1]18 ἦτοι τὰ 6 τμήματα κρατεῖ τὸ ἡμιτόνιον, τὸ 1]12 ἦτοι τὰ 9 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερῆμιτόνιον, (Ἐλάσσων τόνος), τὸ 1]9 ἦτοι τὰ 12 τμήματα, κρατεῖ ὁ Ἐπόγδοος (Μείζων τόνος) τὰ 5]36 ἦτοι τὰ 15 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερτόνιον, τὰ 3]18 ἦτοι τὰ 18 τμήματα κρατεῖ τὸ ἡμιόλιον, τὰ 7]36 ἦτοι τὰ 21 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερῆμιόλιον ὡς 7]36 Χ 108 = 750: 36 = 21.

83 Ἐκ δὲ τῶν Συστημάτων τὸ μὲν Ἐπίτριτον (Τετραχόρδον) περιέχει τόνους Ἐπογδόους 2 1]2 ἦτοι τμήματα 30, τὸ δὲ Πεντάχορδον (Ἐπιτέταρτον) τόνους ὁμοίους 3 1]2 ἦτοι τμήματα 42 τὸ δὲ Ὀκτάχορδον ὁμοίως τόνους 6 ἦτοι τμήματα 72, ἀλλὰ Κλίμαξ ἐκ μόνων Ἐπογδῶν τόνων ἢ Ἐπιενδεκάτων ἢ Ἠμιτονίων ἐν τῇ πράξει δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἐν χρήσει, εἶναι ἀχρηστος· διότι πρὸς ἐκτέλεσιν μελωδίας ἀπαιτεῖται Κλίμαξ μικτὴ ἐκ τόνων Μειζόνων μετὰ Ἐλασσόνων ἢ ἡμιτονίων, πρὸς εὐῆχον καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν εὐπρόσδεκτον ἥχον.

Τόνοι καὶ Συστήματα

84 Ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ἥχου τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς, ἢ ὁποῖα ἐπὶ οἰασθήποτε τυχούσης βάσεως, ἐφαρμόζει τὰ ἀπαιτούμενα τονιαία διαστήματα καὶ συστήματα πρὸς ἐκτέλεσιν οἰασθήποτε μελωδίας, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς χορδῆς. ἐπὶ οἰουδήποτε σημείου αὐτῆς, ἂν τις ἐπιχειρήσῃ νὰ ὀρίσῃ τόνον τινὰ ἢ σύστημα, ἀρκεῖ νὰ διαιρέσῃ τὴν χορδὴν ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ζητούμενου τόνου (§ 81) ἢ τοῦ συστήματος (§ 75 α'.β'.γ'.) καὶ ἔχει τὸ ζητούμενον πρὸς ἐκτέλεσιν

α. Ὑποτίθεται λοιπὸν ὅτι ζητεῖται Μείζων τόνος πέραν τοῦ 1]4 τῆς χορδῆς. Τὰ 3]4 τοῦ 108 εἶναι τὰ 81 ἀπερδιαιρούμενα διὰ τοῦ 9 ἀριθμοῦ τοῦ Μείζονος τόνου ἴσον 9 ἀπὸ 81 = 72 ἦτοι 2]3 τῆς χορδῆς, ὁ δὲ ἥχος τῶν 2]3 πρὸς τὸν ἥχον τῶν 3]4 ἡχεῖ τὸν ζητούμενον Μείζονα τόνον.

β. Ἐστω πάλιν ὅτι ζητεῖται πέραν τοῦ 1]3 τῆς χορδῆς Ἐλάσσων τόνος· εἵπομεν ὅτι τὰ 2]3 τῆς χορδῆς εἶναι ὁ ἀριθμὸς 72 ὁ ὁποῖος διαιρούμενος διὰ τοῦ 12 ἀριθμοῦ τοῦ Ἐλασσονος τόνου (§ 81), ἴσον 6 ἀπὸ 72 = 66 ἦτοι 11]18 τῆς χορδῆς. Ὁ δὲ ἥχος τῶν 2]3 τῆς χορδῆς πρὸς τὸν ἥχον τῶν 11]18, ἡχεῖ τὸν ζητούμενον Ἐλάσσονα τόνον.

γ. Ἐστω ἐπίσης ὅτι ζητεῖται ὁ σχηματισμὸς Τετραχόρδου, πέραν τοῦ 1]3 τῆς χορδῆς. Τὰ 2]3 αὐτῆς εἶναι ὁ 72 ὅστις διαιρούμενος διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ Τετραχόρδου 4 (75 α) ἴσον

18 ἀπὸ 72=54 ἦτοι 1]2, ἐνθα ὁ ἦχος τοῦ 1[3=3[2 πρὸς τὸν ἦχον τοῦ 1]2 ἦχει τὸ ζητούμενον Τετράχορδον.

Ταῦτα πρακτικῶς εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου ἀπλου σιάτου προχείρου μουσικοῦ ὄργάνου, τὸ ὁποῖον συνίσταται ἐκ τινος λωρίδος σανίδος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζεται χορδὴ μήκου· καθαρὸν ἦχον 108 διαστημάτων (πόντων Γαλλικοῦ μέτρου) καὶ συμφώνως τῶν ἐν τῷ παρόντι θεωρητικῷ ἀναφερομένων κανόνων καὶ ἀφοῦ σημειωθῇ ἕκαστον τῶν τονιαίων διαστημάτων σταθερῶς ἐπὶ τῆς σανίδος.

Τετράχορδον

85 Ἐκαστον Τετράχορδον ὡς εἶδομεν (§ 75 α.) περικλείει φθόγγους· Τέσσαρας, δύο ἄκρους καὶ δύο μέσους. Πρῶτος ἄκρος εἶναι ὁ ἦχος (Βόμβος) τῆς ὅλης χορδῆς. Δεύτερος ὁ Ἐπόγδοος (Μεῖζων) τόνος· καὶ πρῶτος μέσος. Τρίτος ὁ Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων) τόνος, καὶ Τέταρτος ὁ τελευταῖος ἄκρος τοῦ Τετράχορδου, Ἐπιενδέκατος, κολοβός Ἐλάσσων τόνος ἐκ τοῦ 1[4 τῆς χορδῆς, Δι Κε Ζω Νη

86 Ἡ ὅλη χορδὴ συνίσταται ἐξ 108 τμημάτων, ἧς τὸ 1[4 ἦτοι τὰ 27 τμήματα περιέχουσι τοὺς τέσσαρας φθόγγους ὡς ἐξῆς:

$$\alpha' \text{ Βόμβος } \delta_1 = 108 \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{9} \text{ ἴσον } 12$$

$$\beta' \text{ Ἐπόγδοος } \frac{\delta_1}{x} \text{ ὅπερ } \frac{-12}{96} \text{ ἀφαιρεῖται οὗ τὸ } \frac{1}{12} \text{ ἴσον } 8$$

$$\gamma' \text{ Ἐπιενδέκατος } \frac{\delta_1}{z} \text{ ὅπερ } \frac{-8}{88} \text{ ἀφαιρεῖται οὗ τὸ } \frac{1}{12} \text{ ἴσον } 7 \frac{1}{3}$$

$$\delta' \text{ Ἐπιενδέκατος } \frac{\delta_1}{\delta_1} \text{ ἐξ οὗ } \frac{7}{81} \text{ (τὸ δὲ } \frac{1}{3} \text{ ἀφαιρεῖται) } 27 \text{ Κολοβός}$$

Τὸ (διχοτονικὸν) Τετράχορδον συνίσταται ἐκ φθόγγων τεσσάρων περικλειόντων τόνους τρεῖς· ἐξ ὧν ὁ πρῶτος Ἐπόγδοος, ὁ δεύτερος Ἐλάσσων ἀκέραιος καὶ ὁ τρίτος Ἐλάσσων κολοβός. Χάριν τῆς συμφωνίας τοῦ ἀμεταβόλου συστήματος τοῦ 1[4 τῆς χορδῆς, ἀφαιρεῖται τὸ 1]3 τοῦ τμήματος ὅπερ περικύπτει ἐκ τοῦ Ἐπογδόου καὶ τῶν δύο Ἐπιενδεκάτων ὡς 12 καὶ 8 καὶ 7 1]3=27 1]3 καὶ μόνον 27, τὸ 1[4 τοῦ 108 κριτεῖται

Διατονικὴ Κλίμαξ

87 Πρὸς συμπλήρωσιν Ὀκταφωνίας, ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ πράξις ἐπὶ Δευτέρου Τετραχόρδου Εἵπομεν (§ 78) ὅτι ἕκαστον Τετράχορδον (ἐπίτριτον) ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ πρώτου 1[4 τῆς χορδῆς, καὶ ἐὰν ἐκ τινος χορδῆς ἀφαιρεθῇ 1]4 πρὸς σχηματισμὸν Τετραχόρδου, τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῶν 3[4 θὰ ἐκληφθῇ ὡς ὁλόκληρος χορδὴ ἐξ ἧς λαμβάνεται καὶ πάλιν 1[4 πρὸς σχηματισμὸν τοῦ δευτέρου Τετραχόρδου ὁμοίως καὶ διὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον τετράχορδον.

Τὸ δεύτερον Τετράχορδον ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 81 ὁποῖος ἀποτελεῖται ἐκ τῶν 3[4 τῆς χορδῆς 108. Ὅθεν 81:4=20 1[4 οὕτω: Νη Πα Βου Γα ὡς: = 20 1[4

$$\alpha' \quad \delta_1 = 81 \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{9} = 9$$

$$\beta' \text{ Ἐπόγδοος } \frac{\delta_1}{q} \text{ ὅπερ } \frac{9}{72} \text{ ἀφαιρεῖται οὗ τὸ } \frac{1}{12} = 6$$

$$\gamma' \text{ Ἐπιενδέκατος } \frac{\delta_1}{\kappa} \text{ ὅπερ } \frac{6}{66} \text{ ἀφαιρεῖται οὗ τὸ } \frac{1}{12} = 5 \frac{2}{4} \left(\cdot \frac{1}{4} \right) = 5 \frac{1}{4}$$

$$\delta' \text{ Ἐπιενδέκατος } \frac{\delta_1}{\gamma\gamma} \text{ ἐξ οὗ } \frac{5 \frac{1}{4}}{60 \frac{3}{4}} \text{ ἀφαιρεῖται } + 20 \frac{1}{4} = \text{ὅλικόν 81 Κολοβός}$$

Πρὸς συμπλήρωσιν Ὀκταφωνίας προστίθεται ὁ Ἐπόγδοος ὡς 60 3[4: 6=6 3[4 ὅπερ ἀφαιρεῖται ἀπὸ 60 3[4 ἴσον 54 ἦτοι εἰς τὸ 1]2 τῆς χορδῆς, ὑπάρχουν ὅλοι οἱ φθόγγοι καὶ οἱ τόνοι τῆς Διατονικῆς Κλίμακος ὡς:

$$\frac{\delta_1}{\Delta} \quad \frac{q}{x} \quad \frac{z}{\sim} \quad \frac{\delta_1}{\delta_1} \quad \frac{q}{q} \quad \frac{\kappa}{\kappa} \quad \frac{\gamma\gamma}{\gamma\gamma} \quad \frac{\Delta}{\delta_1} \quad \frac{1}{1}$$

$$108 \quad 96 \quad 88 \quad 81 \quad 72 \quad 66 \quad 60 \quad 54$$

Σημ. Ὡς ὁ Ἐπόγδοος, καὶ οἱ δύο Ἐπιενδέκατοι ὑπερβαίνουν τὸ 1[4 τῆς χορδῆς κατὰ 1]3 τοῦ τμήματος τὸ ὁποῖον χάριν τῶν συμφωνιῶν ἀφαιρεῖται, ὁμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Διαπασῶν Κλίμακα ἐκτελουμένην ἀπλῶς ἐξ ἐξ Ἐπογδῶν, οἱ ὅποιοι ὑπερβαίνουν τὸ 1]2 τῆς χορδῆς κατὰ 29[40 τοῦ τμήματος τὸ ὁποῖον χάριν τῆς συμφωνίας ἀφαιρεῖται ὁμοίως συμβαίνει εἰς τὴν αὐτὴν Κλίμακα ἐκτελουμένην κατὰ τὴν τὰξιν τῶν νέων αὐτῇ τριῶν ἐπογδῶν καὶ τεσσάρων ἐπιενδεκάτων 7]13 περίπου, Ὅμοίως συμβαίνει εἰς τὴν αὐτὴν Κλίμακα ἐκτελουμένην ἀπλῶς δι' ὅκτω ἐπιενδεκάτων οἱ ὅποιοι ὑπερβαίνουν τὸ 1]2 τῆς χορδῆς κατὰ 11]71 περίπου. Τὰ περιττὰ ἀφαιροῦνται χάριν τῶν συμφωνιῶν

α' Οἱ ἕξ Ἐπόγδοοι

1	108 . 12	9 = 12
2	96 : 10,666	9 = 10,666
3	85,334 : 9,481	9 = 9,481
4	75,853 : 8,428	9 = 8,428
5	67,425 : 7,491	9 = 7,491
6	59,934 : 6,659	9 = 6,659
	53,275	54,725 ὑπερβαίνει 725 + 53,275 ὑστερεῖ 275 108,000 1000

β' Οἱ ὀκτώ Ἐπιενδέκατοι

1	108 . 9	12 = 9	54,156 ὑπερβαίνει + 53,844 ὑστερεῖ
2	99 : 8,25	12 = 8,25	108,000
3	90,75 . 7,562	12 = 7,562	
4	83,188 : 6,932	12 = 6,932	
5	76,256 : 6,354	12 = 6,354	
6	69,902 : 5,825	12 = 5,825	
7	64,077 : 5,339	12 = 5,339	
8	58,738 : 4,894	12 = 4,894	54,156
	53,844		

88 Ὁ κατωτέρω Πίναξ δεικνύει πόσον διάστημα χορδῆς δέον νὰ κρατῆται διὰ τὰ νὰ ἤχη Μείζονα, ἢ Ἐλάσσονα τόνον. π.χ. ὁ φθόγγος σ_1^y ἤχεται ὑπὸ τῶν $\frac{81}{108}$ τῆς χορδῆς, ἵνα ἤχησιν τὸν $\sigma_1^y - \pi$ Ἐλάσσονα τόνον, δέον νὰ κρατηθῇ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ προσέτι $6\frac{3}{4}$ δπερ νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ καὶ ἵνα ἤχησιν Μείζονα τόνον ἐπὶ τοῦ $\sigma_1^y - \pi$ διαστήματος τοῦ $\frac{81}{108}$ δέον νὰ κρατηθῇ προσέτι $\frac{1}{9}$ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ ὥς:

Ἦχος Χορδῆς	Τόνος	Μείζων	Ἦχος Χορδῆς τῶν Μείζωνος	Ἦχος Χορδῆς	Τόνος	Ἐλάσσων	Ἦχος Χορδῆς Ἐλάσσωνος
σ_1^y	108 : 9 = 12	96	108 : 12 = 9	99			
κ	96 : 9 = 10 $\frac{2}{3}$	85 $\frac{1}{3}$	96 : 12 = 8	88			
ζ	88 : 9 = 9 $\frac{7}{9}$	78 $\frac{2}{9}$	88 : 12 = 7 $\frac{1}{3}$	80 $\frac{2}{3}$			
ν	81 : 9 = 9	72	81 : 12 = 6 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{1}{4}$			
π	72 : 9 = 8	64	72 : 12 = 6	66			
δ	66 : 9 = 7 $\frac{1}{3}$	58 $\frac{2}{3}$	66 : 12 = 5 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$			
γ	60 $\frac{3}{4}$: 9 = 6 $\frac{3}{4}$	54	60 $\frac{3}{4}$: 12 = 5 $\frac{1}{16}$	55 $\frac{11}{16}$			
Δ	54 : 9 = 6	48	54 : 12 = 4 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$			

89 Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐπογδοῦ ἀπὸ τοῦ Ἐπιενδεκάτου εἶναι $\frac{1}{9} - \frac{1}{12} = \frac{12-9}{108} = \frac{1}{36}$
Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ Κολοβοῦ $\frac{1}{12} - \frac{7}{88} = \frac{4}{1056} = \frac{1}{264}$
Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ ἡμιτονίου εἶναι $\frac{1}{36}$
καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ Κολοβοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ ἡμιτονίου εἶναι $\frac{19}{792}$

Συμφωνία ἢ Συνήχησις

90 Συμφωνία ἐν τῇ Μουσικῇ καλεῖται ἡ πτώσις φωνῆς μελωδικῆς ταυτοχρόνως δύο ἢ περισσοτέρων φθόγγων, διαφόρων κατὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρύτητα ἐπὶ ὠρισμένων τόνων, οἱ ὅποιοι προξενοῦσιν εἰς τὴν ἀκοὴν αἰσθημα εὐάρεστον· διακρίνονται δὲ συμφωνίαί τέσσαρες. Τὸ Ὁμόφωνον (ὁμοηχία) ὡς $\text{C} \text{---} \text{C}$ Τὸ Σύμφωνον (Συνηχία) $\text{C} \text{---} \text{G}$. Τὸ Διάφωνον (Διαφορόφωνον) καὶ τὸ Παράφωνον $\text{C} \text{---} \text{D}$

α' Ὁμόφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, οἵτινες προφερόμενοι εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, τὸ μέλος ἀμφοτέρων εἶναι τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ὀξύτητα καὶ κατὰ τὴν βιρύτητα, μὴ διαφερόντες ἀλλήλων ὡς $\text{C} \text{---} \text{C}$

β' Σύμφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, ἡ ἀντίφωνοι, οἵτινες προφερόμενοι ταυτοχρόνως, τὸ μέλος τοῦ ὀξύτερου εἶναι καθ' ἑπταφωνίαν σύμφωνον μὲ τὸ τοῦ βαρυτέρου, καὶ τὸ μέλος τοῦ βαρυτέρου εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ ὀξύτερου καὶ παρεμφαίνεται κρᾶσις τρόπον τινὰ καὶ ἐνότης μέλους, ἐν ᾧ ὁ ἦχος τοῦ βαρέως φθόγγου Πα ἢ Βου, συμφωνεῖ μὲ τὸν ὀξύν ἦχον τοῦ $\text{C} \text{---} \text{G}$ ὡς $\text{C} \text{---} \text{G}$

γ' Διάφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, οἵτινες προφερόμενοι εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, τὸ μέλος τοῦ βαρυτέρου οὐδεμίαν συμφωνίαν ἔχει μὲ τὸ τοῦ ὀξύτερου, ὅταν δηλονότι ἐν τῇ ταυτοχρόνῳ ἐκφωνήσῃ αὐτῶν, οὐδεμίαν κρᾶσιν πρὸς ἀλλήλους ἐμφαίνουσιν ὡς $\text{C} \text{---} \text{D}$ ἢ $\text{C} \text{---} \text{E}$

δ' Παράφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι οἵτινες εὐρίσκονται μεταξὺ συμφώνου καὶ διαφώνου ὡς $\text{C} \text{---} \text{D}$ ἢ $\text{C} \text{---} \text{E}$

91 Ἐκ τῶν συμφωνιῶν τούτων τὸ Ὁμόφωνον καὶ τὸ Σύμφωνον ἐπιτρέπονται εἰς τὴν Ἑκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ μελωδίαν ἐλευθέρως, ἀπαγορεύεται δὲ αὐστηρῶς τὸ Διάφωνον καὶ τὸ Παράφωνον.

92 Τὸ δεύτερον μέρος τῶν συμφωνιῶν (§ 91 β') ὑποδιαιρεῖται εἰς ἄλλας τέσσαρας συμφωνίας, τὴν Διαπασών, τὴν Διαπέντε, τὴν Διατεσσάρων καὶ τὴν Διατριῶν.

α' Εἰς τὴν Διαπασών καὶ Δισδιαπασών διακρίνονται ὀκτὼ συμφωνίαί ὡς $\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$ $\text{C} \text{---} \text{D}$ $\text{C} \text{---} \text{E}$ $\text{C} \text{---} \text{F}$ $\text{C} \text{---} \text{G}$ $\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$

$\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$ $\text{C} \text{---} \text{D}$ $\text{C} \text{---} \text{E}$ $\text{C} \text{---} \text{F}$ $\text{C} \text{---} \text{G}$ $\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$

β' Εἰς τὴν Διαπέντε τέσσαρες ὡς $\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$ $\text{C} \text{---} \text{D}$ $\text{C} \text{---} \text{E}$

γ' Εἰς τὴν Διατεσσάρων, πέντε $\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$ $\text{C} \text{---} \text{D}$ $\text{C} \text{---} \text{E}$ $\text{C} \text{---} \text{F}$

δ' Εἰς τὴν Διατριῶν διακρίνομεν συμφωνίας τὰς ἑξῆς :

$\text{C} \text{---} \text{A}$ $\text{C} \text{---} \text{B}$ $\text{C} \text{---} \text{D}$ $\text{C} \text{---} \text{E}$ $\text{C} \text{---} \text{F}$ $\text{C} \text{---} \text{G}$

93 Ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου διακρίνονται αἱ ἑξῆς συμφωνίαι :

α' Ὁ Βόμβος (§ 6 σημ. β') $\text{C} \text{---} \text{C}$ ἦχος τῆς ὅλης χορδῆς πρὸς τὸν ἦχον τοῦ $\frac{1}{4} = \text{C}$ συμφωνεῖ Διατεσσάρων, ἐκ δὲ τοῦ ἀντιθέτου

μέρους τοῦ δεσμοῦ $\frac{1}{4} \text{C} \text{---} \text{A}$ ὁ ἦχος τῆς χορδῆς συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε ὀξεῖαν Διαπασών καὶ ἦτις Διαπέντε εἶναι συμφωνία τῆς Δισδιαπασών τῆς ὅλης χορδῆς.

β' Ἐπὶ τοῦ β'. Τετραχόρδου (§ 87 α' κ.λ.π.) $\text{C} \text{---} \text{F}$ τῶν $\frac{3}{4}$

ἐνεργοῦνται συμφωνίαι : ἡ $\text{C} \text{---} \text{F}$ εἰς τὴν Διατεσσάρων καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς χορδῆς $\text{F} \text{---} \text{C}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε, ἡ δὲ τομὴ $\text{C} \text{---} \text{A}$ πρὸς τὴν τομὴν

$\text{F} \text{---} \text{C}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διατεσσάρων ἐπὶ τὸ ὀξύ.

γ' Ὁ ἦχος τοῦ 1|2 τῆς χορδῆς, πρὸς τὸν ἦχον τῆς ὅλης, συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασών ὡς $\text{C} \text{---} \text{A}$ ἐκ δὲ τῶν ἀντιθέτων μερῶν τῆς Μέσης φωνῆς, παράγεται ὁμοηχία.

δ' Ὁ ἦχος τῆς τομῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ πρὸς τὸν ἦχον τῆς Μέσης, συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε καὶ ἐκατέρωθεν τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασών τῆς Διαπέντε $\text{C} \text{---} \text{A}$ ὁ δὲ ἦχος τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ πρὸς τὸν ἦχον τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασών.

ε' Ὁ ἦχος τῆς τομῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ συμφωνεῖ Διαπέντε ἐκατέρωθεν τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ διαφωνία. Ὁ ἦχος τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασών καὶ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου τῆς τομῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Τρισδιαπασών.

στ' Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ παράγει Ἐπόγδοον ὁ δὲ τῆς $\text{C} \text{---} \text{F}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ παράγει Ἐλάσσονα τόνον

ζ' Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διατεσσάρων, καὶ ὁ ἦχος $\text{C} \text{---} \text{A}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ συμφωνεῖ Διαπέντε καὶ τέλος ὁ ἦχος τῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{C} \text{---} \text{A}$ συμφωνεῖ Διατεσσάρων.

Ἔστωτες φθόγγοι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μαθηματικοῦ Εὐκλείδου (§ 95)

109

	Ἔστω Χορδὴ κατ' Εὐκλείδην	Κατ' ἐμέ
Νήτη ὑπερβολαίων	E	Δ'
Παρανήτη ὑπερβολαίων	M	δλ'
Τρίτη ὑπερβολαίων	N	γγ'
Ἑνάτη ὑπερβολαίων	H	π' Νήτη Διεzeugμένων
Νήτη συνημμένων	Z	γγ' Διάτονος διεzeugμένων
Παρανήτη συνημμένων	Ξ	ζ' Τρίτη διεzeugμένων
Τρίτη συνημμένων	K	κ' Παραμέση
Μέση	Δ	δλ' Μέση
Διάτονος Μέσων	P	γγ' Λιχανὸς Μέσων
Παρυπάτη Μέσων	O	κ'
Ἑνάτη Μέσων	Θ	π' q
Ἑπατῶν Διάτονος	Γ	γγ' Λιχανὸς
Παρυπάτη Ἑπατῶν	Π	ζ'
Ἑνάτη Ἑπατῶν	Λ	q κ'
Προσλαμβανόμενος	Δ	δλ' Βόμβος

- α' ὁ A B ἡχος ἀποτελεῖ τὸν βαρύτατον τόνον ($\delta\lambda'-O$) τῆς χορδῆς, Βόμβον καλούμενον.
- β' Ὁ ἡχος A B τοῦ ΓB ($\delta\lambda'-O$ τοῦ $\gamma\lambda'-O$) Ἐπίτριτός ἐστιν, ὥστε ὁ AB ($\delta\lambda'-O$) τῷ ΓB ($\gamma\lambda'-O$) συμφωνεῖ Διατεσσάρων.
- γ' Ἐπειδὴ ὁ AB ($\delta\lambda'-O$) τοῦ ΔB ($\delta\lambda'-O$) διπλάσιος, θὰ συμφωνήσῃ Διαπασῶν, καὶ ἔσται ὁ ΔB [$\frac{\Delta}{\delta\lambda'}=O$] Μέση
- δ' Καὶ ἐπειδὴ ὁ AB ($\delta\lambda'-O$) τοῦ EB ($\delta\lambda'-O$) τετραπλάσιος, ὁ EB ($\frac{\Delta}{\delta\lambda'}-O$) ἔσται Νήτη τῶν Ὑπερβολαίων.
- ε' Ἐτεμον τὸ ΓB ($\gamma\lambda'-O$) διχῶς κατὰ τὸ ZB ($\gamma\lambda'-O$) καὶ ἔσται διπλάσιον τὸ ΓB ($\gamma\lambda'-O$) τοῦ ZB ($\gamma\lambda'-O$) ὥστε συμφωνήσῃ Διαπασῶν τὸ ΓB ($\gamma\lambda'-O$) πρὸς τὸ ZB, ($\frac{\gamma\lambda'}{\delta\lambda'}-\gamma\lambda'$) καὶ ἔσται τὸ ZB ($\frac{\gamma\lambda'}{\delta\lambda'}-O$) Νήτη συνημμένων.
- ς' Λαβὼν τοῦ ΔB—($\frac{\Delta}{\delta\lambda'}-O$) τρίτον μέρος, τὸ ΔH ($\frac{\Delta}{\delta\lambda'}-\pi'$) καὶ ἔσται ἡμιόλιος ὁ ΔB ($\frac{\Delta}{\delta\lambda'}-O$) τοῦ HB ($\pi'-O$) ὥστε συμφωνήσῃ εἰς τὸ Διαπέντε καὶ ἔσται ὁ HB ($\pi'-O$) Νήτη Διεzeugμένων.
- ζ' Ἐβηκα τὸ HB ($\pi'-O$) ἴσον τῷ ΗΘ ($\frac{\pi'}{q}-\pi'$) ὥστε τὸ ΘB ($\pi'-O$) πρὸς τὸ HB ($\frac{\pi'}{q}-\pi'$) συμφωνήσῃ Διαπασῶν. καὶ ἔσται τὸ ΘB ($\pi'-O$) Ἑνάτη Μέσων.
- η' Ἐλαβὼν τοῦ ΘB ($\pi'-O$) τρίτον μέρος τοῦ ΘK ($\frac{\pi'}{q}-\kappa'$) ὥστε εἶναι τὸ KB ($\frac{\pi'}{q}-O$) Παραμέσην.
- θ' Ἀπέλαβον τοῦ KB ($\frac{\pi'}{q}-O$) ἴσον τῷ ΚΛ [$\frac{\pi'}{q}-q$] καὶ ἔσται Ἑνάτη Βαρεῖα.
- Ἐπὶ τοῦ Κανόνος τούτου (Μονοχόρδου) εὗρίσκονται οἱ φθόγγοι τοῦ ἀμεταβόλου συστήματος, λοιπὸν ἐπὶ τοὺς φερομένους χωρήσωμεν.

107

Φερόμενοι φθόγγοι κατ' Εὐκλείδην (§ 96)

- α' "Ετεμον τὸ ΕΒ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) εἰς ὀκτὼ μέρη καὶ ἐξ αὐτῶν ἔθηκα τὸ ΕΜ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) ὥστε τὸ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τοῦ ΕΒ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) γενέσθαι Ἐπόγδοος.
- β' "Ετεμον τὸ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) εἰς ὀκτὼ καὶ ἕν ἐξ αὐτῶν ἔθηκα τὸ ΝΜ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) καὶ ἔσται ὁ ΝΒ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) τόνος βαρύτερος τοῦ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) καὶ ὁ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τοῦ ΒΕ ($\text{Ο} - \frac{\Delta'}{\sigma\lambda}$) τόνος βαρύτερος, Παρανήτη Ὑπερβολαίων, ὥστε ὁ ΝΒ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτη Ὑπερβολαίων, ὁ δὲ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) Παρανήτη, Ὑπερβολαίων διάτονος.
- γ' "Ελαβον τὸ ΝΒ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτον μέρος καὶ ἔθηκα τὸ ΝΞ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$) ὥστε τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τοῦ ΝΒ ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) Ἐπίτριτον καὶ διατεσσάρων ἐπὶ τὴν βαρύτητα, καὶ γενέσθαι τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτην διεξευγμένων.
- δ' Λαβὼν τοῦ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τὸ ἡμισυ ἔθηκα τὸ ΞΟ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\epsilon}{\sigma\lambda}$) ὥστε γενέσθαι Διαπέντε ἐπὶ τὴν βαρύτητα τὸ ΟΒ ($\frac{\epsilon}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) πρὸς τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$), ἄρα τὸ ΟΒ [$\frac{\epsilon}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] Παρανήτη Μέσων.
- ε' Ἐθῆκα τὸ ΞΟ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\epsilon}{\sigma\lambda}$] ἴσον τῷ ΟΠ [$\frac{\epsilon}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] ὥστε γενέσθαι τὸ ΠΒ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] Παρυπάτην Ὑπατῶν
- ς' "Ελαβον τοῦ ΓΒ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] τέταρτον μέρος τὸ ΓΡ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$] ὥστε ΡΒ [$\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$] γενέσθαι μέσων διάτονος.

Σημ. Ὁ μαθηματικὸς Εὐκλείδης ἀρχίσας τὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου [κανόνος] ἀπὸ τοῦ Βόμβου ἀνέβη μέχρι τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, καὶ ἐκεῖθεν ὀπισθοχωρῶν κατήλθε μέχρι τῆς Ὑπάτης Βαρείας καὶ ἔδωκε πέρας ἐξ αὐτῆς εἰς τὸν Διάτονον, Λιχανὸν τῶν Μέσων.

Φερόμενοι καθ' ἡμετέραν μέθοδον

- 108 Ἡ διαφορὰ τῶν τόνων τῆς Β. Μουσικῆς ἀπὸ τῆς τοῦ Εὐκλείδου ἔγκειται εἰς τοὺς φερομένους φθόγγους Ὁ Εὐκλείδης κατερχόμενος ἐκ τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, λαμβάνει

ὡς ἀφετηρίαν τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῆς χορδῆς $\frac{1}{4}$ Ε Β ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τὸ ὁποῖον διαιρεῖ εἰς $\frac{8}{8}$ ἐξ ὧν λαμβάνει τὸ $\frac{1}{8}$ ἐξ αὐτῶν, καὶ προσθέτει ἐπὶ τὴν βαρύτητα τῆς χορδῆς καὶ σχηματίζει τὸ Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τόνον Ἐπόγδοον, εὐρισκόμενον ἐκτὸς τῶν $\frac{8}{8}$ τῆς διαιρεθείσης χορδῆς τοῦ $\frac{1}{4}$ ἐπὶ τούτου συμφωνεῖ καὶ ἡ Β. Μουσικῇ, ἐντεῦθεν ὁμοῦς ἀρχεται ἡ διαφορὰ τῆς Κλίμακος τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς διότι ὁ Εὐκλείδης συνεχίζων τὴν διαίρεσιν τῆς Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) διὰ τῆς μεθόδου τῶν Ἐπογδόων λαμβάνει καὶ ἐκ ταύτης τὸ $\frac{1}{8}$ τὸ ὁποῖον θέτει ἐπὶ τὴν βαρύτητα, σχηματίζει ἕτερον Ἐπόγδοον τὸν Ν Β ($\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$). Ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες τὴν τάξιν τῆς Βυζαντινῆς Κλίμακος διηρέσαμεν τὴν χορδὴν Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) οὐχὶ εἰς $\frac{8}{8}$ ἀλλὰ εἰς $\frac{11}{11}$ ἐξ ὧν ἐλάβαμεν $\frac{1}{11}$ καὶ ἐθέσαμεν ἐπὶ τὴν βαρύτητα καὶ ἐσχηματίσθη τὸ Ν Β [$\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] διάστημα ἐκ τούτου Ἐλάσσονος $\frac{\delta'}{\sigma\lambda}$ διατονικοῦ καὶ οὐχὶ χρωματικοῦ $\frac{\epsilon}{\sigma\lambda}$ κατὰ τὸν Εὐκλείδην. Ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἔξαγγώνονται καὶ οἱ ἐφεξῆς φερόμενοι καὶ τὸ Διαπασῶν μουσικὸν οἰκοδόμημα τῆς Β. Μουσικῆς, ἥτις ὀρθῶς φέρει τὸ ὄνομα ΔΙΑΤΟΝΙΚΗ διότι συνίσταται καθαρῶς ἐκ τόνων Μειζόνων καὶ Ἐλασσόνων καὶ οὐχὶ ἡμιτονίων μεμιγμένων μετὰ τόνων ὡς ἡ τῶν ἀρχαίων καὶ ὡς ἡ Εὐρωπαϊκὴ συνεχίζω τὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς.

Λαμβάνω τρίτον μέρος τῆς ΝΒ [$\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] θέτω ἐπὶ τὴν βαρύτητα τὸ Ν Ξ [$\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] καὶ σχηματίζω τὸ $\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\gamma}{\gamma\gamma}$ διάστημα Διατονικὸν Ἐλάσσονα τόνον καὶ ὄχι χρωματικὸν $\frac{\zeta}{\sigma\lambda}$. Λαμβάνω τὸ ἡμισυ διάστημα τοῦ ΞΒ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] καὶ θέτω ἐπὶ τὸ βαρὺ τὸ ΞΟ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\epsilon}{\sigma\lambda}$] καὶ σχηματίζω τὸν Διατονικὸν $\frac{\epsilon}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$ ἐπίσης Ἐλάσσονα τόνον.

Ἐπίσης λαμβάνω ἴσον μέρος τοῦ Ξ Ο [$\frac{\delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] καὶ θέτω ἐπὶ τὸ βαρὺ ΟΠ [$\frac{\epsilon}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta}{\sigma\lambda}$] ὅπερ ὁ Ἐλάσσων τόνος $\frac{\zeta}{\sigma\lambda} - \frac{\gamma}{\gamma\gamma}$. Τέλος λαμβάνω τέταρτον μέρος τοῦ ΓΒ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] ἐπὶ τὸ ὀξὺ τὸ ΓΡ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$] ὥστε τὸ ΡΒ [$\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$] ἐγένετο Μέσων διάτονος.

Προσλαμβανόμενος Συναφή· Διαζευκτικός·

- 110 Προσλαμβανόμενος καλεῖται ὁ τόνος ὁ ὅποιος προσλαμβάνεται πρὸς τελειοποίησιν τῆς Ὀγδόης ἢ ὅποια συμφωνεῖ μετὰ τῆς Δισδιαπασῶν ὡς $\delta\lambda - \frac{\Delta}{\delta\lambda} - \frac{\Delta}{\delta\lambda}$
Προσλαμβανόμενος θεωρεῖται καὶ ὁ τόνος ἡ ἡ Τριφωνία ἢ ὅποια προσλαμβάνεται ἔξωθεν τοῦ συστήματος ἢ τοῦ γένους ὡς βοήθημα καὶ ὑποστήριγμα εἰς τὴν μελωδίαν οὕτω ὁ $\delta\lambda - \frac{\eta}{\chi}$ τόνος προσλαμβάνεται εἰς τὸ Τετράχορδον $\eta - \frac{\pi}{\chi}$ τὸ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\delta\lambda}$ Τετράχορδον προσλαμβάνεται εἰς τὴν Διαπασῶν τοῦ λ δ' ὁ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\delta\lambda} - \frac{\pi}{\eta}$ εἰς τὸν Α' ἤχον, εἰς τὸ Πεντάχορδον $\frac{\pi}{\eta} - \frac{\chi}{\eta}$ καὶ εἰς τὸν λ α'. Τὸ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\delta\lambda} - \frac{\eta}{\eta}$ Τετράχορδ. εἰς τὸν Τρίτον ἤχον καὶ εἰς τὸν Βαρὺν $\frac{\eta}{\eta} - \frac{\delta}{\eta}$ εἰς τὸν Τέταρτον, καὶ ὁ $\frac{\eta}{\eta} - \frac{\Delta}{\delta\lambda}$ εἰς τὸν ἀγία, καὶ ὁ $\frac{\delta}{\delta\lambda} - \frac{\Delta}{\delta\lambda}$ εἰς τὸν Δεύτερον καὶ ὁ $\delta\lambda - \frac{\pi}{\delta\lambda}$ εἰς τὸν πλ. β' ἤχον.
- 111 Συναφή λέγεται ἡ συνάφεια ἢ σύζευξις δύο Τετράχορδων διὰ κοινοῦ φθόγγου ὡς Πα, Βου, Γα, Δι, Δι, Κε, Ζω, Νη.
- 112 Διάζευξις ἢ Διαζευκτικός τόνος λέγεται ὅταν δύο τετράχορδα συνδέωνται οὐχὶ διὰ κοινοῦ ἀλλὰ δι' ἰδίου ἑκαστον φθόγγου, διὰ τόνου Μείζονος ὡς, Πα, Βου, Γα, Δι 12 Κε, Ζω, Νη, Πα

Τόνοι καὶ Τετράχορδα κατὰ τὸ σύστημα τῆς Πυθαγορικῆς Κλίμακος.

- 113 Βόμβος τῆς χορδῆς Μονοχορδου ἔστω ὁ φθόγγος $\Delta\iota - \delta\lambda$ ὁ ὅποιος ἐν τῇ ἐκτέλει θεωρεῖται Προσλαμβανόμενος τοῦ Ἐπογδόου η οὕτως δὲ ὁ η καλεῖται Ὑπάτη Ὑπατῶν ἀπέχουσα τοῦ Βόμβου ἐπὶ πάντων τῶν γενῶν τῆς ἀρμονίας, τόνον Μείζονα, μετὰ δὲ τὴν Ὑπατὴν ὑπατῶν ἢ Παρυπάτη Ὑπατῶν $\frac{\chi}{\chi}$ κατὰ Ἐλάσσονα τόνον ὀξυτέρα τῆς Ὑπάτης. Ἐπειτα ὁ Λιχανὸς $\frac{\gamma}{\delta\lambda}$ ἦτοι ἡ Ὑπατῶν διάτονος ἀπέχουσα τῆς Παρυπάτης $\frac{\chi}{\chi}$ Ἐλάσσονα τόνον, καὶ μετ' αὐτὴν τάσσεται ἡ Ὑπάτη τῶν Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ τόνον ἀπέχουσα τοῦ Λιχανοῦ $\delta\lambda$ τῶν Ὑπατῶν.

- 114 Μέχρι τῆς Ὑπάτης Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ συμπληροῦται τὸ τῶν Ὑπατῶν τετράχορδον ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν $\eta - \frac{\pi}{\eta}$. Ἀπὸ δὲ τῆς Ὑπάτης τῶν μέσων, ἀρχὴν ποιούμεθα $\frac{\chi}{\chi}$ Τετράχορδον τῶν μέσων, κοινοῦ ὄντος τοῦ $\frac{\pi}{\eta}$ τῶν τετράχορδων Ὑπατῶν καὶ Μέσων, τοῦ μὲν πρώτου τετράχορδου ὀξυτάτος ὁ $\frac{\pi}{\eta}$ τοῦ δὲ δευτέρου βαρυτάτος Μετὰ δὲ τὴν Ὑπάτην $\frac{\pi}{\eta}$ τῶν Μέσων, ἡ Παρυπάτη $\frac{\delta}{\chi}$ τάσσεται, κατὰ Ἐλάσσονα τόνον ὀξυτέρα τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ καὶ μετ' αὐτὴν Λιχανὸς $\frac{\gamma}{\eta}$ ἦτοι ὁ διάτονος τῶν Μέσων Ἐλάσσονα τόνον τῆς Παρυπάτης $\frac{\delta}{\chi}$ ὀξύτερος καὶ μετὰ τοῦτον ἡ Μέση $\frac{\Delta}{\delta\lambda}$ τόνον διαφέρουσα τοῦ Λιχανοῦ $\frac{\gamma}{\eta}$ καὶ μέχρι τούτου συμπληροῦται τὸ σύστημα τοῦ τετράχορδου τῶν Μέσων.
- 115 Ἐπὶ τοῦ Τετράχορδου τῶν Μέσων, πότε μὲν συνάπτομεν τὸ Τετράχορδον τῶν συνημμένων, ποιούντες ἀρχὴν αὐτὴν τὴν Μέσῃν, καὶ διὰ τοῦτο συνημμένην καλοῦμεν· πότε δὲ τὸ τῶν διεζευγμένων, ὅπερ οὐκ ἔτι ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Μέσῃν Δ ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Παραμέσῃν $\frac{\chi}{\eta}$ ἥτις ἀπὸ τῆς Μέσης ἀπέχει τόνον, καὶ οὕτω ποιούμεν δύο συστήματα τέλεια, τὸ μὲν κατὰ συναφὴν (§ 111) τὸ δὲ κατὰ διάζευξιν (§ 114).
- 116 Ὅταν μὲν ποιούμεν τὸ κατὰ συναφὴν σύστημα, τάσσομεν τῇ Μέσῃ (τὸ Τετράχορδον τῶν συνημμένων εἶναι γένους χρωματικοῦ τοῦ Δευτέρου ἤχου καὶ διὰ τοῦτο ἡ μαρτυρία Δ μεταβάλλεται εἰς Δ), Τρίτην συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ Ἐλάσσονα τόνον τῆς Μέσης Δ ἀπέχουσιν. Τῇ δὲ Τρίτῃ συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ τάσσομεν Παρανήτην $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ τόνον τῆς Τρίτης ὀξυτέραν. Ἐφεξῆς θέτομεν Νήτην συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ Ἐλάσσονα τόνον τῆς Παρανήτης $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ ὀξυτέραν· τοῦτο τὸ Τετράχορδον καλεῖται συνημμένων Νητῶν, διὰ τὸ μὴ ἀφεστάναι ἀπὸ τῆς Μέσης Δ ἀλλ' ὅτι συνήφθη τῷ $\delta\lambda$ πρὸ αὐτοῦ Τετράχορδον κατὰ κοινὸν φθόγγον τῇ Μέσῃ. Λέγομεν τὴν μὲν ἐγγύς τῇ Μέσῃ Τρίτην, διὰ τὸ τρίτην ἀπὸ τοῦ τέλους ὑπάρχειν, τὴν δὲ ἐφεξῆς Παρανήτην, τὴν δὲ τελευταίαν, Νήτην, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν τέλος τῆς ἐπὶ τὸ ὄξυ κινήσεως.

- 117 Όταν δὲ τὸ κατὰ διάζευξιν σύστημα ποιούμεν, τῇ Μέσῃ
 Δ τάσσομεν Παραμέσῃ χ τόνῳ τῆς Μέσης ἀφεστηκυῖαν
 $\delta\lambda$ καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Προσλαμβανομένου $\delta\lambda$ q (§ 110) εἴ-
 Δ ρηται καὶ τῆς τῶν Ὑπατῶν ζ - γ ἀπὸ δὲ τῆς Παραμέ-
 γ σης ἀρχὴν ποιούμεν τοῦ Τετραχόρδου τῶν διεzeugμένων
 χ Νητῶν. Τάσσομεν τῇ Παραμέσῃ Τρίτην διεzeugμένων Νητῶν
 χ χ , ὁξυτέραν τῆς Παραμέσης Ἐλάσσονα τόνον, ἐφεξῆς
τάσσομεν Παρανήτην διεzeugμένων Νητῶν γ Ἐλάσσονα
 $\gamma\gamma$ τόνον ὁξυτέραν τῆς Τρίτης χ καὶ μετ' αὐτὴν τάττομεν
τὴν Ὑπίτην τοῦ Τετραχόρδου Ὑπερβολαίων π τόνῳ ὁ-
 γ ξυτέραν τῆς διατόνου $\gamma\gamma$ Νητῶν διεzeugμένων, τέλος οὖ-
σαν καὶ ὁξυτάτην τῶν διεzeugμένων, ἀρχὴν δὲ καὶ βαρυ-
τάτην τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων. Ἐφεξῆς τάτ-
τομεν τὴν Τρίτην Ὑπερβολαίων δ Ἐλάσσονα τόνον ὁξυ-
 χ τέραν τῆς Νήτης διεzeugμένων π καὶ μετ' αὐτὴν τάττο-
μεν Παρανήτην Ὑπερβολαίων γ , Ἐλάσσονα τόνον ὁξυ-
 $\gamma\gamma$ τέραν τῆς Τρίτης δ καὶ τέλος τάσσομεν τὴν Νήτην Ὑ-
περβολαίων Δ τόνῳ τῆς Παρανήτης γ ὁξυτέραν, καὶ πέ-
 $\delta\lambda$ ρας οὖν τὸν δευτέρου συστήματος τοῦ καλουμένου κατὰ
διάζευξιν
Σημ. Τὸ Διατονικὸν γένος ὀνομάζεται καὶ Πυθαγορικὸν
Ὀκτάχορδον

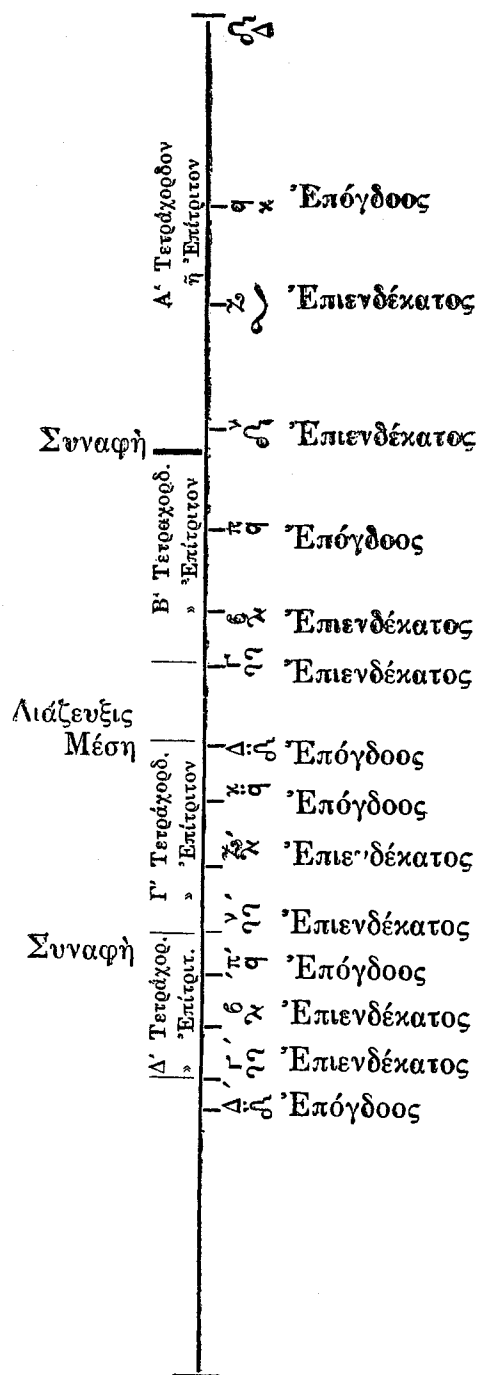
- 118 Τὸ Δεκαπεντάχορδον ἢ Διοδιαπασσὼν σύστημα διαιρεῖται
ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται εἰς πέντε Τετράχορδα ὡς,
 $\delta\lambda$ προσλαμβανόμενος.

α'	q	9	ζ	9	γ	12	π	Τετράχορδον Ὑπατῶν
	χ		δ		$\delta\lambda$		Δ	
β'	π	9	χ	9	$\gamma\gamma$	12	$\delta\lambda$	» Μέσων
	q		χ		γ		δ	
γ'	Δ	9	χ	12	ζ	9	γ	» Συνημμένων
	χ		χ		γ		π	
δ'	π	9	χ	9	$\gamma\gamma$	12	q	» Νητῶν
	q		χ		γ		Δ	
ε'	π	9	χ	9	$\gamma\gamma$	12	$\delta\lambda$	» Ὑπερβολαίων
	q		χ		γ		Δ	

119 Δεκαπεντάχορδος Κλίμαξ κατὰ τὸ σύστημα Πυθαγόρα

Νήτη Ὑπερβολ.	Δ	12	Μείζων Τόνος
Διάτονος Ὑπερβ.	γ	9	Ἐλάσσων Τόν. κολοβὸς
Τρίτη Ὑπερβολ.	δ	9	Ἐλάσσων Τόνος
Νήτη Διεzeugμέν.	π	12	Ὑπάτη Ὑπερβολαίων
Διάτονος Διεzeugμ.	q	9	Μείζων Τόνος
Τρίτη Διεzeugμ.	γ	9	Νήτη Συνημ.
Ἐλάσσων Τόνος	χ	12	Ἐλάσσων Τόνος
Παραμέση	χ	9	Συνημ. Διάτονος
Διαzeugκτικός	q	12	Μείζων Τόνος
Μέση	Δ	9	Τρίτη Συνημ.
Διάτονος Μέσων	$\delta\lambda$	12	Μέση
Παρυπάτη Μέσων	γ	9	Μείζων Τόνος
	δ	9	Λιχανὸς
	χ	9	Ἐλάσσων Κολοβὸς
Ὑπάτη Μέσων	π	9	Ἐλάσσων τόνος
Διάτονος Ὑπατ.	q	12	Μείζων τόνος
Παρυπάτη Ὑπατ.	γ	9	Ἐλάσσων Κολοβὸς
	δ	9	Ἐλάσσων Τόνος
Ὑπάτη Ὑπατῶν	q	12	Μείζων Τόνος
Βόμβος	χ		

Τὰ Τετράχορδα ἐπὶ Μονοχόρδων



121 Ἡ Βυζαντινὴ Κλίμαξ κατὰ τὸ
ἡμέτερον σύστημα

$$\Delta \quad \frac{9216}{9216} = 1$$

$$K_E \frac{8192}{9216} = \frac{8}{9}$$

$$Z_{\omega} = \frac{5709\frac{1}{3}}{9216} = \frac{22}{27}$$

$$N_7 \frac{6912}{9216} = \frac{3}{4}$$

$$\text{Па} \frac{6144}{9216} = \frac{2}{3}$$

$$\text{Bov } \frac{5622}{9216} = \frac{11}{18}$$

$$\Gamma a \quad \frac{5184}{9216} = \frac{9}{16}$$

$$\Delta_L \quad \frac{4608}{9216} = \frac{1}{2}$$

122 Ἡ Δεκαπεντάχορδος Κλίμαξ τοῦ φιλοσόφου Πυθαγόρου κατὰ Χρύσανδον

Κε	9216	= 1 τόνος
Ζω	8192	= $\frac{8}{9}$ λεῖμμα
Νη (+)	7776 (+)	$\frac{27}{32}$ τόνος
Πα	6912	= $\frac{3}{4}$ τόνος
Βου	6144	= $\frac{2}{3}$ λεῖμμα
Γα (+)	5832	$\frac{81}{128}$ (+) τόνος
Δι	5184	$\frac{9}{16}$ τόνος
Κε	4608	$\frac{1}{2}$ λεῖμμα
Ζω (ρ)	4374	
Ζω	4096	ἀποτομή
Νη	3888	λεῖμμα
Πα	3456	τόνος
Βου	3072	τόνος
Γα	2916	λεῖμμα
Δι	2592	τόνος
Κε	2304	τόνος

(+) Ἡ διαφορὰ τῆς Πυθαγορικῆς Κλίμακος ἀπὸ τῆς Βυζαντ

Ζω	$\frac{27}{32} :$	$\frac{22}{27} =$	$\frac{25}{864}$	περίπου $\frac{1}{36}$
Βου	$\frac{81}{128} :$	$\frac{11}{18} =$	$\frac{1458-1408}{2304} =$	$\frac{50}{2304} =$ περίπου $\frac{1}{46}$

Ἦχος χορδῆς. Παλμοὶ χορδῆς.

123 Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς μουσικοῦ τινος ὀργάνου, παράγεται ἐκ τῶν παλμῶν τῆς κινήσεως αὐτῆς διὰ τοῦ ἀέρος. Τῆς δὲ κινήσεως κατηγορούμενα εἶναι δύο ταχύτης καὶ διάρκεια. Ὅσον συνεχέστεροι εἶναι εἰς ἴσην διάρκειαν χρόνου οἱ πολλοὶ τῆς χορδῆς, τόσον ὀξύτερος εἶναι καὶ ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος, καὶ ὅσον ἀραιότεροι οἱ παλμοὶ, τόσον βαρύτερος ὁ ἦχος. Καὶ ἔστω ὅτι χορδὴ κρουομένη ἐκτελεῖ ἓκα τὸν παλμοὺς ἐντὸς δευτερολέπτου τῆς ὥρας, ἢ τοιαύτη χορδὴ τανυομένη ἔτι πλέον, ὥστε νὰ ἐκτελέσῃ διπλασίους παλμοὺς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος, παράγει ἦχον διπλασίως ὀξύτερον χαλαρωθεῖσα δὲ ὥστε τῶν παλμῶν αὐτῆς ὁ ἀριθμὸς νὰ εἶναι μόνον πεντήκοντα εἰς τὸ δευτερολέπτῳ, παράγει ἦχον διπλασίως βαρύτερον εἰς τὸν αὐτὸν αἶρα χρόνον ἀναλόγως τῶν παλμῶν, ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος εἶναι ἢ βαρύτερος ἢ ὀξύτερος, καὶ ἐὰν χορδὴ τις ἐκπέμπει εἰς ἓν τι χρόνον διάστημα ἓκατὸν παλμοὺς καὶ ἄλλη διπλασίους, ὁ ἐξ ἑκατέρας ἀφιέμενος ἦχος εἶναι μὲν ὁ αὐτός, ἀλλὰ τῆς δευτέρας οἱ παλμοὶ ὄντες διπλασίοι, ἔπεται ὅτι καὶ ὁ ἦχος ἔσεται διπλασίως ὀξύτερος. Ὅθεν ταχύτης καὶ διάρκεια, τόνος καὶ χρόνος εἶναι οἱ δύο καὶ μόνον μῖτοι οἱ παμποικίως συμπλεκόμενοι καὶ ἐξυφαίνοντες τὸ μαγικὸν τῶν ἡχῶν, τῆς Μουσικῆς Ἐπιστήμης τεχνούργημα

124 Ἦχοι ἐκπεμπόμενοι ἐκ δύο διαφορῶν τμημάτων [ἀποστάσεων] τῆς αὐτῆς χορδῆς, ἔχουσιν ὕψη ἀντιστρόφως ἀνάλογα πρὸς τὰ μήκη τῶν τμημάτων αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς σμικρύνεται, τὸ ὕψος τοῦ ἡχου αὐτῆς ὑψοῦται καὶ ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς αὐξάνει, τὸ ὕψος τοῦ ἡχου αὐτῆς χαλαροῦται καὶ ἐκπίπτει καθότι τὸ ὕψος ἡχου τινός, εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ χρόνον παλμικῶν κινήσεων [συχνότητων] τοῦ παλλομένου μήκους, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παλμικῶν κινήσεων τῆς χορδῆς εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος πρὸς τὰ παλλόμενα μήκη αὐτῆς.

125 Τὰ μήκη τῶν ἀποστάσεων τῆς Διατον κῆ, Κλίμακος ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

$$1, \frac{8}{9}, \frac{22}{27}, \frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{11}{18}, \frac{9}{16}, \frac{1}{2}. \text{ Οἱ δὲ ἀντίστοιχοι ἀριθμοὶ τῶν}$$

τόνων ἔχουν ὕψη ἢ συχνότητα κινήσεων ἀντιστρόφως, ὡς

$$1, \frac{9}{8}, \frac{27}{22}, \frac{4}{3}, \frac{3}{2}, \frac{18}{11}, \frac{16}{9}, \frac{2}{1} \text{ τὸ δὲ ὕψος ἐκάστου τόνου ἐπὶ}$$

τῆς χορδῆς καθορίζεται πολλαπλασιαζομένου τοῦ ἀριθμητοῦ τοῦ κλάσματος ἐπὶ τινος ἀριθμοῦ ὡς βάσεως καὶ διαιρουμένου διὰ τοῦ παρονομαστοῦ.

Ἔστω ὡς βάσις ὁ ἀριθμὸς 72

$$\begin{aligned} 72 \times \frac{1}{1} &= \frac{72}{1} = 1 \quad \Delta\iota \\ 72 \times \frac{9}{8} &= \frac{648}{8} = 81 \quad \text{Κε} \\ 72 \times \frac{27}{22} &= \frac{1944}{22} = 84\frac{4}{11} \quad \text{Ζω} \\ 72 \times \frac{4}{3} &= \frac{288}{3} = 96 \quad \text{Νη} \\ 72 \times \frac{3}{2} &= \frac{216}{2} = 108 \quad \text{Πα} \\ 72 \times \frac{18}{11} &= \frac{1296}{11} = 117\frac{9}{11} \quad \text{Βου} \\ 72 \times \frac{16}{9} &= \frac{1152}{9} = 128 \quad \text{Γα} \\ 72 \times \frac{2}{1} &= \frac{144}{1} = 144 \quad \Delta\iota \end{aligned}$$

Ἡ Κλίμαξ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς

$$\begin{aligned} 72 \times \frac{1}{1} &= \frac{72}{1} = 1 \quad \Delta\omicron \\ 72 \times \frac{9}{8} &= \frac{648}{8} = 81 \quad \text{Ρε} \\ 72 \times \frac{5}{4} &= \frac{360}{4} = 90 \quad \text{Μι} \\ 72 \times \frac{4}{3} &= \frac{288}{3} = 96 \quad \text{Φα} \\ 72 \times \frac{3}{2} &= \frac{216}{2} = 108 \quad \text{Σολ} \\ 72 \times \frac{7}{6} &= \frac{504}{6} = 120 \quad \text{Λα} \\ 72 \times \frac{15}{8} &= \frac{1080}{8} = 135 \quad \text{Σι} \\ 72 \times \frac{2}{1} &= \frac{144}{1} = 144 \quad \Delta\omicron \end{aligned}$$

Ἡ διαφορὰ τῶν τόνων τῆς Βυζαντινῆς, $\frac{27}{22}$ καὶ $\frac{5}{4}$ τοῦ
Μι τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἶναι $\frac{108-110}{88} = \frac{54-55}{44} = \frac{1}{44}$ καὶ τοῦ
Γα $\frac{16}{9}$ ἀπὸ τοῦ Σι $\frac{15}{8} = \frac{128-135}{72} = \frac{7}{72}$

Σχέσις φθόγγων

126 Σχέσις φθόγγων γίνεται ὅταν ἡ φθορὰ ἐνὸς φθόγγου τίθεται οὐχὶ εἰς τὸν φυσικὸν τῆς φθόγγου ἀλλὰ εἰς ἄλλον. Π. χ. ὅταν ἡ φθορὰ τοῦ Πα ῖ τίθεται εἰς τὸν Δι ῖ ἢ ἡ φθορὰ τοῦ Κε ὁ τίθεται εἰς τὸν Πα ὁ ἢ ἡ φθορὰ τοῦ Νη ῖ τίθεται εἰς τὸν Γα ῖ καὶ φθέγγεται ὁ φθόγγος τὸν ὁποῖον σημαίνει ἡ φθορὰ, καὶ γίνεται φανερὰ ἡ σχέσις τοῦ ἐνὸς φθόγγου πρὸς τὸν ἄλλον. Φθορίζονται ὅθεν τὰ μέλη εἴτε διατονικῶς, εἴτε χρωματικῶς ἐναλλάσσοντα συστήματα· ὁ δὲ φθόγγος εἰς τὸν ὁποῖον τίθεται σημεῖον φθορᾶς ὑποτίθεται ἀντ' ἐκείνου τὸν ὁποῖον σημαίνει ἡ φθορὰ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λαμβάνουσι τὴν ἀναλογίαν τῶν τὰ διαστήματα τῶν λοιπῶν φθόγγων, καὶ κατὰ ταῦτα παραλλαγίζονται τὸ μέλος [§ 102. 103] Τὸ δὲ φθορικὸν μέλος δύναται νὰ καταλήγῃ ἀτελῶς καὶ ἐντελῶς κατὰ τὴν ιδέαν τῆς φθορᾶς καὶ λαμβάνει Μαρτυρίαν ἰδιαζούσας τῇ φθορᾷ, εἰς ἐκάστην δὲ φθορὰν ἀπαιτεῖται τὸ εὐάρεστον· διὸ εἶνε ἀνάγκη προετοιμασίας ἐκ μιᾶς Διπλῆς ἢ Τριπλῆς, ὥστε ὅταν τίθεται φθορὰ. νὰ ἀκούεται ἡ μελωδία εὐαγέστως, ὡς εἰς τὸν ἴδιον τῆς τόπον· καὶ πόλιν μετὰ τὸ φθορικὸν μέλος νὰ γίνεταί ἡ ἐπιστροφή καὶ λύσις δι' ἀρμοδίας θέσεως καὶ φθορᾶς ὥστε νὰ ἀκούηται πάντοτε τὸ εὐάρεστον.

Σημ Ἡ ἀπὸ ἤχου εἰς ἤχον μετάβασις εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέλος δέον νὰ γίνεταί ἀπὸ σταθεροῦ τῆς Κλίμακος φθόγγου, διὰ νὰ μὴ ἐπέρχηται παραφθορὰ εἰς τὰ τονιαῖα διαστήματα καὶ ἀλλοιοῦται ἡ βάσις καὶ προξενεῖται ἀηδία.

Ὑφος.

127 Ὑφος ἐστὶν ἡ διὰ καθαρᾶς καὶ ἀμέμπτου φωνῆς ζῶσα μελωδικὴ ἐκτέλεσις τῶν πατροπαραδότων Ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν θέσεων καὶ ἡ ἀπαγγελία καὶ ὑψὲς αὐτῶν Συστατικὰ τοῦ ὕφους εἶναι ἡ φωνή, τὸ μέλος, ὁ χρόνος ἢ μεταβολή, ἡ μίμησις καὶ ὁ ρυθμὸς, περὶ ὧν λέγομεν εἰς εἰδικὰ κεφάλαια.

Μεταβολή.

128 Μεταβολὴ λέγεται ἡ μετάβασις ἀπὸ ἤχου εἰς ἤχον, ἀπὸ γένους εἰς γένος, ἀπὸ συστήματος εἰς σύστημα, καὶ ἀπὸ τόνου εἰς τόνον· γίνεται δὲ ἡ μεταβολή, ἵνα δοθῇ ἔμφασις εἰς λέξεις ἀπαιτούσας ζηρωτέραν παράστασιν τῆς σημασίας αὐτῶν, ὅταν ἡ παρατεταμένη καὶ μονότροπος ἐν τῷ αὐτῷ ἤχῳ μελωδία ἐπιφέρει κόρον τινὰ εἰς τὴν ἀκοὴν τῶν ἀκροατῶν καὶ διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς προσεκτικούς, εἰσά-

Ὑποδιαίρέσεις τῶν ἡχων

133 Οἱ ὀκτὼ ἡχοὶ ὑποδιαίρουσιν κατὰ τὰ γένη, εἰς Διατονικούς, εἰς Χρωματικούς, καὶ εἰς Ἐναρμονίους· ἐξ ὧν ὁ Πρῶτος, ὁ Τέταρτος, ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου, ἀνήκουν εἰς τὸ Διατονικὸν γένος· ὁ Δεύτερος καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου εἰς τὸ Χρωματικόν, ὁ Τρίτος καὶ ὁ Βαρὺς, κατὰ τοὺς διδασκάλους, εἰς τὸ Ἐναρμόνιον γένος· ἔτι ὑποδιαίρουσιν καὶ ὡς πρὸς τὸ σύστημα καθ' ὃ ψάλλονται. Ὁ Πρῶτος ἡχος καὶ ὁ Πλάγιός του ψάλλονται κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα· ὁ Τέταρτος κατὰ τὸ Διαπασῶν, ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου κατὰ τὸ Διαπασῶν καὶ κατὰ τὸ Τετράχορδον σύστημα ἐν μέρει. Ὁ Τρίτος ἐν μέρει ψάλλεται κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸ Τετράχορδον· ὁ Βαρὺς ψάλλεται κατὰ τὸ Τετράχορδον (Τριφωνίαν) καὶ κατὰ τὸ Διαπασῶν, ὁ Δεύτερος ἡχος ψάλλεται κατὰ διφωνίαν, καὶ ὁ Πλάγιος Δεύτερος κατὰ Πεντάχορδον χρωματικῶς.

Σημ. Οἱ ἡχοὶ εἶναι ὀκτὼ οἱ δὲ φθόγγοι τῆς Κλίμακος ἐπτὰ· διὰ τὴν λάβην δὲ ἕκαστος ἡχος θέσιν ἐπὶ ἰδίου φθόγγου τῆς Κλίμακος, σχηματίζεται ἡ Κλίμαξ κατὰ τὸν Τροχόν, καὶ οὕτω πῶς φυλάττεται ἡ τάξις τῶν κυρίων ἡχων πρὸς τοὺς Πλαγίους των, οἱ ὅποιοι δέον νὰ εὕρισκωνται κατὰ Πεντάχορδον βαρύτεροι τῶν κυρίων ἡχων ὁ φθόγγος Νη, κατὰ τὸν Τροχόν, δίδει ἴσον εἰς τὸν Πλ. Δ', καὶ εἰς τὸν Πλ. Β'. Ἐκαστος δὲ ἡχος ψάλλεται κατὰ πέντε διαφόρους τρόπους

- α'. Τὸ Εἰρμολογικόν, καθ' ὃ ψάλλονται οἱ Εἰρμοὶ, οἱ κανόνες, τὰ Ἀπολυτίκια, τὰ Καθίσματα, οἱ Στίχοι, αἱ Καταβασαίαι, τὰ Μεγαλυνάρια, ὁ Πεντηκοστός Ψαλμός, τὰ τυπικὰ τῆς Λειτουργίας καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὅποια εἶναι πεποιημένα εἰς μέτρα καὶ ρυθμὸν πρωτοτύπου τινὸς Τροπαρίου.
- β'. Τὸ Στιχηραρικόν τὸ ὅποιον εἶναι συντεταγμένον εἰς ἐλευθέραν ποιήσιν, ἐν ᾧ ψάλλονται πάντα τὰ Ἰδιόμελα, αἱ Λιταὶ τὰ Δοξαστικά τῶν ἐσπερίων, τῶν Ἀποστίχων, τῶν Αἰνῶν, τὰ Ἑωθινὰ καὶ ἄλλα.
- γ'. Τὸ Παπαδικόν ἐν ᾧ ψάλλονται μέλη ἀργὰ Χερουβικά, Κοινωνικά, Ἀσμητικά, τὰ τοῦ Μαθηματαρίου, Δόξα καὶ νῦν τῶν Πολυελέων κ.λ.π.
- δ'. Τὸ ἀργὸν Εἰρμολογικόν, τὸ ὅποιον εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς βίσεως τῶν δεσποζόντων τοῦ συντόμου Εἰρμολογικοῦ καὶ ἐκ πολλῶν θέσεων καὶ καταλήξεων τοῦ Στιχηραρικοῦ.
- ε'. Τὸ Καλοφωνικόν καθ' ὃ ψάλλονται τὰ Ἀνοιξαντάρια, οἱ Πολυέλεοι, Εἰρμοὶ Καλοφωνικοὶ, Ἀξιὸν ἐστί, καὶ ἄλλα μελωδικώτατα μαθήματα μὲ ἀξιοθαύμαστον τέχνην.

Δεσπόζοντες, Ὑπερβάσιμοι, Καταλήξεις.

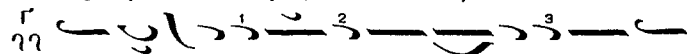
- 134 Δεσπόζοντες φθόγγοι τοῦ μέλους ἡχου τινὸς, καλοῦνται ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους τὸ μέλος ἡδύνεται καὶ ἀρέσκειται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ συχνάκις καὶ χρονοτριβῇ ἐπ' αὐτῶν διὰ καταλήξεων ἀτελῶν, ἐντελῶν καὶ τελικῶν καὶ τρόπον τινα ἀναπαυόμενοι ἐπ' αὐτῶν
- 135 Ὑπερβάσιμοι λέγονται οἱ φθόγγοι, τοὺς ὁποίους τὸ μέλος διαβαίνει ἀδιαφόρως, ἀνευ χρονοτριβῆς, ἀνευ καταλήξεων ἢ μόνων
- 136 Αἱ καταλήξεις τῶν ἡχων ἐν τῇ μελωδίᾳ εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι· διαίρουσιν δὲ εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς· ἐξ ὧν αἱ ἀτελεῖς ἐκτελοῦνται ἐπὶ τῶν δεσποζόντων φθόγγων τῶν ἡχων ὅπου τὸ κείμενον τῶν λέξεων, στίζεται διὰ κόμματος, αἱ δὲ ἐντελεῖς καὶ τελικαί, ἐπὶ τῆς βάσεως συνήθως τῶν ἡχων, ὅπου αἱ λέξεις στίζονται δι' ἄνω τελείας ἢ κάτω· πολλάκις ὅμως λόγῳ τοῦ ποιητικοῦ μέτρου τῶν λέξεων, ἐκτελοῦνται ἐντελεῖς καταλήξεις, ἐπὶ κόμματος· καὶ ἀτελεῖς ἐπὶ τελείας καὶ ἰδίως εἰς τὰ προσόμοια καὶ εἰς τὸ Εἰρμολογικὸν μέρος.

Αἱ καταλήξεις χρησιμεύουσιν εἰς τὸ μέλος ὡς αἱ ἐν τοῖς λόγοις τεταγμέναι στίξεις, ἔχουσαι σκοπὸν τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ μέλους. Ἐκαστος ἡχος ἔχει ἰδίαν καταλήξιν, καὶ ἕκαστος τρόπος ἡ σύστημα ἡχου τινὸς δι' ἰδίας καταλήξεως γνωρίζεται. Π.χ. ἄλλως ἐκτελοῦνται αἱ καταλήξεις τοῦ Πρώτου ἡχου Στιχηραρικῶς, ἄλλως Εἰρμολογικῶς καὶ ἄλλως Παπαδικῶς· ἄλλως ἐκτελοῦνται αἱ καταλήξεις τοῦ Πρώτου ἡχου, καὶ ἄλλως τοῦ Δευτέρου, ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν.

Συμφωνίαι τῶν δεσποζόντων ἐν τοῖς ἡχοις φθόγγων

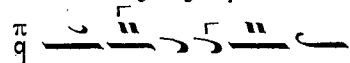
- 137 Αἱ συμφωνίαι ἐπὶ ὠρισμένων φθόγγων ἐκίστου ἡχου, εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὰς καταλήξεις τῶν δεσποζόντων, διὰ τὸ ἴσον τοῦ ἰσοκράτου καὶ τῶν βοηθῶν τοῦ ψάλτου.
- α'. Εἰς τὸ Στιχηραρικὸν μέρος τοῦ Πρώτου ἡχου ὑπάρχουν συμφωνίαι εἰς τοὺς φθόγγους Πα, Γα, εἰς δὲ τὸ Εἰρμολογικὸν εἰς τοὺς Πα, Δι' καὶ εἰς τὸ Παπαδικὸν Πα, Γα, Δι, Κε.
- β'. Εἰς τὸν Δεύτερον ἡχον Στιχηραρικῶς ὑπάρχουν συμφωνίαι εἰς τοὺς φθόγγους Βου, Δι, Δι, Ζω, καὶ Δι, Νη· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Παπαδικόν, καὶ ἐν μέρει τοῦ Εἰρμολο-

α. Εἰς τὸν Πρῶτον ἤχον συνήθως ἀπαντᾶται ἡ ἑλξις μεταξὺ τῶν φθόγγων Γα Βου Γα, ὅταν τὸ μέλος περιφέρεται περὶ αὐτοὺς, ὁ Βου ἔλκεται ὑπὸ τοῦ Γα ὡς ἐν Διέσει, καὶ ὅταν τὸ μέλος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Γα, ὁ Βου ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν του ὡς,



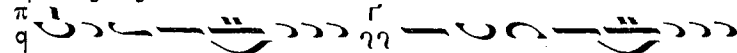
καὶ θὰ νὰ α τον δι η μας ε κου σι ως ἔνθα ἡ φωνὴ τοῦ φθόγγου Βου περιφέρεται περὶ τὸν Γα,

ὁ Βου ἔλκεται πρὸς τὸν Γα ἄλλο καὶ ἔνθα ὁ Βου ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Γα, ἐκτελεῖται Διατονικῶς εἰς τὴν θέσιν του ἄλλο

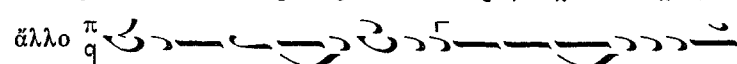


οἱ πι ι ι στοι οι καὶ ἔνθα ὁ ἑγχρονος φθόγγος Βου ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν ὁ δὲ ἑγγοργος Βου, ἔλκεται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν Γα Γα.

β. Ἐπίσης πάσχει ἑλξιν καὶ ὁ Ζω (Ζ') ἔν Ὑφέσει, ὅταν τὸ μέλος δὲν ὑπερβαίνει τοῦτον, ἀλλ' ἐπιστρέφει ἐξ αὐτοῦ ἀμέσως ὡς :



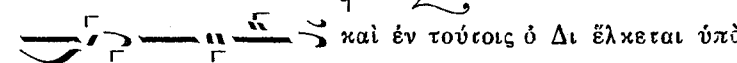
Κυ ρι ε ε κε κρο α ξα Ὑ περ μα χον ε χο μεν



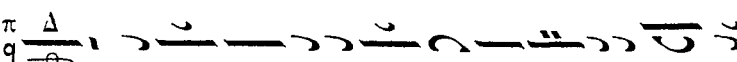
ἄλλο δος μοι χει ρα σω σον με ε ε ως τω Πετρω ο Θε ος

καὶ ἐνταῦθα ὁ Ζω, τῆς συλλαβῆς σω, ἐκτελεῖται ἐν Ὑφέσει, καὶ ὁ Βου, τῆς συλλαβῆς Θε ἐν Διέσει. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ ὅταν τὸ μέλος ἀναιβαίνει ὑπερβατῶς εἰς τὸν Ζω καὶ ἐπιστρέφει ἐξ αὐτοῦ, ἐπίσης συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Βου, ὅταν τὸ μέλος καταβαίνει ὑπερβατῶς εἰς αὐτὸν καὶ ἐπιστρέφει ἀμέσως εἰς τὸν Γα

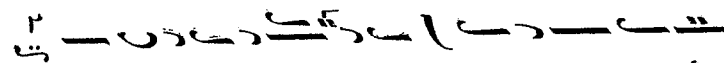
γ. Ὁ Γα τοῦ Στιχηρικου Πρώτου ἤχου πολλάκις ἔλκει τὸν Δι ὡς ἐν Ὑφέσει ὡς :



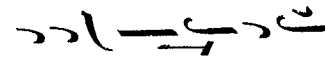
καὶ ἐν τούτοις ὁ Δι ἔλκεται ὑπὸ τοῦ Δεσπόζοντος Γα ὡς Ὑφείσι, καὶ ὁ Βου, ὡς Δίσει. Συνεπεία τῆς ἑλξεως ταύτης, τὸ Κάθισμα «Τὸν τάφον σου Σωτήρ» ἐξέπεσεν εἰς ἤχον Δεύτερον ὡς :



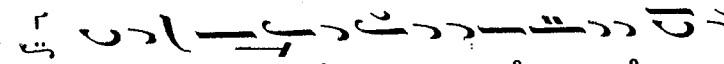
Τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται τη ρουντες νε κροι τη ασ τρα πη του οφ θεν τος Αγ γε λου



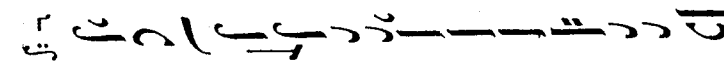
ε γε νον το κη ρυ υ τον το ος γυ ναι ξι



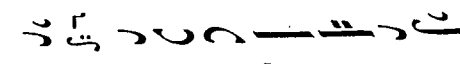
την Α να α στα σιν



Σε δο ξα α ξο μεν τον τηςφθο ρας καθε ρε την



σοι προσ πι ι πτο μεν τω α νά σταν τι εκ τα

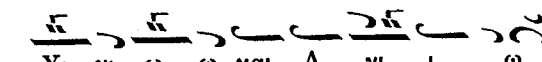


φοι και μο νω Θε ω η μων

140 Εἰς τὸν Δεύτερον ἤχον αἱ ἑλξεις λόγῳ τῆς διφωνίας σπανίως ἀπαντῶνται, μόνον εἰς τὸν Γα ὁ ὁποῖος ἔλκεται ὑπὸ



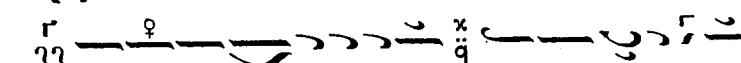
τοῦ δεσπόζοντος Δι ὡς : Δο ο ο ξα Πα α τρι και



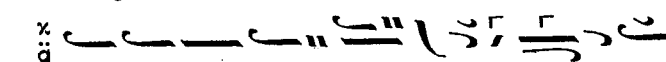
Υι υι ω ω και Α γι ι ω

ἔνθα αἱ συλλαβαὶ Πα, α, Υι, υι, τοῦ Γα φθόγγου ἐκτελοῦνται τρόπον τινὰ ἐν Διέσει

141 Ὁ Τρίτος ἤχος στηρίζεται καὶ θεμελιεῖται ἐπὶ τῶν ἑλξεων. Ἐκτὸς τῶν Διέσεων καὶ Ὑφείσεων αἱ ὁποῖαι ἀφθο νοῦσιν εἰς τὸ μέλος του, ἔχει καὶ ἰδίας φθογὰς ὁ δὲ διὰ τῶν ὁποίων ἔλκει τὸν μὲν Ζω πρὸς τὸν Κε, τὸν δὲ Βου πρὸς τὸν Γα.



εἰς ε αυ τον καταπλα γεις α δι αι ρε ε τον



την βα σι λε ε ευ ου ου ου ου σαν

ἔνθα ὁ Ζω τῆς ἀναβάσεως τῶν συλλαβῶν αυ, δι, σι, λευ ἐκτελεῖται εἰς τὴν Διατονικὴν θέσιν οἱ δὲ Ζω τῆς καταβάσεως τῶν συλλαβῶν κα, ρε, ου, ἐκτελοῦνται ἐν Ὑφέσει ἐλκόμεναι ὑπὸ τοῦ δεσπόζοντος Κε ἄλλο :



α κου σονται τα ρη μα τα μου ο τι η δυν θη σαν

ω σει πα χος γης ερ ρα γη ε πι της γης δι ε

σκορ πι σθη τα ο στα αυ των πα ρα τον Α α δην

Αί ἔλξεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου τούτου γίνονται διὰ τῆς Ὑφέσεως ἐπὶ τοῦ Ζω, καὶ τῆς Διέσεως ἐπὶ τοῦ Βου, μετὰ δὲ τὴν φθορὰν ρ ἐφ' ὅσον ἡ φωνὴ ἀναβιβάνει πέραν τοῦ Ζω οὗτος ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν του βάσιν ἐλκόμενος ὑπὸ τοῦ Νη παρὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς φθορᾶς ὡς :

ω σει πα χος γης ερ ρα γη ε πι της γης καὶ ὡς

βλέπομεν ἡ ἐνέργεια τῆς φθορᾶς φαίνεται μᾶλλον ἐπὶ τῶν κατιόντων Ζω, ἢ ἐπὶ τῶν ἀνιόντων, καὶ γεννικῶς παρατηροῦμεν εἰς τὸν Τρίτον ἤχον, ὅτι ἄλλοτε χρησιμοποιοῦνται διὰ τὰς ἔλξεις φθοραὶ, ἄλλοτε Ὑφέσεις ἢ Διέσεις ἐπὶ τῶν ἰδίων φθόγγων Βου, Ζω, καὶ ἄλλοτε οὔτε Ὑφέσεις οὔτε

Διέσεις, ὡς 1 γε ε ε ε ε νο; Σταυ ρον σου

ου τον και νυν και αι αι α Πω ω

ω ω μη η θαν Πε φω τι ι σται αι τα

Ἐνθα αἱ πέντε θύσεις εἶναι ὅμοιαι, εἴτε διὰ τῶν φθορῶν εἴτε διὰ τῶν Ὑφέσεων ἢ Διέσεων, εἴτε μὴ, ἢ ἐκτέλεσις; εἶναι ὁμοία καὶ διὰ τοῦτο εἶναι προτιμητέα ἡ ἔλξις ἀνευ τῆς συχνῆς χρήσεως τῶν σημείων τῆς φθορᾶς, ὅπου ἡ πεῖρα διδάσκει καὶ ἀπαιτεῖ τὸ μέλος.

- 142 Εἰς τὸν Τέταρτον ἤχον ἡ ἔλξις ἐκτελεῖται ἐπὶ τοῦ Ζω ἐν Ὑφέσει, ὅταν ἡ φωνὴ ἀπτηται τῆς χορδῆς του καὶ ἐπιστρέφῃ ἐξ αὐτοῦ ὅταν δὲ ἡ φωνὴ ἐπιμένη ἐπαναλαμβίνουσα τὸν Ζω ἀπαιτεῖται εἰς τὴν διατονικὴν του βάσιν ὁ Ζω.

Ὅταν δὲ ὁ Τέταρτος ἤχος ἐκτέλῃ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Ζω ἔλκει αὐτὸς πρὸς τὸν Νη. Ὅταν δὲ ὁ Τέταρτος ἔχῃ ἴσον τὸν Διέσεις ἔλκει τὸν Γα ὡς ἐν Διέσει.

- 143 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἤχος Στιχηραρικῶς καὶ Παπαδικῶς ἔλκει τὸν Ζω πρὸς τὸν Κε ἐν Ὑφέσει.

- 144 Ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου, εἰς τὰς διατονικὰς τοῦ στιχηραρικοῦ καὶ παπαδικοῦ εὐρισκομένης θέσεις ἀπαιτεῖ τὸν Ζω ἐν Ὑφέσει καθ' ἑλξιν ἐπίσης ἀπαιτεῖ ἐν Ὑφέσει καθ' ἑλξιν τὸν Ζω, καὶ τὰς εἰς τὸ Εἰρμολογικὸν μέρος τοῦ Δευτέρου ἤχου εὐρισκομένας ἐπὶ τοῦ δευτέρου Τετραχόρδου διατονικὰς ὡς :

δο ξα α ξο ο ο ο μεν εκ τος σου

ἐνθα ὁ Ζω τῶν συλλαβῶν ξο, τος ἐκτελεῖται καθ' ἑλξιν ἄλλο:

η εκ νε κρών Α να α α α στα α α α σις

καὶ ἐν τούτῳ παρατηροῦμεν ὅτι μόνος ὁ Ζω τῶν Κεντημάτων ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν του, οἱ λοιποὶ Ζω τῶν συλλαβῶν κρων, α, στα, ἔλκονται πρὸς τὸν Κε ἐκ συμπαθείας πρὸς τὸν Πλ. β'. ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ τὸν Ζω πάντοτε Ὑφρουν.

- 145 Ὁ Βαρὺς ἤχος ἀκολουθεῖ τὸν Τρίτον εἰς τὰς ἔλξεις διαφέρει ὁμοῦ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν φθορῶν ὁ ρ διότι ὁ Βαρὺς διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ζω, καὶ τῆς Διέσεως ἐπὶ τοῦ Βου ἐκτελεῖ τὰς ἔλξεις του καὶ πολλάκις ἀνευ τούτων ὡς :

Κυ ρι ε ε κε κρα ξα προς σε ει σα κου σον μου

προσχες τη φωνη της δε η σε ω ως μου.

- 146 Ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου ὅταν ποιῇ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Ζω ἢ γ' ἔλκει τὸν Ζω πρὸς τὸν Νη. Ὅταν δὲ ποιῇ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Ζω μένει σταθερὸς, ἔλκει δὲ κάπως τὸν Κε πρὸς τὸν Ζω ὅταν δὲ ἡ φωνὴ δὲν ἀναβαίνει πέραν τοῦ Ζω ἀλλ' ἐπιστρέφει ἀμέσως ἐκ τούτου, ὁ Ζω προφέρεται ἐν Ὑφέσει ὡς :

Ο βα σι λευς των Ου ρα α α νω ων

Ἐνθα ὁ Ζω τῆς συλλαβῆς λευς, ἐκτελεῖται καθ' ἑλξιν ἐν Ὑφέσει οἱ Ζω, Ζω, τῆς συλλαβῆς ρα, ἐκτελοῦνται εἰς τὴν βάσιν τοῦ Διαπαισῶν συστήματος καὶ ὁ Ζω τῆς συλλαβῆς νω, ἔλκεται ὑπὸ τοῦ γ'. Ὅταν δὲ ὁ Πλ. δ'. ὁδεύῃ κατὰ

τὸ Τετράχορδον σύστημα Νη $\frac{1}{2}$ ἔλκει τὸν Βου,
πρὸς τὸν Γα,ὡς ἐπὶ τοῦ Τρίτου ἤχου καὶ ἐπὶ τοῦ Βαρέως ὡς:

$\frac{1}{\Gamma\alpha}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\xi\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\sigma\tau\eta}$ $\frac{8}{\epsilon}$ $\frac{9}{\epsilon}$ $\frac{10}{\pi\iota}$ $\frac{11}{\tau\omicron\upsilon}$

$\frac{12}{\sigma\upsilon}$ $\frac{13}{\tau\omega}$ $\frac{14}{\sigma}$ $\frac{15}{\omicron\upsilon}$ $\frac{16}{\omicron\upsilon}$ $\frac{17}{\rho\alpha}$ $\frac{18}{\alpha}$ $\frac{19}{\nu\omicron\varsigma}$

Σημ. Συνήθως αἱ ἑλξεις ἐκτελοῦνται μεταξὺ καὶ πλησίον τῶν δεσποζόντων φθόγγων τοῦ μέλους.

Ἀπήχημα

147 Ἀπήχημα λέγεται μικρὰ τις μελωδικὴ προετοιμασία καὶ εἰσαγωγή εἰς τὸν ἤχον· ἕκαστος ἤχος ἔχει ἴδιον ἀπήχημα.

Ὁ Πρῶτος ἤχος εἰς τὰ Εἰρημολογικὰ καὶ Στιχηραρικὰ ἀπηχεῖται διὰ τοῦ $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ εἰς δὲ τὸ παπαδικὸν ἀπηχεῖται

ταὶ διὰ τοῦ $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$

Ὁ Δεύτερος ἤχος ἀπηχεῖται διὰ τοῦ $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$

Στιχηραρικῶς καὶ Παπαδικῶς.

Ὁ Τρίτος ἤχος ἀπηχεῖται διὰ τοῦ $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$

Τὸ ἀπήχημα τοῦ Τετάρτου ἤχου διετηρήθη μόνον ἐκ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Δευτέρου Δι καὶ τοῦ Πλαγίου Δευτέρου $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ διὰ τὴν μὴ προκύπτει ἀνωμαλία μεταξὺ ἀπηχημάτων ὡς:

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
Α γ ι α α α α α

Ἀπήχημα τοῦ Τετάρτου ἤχου εἰρημολογικῶς $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
λε γε το

Ὁ Πλ. α' Παπαδικῶς $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
λε ε ε ε ε ε

Ὁ Πλ. β' Στιχηραρικῶς καὶ Παπαδικῶς ὡς:

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
λε ε ε ε ε ε

Ὁ Βαρὺς, Εἰρημολογικῶς καὶ Στιχηραρικῶς ὡς:

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ Παπαδικῶς $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
λε ε ε ε ε

Ὁ Πλ. δ' $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
λε ε ε ε ε ε

148 Ἡ χρεῖα τοῦ ἀπηχήματος εἰς τὰ Στιχηρὰ ἀναπληροῦται διὰ τοῦ στίχου ὡς:

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
Υ περ α γι α θε ο το κε σω σον η μας
 $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
Χαι ρε η της χα ρι τοις πη γη η η και ρε η

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
κλι μαξ και πυ λη ου ρα νι ος

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
ε με υ πο με νου σι δι και οι ε ως ου

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
αν τα πο δος μοι

$\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$
Του ξυ λου της πα ρα κο ης

Ὅταν πρὸ τῆς μελωδίας ἡ μαρτυρία γράφηται μόνη, τὸ ἀπήχημα ἢ ὁ προσαλλόμενος στίχος καταλήγει εἰς τὸ ἴσον τοῦ ἤχου, ὅταν δὲ ἡ μαρτυρία προγραφῇται δίτονος ὡς:

ἤχος πλ. δ' $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ ἢ πλ. δ' $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ ἢ

Τρίτονος ὡς: $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ ἢ $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ ἢ

Τετράτονος ὡς πλ. δ' $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ ἢ κατάληξις τοῦ προσαλλομένου στίχου, δέον νὰ καταλήγῃ δίτονος, ἢ Τρίτονος, συμφῶνως τῇ προγραφείσῃ μαρτυρίᾳ ὡς:

ἤχος πλ. δ' $\frac{1}{\eta}$ $\frac{2}{\epsilon}$ $\frac{3}{\epsilon}$ $\frac{4}{\epsilon}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\epsilon}$ $\frac{7}{\epsilon}$ $\frac{8}{\epsilon}$ $\frac{9}{\epsilon}$ $\frac{10}{\epsilon}$ $\frac{11}{\epsilon}$ $\frac{12}{\epsilon}$
Αι νει τε αυ τον εν χορ

δαις και ορ γα νω Ω ω του πα ρα δο

ξου θανματος

Ἦχος Τρίτος ᾠ πα ὡς Ε με υ πο με νου σι

δι και οι ε ως ου αν τα πο δος ος μοι Πε φω

τι σται τα συμ παν τα

Ἦχος ᾠ Πα χ Τω οι κω σου Κυ ρι ε

πε πει α γι α σμα χ εις μα κρο τη τα η με ρων

Δ οῦ Γυ ναι αι κες Μυ ρο φο ροι μυ ρα φε ρουσαι

Ἦχος πλ. χ Αι νει ται αυ τον κα τα το

πλη θος της με γα λω συ υ νης αυ του

Κυ ρι ε των δυ να μεων μεθ η μω ων γε ε νου

Ἦχος πλ. ᾠ Πα χ Αι νει τε αυ τον εν τυμ

πα νω και χο ρω Αι νει τε αυ τον εν χορ

δαις και ορ γα α νω ᾠ Α ρον σου την φω νην

α λη θως

Ἡ παλαιὰ Βυζαντινὴ Μουσικὴ γραφὴ

Θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ διαλάβωμεν εἰς τὸ παρὸν Θεωρητικὸν, ἐκ τῶν μουσικῶν χαρακτήρων καὶ ἐκ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τῆς Παλαιᾶς γραφῆς τῆς Β. Μουσικῆς, πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ ἔστω καὶ μικρὰν ἀφορμὴν πρὸς μελέτην αὐτῆς, μὴ φεισθέντες προσθέτου δαπάνης διὰ τὴν χάραξιν ἄλλων ἀνυπάρχοντων στοιχείων ἐν τοῖς στοιχειοχρητοῖς, μετὰ τὴν ἐλπίδα πάντοτε, ὅτι καὶ καλὸν δύνανται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς μελέτης τούτων, πρὸς ἀνάγνωσιν τῆς λησμονηθείσης ἤδη καὶ ἀγνώστου καταστάσεως ἡμῖν παλαιᾶς γραφῆς.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΚΦΩΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ
Ἰωάννου Κουκουζέλη

Παρακλητική	z	Ἠμίφωνον	.	o
Ὁξεῖα	/	Ἠμίφθορον	.	o
Πελαστόν	7	Λύγισμα	.	~
Κούφισμα	L	Κύλισμα	.	~
Σύνδεσμος	~	Ἀντικενωκύλισμα	.	~
Κρατημοῦπόρροον	~	Κράτημα	.	~
Σύναγμα	z	Σείσμα	.	~
Χόρευμα	++	Πίεσμα	.	~
Ὀυράνισμα	~	Ἐσω Θεματισμός	.	~
Ἐπίγευμα	~	Ἐξω Θεματισμός	.	~
Θές καὶ Ἀπόθες	~	Ἀργοσύνθετον	.	~
Θέμα ἀπλοῦν	~	Γοργοσύνθετον	.	~
Τρομικόν	~	Ἀπόδομα	.	~
Ἐκστρεπτόν	~	Διπλῇ	.	~
Τρομικ. Παρακάλεσμα	~	Γοργόν	.	~
Ψηφιστόν	~	Ἀργόν	.	~
Ψηφιστοσύναγμα	~	Σταυρός	.	~
Παρακάλεσμα	~	Ἀντικένωμα	.	~
	~	Ὀμαλόν	.	~
	~	Ἐτερον	.	~
	~	Βαρεῖα	.	~
	~	Κλάσμα	.	~
	~	Ἐναρξίς	.	~
	~	Ξηρόν Κλάσμα	.	~
	~	Ψηφιστοπαρακάλεσμα	.	~

149 Εἰς τοὺς χαρακτήρας τῆς ποσότητος συγκατελέγοντο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ οἱ ἐξῆς· ἡ Ὁξεῖα, τὸ Πελαστόν καὶ τὸ Κούφισμα ἀνιόντες, ὁ Σύνδεσμος καὶ τὸ Κρατημοῦπόρροον κατιόντες, οἱ ὅποιοι συνεχωνεύθησαν, ἡ μὲν Ὁξεῖα εἰς τὸ Ὀλίγον, τὸ δὲ Πελαστόν καὶ τὸ Κούφισμα εἰς τὴν Πεταστήν, ὁ Σύνδεσμος εἰς τὴν Ἀπόστροφον, καὶ τὸ Κρατημοῦπόρροον εἰς τὸ Ἐλαφρόν. Ἐκτὸς τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος εἶχον οἱ Βυζαντινοὶ μουσικοὶ καὶ ἄλλα ἄτινα ἐλέγοντο μεγάλοι Ὑποστάσεις, τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο διὰ χειρονομίαν, δι' ἑκτασιν μελῶν τῶν Παπαδικῶν καὶ τῶν Σιχηραρικῶν γραμμῶν, καὶ διὰ σχήματα διάφορα, εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς·

Παρακλητική, Σύναγμα, Χόρευμα, Οὐράνισμα, Ἐπέγευμα, Θές καὶ Ἀπόθες, Θέμα ἀπλοῦν, Τρομικόν, Ἐκστρεπτόν, Τρομικοσύναγμα, Ψηφιστοσύναγμα, Παρακάλεσμα, Ψηφιστοπαρακάλεσμα, Ἐναρξίς, Ξηρόν Κλάσμα, Ἠμίφωνον, Ἠμίφθορον, Λύγισμα, Κύλισμα, Ἀντικενωκύλισμα, Κράτημα, Σείσμα, Πίεσμα, Ἐσω Θεματισμός, Ἐξω Θεματισμός, Ἀργοσύνθετον, Γοργοσύνθετον, Ἀπόδομα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἐξῆς εἶχον τὴν δύναμιν νὰ πλατυνῶσι τὰ μέλη, εἰς μεγάλας γραμμάς.

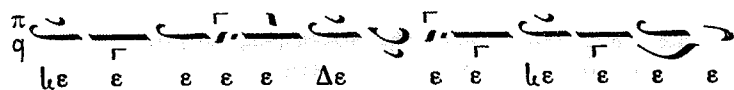
Ἡ Παρακλητική, τὸ Σύναγμα, τὸ Οὐράνισμα, τὸ Ἐπέγευμα, τὸ Χόρευμα, τὸ Θές καὶ Ἀπόθες, τὸ Θέμα ἀπλοῦν, ἡ Ἐναρξίς, τὸ Παρακάλεσμα, τὸ Τρομικόν, τὸ Ἐκστρεπτόν, τὸ Τρομικοσύναγμα καὶ τὸ Ψηφιστοπαρακάλεσμα.

Διὰ χρητὴν ἀγωγῆς χειρονομία· καὶ διαφόρων σχημάτων ἦσαν τὰ ἐξῆς·

Τὸ Ψηφιστοσύναγμα, Ξηρόν Κλάσμα, Ἠμίφωνον, Ἠμίφθορον, Λύγισμα, Κύλισμα, Ἀντικενωκύλισμα, Κράτημα, Σείσμα, Πίεσμα, Ἐσω Θεματισμός, Ἐξω Θεματισμός, Γοργοσύνθετον, Ἀργοσύνθετον, Ἀπόδομα. Ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν παλαιῶν τούτων σηματοφώνων συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὸ καθ' ἓν ἐξ αὐτῶν δὲν ἐκτείνει τὴν ἐνεργειάν του ὁμοίως εἰς πᾶν γένος καὶ εἰς ἕκαστον φθόγγον· ἀλλ' ἄλλως ἐνεργεῖ εἰς τὸ Διατονικόν καὶ ἄλλως εἰς τὸ χρωματικόν, καὶ ἄλλην γραμμὴν φέρει ὅταν τίθεται εἰς τὸν φθόγγον Πα, ἄλλην δὲ εἰς τὸν φθόγγον Κε καὶ ἄλλην εἰς τὸν Βου κλπ.

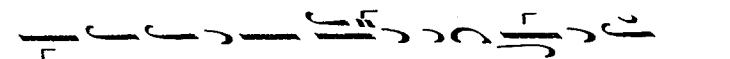
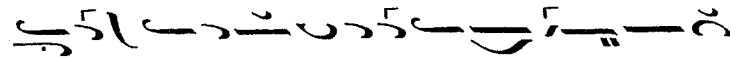
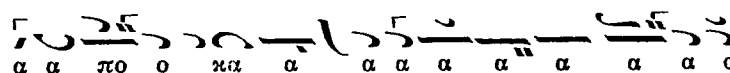
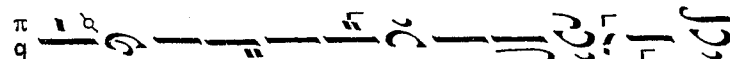
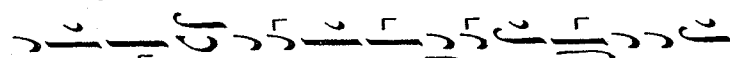
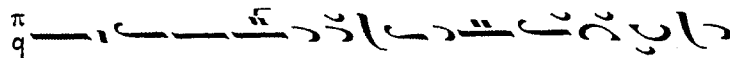
Παραδείγματα:

Ἡ Παρακλητική λ. γ. ἐνεργεῖ εἰς ἐπέκτασιν τοιούτων γραμμῶν, οἷα εἶναι αἱ τῶν προσηχημάτων τῶν Χερουβικῶν καὶ Κοινωνικῶν καὶ ἡ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐντέχνου μαθήματος τοῦ ἀργοῦ Σιχηραρίου Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου, «Δεῦτε Χριστοφόροι λαοὶ» Δόξα καὶ νῦν εἰς τὴν ᾠδὴν τῆς Μ. Παρασκευῆς.

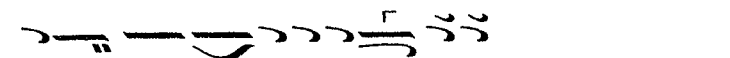
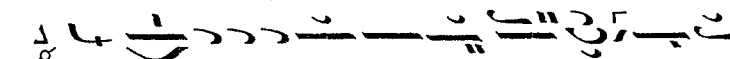


二二

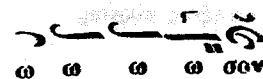
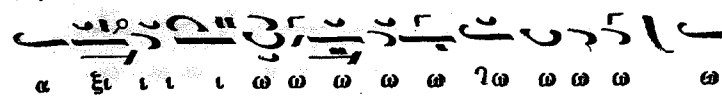
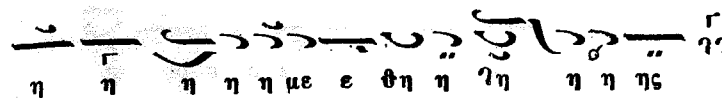
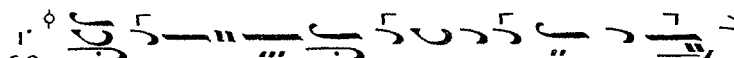
ὡς καὶ ἡ γραμμὴ αὕτη ἐκ τοῦ Πρώτου ἤχου τοῦ Ἑωθινοῦ Δόξα



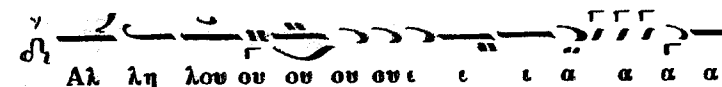
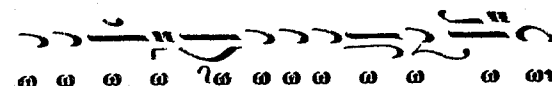
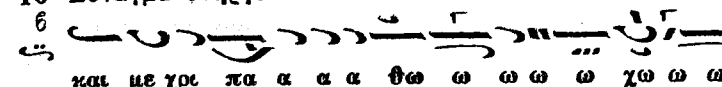
Χρωματικῶς ἐνεργεῖ ἡ Παρακλητικὴ ὥς ἔχει ἡ γραμμὴ τοῦ
 5' ἀργοῦ Ἐωθινοῦ εἰς τὴν περίοδον «διήνοιξας αὐτῶν
 τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, ὡς:



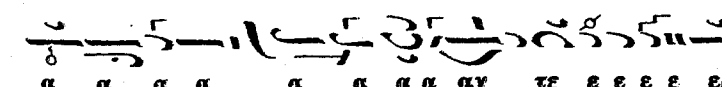
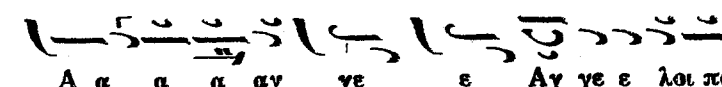
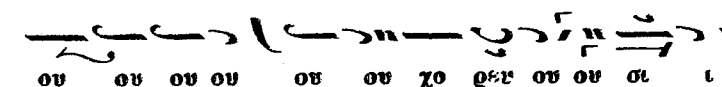
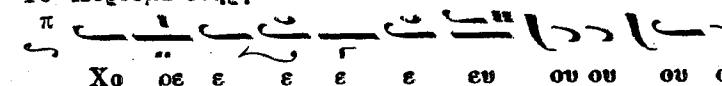
Τὸ Ἐπέγραμα ἐνεργεῖ οὕτως εἰς τὰς Ἐναρμονίους ἐντε-
λεις καταλήξεις



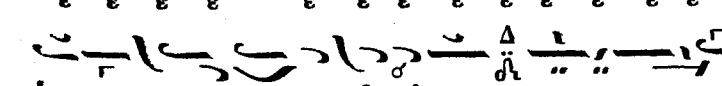
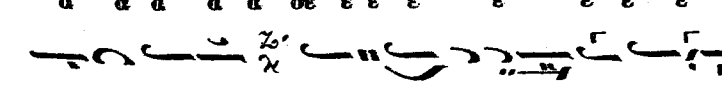
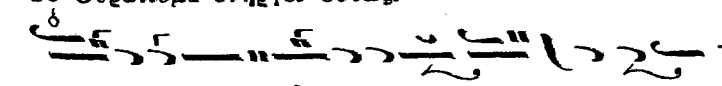
Τὸ Σύναγμα ἐνήργει οὕτω:



Τὸ Χόρευμα ἐνήργει οὕτω:



Τὸ Οὐράνιον ἐν ἡργεὶ οὕτως:



οι οι οι οι οι οι ιε ε ε ε ε οι οι

οι οι οι οι οι οι οι οι οι οι οι οι

Τὸ Θές και Ἀπόθες εἰς τὰς ἐναρμονίους καταλήξεις κυρίως τοῦ Βαρέως ἤχου ἐνήργει οὕτως:

τε ε ε ε ε ε ε ε πιστευσα αν τε ε

ιε ε ε ες

Τὸ Θέμα ἀπλοῦν ἐνήργει οὕτως:

και αι νυ υ υ κτο ο ο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ος

Ἡ ἐναρξίς ἐνήργει οὕτως:

Λε ε ε ε ε ε λε ε ε ε ε γε ε το ος

Τὸ Παρακάλεσμα ἐνήργει οὕτως:

α α α α α α α α α α α α

α χα α α α α α α α α α α

Τὸ Τρομικὸν εἰς μὲν τὸν ἀπλοῦν χαρακτήρα ἐνεργεῖ οὕτως

μετὰ δὲ Γοργοῦ οὕτως

Τὸ δὲ Ἐκστρεπτὸν ἐνεργεῖ ὁμοίως ὥς και τὸ Τρομικὸν διότι λέγει ὁ κανὼν ὅταν μία γραμμὴ φέρη δύο θέσεις ὁμοίας ἢ μὲν πρώτη γράφεται μὲ Τρομικὸν ἢ δὲ δευτέρα μὲ Ἐκστρεπτὸν π.χ.

Της Μαγ δα λι νη η ης Μα ρι ι ι α ας

Τὸ Τρομικοσύναγμα ἐνήργει οὕτως:

τη τη η η η ης τρο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ο φη η η η η η η η ης με ε

ε ε τα α α α α α α λη η η

με ε τα λη η η η ψει

Τὸ Ψηφιστοσύναγμα ἐνήργει οὕτως:

Ι η σου ου ου ου ους ο ο Κυ υ υ υ υ

ρι ι ι ι ι ι ι ι ος

Τούτων τῶν μεγάλων σημαδεῖων αἱ ἐνεργεῖαι δὲν φέρουσιν ἀπλῶς μίαν και μόνην γραμμὴν, ἀλλὰ πολυειδεῖς και πολυτρόπους και εἰς τὰ τρία γένη τὰ ἄλλα δὲ σημάδεα εἰσιν ἐκ τῶν ἀχρόνων και ἐγχρόνων ὑποστάσεων, διὰ κινήσεις, ὑποκινήσεις και διὰ σχήματα διάφορα, ὥς:

Τὸ Ξηρόν Κλάσμα

Τὸ Ἡμίφθορον

Τὸ Ἡμίφωνον

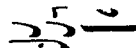
Τὸ Σείσμα

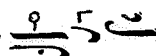
Τὸ Πίεσμα τὸ ὁποῖον εἰ μὲν ἐγράφετο μὲ μαύρην μελάνην, ἐβάλλετο ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ συνεπτυγμένως και μετὰ βραδύτητος ὥς

εἰδὲ μὲ κόκκινην, ἀναλελυμένως

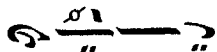
Τὸ Κράτημα τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν κοπὴν εἰς τὴν ἀργοπορίαν, ἕως νὰ πληρωθῶσιν οἱ κενοὶ χρόνοι ὥς

Τὸ Λύγισμα

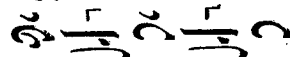
Τὸ Κύλισμα 

Τὸ Ἀντικενωκύλισμα 

Τὸ Ἀργουσύνθετον τὸ ὁποῖον συμπτύσσει τὰ ἀναλελυμένα καὶ ἀναχαιτίζει τὴν ταχύτητα, ἐπιμένον εἰς κενούς χρόνους



Τὸ Γοργουσύνθετον τὸ ὁποῖον ἀναλύει τὰ συνπτυγμένα καὶ δὲν χρονοτριβεῖ περισσότερον καιρὸν ἢ ὅσον ἀπαιτεῖ τὸ

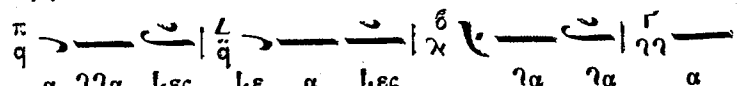
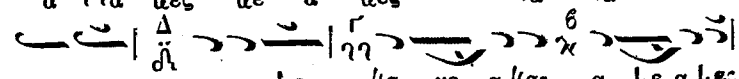

Κλάσμα 

Τὸ Ἀπόδομα ἀποδίδει καὶ φυλάσσει τὸ τέλος ὅλων τῶν ἐντελῶν καὶ τελικῶν καταλήξεων εἰς ὅλα τὰ μέλη τῶν τριῶν γενῶν.

Πολυσύλλαβοι φθόγγοι

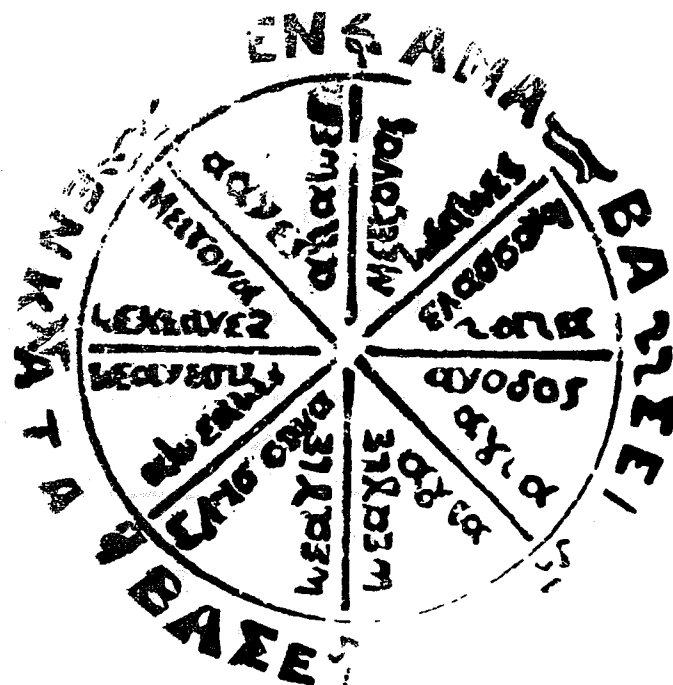
- 150 Οἱ Βυζαντινοὶ μουσικοὶ ἀντὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν χρήσει μονοσύλλαβων φθόγγων, εἶχον τοὺς πολυσυλλάβους, τοὺς ὁποῖους ἐφήρμοζον ἐπὶ τῶν διαφόρων χαρακτήρων τῆς ποσότητος, καὶ τοὺς ὁποῖους ἄλλως ἐπρόφερον ἢ ἐσημεῖον ἐν ἀναβάσει καὶ ἄλλως ἐν καταβάσει, διακρίναντες μὲ περὶ ἑξῆς οὗς, ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου, ἄλλην ἐντύπωσιν προξενεῖ ἀναβαίνουσα ἢ φωνὴ καὶ ἄλλην καταβαίνουσα

Τοῦ Διατονικοῦ γένους εἶχον τέσσαρας ἰδίους ἐν ἀναβάσει φθόγγους ὥς: αἰῖαῖες, λεαῖες, ἡῖα, αἰα, καὶ τέσσαρας ἐν καταβάσει ὥς: ααῖε, λεααῖες, αααῖες, λεαααῖες. Τοῦ δὲ χρωματικοῦ γένους εἶχον δύο ἐν ἀναβάσει ὥς: λεῖαῖω, λεαῖες, καὶ δύο ἐν καταβάσει ὥς: λεααῖες, λεῖαῖο. Παράδειγμα τῆς χρήσεως αὐτῶν μᾶς ἀφήκεν εἰς τὸ Θεωρητικόν του ὁ ἀοιδὸς Χρυσάνθος ὥς:

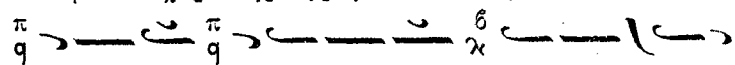
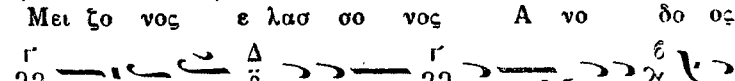
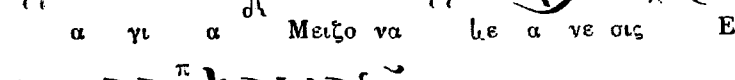

α ἡῖα λεα λε α λεα ἡῖα ἡῖα α

γι α α α λεα λεα λε α λεα α λεα α λεα

λε α γι ε

Τοὺς φθόγγους τούτους ἐκάλουν Τροχὸν ἢ Πεντάχορδον τοὺς ὁποῖους ἔγραφον ἐπὶ τυχόντος κύκλου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τέσσαρες διάμετροι ἔτεμον ἀλλήλας καὶ εἰς τὸ πέρας τῆς μᾶς ἐξ αὐτῶν ἔγραφον τὸ $\frac{1}{4}$, εἰς τὸ τῆς ἐτέρας, ἔγραφον

τὸ $\frac{1}{4}$ καὶ εἰς τὸ τῆς ἀκολουθοῦσης τὸ ἡῖ καὶ εἰς τῆς τετάρτης τὸ Δ. Ἐπεὶ εἰς τὸ πέρας τῆς ἀπέναντι διαμέτρου τῆς μὲν πρώτης ἔγραφον Δ εἰς τῆς δευτέρας τὸ ἡῖ ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης τὸ $\frac{1}{4}$ τος καὶ ἐπὶ τῆς τετάρτης τὸ $\frac{1}{4}$ ὥς:



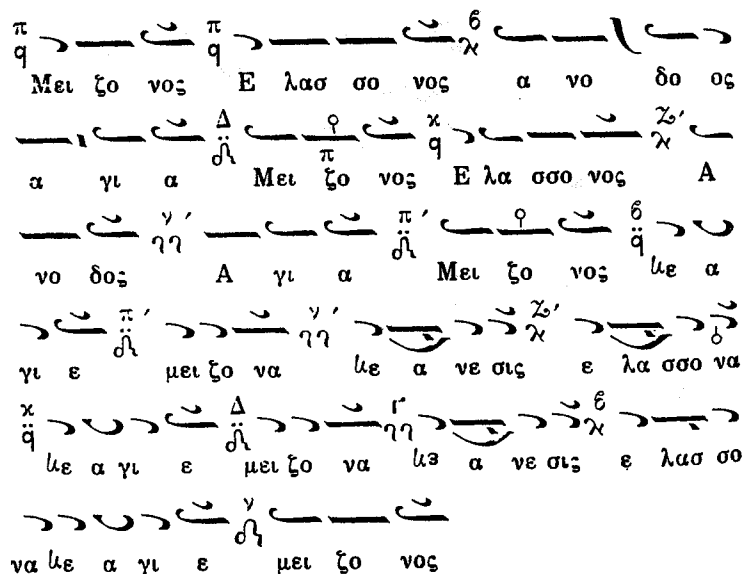
- 151 Ἐν τῇ παραλλαγῇ (§ 41) οἱ μονοσύλλαβοι φθόγγοι παριστάνονται δι' ἑνὸς χαρακτήρος καὶ εἰς: χαρακτήρ ἀπλοῦς ἢ σύνθετος ἐξαγγέλλει ἓνα φθόγγον εἰς δὲ τοὺς πολυσυλλάβους δὲν θεωρεῖται μία ὀξύτης ἢ μία βαρύτης: διὰ παραγωγὴν φωνῆς ἐκ μιᾶς πτώσεως, ἀλλὰ πολλὰ καὶ διὰ τοῦτο οὔτε μὲ ἓνα χαρακτήρα γράφονται ἀλλὰ μὲ πολλοὺς ὥς:


Μεῖ ζο νος ε λασ σο νος Α νο δο ος

α γι α Μεῖζο να λε α νε σις Ε

λασ σο να λε α γι ε

Σημ. Τοῦς πολυσυλλάβους φθόγγους ἀντικατεστήσαμεν διὰ ση-
μαντικῶν λέξεων ἀντὶ τῶν ἀσημάντων ἢ ἀντικαταστήσαμεν
τὸν ἀσήμαντον φθόγγον λέξις, σημαίνει τὴν ἀνάβασιν ἢ
τὴν κατάβασιν τόνου μείζονος ἢ ἐλάσσονος.

- 152 Τὸ Πεντάχορδον σύστημα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν πολυσυλλά-
βων τούτων φθόγγων (§ 75. β.) ὅταν ἀπαιτῇται ἀνάβα-
σις καὶ δευτέρου Πενταχόρδου, ἀφοῦ φθάσωμεν εἰς τὸν
αἰα οὐ στρεφόμεθα εἰς τὸν κατιόντα Μείζονα (α α ιεε)
ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀνιόντα Μείζονος (α γ ια ιεε) πρὸς τὴν ἀ-
νάβασιν καὶ προχωροῦμεν τὴν συνέχειαν· εἰ δὲ ἀπαιτεῖται
κατάβασις, στρεφόμεθα ἀπὸ τοῦ αἰα εἰς τὸν κατιόντα Μεί-
ζονα (α ι ιεε) καὶ κατερχόμεθα κατὰ συνέχειαν καὶ γενι-
κῶς ἐξ οἰουδὴποτε φθόγγου ἂν ἀπαιτηθῇ συνεχῆς ἀνάβα-
σις ἢ κατάβασις ἐπὶ τῶν φθόγγων τοῦ Τροχοῦ, δέον νὰ
ζητηθῇ ὁ σχετιζόμενος ἐκ μιᾶς τῶν διαμέτρων τοῦ ἀντι-
θέτου πέρατος

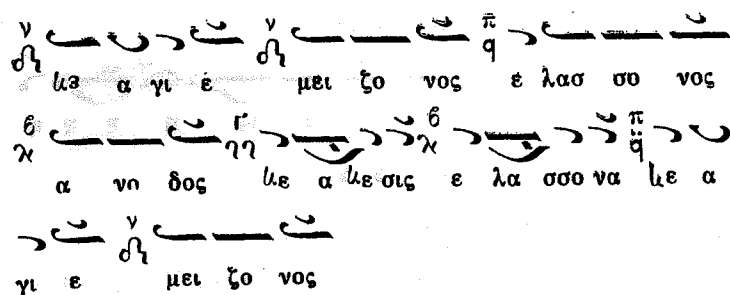
Τροχὸς Δισπενταχόρδου



 Μει ζο νος Ε λασ σο νος α νο δο ος
 α γι α Μει ζο νος Ε λασ σο νος Α
 νο δος Α γι α Μει ζο νος ιε α
 γι ε μει ζο να ιε α νε σις ε λασ σο να
 ιε α γι ε μει ζο να ιε α νε σις ε λασ σο
 να ιε α γι ε μει ζο νος

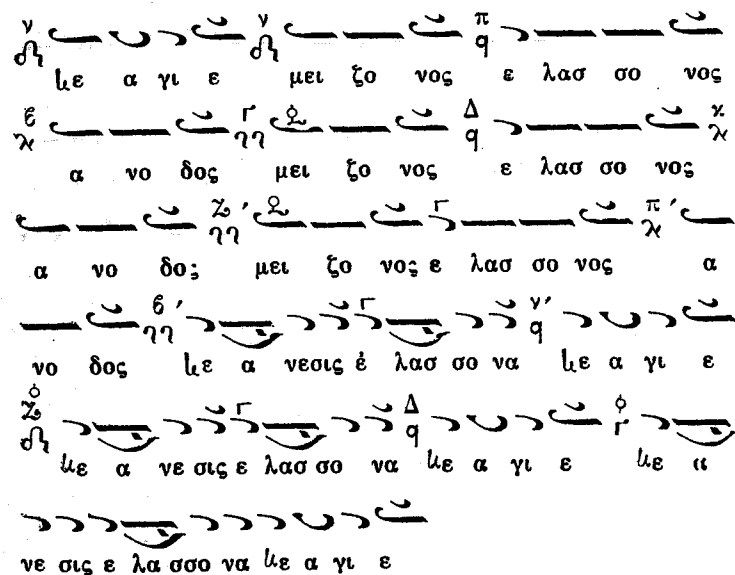
Τετράχορδον Πολυσυλλάβων (75 ε)

- 153 Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων φθόγγων ιεαγιε, μείζο-
νος (α γ ια ιεε) ελασσονος (ιεα ιεε) ανοδος (γ α γα) ὡς:



 ιε α γι ε μει ζο νος ε λασ σο νος
 α νο δος ιε α ιε σις ε λασ σο να ιε α
 γι ε μει ζο νος

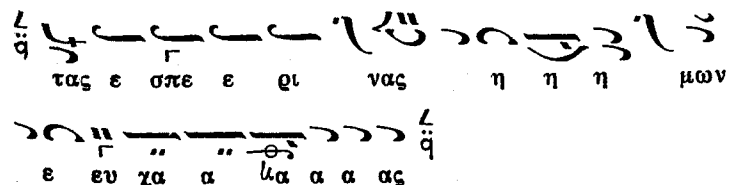
Τριστειράχορδον



 ιε α γι ε μει ζο νος ε λασ σο νος
 α νο δος μει ζο νος ε λασ σο νος
 α νο δος ιε α νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε
 ιε α νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε ιε α
 νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε

Σημ. Ἐπρωτιμῆθη ἡ χρῆσις λέξεων ἀντὶ τῶν ἀσημάντων
φθόγγων εἰς τοὺς τροχοὺς ἵνα διὰ τούτων (τῶν λέξεων)
δηλοῦται ὠρισμένως ἡ ἀνάβασις ἢ ἡ κατάβασις τῶν τόνων.

Παραλλαγή Παλαιᾶς Γραφῆς



 τας ε σπε ε ρι νας η η η μων
 ε ευ χα α ια α α ας

Μετροφωνία

Τα ας ε ε σπε ρι ι να α ας η η η η

μων ε ευ χα α με α ας

Τὸ αὐτὸ ἐκ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων κατὰ Χρῦσανθον

τα α α α α α ας ε ε ε ε ε ε ε ε

ε σπε ρι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι να

α α α α α α α α α ας η η η

η ιη η η η η η η η η η μω ω ω

ων ε ε ε ευ χα α α α α α α α

α α ια α α α α α α ας

Περὶ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ χρωματικοῦ γένους
ἴδε εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦ Πλαγίου Δευτέρου ἤχου.

- 154 Οἱ μονοσύλλαβοι φθόγγου πλεονεκτοῦσιν ἀπέναντι τῶν πολυσυλλάβων, διότι οἱ διδασκόμενοι μανθίοντες· αὐτοὺς ἐντυπώνουσι εἰς τὴν φαντασίαν των ὡς ἁπλοῦς θημέ-
λεον· εἶναι ἄρα ἀνάγκη νὰ διδιδχθῶσι καὶ τοὺς πολυσυ-
λλάβους· οἱ ὅποιοι χρησιμεύουσι καὶ εἰς ἄλλα, καὶ εἰς τὸ
νὰ διατηρῶσι τὴν προφορὰν (ῥορ) τῆς Β. Μουσικῆς ἀ-
νόθευτον, καὶ διότι ἐν συνδεθῇ τῶν μονοσυλλάβων ἡ
προφορὰ τῇ τῶν πολυσυλλάβων γίνεται μονιμωτέρα.

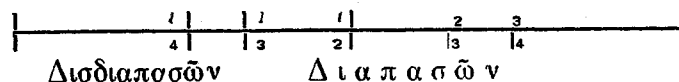
Σημ. ἔξ ἰδία· πείρας ἐμάθαιεν ὅτι ἡἐκμάθησις τῶν πολυσυλλά-
βων φθόγγων καθιστᾷ τὸν μουσικὸν ἱκανὸν νὰ διακρίνῃ
ὅχι μόνον τὸ ῥορ τῆς Β. Μουσικῆς ἀπὸ τοῦ τῆς Εὐρω-
παϊκῆς καὶ ὀθνεῖας ἰλλὰ καὶ νὰ ἐκτελῇ κατὰ βούλησιν τοὺς
Ἐλάσσοντας ἢ Μείζονας τόνους· καὶ οὐχὶ τυχαίως, καὶ

προσέτι νὰ ἔχη στερεὰν καὶ ἀκράδαντον γνώσιν τοῦ Ἐκ-
κλησιαστικοῦ ῥορ, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς ἐνοθεύθη ἐνε-
κα τῆς ἀπορρίψεως τοῦ μαθήματος τῶν πολυσυλλάβων
φθόγγων, ὡς τοῦτο προεῖδε καὶ προεῖπεν ὁ ἀοίδιμος Χρῦ-
σανθος.

- 155 Διὰ νὰ ψάλλῃ τις Β. Μουσικὴν δέον νὰ διδασθῇ ἀπὸ
Ἑλληνα μουσικοδιδάσκαλον προσοντοῦχον καὶ ἀνεγνωρι-
σμένον παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· ὅχι ἀπὸ ἀλ-
λοθνή οὔτε ἀπὸ Ἑλληνα διδασθέντα ὑπὸ Εὐρωπαίους, ἢ
ἀπὸ τὰ Ὁδεῖα· διότι οἱ τοιοῦτοι ἐκτελοῦσι διαστήματα τῶν
τόνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κλίμακος, ξηρὰ, καὶ ἄνευ ποιό-
τητος

Ἦχος Πρῶτος

- 157 Ὁ Πρῶτος ἦχος κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς μουσικοὺς κατέ-
χει ἐν τῷ Πενταχόρδῳ τὸν πρῶτον τόνον, πρῶτον πολυ-
σύλλαβον φθόγγον αἰααα ἐπὶ τοῦ 1|3 τῆς χορδῆς, προσ-
λαμβαινόμενος (§ 110) τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ λεγαίμενος ἐπὶ τοῦ
1|4 αὐτῆς Κατὰ δὲ τοὺς ἀρχαίους ἢ Ὑπάτη τῶν Μέσων,
καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ φθόγγος Πα, ἐκατέλωθεν τοῦ ὁποίου, αἱ
συμφωνίαι Διαπασῶν καὶ Δισδιαπασῶν ἐπὶ τῆς χορδῆς, ὡς:



- 158 Βάσις τοῦ Πρώτου ἤχου εἶναι ἡ Κλίμαξ κατὰ τὸ Πεντά-
χορδον σύστημα (§ 75 β.) καὶ ἔχει ἦθος σεμνὸν καὶ ἐπιβλη-
τικὸν· ἕκαστος δὲ φθόγγος τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἔχει
ἰδίαν φθορὰν (§ 98) αἱ δύο αὗται φθοραὶ ὁ χρησιμοποιοῦνται
καὶ πρὸς ἐπανάληψιν τοῦ Πενταχόρδου ἐξ ὧν ἡ μὲν
τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ Πα ὁ τοῦ Πενταχόρδου, ἡ δὲ ἐν τῷ
τέλει Κε ὁ καὶ ὁσάκις εἶναι χρεια ἐκτελέσεως Πενταχόρδου
ἢ ἐπαναλήψεως αὐτοῦ εἴτε πρὸς ἀνοδὸν εἴτε πρὸς ἀνεσιν
διὰ μέσου τῶν φθορῶν τούτων γνωρίζεται. ὡς

Α'. 11 Κλίμαξ τῶν πενταχόρδων (§ 75 β').

E N A N A B A Σ E I

δ ζ "	12	ζ " δ
q	12	q
x "	12	x "
δλ	12	δλ
Δ "	9	Δ "
γ γ	9	γ γ
γ	9	γ
κ	9	κ
q δ	12	δ q
q	12	q
π	12	π
δλ	12	δλ
ν	9	ν
γ γ	9	γ γ
ζ	9	ζ
κ	9	κ
q x	12	x q
q	12	q
Δ	12	Δ
δλ	12	δλ
γ	9	γ
γ γ	9	γ γ
6	9	6
κ	9	κ
q π	12	π q
q	12	q
ν	9	ν
δλ	9	δλ
ζ	9	ζ
γ γ	9	γ γ
q	12	q
x	12	x
δλ		δλ

E N K A T A B A Σ E I

Β'. Ἡ Κλίμαξ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων
κατὰ τὸν Τροχὸν (§ 135)

E N A N A B A Σ E I

	q γ	12	γ δ	
αγια	δ "	12	δ "	λεαγιε
γαγα	π "	9	π "	ααλες
λεαλες	ν "	9	ν "	λεχεαλες
αλεγαλες	q ζ "	12	ζ " δ	αλεαλες
αγια	x "	12	x "	λεαγιε
γαγα	δλ	9	δλ	ααλες
λεαλες	γ γ	9	γ γ	λεχεαλες
αγαγαλες	γ δ	12	δ q	αλεαλες
αγια	π	12	π	λεαγιε
γαγα	ν	9	ν	ααλες
λεαλες	ζ	9	ζ	λεχεαλες
αγαγαλες	q x	12	x δ	αλεαλες
αγια	Δ	12	Δ	λεαγιε
γαγα	γ	9	γ	ααλες
λεαλες	δ	9	δ	λεχεαλες
αλεγαλες	π q	12	π q	αλεαλες
λεαγιε	ν		ν	λεαγιε

E N K A T A B A Σ E I

159 Ὁ Πρῶτος ἤχος ἔχει δεσπόζοντας (§ 142) στιχηθρικῶς, τοὺς φθόγγους Πα, Γα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς. ὡς :

α'. Καταλήξεις ἀτελεῖς.

π
q
τας ε σπε ρι νας η μω ω ν ε ε ευ χας
π
q
δο ξο λο γι αν προσφε ρο ο μεν τη α φα
π
q
τω σου ε ευ σπλα αγχνι ι α
π
q
συν α ι δι ο ο ν Λο ο ο γον
π
q
και θα να τον α να μαρ τη η τε
π
q
ο τι Σταυ ρον κα τε δε ε ε ξω

β'. Καταλήξεις ἐντελεῖς.

π
q
υ υ μνη σω ω μεν λε ε ε ε γο ο ο ο ν τες

Τελικαί.

π
q
τας ψυ χα α α ας η η η η μω ω ω ω ν

Εἰς τὸ σύντομον καὶ ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος, ὁ Πρῶτος ἤχος ἔχει δεσπόζοντας τοὺς φθόγγους Πα, Δι' ἐπὶ μὲν τοῦ Δι, ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς, ὡς :

γ'. Ἀτελεῖς.

π
q
Σου η τρο παι ου χος δε ξι α
Δ
δλ
αυ τη γαρ α θα να τε ως παν σθε νης

Δ
δλ
και συ να ι δι ο ν Λο ο γον και προσκυ νη σω
π
q
μεν Χρι στον

π
q
προ σε ε χε ε ου ρα νε ε και λα λη η σω

δ'. Καταλήξεις ἐντελεῖς.

π
q
δο ξα ζον τες αυ του την εκ νε κρων α ναστασιν
Δ
δλ
τον υ μνον προ σοι οι σω μεν τω Δε σπο τη
Δ
δλ
τον κο σμον λυ τρω σα α με ε νος
εν κο σμω την Α να α στα α σιν

ε. Ἐκ τοῦ ἀργοῦ Εἰρημολογίου.

π
q
Σου η τρο παι ου ου χο ο ο ος δε ξι
Δ
δλ
ι ι α θε ο πρε πως εν ι σχυ υ υ υ ι
π
q
ι δε δο ο ξα α σθαι αι

Εἰς τὸ Παπαδικὸν μέλος ὁ Πρῶτος ἤχος ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς ἐπὶ τοῦ Πα, Δι, Κε, ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικὰς ἐπὶ μόνου τοῦ Πα, ἴδε χειρουργικὰ ἐβδομάδος Πέτρου Λαμπαδαρίου.

Σημ. α'. Τὰ παλαιὰ μαθήματα τοῦ Πρώτου ἤχου ἔχουσι βάσιν τὸν Κε ὁ φθόγγον, ὄντα ὀξύτατον καὶ τέλος τοῦ τῶν Μέσων Πενταχόρδου, ἀρχὴν δὲ καὶ βαρύτερον τοῦ τῶν ὀξυτέρων φθόγγων Πενταχόρδου καὶ ἐκ τούτου (τοῦ Κε ὁ) τὸ μέλος βαδίζει τόσον ἐπὶ τὸ ὀξύ, ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ μεταξὺ τῶν δύο Πενταχόρδων, ἐν οἷς δεσπόζει ὁ Κε ὁ ὡς Πα, καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τάξιν φθόγγοι, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὁπισθεν Κλίμακα τῶν Πενταχόρδων Α'.

Σημ. β'. Ἡ Διατονικὴ Κλίμαξ εἶναι ἡ βάσις ὅλων τῶν ἄλλων Κλιμάκων, γενῶν, Συστημάτων, ἤχων καὶ χροῶν τὰ ὅποια γίνονται ἐξ αὐτῆς

* Ηχος Δεύτερος

160 'Ο Δεύτερος ήχος έχει την βάσιν του εις την Μέσην τῆς χορδῆς τοῦ Μονοχόρδου καὶ ἐξ αὐτῆς κατὰ διφωνίαν ὁμοίαν βαδίζει ἐπὶ μὲν τὸ ὀξὺ τόνον 'Ελάσσονα καὶ τόνον Μείζονα ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ τόνον Μείζονα καὶ τόνον 'Ελάσσονα' ὥς

Δ 9 π 12 ζ 9 ν 12 π Δ 12 π 9 ζ 12 π 9 ν

161 Πρὸς σχηματισμὸν τῆς Κλίμακος τοῦ Δευτέρου ήχου ἐπὶ χορδῆς λαμβάνομεν βάσιν οὐχὶ τὴν Μέσην ἀλλὰ τὸ 1)4, ἡχοιμένων τῶν 3]4 ἔνθα ὁ διάτονος τῶν Ὑπατῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ αἱ συμφωνίαι τῶν Διατεροσάρων καὶ τῆς Διαπέντε ὀξείας, τῆς Διαπασῶν (§ 93 α') ἡ δὲ κατὰ ταξιν τῶν τόνων τῆς Κλίμακος ἐκτελεῖται διὰ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς 'Επιενδεκάτους καὶ 'Επογδόους (§ 81 + 84) κατὰ διαδοχὴν ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ 'Επιενδεκάτου καὶ τελειώνοντες εἰς τὰ 3]8 τῆς χορδῆς, ἔνθα ἡ Νήτη συνημμένων (§ 116) συμπίπτει, καὶ ἡ Παρανήτη τῶν διεzeugμένων Νητῶν (§ 117)

162 Ἡ Κλίμαξ τοῦ Δευτέρου ήχου

(+)	A'	B'	Γ'	Δ'	
ν	81 — 6 $\frac{3}{4}$: 12	= 6 $\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	ν
π	74 $\frac{1}{4}$ — 8 $\frac{1}{4}$: 9	= 8 $\frac{1}{4}$	$\frac{11}{16}$	π
ζ	66 — 8 $\frac{1}{4}$: 12	= 5($\frac{1}{2}$) $\frac{1}{4}$	$\frac{11}{18}$	ζ
π	60 $\frac{3}{4}$ — 6 $\frac{3}{4}$: 9	= 6 $\frac{3}{4}$	$\frac{9}{16}$	π
Δ	54 — 4 $\frac{1}{2}$: 12	= 4 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	Δ
π	49 $\frac{1}{2}$ — 5 $\frac{1}{2}$: 9	= 5 $\frac{1}{2}$	$\frac{11}{24}$	π
ζ	44 — 3 $\frac{1}{2}$: 12	= 3($\frac{2}{3}$) $\frac{1}{2}$	$\frac{11}{27}$	ζ
ν	40 $\frac{1}{2}$			$\frac{3}{8}$	ν

Η στήλη Α'. (+) δεικνύει πόσα τμήματα τῆς χορδῆς ήχοισιν ἑκαστον φθόγγον τοῦ Δευτέρου ήχου ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου

Η στήλη Β'. δεικνύει τοὺς 'Επογδόους καὶ 'Επιενδεκάτους.

Η στήλη Γ'. δεικνύει τὰ τονιαῖα διαστήματα' τὸ δὲ ἐν παρενθέσει περίσσευμα τῶν 'Επογδῶν καὶ 'Επιενδεκάτων ἀπορρίπτεται χάριν τῶν ἄκρων συμφωνιῶν τῶν τετραχόρδων ν — π , Δ — π λογίζεται δὲ τὸ 5 $\frac{1}{4}$ ζ π καὶ 3 $\frac{1}{2}$ ζ — ν

Η στήλη Δ'. δεικνύει τὰς βάσεις τῶν τόνων ἐπὶ τῆς χορδῆς.

Παλμοὶ χορδῆς Δευτέρου ήχου.

163 Αἱ κατὰ δευτερολέπτον συχνότητες παλμοὶ, τῆς χορδῆς ἐπὶ ἑκάστου φθόγγου τοῦ Δευτέρου ήχου φαίνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα.

A' (+)	B'	Γ'	Δ'	E'	
ν	Δ	$\frac{4}{3}$	X 72	= 96	$8 \frac{8}{11}$
π	π	$\frac{16}{11}$	X 72	= $104 \frac{8}{11}$	$13 \frac{1}{11}$
ζ	ζ	$\frac{18}{11}$	X 72	= $117 \frac{9}{11}$	$10 \frac{3}{11}$
π	ν	$\frac{16}{9}$	X 72	= 128	16
Δ	π	$\frac{2}{1}$	X 72	= 144	$13 \frac{1}{2}$
π		$\frac{24}{11}$	X 72	= $157 \frac{1}{11}$	$19 \frac{7}{11}$
ζ		$\frac{27}{11}$	X 72	= $176 \frac{2}{11}$	$15 \frac{2}{11}$
ν		$\frac{8}{3}$	X 72	= 192	$96 \times 2 = 192$

Δ
 κοι νην γαρ ε ορ την συν αυ τοις ε ορ τα
 α ζο μεν
 Δ
 και ε πε φα νεν η μιν ευ λο γη με
 Δ
 νος ο ερ χο ο με νος ευ λο γη τος Χριστος ο Θε
 ος η μων

β' Ἐντελείς καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου

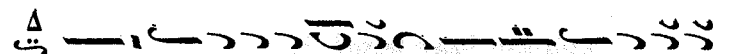
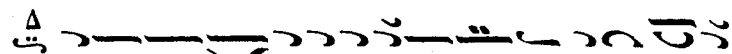
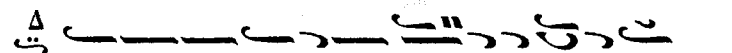
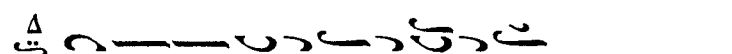
Δ
 Τη α στρα πη της Θε ο τη τος
 Δ
 Το α χραν τον σου σω ω ω ω ω μα
 Δ
 Θε ον τε κου σα α λη θι νον ε δειχ θη αλ
 λο τρι ος

γ'. Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου

Δ
 Εν ο νο μα τι Κυ ρι ι ου ου
 Δ
 Χρι στε ο Θε ος η μων δο ο ο ξα σαι
 Δ
 Τω κο σμω το με γα ε ε ε λε ος

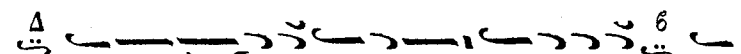



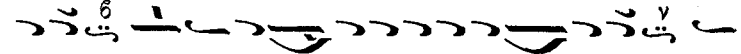

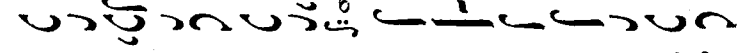
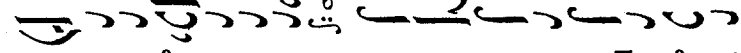
δ'. Τοῦ Τετάρτου ἤχου καταλήξεις Ἀτελείς, Ἐντελείς καὶ Τελικαὶ με φθοράν τοῦ Δευτέρου ἤχου ὥς :





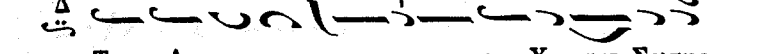
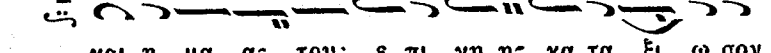
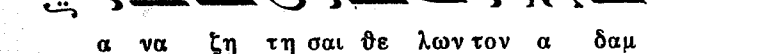
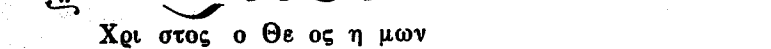
ἤχος Δι
 Το φαι δρον της Α να στα σε ως κη
 6
 ευ μα εκ του Αγ γε λου μα θου σαι αι του Κυ
 6
 ρι ου Μα θητρι αι κα την προ γο νι κην α
 Δ
 πο φα σιν α πο ρι ι ψα σαι τοις Α πο στο
 6
 λους και χο με ναι ε λε γον ε σκυ λευ ται ο θα
 Δ
 να τος η γε ρθη Χριστος ο θε ος δω ροι με
 6
 νος τω κο σμω το με γα ε λε ος
 Δ
 Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νε η μιν ευ λο
 Δ
 γη με νος ο ερ χο ο με νος εν ο νο μα
 6
 τι Κυ ρι ι ου
 Δ
 Α να βλε ψα σαι του τα φου την ει σο δον
 Δ
 Ση με ρον της σω τη ρι ας η μων το κε φα λαι ον
 Δ
 Ε θραυσας εν ι σχυ ι του θα να του το κρα τος


 ε δει ξας ε λε η μων την Α να στα σιν πα σι

 Ο υ ψω θει εις εν τω Σταυ ρω ε κου σι ως

 εν αυ τη γαρ οι τοις αστροις λα τρευνον τες

 υ πο α στε ρος ε δι δα οκον το

ε' Ἐντελείς, Ἀτελείς καὶ Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ λ β' ἤχου, μὲ φθορὰν τοῦ Δευτέρου ὡς:

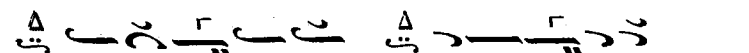
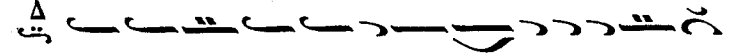
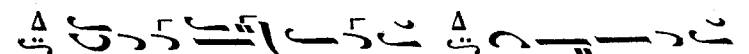
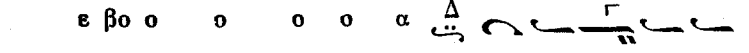

Ἦχος λ Βου — — —


 Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν ευ

 λο γη με ε νος ο ερ χο με νος εν ο νο

 μα τι ι ι Κυ ρι ου

 Αγ γε λι και δυ να α α μεις ε πι ι το μνη

 μα σου και οι φυ λασ σοντες α πε νε κρω θησαν και

 ι στα το Μα ρι α εν τω τα φω ζη του σα το

 α χραντον σου σω μα ε σκυ λευ σας τον Α δην

 μη πειρασθεις υπαυτου υ πην τη σας τη Παρ θε νω


 δω ρου μενος την ζωην ο α να στας εκ των νε

 κρων Κυ ρι ε δο ξα α σοι οι

 κα λεσαι σου ου μη τε ρα ηλ θες ε πι το

 παθος ε κου σι α βουλη

 Την Α νασ τα σι ι εν σου Χρι στε Σωτηρ

 κοι η μα ας του; ε πι γη ης κα τα ξι ω σον

 α να ζη τησαι θε λων τον α δαμ

 Χρι στος ο Θε ος η μων

Ἡ θέσις αὕτη κοινὴ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἤχους ὡς: Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀνέστη ὁ Κύριος

Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου


 ος Κυ υ ρι ος α νε ε στη σας

 Σαρ κω θη ναι εκ της α γι ας Θε ο το κου

 Σω ω ω ω ω μα ξο ο ο ξα σοι

 ε βο ο ο ο ο α

 συμφω ω ω ω νως α ρω ω μα σι
 ο Κυ υ ρι ος

ζ' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Τετάρτου ἤχου

Α να στα σεως κη ρυγμα α γνωστον μυστηρι ον
η μων το κε φλαιον στε ρος ε δι δασκον το

η' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Πλαγίου Δευτέρου ἤχου

Της Α να στα σε ως λο γον τον το κον σου
Θε ο το κε α νε ε στη ο Κυ ρι ο
ος φω τι σας τους εν σκο τει
Δυ να α α μεις ε πι ι το μνη μα σου

165 Ὁ Δεύτερος ἤχος ἐπὶ μὲν τῶν ἀνωτέρω ἔχει δεσπόζον-
τας τοὺς Δι, Βου, Ζω καὶ τελεῖ καταλήξεις ἐντελεῖς καὶ
τελικὰς ἐπὶ τοῦ Δι, ἢ Βου, τὰς ὁποίας ὁ φιλομαθὴς εὐρί-
σκει εἰς τοὺς οἰκείους ἤχους τοῦ Ἀναστασιματαρίου, ἐπὶ
δὲ τοῦ Στιχηρατικοῦ καὶ Παπαδικοῦ μέλους δεσπόζουσιν
οἱ αὐτοὶ φθόγγοι ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς
καὶ ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς ἐπὶ μόνου τοῦ Δι, ὥς:

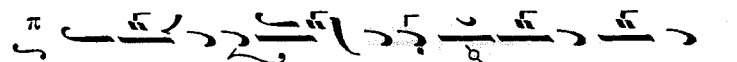


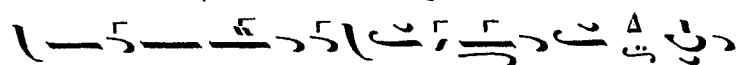
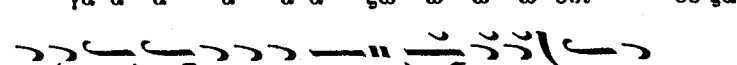
Δε ευ τε ε προ σκυ νη η η σω ω ω μεν
Α να α α α στα α α σιν
Ι ου ου δαι αι αι οι
τη ρου ου ουντε ες το ον βα α α σι λε ε α
την πε ε τρα αν τη ης ζω ω ω ης

κα τα φλε ε ε ε γο ο ο με ε ε νη
ουκ ε και ε ε ε ε το
ε λε ε η η σο ο ον η η η η μας
ε ε ε ε ε ε ε ε γε ρ σιν

166 Ἐτερος τρόπος τοῦ Δευτέρου ἤχου καθ' ὃν ψάλλονται με-
φθοράν τοῦ Πλ. β'. Πα οἱ Εἰρμοὶ καὶ Κανόνες, οἱ Ἀ-
ναβαθμοὶ καὶ τινες προλόγοι, «Οἶκος τοῦ Ἐφθαθα» «Ὅτε
ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν» κατὰ τὸν ὅποιον, ὅταν τὸ μέλος
ἀναβαίνειν πέραν τοῦ Τετραχόρδου Πα—Δι, ἐν συναφῇ με-
ταβάλλεται εἰς Διατονικὸν, ἐπιστρέφον δὲ ἐκ τοῦ κατὰ συ-
ναφὴν Διατονικοῦ Τετραχόρδου, ἐπανεξέρχεται εἰς τὸν πρῶ-
τον, τρόπον τὸν χρωματικόν, καὶ τελεῖ καταλήξεις ἐπὶ τῶν
δεσποζόντων Πα, Δι, ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικὰς ἐπὶ τοῦ Πα.
Ὅμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἀργὸν Εἰρμολογικὸν μέλος τοῦ
Δευτέρου ἤχου τῶν Εἰρμῶν Κανόνων κ.λ.π ὥς : Σύντομον.

Ε λε η σον η μας του πταιοντας σοι πολ λα
Καθ ε κα στην ω ραν ω Χριστεμου
Της πι ι στε ε ως εν πε τρα με στε ερ ε ω σας
ζη του μεν νον τοις θε ε λου σι πα ρα δει σω
ι να δειξης τοις λα οις την εκ νε κρωνσου Α να
στα σιν ως μο ο νος φι λαν θρωπος

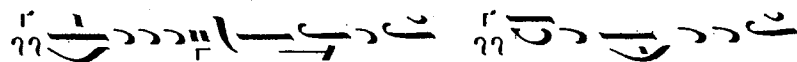
Ἀργὸν Εἰρμολογικὸν μέλος τοῦ Δευτέρου ἤχου


 Ε λ η η λ υ υ θ α α ς εκ Πα αρ θε ε

 νου ου πρε ε ε ε σβυ υς ουκ Αγ γε λο ος

 Ο λον με ε τον αν θρω ω πον δι ο κραυαυ

 γα α α α α α ζω ω ω ω σοι δοξα

 α τη δυ να α α α μει ει σου Κυ ρι ε ε


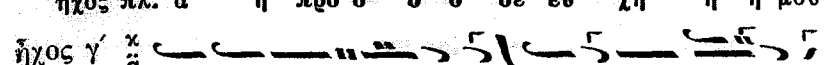
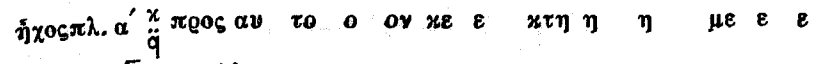

167 Τὸ ἦθος τοῦ Δευτέρου ἤχου σώζει χαρακτηῖρα παθητικὸν καὶ ταπεινότητα ψυχικὴν, λύπην καὶ πάθος· λέγουσιν, ὅτι ὁ μυθικὸς Ὁρφεὺς διὰ τοῦ ἤχου τούτου ἡμέρωνε τὰ θηρία.

* Ἦχος Τρίτος. (§ 149)

168 Ὁ Τρίτος ἦχος ἔχει τὴν βάσιν του ἐπὶ τῶν 9|16 τῆς χορδῆς καὶ ἡγεῖται ὑπὸ τῶν 16|9· κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους εἶναι ὁ διάτονος τῶν Μέσων τετραχόρδων, κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ Τρίτος τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων ΓαΓα καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ φθόγγος Γα ἔχει δεσπόζοντας τοὺς Πα, Δι, Κε. Ἐπὶ μὲν τοῦ Κε, ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς· ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖ, ἐπὶ δὲ τοῦ Γα, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς καὶ σπανίως καταλήγει ἀτελῶς ἐπὶ τοῦ Δι, εἰς τὰ Αὐτόμελα «Τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθενίας σου» καὶ «Θείας πίστεως» ὡς·


 της παρθενι ι ι ι ας σου θει ας πι ι στε ως



169 Τὸ σύντομον Εἰρμολογικὸν μέρος τοῦ Τρίτου ἤχου βαδίζει κανονικῶς καὶ συμφῶνως πρὸς τὴν ιδέαν αὐτοῦ· τὸ δὲ ἀργὸν Εἰρμολογικὸν καὶ Στιχηραρικὸν, δανεῖζεται καταλήξεις ἀτελεῖς ἐκ τοῦ ὀξέως Πενταχόρδου τοῦ Πλαγίου Πρώτου, ὡς· ἦχος γ'.


 Ευ αγ γε λι ι ι ι ζο ο με ε ε νοις
 ἦχος πλ. α' η προ ο ο ο σε ευ χη η η μου

 ἦχος γ' Α νε λη η η φθη ης ε ε εν δο ο ο
 ἦχος πλ. α' προς αυ το ο ον κε ε κτη η η με ε ε

 ο ο ξη
 ε ε νη

 ε εκ νε ε κρων Α α να στα σιν
 * Ἦχος πλ. α' Πα α νυ μνη η τε

170 Τὸ Παπαδικὸν μέλος τοῦ Τρίτου ἤχου μεταβάλλει τὸ ἴσον τοῦ γγ διὰ τῆς φθορᾶς εἰς δδ καὶ βαδίζει κατὰ τριφωνίαν ἐν συναφῇ (*), ἐκ τῆς ὁποίας μεταπηδᾷ εἰς τὰ Διαπασδὼν συχνάκις καὶ εἰς τὸ χρωματικόν, ἐξ ὧν ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς τὰ ἴδια.

Σημ. Εἰς τὰ Στιχηραρικὰ καὶ Εἰρμολογικὰ μέλη τοῦ Τρίτου ἤχου, ὅταν ὁ προφαλλόμενος στίχος λήγῃ εἰς τὸν Γα ἢ μαρτυρία τίθεται μόνῃ. Ὅταν δὲ λήγῃ εἰς τὸν π, τότε τῇ μαρτυρίᾳ παρατίθεται Ἐλαφρόν ὡς· γγ ἢ συνεχῆς Ἐλαφρόν γγ (§ 156).

Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Τρίτου Στιχηραρικοῦ ἤχου


 α' Ἀτελεῖς γγ Ε κε ε κρα ξα α προ ο ος σε ε

 Δο ξα α Πα τρι ι ι

(*) * Ἴδε Χερουβικά καὶ Κοινωνικά Θεοδώρου Φωκαέως καὶ ἄλλων

Τον Σταυρον σου ον τον τι μι ον

κραυ γα α α ζοντες

β' Ἐντελείς καταλήξεις

Πνε ε ευ μα α α α τι ι

Ἄτελείς καταλήξεις Εἰρμολογικῶς

Χρι στος εκ νεκρων ε γη γεγ ρται

σε αυ τω α νε και νι σας

γ' Ἐντελείς Εἰρμολογικῶς

Υι ον τον του Θεου αι ω ω νων υ παρχο οντα

Σε Θε ο ον ε πι γνον τας

δ' Τελικαὶ καταλήξεις Εἰρμολογικῶς

Ερ ρυ σω κα τα κρι ι σε ε ως

Το της τρι α δος α πε κα λυ ψας φεγ γος

Θα να του ου τας πυ λα ας

171 Ὁ Τρίτος ἦχος σώζει χαρακτήρα ἀνδρικὸν καὶ μεγαλὸν
πρεπή, ὀρμητικὸν, ἐνθερμον, καὶ σκληρόν.

ἦχος Τέταρτος.

172 Ὁ Τέταρτος ἦχος, κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους κατέχει τὸν ἄ-

νώτατον ἦχον καὶ πρῶτον τῶν συμφωνιῶν φθόγγον τῆς Κλίμακος τοῦ Διαπασῶν συστήματος, τὸν συνδέοντα τὸν προσλαμβανόμενον τῆς Ὑπάτης Διαπασῶν, μετὰ τοῦ τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, ἡ Διοδιαπασῶν κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς, κατέχει τὸν ἀνώτατον τῶν πολυσυλλάβων, φθόγγον Ἀγία, καὶ καθ' ἡμᾶς τὸν φθόγγον Δι, τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς χορδῆς καὶ ἐπ' αὐτοῦ σχηματίζει τὸ πανηγυρικὸν καὶ ἀσύγκριτον Παπαδικὸν μέλος, ἐπὶ μὲν τὸ ὄξυ, προχωρεῖ μέχρι τῆς Παρανήτης Ὑπερβολαίων ἐλευθέρως ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ καὶ μέχρι τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν ἔχων δεσπόζοντας τοὺς Βου, Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ καταλήξεις ἀτελείς καὶ ἐντελείς, ἐπὶ δὲ τοῦ Δι, ἐντελείς καὶ τελικὰς (δρα χερουβικά Θεοδώρου Φακιέως καὶ ἄλλων).

173 Ἐπὶ τῆς Κλίμακος τοῦ Διαπασῶν συστήματος, ὁ Τέταρτος ἦχος σχηματίζει καὶ τὸ Εἰρμολογικὸν καὶ τὸ Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ Εἰς μὲν τὸ Εἰρμολογικὸν βάσιν θέτει τὸν Βου καὶ δεσπόζοντας τὸν Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ τὰς διαφορὰς ἀτελείς καὶ ἐντελείς καταλήξεις, ἐπὶ μόνου τοῦ Βου ἐκτελεῖ ἐντελείς καὶ τελικὰς καταλήξεις ὥς:

Δυ να μει σου Κυ ρι ε

Ο θα να τος δε ξα με νου

Δεσ πο τα νε νε κρω ται

η μει εις δε βο ω μεν σοι

Πα σαν κτι ι σιν ε σα λευσας

λα ος πα ρα νο μος Χρι στε

Πολλάκις ὁ εἰρμολογικὸς Τέταρτος Βου, («λέγετος καλούμενος») ἐκτελεῖ εὐστόχους ἀτελείς ἐπὶ τοῦ Πα, καταλήξεις.

και κα τελ θων εν τω Α δη
Με τα δα κρυ ων γυ ναι κες
σε προ δους τω Πι λα τω

β
κ — — — — —
Ευ φραι νε ται ε πι σοι η Εκ κλη σι α σκυ

— — — — —
Χρι στε κραζουσα

Ληκτική κατάληξις τοῦ Τετάρτου

β
κ — — — — —
τας ψυ χας η μω ω ω ω ν

- 174 Εἰς τὸ Στιχηραρικὸν μέλος ἔχει δεσπόζοντας ὁ Τέταρτος ἡχος τοὺς Πα, Βου, Δι, ἔνθα ποιεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς εἰς τὸν Δι, ἐντελεῖς εἰς τὸν Πα, καὶ τελικὰς εἰς τὸν Βου, Τὸ Ἀργὸν Εἰρμολόγιον εἶναι ἀνάμικτον μετὰ Στιχηραρικοῦ.

α' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Στιχηραρικοῦ Τετάρτου. Ἀτελεῖς.

π
q — — — — —
Των Πα τρι κων σου ου κο ο ολ πων

π
q — — — — —
Τον ζω ο ποι ον σου Στα αυ ρον

π
q — — — — —
και τη ης δου ου λει α ας του ε ε χθροῦ

β' Ἐντελεῖς

π
q — — — — —
ο α πα θης τη η Θε ε ο ο ο τη η η η τι

π
q — — — — —
Α να α στη η σο ον η η μας πε σο ο ο

— — — — —
ον τα ας τη α α μαρ τι ι ι ι α

γ' Τελικαὶ καταλήξεις

π
q — — — — —
μο ο ο ο νε φι ι λαν θρωω πε ε

π
q — — — — —
και το ο ο με γα α ε λε ε ε ος

π
q — — — — —
και πλου ου σι ον ε ε λε ο ο ο ο ο ος

Σημ. Μόνος τῶν ἄλλων ἡχων ὁ Τέταρτος, σύρει συχνάκις τὸ ἴσον τοῦ ἀπὸ τοῦ Πα, εἰς τὸν Βου καὶ τούναντίον ἐκ τοῦ Βου εἰς τὸν Πα, λόγῳ τῶν δεσποζόντων φθόγγων καὶ τῶν καταλήξεων αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦνται ἐπ' αὐτῶν

- 175 Τὸ ἦθος τοῦ Τετάρτου ἡχου, τὸ μὲν Παπαδικὸν σώζει χα-
ρακτήρα Πανηγυρικὸν τὸ δὲ Στιχηραρικὸν, ἰλαρὸν καὶ ἐπι-
βλητικόν, τὸ δὲ Εἰρμολογικὸν ἡδονικὸν καὶ συμπαθητικόν.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Πρώτου.

- 176 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἡχος ἔχει τὴν βάσιν του κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ Πρώτου ἡχου, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς χορδῆς (1)3) ἡχαύμειος· ὑπὸ τῶν δύο τρίτων (2)3) κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους· ἐπὶ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων κατὰ δὲ τοῦς Βυζαντινοῦς, ἐπὶ τοῦ Τρίτου τῶν ἐν κατα-
βάσει πολυσυλλάβων φθόγγων ἀεσσεῖς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ μονοσυλλάβου φθόγγου Πα. Ἐκ τῆς βίσεως ταύτης χρησιμοποιοῖ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Στιχηραρικοῦ καὶ Παπα-
δικοῦ μέλους του, δύο Πεντάχορδα ἀνόδου ἐλευθέρως καὶ Τετράχορδον καθόδου· ἦτοι ἐκ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων πρὸς τὴν Νήτην, μέχρι τῆς Τρίτης Ὑπερβολαίων (2) 177), καὶ ἐκ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων, κατέρχεται μέχρι τῆς Ὑπάτης Βαρείας.

Εἰς δὲ τὸ Εἰρμολογικὸν μέλος ἔχει βάσιν τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου Πενταχορδου τῶν Νητῶν Κε, φερόμενος ὁμοίως ἐξ αὐτῆς εἴτε πρὸς τὴν Νήτην εἴτε πρὸς τὴν Μέσην.

Συγκρίνοντας τὴν διαφορὰν τοῦ Πλαγίου Πρώτου ἀπὸ τοῦ Πρώτου, εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Πρώτος ἡχος, Στιχηραρικῶς ἢ Εἰρμολογικῶς ἐκτελεῖται ἐπὶ ἐνὸς Πενταχορδου, ὁ δὲ Πλάγιος τοῦ ἐπὶ δύο· εἰς δὲ τὸ Παπαδικὸν μέλος ὁ Πλάγιος ἡχος διακρίνεται ἀπὸ τοῦ Κυρίου του, ἔνεκα τῆς φθο-
ρᾶς ρ τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῖ πολλάκις ἐπὶ τοῦ Ζω (ἴδε χερουβικά Θεοδώρου Φωκαέως καὶ ἄλλων)

- 177 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἔχει δεσπόζοντας φθόγγους στι-
χηραρικῶς τοὺς Πα, Δι, Κε. Ἐπὶ μὲν τοῦ Πα, ἐκτελεῖ κα-
ταλήξεις ἐντελεῖς καὶ ληκτικὰς, ἐπὶ δὲ τοῦ Δι, ἀτελεῖς καὶ
τελικὰς, καὶ ἐπὶ τοῦ Κε καταλήξεις ἀτελεῖς· ἀπαιτεῖ δὲ
τὸν Ζω, ἐν καταβάσει ἀπὸ τῆς Νήτης ἐν Ὑφέσει κτ' ἔλ-
ξιν (2) 151) ἢ μετὰ τῆς φθορᾶς ρ

α' Εἰδικαὶ ἀτελεῖς καταλήξεις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

πα ρα α νο ο ο μων

πα ρα α νο ο ο μων

Το γε ε ε νο ος η η μων

ο ο ω ων και αι προ ο ων

Και θρο νος του Βα σι ι λε ε ως

Και θρο νος του Βα σι ι λε ε ως

Εν αν θρω πι σας γα αρ δι η η μας

Εν αν θρω πι σας γα αρ δι η η μας

τω κο σμω ι λα α σμον

τω κο σμω ι λα α σμον

Οι φυ λα κες ε λε ε ε γον ου τω ω φο ο ο βω

Οι φυ λα κες ε λε ε ε γον ου τω ω φο ο ο βω

Αι νει ει ει ει τε ε α αυ τον

Αι νει ει ει ει τε ε α αυ τον

β' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

α α φο βως κραν γα α α α ζου ου ου σαι

α α φο βως κραν γα α α α ζου ου ου σαι

Βου λο με ε νοι τρα νως ε φα α νε ρω ω

Βου λο με ε νοι τρα νως ε φα α νε ρω ω

ω ω σα α α τε

ω ω σα α α τε

Το ο μυ υ στη η η ρι ι ι ι ον

Το ο μυ υ στη η η ρι ι ι ι ον

γ' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ πλ. α'

Τα α ε εν τα α α α α φι ι ι α

Τα α ε εν τα α α α α φι ι ι α

εν σπη λαι αι ω ω τη ρου ου ου ου με ε ε ε νος

εν σπη λαι αι ω ω τη ρου ου ου ου με ε ε ε νος

Ω των σο ο φω ων σου ου κρι μα α α α

Ω των σο ο φω ων σου ου κρι μα α α α

α των ων Χρι ι ι στε

α των ων Χρι ι ι στε

δ' Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ πλ. α'. στιχηρατικοῦ.

και το με ε γα ε ε ε λε ε ος

και το με ε γα ε ε ε λε ε ος

Υ υ μνος τω ω Θε ε ω

Υ υ μνος τω ω Θε ε ω

με ε γα ε ε ε λε ε ος

με ε γα ε ε ε λε ε ος

ε' Ληκτικὴ κατάληξις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

Ψυ χα ας η η μω ω ω ω ω ων

Ψυ χα ας η η μω ω ω ω ω ων

η σο ον η η μα α α α α α ας

η σο ον η η μα α α α α α ας

178 Τὸ Εἰρμολογικὸν σύντομον καὶ ἀργὸν μέλος τοῦ πλ. α' ἔχει δεσπόζοντας Κε, Νη, ἐπὶ μὲν τοῦ Κε ἐκτελεῖ καταλη-
ξεις ἐντελεῖς τελικὰς καὶ ληκτικὰς ἐπὶ δὲ τοῦ Νη ἀτελεῖς ὡς:

α' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ Εἰρμολογικοῦ πλ. α'

το κρα α τος συ νε τρι ψας

το κρα α τος συ νε τρι ψας

ως θνη τον ε πι ζη τει τε

ως θνη τον ε πι ζη τει τε

Των σφρα γι δων την δι α λυ σιν

Των σφρα γι δων την δι α λυ σιν

δι α του το βο ω ω μεν

δι α του το βο ω ω μεν

κατ ει κο ο να ι δι αν χει ρι τη ε αυ του

A πο λα βειν του ου του η ξι ω σας

β' Ἀτελείς καταλήξεις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

Και εν τη τα φη η σου

και ποι η της των αι ω ω νων

σκυ λευ σας γαρ αυ τον

Τον πα ρα δει σον α νοι ξας

γ' Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

σω ζων τας ψυ χας η η μων

δο ξα ζο με σε μο νο γε νες

δ' Ληκτική κατάληξις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

σω θη ναι τας ψυ χας η μω ω ω νων

179 Ἄλλος τρόπος τοῦ Πλαγίου Πρώτου εἶναι ἡ συμπετήξις Εἰρημολογικοῦ καὶ Στεχηρατικοῦ εἰς ἓν, εἰς τὸ ὅποιον δεσπόζουσιν οἱ Κε, Δι, Πα, ἐνθα ὁ Ζω ἀπαιτεῖται ἐν Ὑφίσσει αἱ δὲ ἀτελεῖς καταλήξεις ἐκτελοῦνται ἐπὶ τοῦ Πα καὶ αἱ ἐντελεῖς καὶ τελικαὶ ἐπὶ τοῦ Δι ἢ Κε, ὡς:

και ε πι γης ει ρη η νη εν αν θρωποιςευδο κι ι α

Ευ λο γη τος ει Κυ ρι-ε ε δι δα ξο ον με τα

δι και ω μα τα α σου

ουκ ε ξε κλι ι να ο τι συ ε νο μο θε τη η σα

α ας με

Ε λε ε ε η σον με ε Κυ υ ρι ι ε

δι α σκε δα σον το ον νο μο ον σου

ο τι προς σε Κυ υ ρι ε Κυ ρι ε οι οφθαλ

μοι οι μου

ε πι σοι ηλπισα μη αν τα νε λης την ψυ χη ην μου

Σημ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ψάλλεται καὶ τὸ «Χαίροις ἀοκη-
τικῶν ἀληθῶς» καὶ τὸ «Ὅσιε Πάτερ»

180 Τὸ ἥθος τοῦ Πλ. α'. συνδυάζει τὸ χιρμόσουνον καὶ τὸ πέν-
θιμον, τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ τὸ «Εἰκὼν εἰμι τῆς ἀρχῆ-
του δόξης σου» τὸ θρηνώδες καὶ τὸ συμπαθές, τὸ δὲ εἰρ-
μολογικὸν συνδυάζει τὸ διεγερτικὸν καὶ χορευτικὸν, αὐτοῦ
δὲ βραδείας τῆς ἀγωγῆς, κλίνει εἰς τὸ κεχηνὸς καὶ χαῦνον.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Δευτέρου.

181 Ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου ἦχος, ἔχει τὴν βάσιν του
κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ Δευτέρου κυρίου αὐτοῦ
ἤχου, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι Πλάγιοι ὁ κυρίως Δεύτερος ἦχος ἔ-
χει βάσιν τὴν Μέσην τῆς χορδῆς τῶν πολυσυλλάβων φθόγ-
γων λεαλες Δι, ὁ δὲ Πλ. β'. τὸν λεχεαλες Νη, τὸν ὅποιον
χρωματίζει διὰ τῆς φθορᾶς π ἀντι γ

Κύριοι ἤχοι	Πλάγιοι ἤχοι
ἤχος Α' $\begin{smallmatrix} \times \\ \text{q} \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \Delta \\ \delta\lambda \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \Gamma \\ \gamma\gamma \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \theta \\ \chi \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \pi \\ \rho \end{smallmatrix}$ ἤχος πλ. α'
ἤχος Β' $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \Gamma \\ \rho\sigma \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \theta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \pi \\ \sigma\phi \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \nu \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ ἤχος πλ. β'
ἤχος πλ. β' $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ τροπή τοῦ $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ εἰς $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \omega \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \times \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \sigma \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \Gamma \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \theta \\ \sigma \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \pi \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \omega \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ εἰς $\begin{smallmatrix} \pi \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \omega \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ τροπή τοῦ $\begin{smallmatrix} \nu \\ \text{---} \end{smallmatrix}$
ἤχος Δ' $\begin{smallmatrix} \Delta \\ \delta\lambda \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \Gamma \\ \gamma\gamma \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \theta \\ \chi \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \pi \\ \rho \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \nu \\ \delta\lambda \end{smallmatrix}$ ἤχος πλ. Δ'
ἤχος Γ' $\begin{smallmatrix} \Gamma \\ \gamma\gamma \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \theta \\ \chi \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \pi \\ \rho \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \nu \\ \delta\lambda \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \zeta \\ \text{---} \end{smallmatrix}$ ἤ $\begin{smallmatrix} \zeta \\ \gamma\gamma \end{smallmatrix}$ Βαρυς

Σημ. Οί Πλάγιοι βαρύτεροι κατὰ πεντάχορδον ἀνεξαιρέτως
(§ 141 σημ.)

182 Ὁ Πλ. β' ὅσον ἐν ἀναβάσει, τόσον καὶ ἐν καταβάσει
βαδίζει κατὰ Πεντάχορδον χρωματικῶς· ἐν ἀναβάσει μὲν,
κατὰ ἡμιτόνιον καὶ ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον μεθ' ὃ τόνος
Διαξευκτικὸς (§ 112) καὶ πάλιν ἡμιτόνιον καὶ ἡμιόλιον καὶ
ἡμιτόνιον μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ Διαξευκτικὸς· ὁμοίως δὲ συμ-
βαίνει καὶ ἐν καταβάσει, ἡμιτόνιον, ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον
μεθ' ὃ ὁ Διαξευκτικὸς τόνος.

Κλίμαξ τοῦ Πλ β'. Τρισπενταχόρδος

[illegible]

Παραδείγματα Πενταχόρδων τοῦ Πλ. β'.

α. Ἐν ἀναβάσει τῶν Μέσων.

π και μυ ρα βα στα ζουσαι το σω μα σου το α
χρ α αν το μυ υ ρι ισαι ε ε πε ζη η η η τουν

β. Ἐν ἀναβάσει τῶν Νητῶν.

π και δι δα χω ω ων α να μνη η η σει
δι ο σοι οι βο ω ω ω με εν

γ. Ἐν καταβάσει τῶν Ὑπατῶν.

π Τα φω κα τα κλει ει ει ε ε ε ε ε ται
Ο κα θαι αι ρε ε ε τη ης του α α α α

δου ο παν τα

π ηρ κτη η η κα τα α κλει ει ει ει ε ε
ε ε ται Ο τη ην α α α βυ υσ σον κλει ει

ει ει σας Πι λα τω

183 Ὁ Πλ. β'. συνήθως κατέρχεται ἐν συνεχείᾳ δύο φθόγ-
γους κατὰ διφωνίαν Δευτέρου ἤχου, ἐνίοτε μὲ φθορὰν τοῦ
Δευτέρου — και πολλάκις ἀνευ φθορᾶς εἰς τὰς ἐξῆς θέ-
σεις, ὡς :

π κα τα κα λυ ψας α αν τι πα λους

π γι ι νω ω σκ ο ο ντε ε ες με ε ε υ μνει

ει ει τε

π φυ σει Θε ε ο ο ο ος υ πα α αρ χων

π Το συ νε δρι ον τω ων α νο μων

π Εν τη ε ρη μω

π Ε ε με ε γα λυ υ να ας Χρι ι ι στε


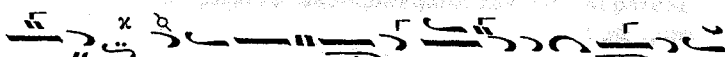
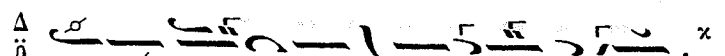


π ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει

ει ει ει ει ει κο νι ι

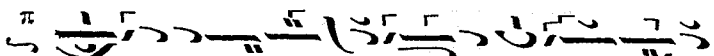
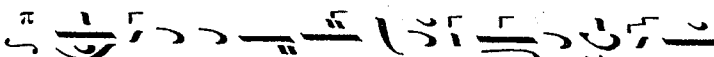

184 Δεσπόζοντες εἰς τό Στιχηθαρικὸν καὶ Παπαδικὸν μέλος
τοῦ Πλ. β' εἶναι οἱ Πα, Δι, Κε' ἐπὶ μὲν τοῦ Δι καὶ Κε
ποιεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖς καὶ τε-
λικὰς, συνήθως ὁμοῦς ὁ Πλάγιος β'. ποιεῖ καταλήξεις δια-
τονικὰς κατὰ συναφὴν ἐπὶ τοῦ ὀξυτέρου Τετραχόρδου τῆς
Κλίμακος τοῦ Δι. ὡς :

π λε ε Δο ο ο ξα Πα α τρι ι ι ι και αι αι


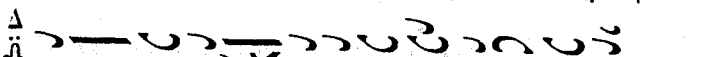
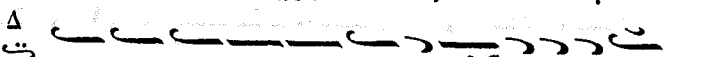
Υι ι ω


 Η ο ο ον τως ει ρη νη η συ Χρι ι

 στε ε προς αν θρω ω ω ω που ους Θε ε ε ου

 ει ρη η νην την ση ην δι ι δους

 με τα την ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

 η η ταις

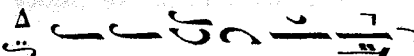
Ληκτική κατάληξις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. β'.


 Τα ας ψυχα α ας η η η η μω ω ω ω ω

 Τα ας ψυ χα α ας η η η η μω ω ω

 ω ω ω ω ω ω

- 185 Τὸ Εἰρμολογικὸν σύντομον καὶ ἀργὸν μέλος τοῦ Πλ β'. ἤχου, εἰς τὸ ὅποιον ψάλλονται οἱ Κανόνες, Εἰρμοὶ, Κατα-
 βασαίαι Ἀπολυτίκια, οἱ Ἀναβαθμοὶ καὶ τὰ Καθίσματα τοῦ
 μέ φθορὰν τοῦ Δευτέρου ἤχου —, δεσπόζουσιν οἱ Δι, Βου,
 (164 ε', η'), Βου —, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖ τὰς δι-
 αφύρους ἐντελεῖς καταλήξεις του ὧς :


 Ε λε η σον η μας του ε ξου θε νη με νους

 κα ταρ τι ζων ευ χρηστα σκευη σου Λο γε

 Προ ι στο ρει ο Ι ω νας τον ταφον σου

Ληκτική κατάληξις τοῦ Εἰρμολογικοῦ πλ. β'


 με γα λυ νο με ε εν

- 186 Τὸ ἦθος τοῦ Πλ β'. σώζει χαρακτήρα παθητικὸν ἀρμό-
 ζοντα εἰς ἄσματα ἐπικήδεια καὶ εἰς μελέτας ὑψηλὰς καὶ
 θείας ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὰ Στιχηρατικά καὶ Παπαδικὰ μέλη
 αὐτοῦ. Εἰς δὲ τὰ Εἰρμολογικά, σώζει χαρακτήρα διπλασί-
 ως ἡδονικώτερον τοῦ Δευτέρου ἤχου.

Πολλαὶ θέσεις τοῦ Πλ. β'. ἀπαντῶνται μεταξὺ μελωδι-
 κῶν γραμμῶν τοῦ Διατονικοῦ γένους ἐπὶ λέξεων, ἢ φρά-
 σεων, δηλουσῶν πάθος, φόβον, λύπην καὶ τὰ παρόμοια·
 ἀλλὰ καὶ πολλαὶ διατονικαὶ θέσεις ἀπαντῶνται μεταξὺ με-
 λωδικῶν γραμμῶν τοῦ Πλ. β'. ἐπὶ λέξεων ἢ φράσεων,
 δηλουσῶν χαρὰν, νίκην εὐθυμίαν καὶ τὰ παρόμοια· διὰ τῶν
 τοιούτων μεταβολῶν (§ 128) ἡ Β. Μουσικὴ καλλωπίζει συ-
 χνάκις τὰς διαφορὰς τῶν ἡχῶν μελωδίας.

187 Μαθηματικαὶ ἀποδείξεις ἐπὶ χορδῆς, τῶν τόνων καὶ διαστημάτων τῆς Κλίμακος τοῦ Πλ. β'. με βάσιν τὰ 3]4 τῆς χορδῆς.

	Ἦχος χορδῆς	Τόνοι	Διαφορά	Ὑπόλοιπον	Χορδὴ
π	$\frac{81}{108}$	X 6 =	$\frac{486}{108} = 4 \frac{1}{2}$	81 = $76 \frac{1}{2}$	τὰ $\frac{3}{4}$
6	$\frac{76 \frac{1}{2}}{108} = \frac{153}{216}$	X 18 =	$\frac{2754}{216} = 12 \frac{3}{4}$	$76 \frac{1}{2} = 63 \frac{3}{4}$	τὰ $\frac{17}{24}$
γ	$\frac{63 \frac{3}{4}}{108} = \frac{155}{432}$	X 6 =	$\frac{1530}{432} = 3 \left(\frac{13}{24} \right) +$	$63 \frac{3}{4} = 60 \frac{3}{4}$	τὰ $\frac{85}{144}$
Δ	$\frac{60 \frac{3}{4}}{108} = \frac{243}{432}$	X 12 =	$\frac{2916}{432} = 6 \frac{3}{4}$	$60 \frac{3}{4} = 54$	τὰ $\frac{9}{16}$
ζ	$\frac{54}{108}$	X 6 =	$\frac{324}{108} = 3$	54 = 51	τὸ $\frac{1}{2}$
ζ'	$\frac{51}{108}$	X 18 =	$\frac{918}{108} = 8 \frac{1}{2}$	51 = $42 \frac{1}{2}$	τὰ $\frac{17}{36}$
ν	$\frac{42 \frac{1}{2}}{108} = \frac{85}{216}$	X 6 =	$\frac{510}{216} = 2 \left(\frac{11}{27} \right) +$	$42 \frac{1}{2} = 40 \frac{1}{2}$	τὰ $\frac{85}{216}$
π'	$\frac{40 \frac{1}{2}}{108}$		$40 \frac{1}{2}$		τὰ $\frac{3}{8}$

(+) Τὰ ἐν παρενθέσει δύο κλάσματα 13]24 καὶ 11]27 ἀπορρίπτονται λόγῳ τῶν Ἐπογδῶν διαστημάτων ὑπερβαίνοντων τὰ ἐπίτρυτα Πα—Δι, Κε—Πα.

188 Μαθηματικαὶ ἀποδείξεις τῶν τόνων καὶ διαστημάτων τοῦ πλ. β'. ἤχου διὰ τῶν παλμῶν τῆς χορδῆς (§ 123—125)

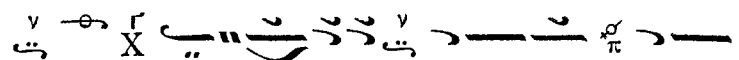
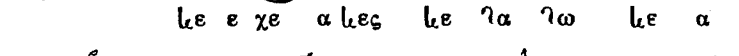
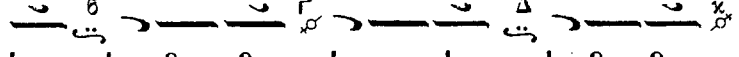
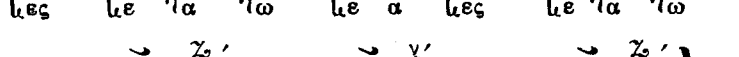
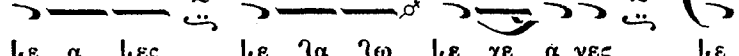
$$\begin{aligned} \pi & \frac{4}{3} \times 72 = \frac{288}{3} : \left(\frac{4}{3} \right) \frac{3}{4} = \frac{864}{12} = 72 & 4 \\ 6 & \frac{24}{17} \times 72 = \frac{1728}{17} : \left(\frac{4}{3} \right) \frac{3}{4} = \frac{1728}{68} = 76 \frac{4}{17} & 15 \frac{119}{615} \\ \gamma & \frac{144}{84} \times 72 = \frac{10368}{85} : \left(\frac{4}{3} \right) \frac{3}{4} = \frac{31104}{340} = 91 \frac{41}{85} & 5 \\ \Delta & \frac{16}{9} \times 72 = \frac{1152}{9} : \left[\frac{4}{3} \right] \frac{3}{4} = \frac{3456}{36} = 99 & 12 \\ \zeta & \frac{2}{1} \times 72 = \frac{144}{1} : \left[\frac{4}{3} \right] \frac{3}{4} = \frac{432}{4} = 108 & 6 \\ \zeta' & \frac{36}{17} \times 72 = \frac{2592}{17} : \left[\frac{4}{3} \right] \frac{3}{4} = \frac{7776}{68} = 114 \frac{6}{17} & 23 \frac{958}{1445} \\ \nu & \frac{216}{85} \times 72 = \frac{15552}{85} : \left[\frac{4}{3} \right] \frac{3}{4} = \frac{46656}{340} = 137 \frac{19}{85} & \frac{144}{12} = \frac{7}{\text{διπλάσιον τοῦ } 72} \\ \pi' & \frac{8}{3} \times 72 = \frac{576}{3} : \left[\frac{4}{3} \right] \frac{3}{4} = \frac{1728}{12} = \end{aligned}$$

Σημ. Ἡ διαφορά τῆς κατατάξεως τόνων καὶ διαστημάτων μεταξὺ Εὐρωπαϊκῆς καὶ Βυβαντινῆς εἶναι ὅτι ἡ μὲν Βυζαντινὴ βασίζεται τοπικῶς ἐπὶ τῶν διαφορῶν σημείων, ἀποστάσεων, μήκους τοῦ ὄργάνου τοῦ φέροντος τὴν χορδὴν, ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ βάσιν ἔχει τοὺς παλμοὺς, τὴν κίνησιν, συχνότητα τῆς χορδῆς ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὸ ὕψος ἢ τὸ βάθος τοῦ ἤχου.

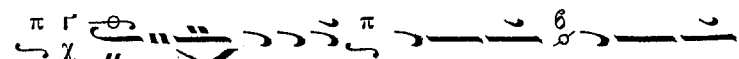
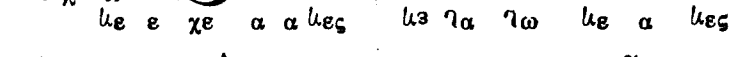

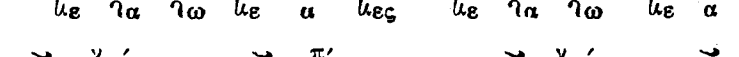
Πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ Χρωματικοῦ γένους. (§ 133—137)


189 Πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ χρωματικῷ γένους ἐν ἀναβάσει εἶναι : λεαλες, λε'λα'λω' καὶ ἐν καταβάσει λεχεαλες, λε'λα'λο' διὰ μέσου τῶν ὁποίων οἱ διδάσκαλοι τῆς Β. Μουσικῆς διέφωσαν μέχρις ἡμῶν τὸ ἡδονικώτατον τοῦτο χρωματικὸν γένος, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ διδάσκωνται εἰς τοὺς μαθητὰς οἱ πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ χρωματικοῦ γένους, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἔξεως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ

Α'. Ἡ Κλίμαξ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ Δευτέρου ἤχου.


 λε ε χε α λες λε λα γω λε α

 λες λε λα γω λε α λες λε λα γω

 λε α λες λε λα γω λε χε α νες λε

 λα γω λε χε α λες λε λα γω λε χε α λες

 λε λα γω λε χε α λες

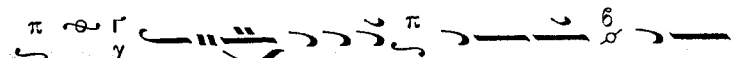
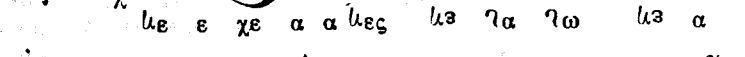
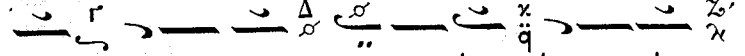
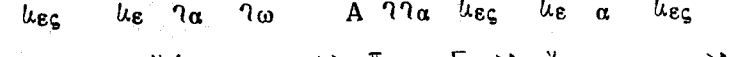
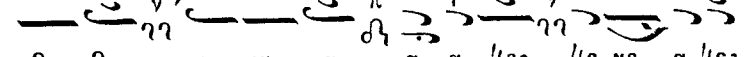
Β'. Ἡ Κλίμαξ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ πλ. β'.


 λε ε χε α α λες λε λα γω λε α λες

 λε λα γω λε α λες λε λα γω λε α

 λες λε λα γω λε χε α ηες λε λα γω

 λε χε α νες λε λα γω λε χε α λες λε λα


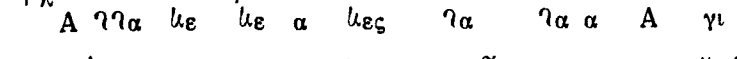
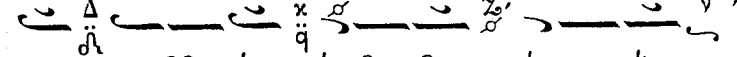
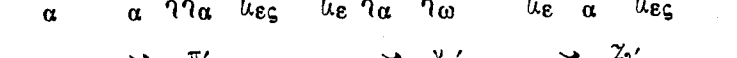

 γο λε χε α λες

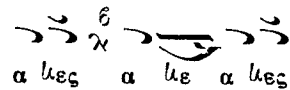
190 Εἰς τὸν Πλ. β'. ἦχον εἶναι ἐν χρήσει καὶ δύο μικταὶ Κλίμακες, ἐκάστη συγκειμένη ἐξ ἐνὸς τετραχόρδου διατονικοῦ καὶ ἐξ ἐνὸς χρωματικοῦ. Ἐκαστον δὲ Τετράχορδον ἐκτελεῖται διὰ τῶν φθόγγων, πολυσυλλάβων ἢ μὴ, τοῦ γένους εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει.

Γ'. Μικτὴ Κλίμαξ τοῦ πλ. β' ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον χρωματικὸν καὶ τὸ ὀξὺ διατονικόν, ἢ καλουμένη Κλίμαξ τοῦ λε'λα'λο' ὥς :


 λε ε χε α α λες λε λα γω λε α

 λες λε λα γω Α' λα λες λε α λες

 λα λα α γι α α α λες λε χε α λες

 α λε α λες λε λα γω λε χε α λες λε λα

 γο λε χε α λες

Δ'. Μικτὴ Κλίμαξ τοῦ πλ. β' ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον διατονικὸν καὶ τὸ ὀξὺ χρωματικὸν ὥς :


 Α' λα λε λε α λες λα λα α Α γι

 α α λα λες λε λα γω λε α λες

 λε λα γω λε χε α λες λε λα γω λε χε

 α νες λε α α γι ε α α λες λε χε



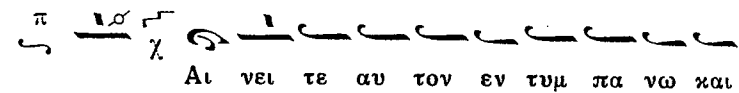
191 Αἱ αὐταὶ Κλίμακες διὰ μονοσυλλάβων φθόγγων.

α' Ἡ ἔχουσα τὸ Τετράχορδον χρωματικὸν καὶ τὸ ὀξύ διατονικὸν

π	6	Γ	Δ	κ	ζ'	ν'	π'
6	18	6	12	9	9	12	

Ἐπ' αὐτῆς τῆς Κλίμακος ψάλλονται ἐκτός ἄλλων θέσεων, τὸ «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς γινώτε» τὸ «Κύριε τῶν Δυνάμεων» τὸ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ» Ἐπὶ βάσεως λεῖαῖω (Δι) καὶ δεσπόζοντα λεχεαῖες (Πα). ἔτι ψάλλεται καὶ ὅλον τὸ εἰρημολογικὸν μέρος τῶν Κανόνων τοῦ Δευτέρου ἤχου (166) ἀλλὰ μὲ βάσιν τὸν λεχεαῖες π καὶ δεσπόζοντα τὸν λεῖαῖω

Δ ὥς :

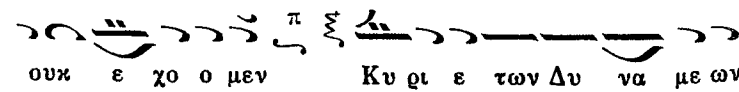


Αἰ νει τε αὐ τον εν τυμ πα νω και
χο ρω αι νει τε αὐ τον εν χορ δαι αις και

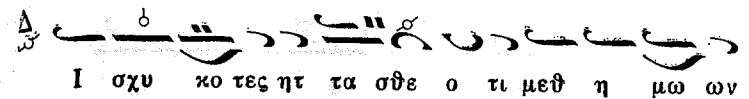
ορ γι νω



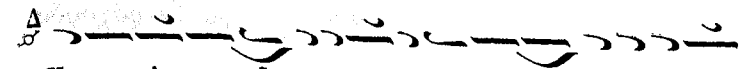
Κυ ρι ε των δυ να με ων μεθ η μω ων γε
ε νου αλ λονγαρεκτος σου βο η θον εν θλι ψειν



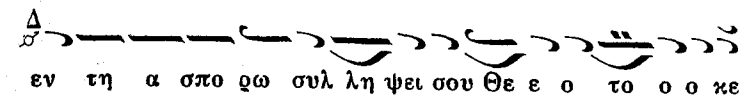
ουκ ε χο ο μεν Κυ ρι ε των Δυ να με ων
ε λε η σον η μας



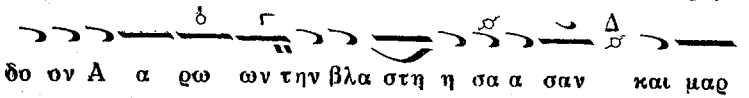
Ι σχυ κο τες ητ τα σθε ο τι μεθ η μω ων
ο Θε ος



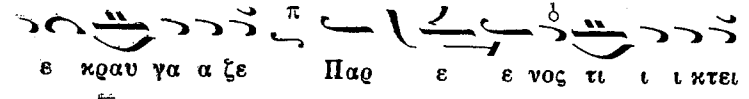
Κα τε πλα γη Ι ι ω σηφ του περ φυ οιν θε ω ρων
και ε λαμ βα νε εν εις νουν τον ε πι πο κον υ ε τον



εν τη α σπο ρω συλ λη ψει σου Θε ε ο το ο ο κε
βα τον εν πυ ρι α κα τα α φλε ε κτον ραβ



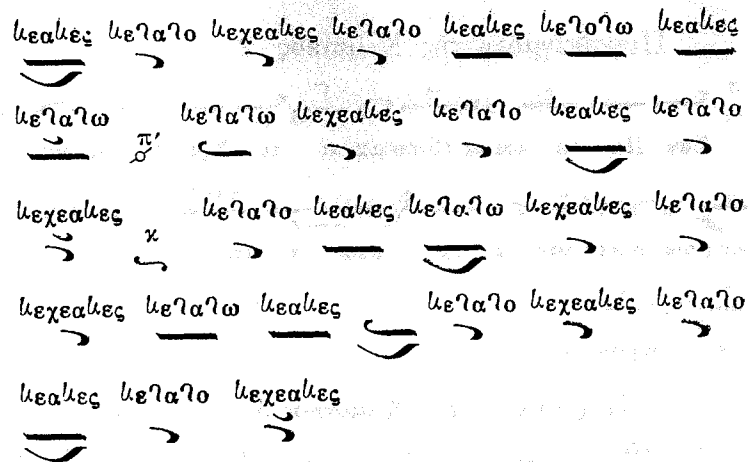
δο ον Α α ρω ων την βλα στη η σα α σαν και μαρ
τυ ρων ο μνηστηρ σου και αι φυ υ λει τοις ι ε ρευ σιν



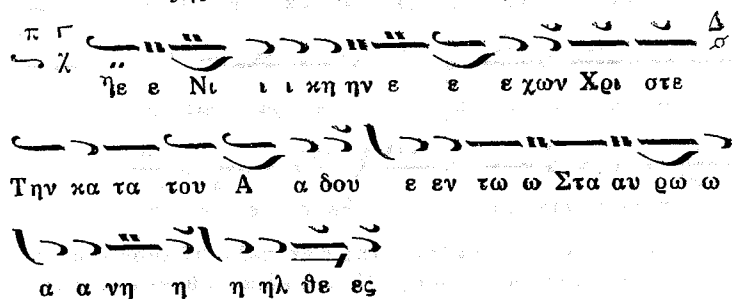
ε κραυ γα α ξε Παρ ε ε νος τι ι ι κτει
και με ε τα το ο ο κον πα λιν με νει Πα ρθε ε

ε ε νος

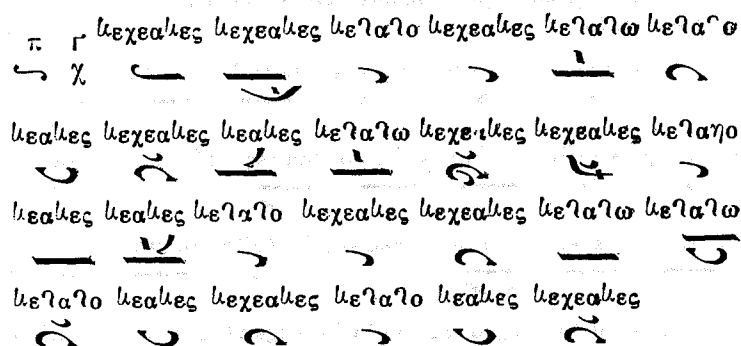
Ἡ Κλίμαξ ἡ ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον διατονικὸν, καὶ τὸ ὀξύ χρωματικὸν, ἥτις ἀπαντᾶται εἰς σύντομα καὶ ἀργὰ μέλη τοῦ διατονικοῦ γένους, μὲ δύο διάφορα Τετράχορδα κατὰ Διάξευξιν.



Τὸ ἔξης κατὰ τοὺς πολυσυλλάβους



Ἐτερον δοκίμιον πολυσυλλάβων φθόγγων
ὑπερβατῆς παραλλαγῆς



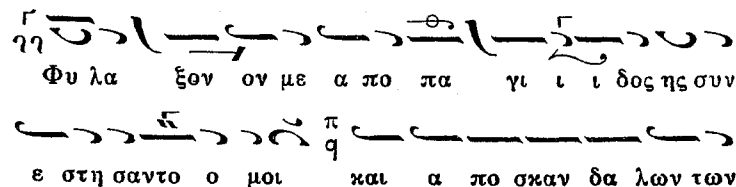
Ἦχος Βαρὺς.

193 Ὁρθῶς ὁ ἦχος οὗτος ὠνομάσθη Βαρὺς καὶ οὐχὶ πλάγιος

τοῦ Τρίτου, διότι εἶναι ὡς οἱ ἄλλοι ἦχοι βαρύτερος, κατὰ Πεντάχορδον, τοῦ Τρίτου, Κυρίου ἤχου καὶ θεμελιωμένος ἐπὶ τοῦ βαρυτέρου τόνου τῶν ἄλλων ὄλων ἡχῶν βαρύτερος μὲν τοῦ διατόνου τόνου τῶν Ὑπατῶν $\Delta \kappa \zeta \eta$ κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ὁξύτερος δὲ τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν η καὶ πρῶτος Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων) τόνος $\eta \zeta$ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ Πολυσύλλαβος φθόγγος αἰκὲς $\alpha \beta$ καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ βαρὺς φθόγγος $\zeta \omega$.

194 Παπαδικῶς μὲν ὁ Βαρὺς ἦχος ἔχει βάσιν κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ κυρίου του ἡχου. Στιχηραρικῶς δὲ καὶ Εἰρμολογικῶς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Γα βάσεως τοῦ Τρίτου. Συγκρίνοντες τὴν διαφορὰν τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φθόγγου δύο ἡχῶν Τρίτου καὶ Βαρέως, εὐρίσκομεν ὅτι αἱ καταλήξεις καὶ οἱ δεσπόζοντες ἐκάστου διαφέρουσιν π.χ. ὁ Βαρὺς ἦχος ἀναχωρῶν ἐκ τῆς βάσεως Γα ἀναβαίνει εἰς τὸν Δι δεσπόζοντα τὸν ὅποιον συνεχῶς ἀρέσκεται νὰ δεικνύη δι' ἀτελῶν καταλήξεων καὶ ἀνερχόμενος εἰς τὸν Ζω $\zeta \omega$ ἐν Ὑφέσει, ἐπιστρέφει ἄνευ καταλήξεων, πέραν τοῦ ὁποίου σπανιώτερον ἀναβαίνει, κατέρχεται δὲ συνήθως μέχρι τοῦ Νη η ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπιστρέφει δρομαίως εἰς τὸν η ἐπὶ ὁποίου καὶ ἀναπαύεται ἐντελῶς, ἀτελῶς καὶ τελικῶς καταλήξεις ἀτελεῖς ἐκτελεῖ ὁ Βαρὺς, καὶ ἐπὶ τοῦ Πα π δεσπόζοντος. Ὁ δὲ Τρίτος ἦχος ἀναχωρῶν ἐκ τῆς βάσεως Γα γ τρέχει πρὸς τὸν Κε κ δεσπόζοντα ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνεχῶς ἐκτελεῖ διαφόρους ἀτελεῖς καταλήξεις, ἀναβαίνει δὲ καὶ πέραν τοῦ Κε κατὰ τὸ Πεντάχορδον Σύστημα, ἐν δὲ τῇ ἐπιστροφῇ του θέλει τὸν $\zeta \omega$ ἐν Ὑφέσει ὡς καὶ ὁ Βαρὺς, ἐκτελεῖ δὲ συχνὰ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Πα π . Γενικῶς ἕκαστος τῶν ἡχῶν τούτων ἀποφεύγει ἐπιμελῶς τοὺς δεσπόζοντες φθόγγους τοῦ ἐτέρου, διότι ἄλλως παραμορφῶνται καὶ ἀγνώριστος γίνεται. ὡς :

Ἦχος Βαρὺς Εἰρμολογικῶς



ε ρ γ α ζ ο με ν ω ν τ η ν α νο μι ι αν

Ἦχος Τρίτος Εἰρημολογικῶς

Α γ ι ω Πνευμα τι πα σα α γα θο δω ρ ι α ως

Πα τρι ι και Υι ω ω συ να στρα α πτει Εν

ω τα παν τα ζη και κι νει ται

Ἦχος Βαρὺς Στιχηραρικῶς

ε πι τον θα να τον η ζω ω η

η Α να στα α σι ι ις δι ι α του ους πε

σο ο οντας προς ον βο η η η σω ω με εν

Ε βρσι οι οι συν ε ε ε κλει σαν εν

τω τα φω την ζω ω ω η ην Αη στη η η

ης δε α νε ω ω ξεν εν τη η γλωσση η τη ην

ε ρ υ υ υ φη ην

195 Πλὴν τοῦ Παπαδικοῦ μέλους τοῦ Βαρέως ἐπὶ τοῦ Ζω—
ἤχου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ψάλλονται τὰ χερουβικά καὶ

κοινωνικά, ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντεχνα μαθήματα,
Στιχηραρικῶς καὶ Εἰρημολογικῶς ἐπὶ τοῦ ἤ ἤ οἶον

Πολυέλεοι Δοξολογίαι Καλοφωνικοὶ Εἱρμοὶ τὸ «Ἄξιον ἐ—
στίν» εἰς τὸ «Ἐξαιρέτως» τὸ «Ἐλέησόν με ὁ Θεός» τοῦ
Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἄλλα, κατὰ διαφόρους τρόπους
καὶ κλάδους. ὡς :

α'. Ἦχος Βαρὺς Τετράφωνος, με βάσιν καὶ δεσπό—
ζοντας Πα, Γα.

Ο τι τ η ν α νο μι αν μου ε γω γι νω ω οκω

και η α μαρ τι α μου ε νω πι ον μου ε

στι δι α παν τος

Κυ ρι ε ε λε η σον Κυ ρι ε ε λε

η σο ον Κυ ρι ε ε λε η σον

β'. Ἦχος Βαρὺς Πεντάφωνος (Πρωτόβαρος) με βάσιν
καὶ δεσπόζοντας Πα—Δι.

Α κου τι εις μοι α γαλ λι α σιν και

ευ φορ ου υ νην α γαλ λι α σον ται ο

στε α τε τα πεινω με ε ε να

γ'. Ἦχος Βαρὺς Ἑπτάφωνος με βάσιν καὶ δεσπό—
ζοντας Πα, Γα καὶ Πα, Δι, Ζω καὶ ἔντελῃ ἢ τελι—
κὴν κατάληξιν ὡς :

Κυ ρι ε Βα σι λευ Ε που ρα νι ε

Θε ε Πα τερ παντο κρα α α τορ Κυ ρι ε

Υι ε μο νο γε νε; Ι η σου Χριστε και α α γι

ον Πνε ε ευ μα

δ'. Ἦχος Βαρὺς Ἐναρμονιος, με βάσιν $\gamma\gamma$ καὶ φθορὰν ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ ἢ $\gamma\gamma$ καὶ δεσπόμενας Πα, Δι, Ζω. ὡς :

Ευ λο γη τος ει Κυ ν ρι ι ε δι δα

ξο ο ο ον με ε τα δικαι ω ω μα α τα

α α α σου ου

ημ. Εἰς ἀρχαῖα μέλη ὁ ἐκ τοῦ Βαρὺς ἤχο, ἐφάπτεται ἀ- διαφόρως ὅλων τῶν φθόγγων τῆς Κλίμακος, ποιῶν καταλή- ξεις ἀτελεῖς ἢ ἐντελεῖς ἀπ' αὐτῶν ἐξ ὧν ἐπιστρέφει εἰς τὴν βάσιν του. Εἴς τινα δὲ νεώτερα μέλη, μετετέθη ἡ βásiς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ καὶ ὅρα Δοξολογίαν Δανιὴλ Πρωτο-

ψάλτου ἤχος $\gamma\gamma$. Ἐπὶ τῆς βίσεως ὁμοῦς αὐτῆς, ὁ ἤχος οὗτος δὲν πρέπει νὰ ὀνομάζεται Βαρὺς, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ἀλλὰ ὀξύς, ὁ ὀξύτερος ὅλων τῶν ἤχων.

196 Τὸ ἦθος τοῦ Βαρὺς ἤχου κλίνει τὸ μὲν ἐκ τοῦ $\gamma\gamma$ πρὸς τὸ ἀπλοῦν πρᾶον καὶ εἰρηνικὸν καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἐξορμητικὸν τοῦ Τρίτου δυνάμενον μετριάζειν καὶ κατακοι- μίζειν τὰ πνεύματα. Τὸ δὲ ἐκ τοῦ $\gamma\gamma$ ἢ $\gamma\gamma$ κλίνει εἰς τὸ μελωδικὸν καὶ εὐήχον.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Τετάρτου.

197 Ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου ἤχος ἔχει τὴν βάσιν του κα- νονικῶς βαρυτέραν τοῦ κυρίου του κατὰ Πεντάχορδον, ἐπὶ τοῦ διατόνου τῶν Ὑπατῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ἐπὶ τοῦ 1/4 τῆς χορδῆς ἡχοῦμενος ὑπὸ τῶν 3/4 κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἐπὶ τοῦ Νη— γ τῆς Διαπασῶν Κλίμακος.

Ἐκτὸς τοῦ Διαπασῶν συστήματος τοῦ Πλ. δ'. ὑπάρχει καὶ τὸ Τετράχορδον σύστημα ἢ Τριφωνία αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ $\gamma\gamma$ ὡς ἀπὸ τοῦ Νη— γ .

198 Ἐπὶ τοῦ Διαπασῶν συστήματος ὁ Πλ. δ'. ἔχει δεσπό- ζοντας φθόγγους Εἰρημολογικῶς, Στιχηραρικῶς, καὶ Παπα- δικῶς, τοὺς Νη, Βου, Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτε- λοῦνται διάφοροι ἀτελεῖς καὶ ἐντελεῖς καταλήξεις καὶ ἐ- πί τοῦ Νη, ἐντελεῖς καὶ τελικαί. Ὁ Πλ. δ'. κατὰ τὴν λαμ- πρότητα καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν θέσεων, ἐξισοῦται με- τὸν Τέταρτον ἤχον κα' μετὸν Πλ. β'. τὰς ὁποίας θέσεις, ὁ φιλόπονος μουσικὸς δύναται νὰ εὐρίη εἰς τὰ βιβλία τῶν μουσικοδιδασκάλων

199 Ἐπὶ δὲ τοῦ Τετραχόρδου συστήματος ὁ πλ. δ'. ὑψοῖ τὴν βάσιν του ἐκ τοῦ δατόνου τῶν Ὑπατῶν $\gamma\gamma$ εἰς τὸν διάτο- νον τῶν Μέσων τῆς Κλίμακος τόνον $\gamma\gamma$ κατὰ μετάθεσιν

(§ 130 Σημ. α'. β'.) τοῦ λεαγίε $\gamma\gamma$ ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ τὸν ὁποῖον διὰ τῆς φθορᾶς $\gamma\gamma$ μεταβάλλει εἰς λεάγίε $\gamma\gamma$ καὶ ἐξ αὐτοῦ προχωρεῖ τόσον ἐπὶ τὸ ὀξὺ ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ, ἐπὶ μὲν τὸ ὀξὺ τὸν $\gamma\gamma$ μεταβάλλει εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$ καὶ καθ' ἐξῆς ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ τὸν $\gamma\gamma$ μεταβάλλει $\gamma\gamma$ τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$ καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς :

200 Ἐπὶ τῆς Τριφωνίας τοῦ Πλ. δ'. ψάλλονται τὰ Ἀπο- λυτικά του πλὴν τοῦ «Τὸ προσταθχέν μουσικῶς» ψάλλον- ται τὰ Καθίσματα, πολλὰ τῶν Κανόνων τοῦ ἀργοῦ καὶ συντόμου Εἰρημολογικοῦ, ὡς καὶ τὸ Παπαδικὸν μέρος τοῦ Τρίτου ἤχου (§ 170) ἐτι δὲ καὶ τὸ «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος» καὶ τὸ «Ὅτε οἱ ἐνδοξοὶ Μαθηταί». Ψάλλεται ἡ Τριφω- νία, κατὰ δύο διαφοροὺς τρόπους.

α'. Κατὰ τὸ «Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ Εὐσπλαγχνος» καὶ τα πα- ρόμοια

β'. Κατὰ τὸ «Υγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν» καὶ τὰ παρόμοια.
Ἐξ ὧν ὁ α'. τρίτος ἀπαιτεῖ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει
φθόγγον ἀπὸ τοῦ γ'. Δίεσιν καθ' ἑλξιν, ὡς :

Εξ υ ψους κα τηλ θε ες ο ο ευ σπλαγ χνο ος

Ὁ δὲ δεύτερος τρόπος κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ Διατονικόν.

Υ γραν δι ο δευ σας ω σει ξη ραν και την Αι
γυ πι ι αν μοχ θη ρι αν δι α φυ γων

Διατονική		Κλίμακες		Τριφωνία	
Τρίτου καὶ Βαρύως		Τρίτου καὶ Βαρύως		Τρίτου καὶ Βαρύως	
γ'	9	γ'	9	γ'	9
ζ'	9	ζ'	6	ζ'	9
κ'	12	κ'	12	κ'	9
Δ	12	Δ	12	Δ	12
γ'	9	γ'	6	γ'	9
ε'	9	ε'	12	ε'	9
π'	12	π'	12	π'	12
ν'		ν'		ν'	

α' ἡχος πλ. δ' $\frac{1}{2}$ γ

των και Αγ γε λογ φωτος ταις γυναι ξιν ε ε βο α

ο ο Κυ ρι ι ος

Προ στα σι αν και σκεπην ζωης ε μης τι θη μι

σε θε ο γεν νη τορ Παρ θε νε συ με κυ βερνη σον

προς τον λι με να σου των α γα θων η αι

τι ἡ ἀποστολή τῶν πιστῶν τοῦ στήθους μου ἐν Πενήντητι

Τὴν τιμὴν τεραντωνχερου βίμ καὶ ἐν

δο ξο τε ραν α συγ κριτως των Σε ρα φιμ την

α δι α φθο ρως Θε ον Λο γον τε και σαν την

ον τως Θε ο το κον σε ε με γα λυ νο μεν

πλ. δ' ὁ $\frac{1}{\alpha}$ $\frac{2}{\beta}$ $\frac{3}{\gamma}$ $\frac{4}{\delta}$ $\frac{5}{\epsilon}$ $\frac{6}{\zeta}$ $\frac{7}{\eta}$ $\frac{8}{\theta}$ $\frac{9}{\iota}$
Εξ ε ε ε ε ε στή ε ε πι

...
του ου ο ου α α νος

β' Παραδείγματα ἐκ τοῦ Βαρέως ἤχου

ἦχος Βαρυς $\frac{\text{r}}{\text{r}} \frac{\text{r}}{\text{r}} \frac{\text{r}}{\text{r}}$

Α γι ω πνευ μα τι τα συμ παντα το ειναι ε ε χει

⁷
₂₂

Προ παν των γαρ Θε ος των ο λων Κυ

542 0 0 10

Τον σταυρωθε εν ταυπερημων και α

να σταντα Χριστο ον τον Θε ον και κα θε λον

τα του θανα του το κρα α το

Ως α λη θω ως Μη τηρ του Θε ου τον ποι η

την σου και Υιον ι κε τευ ε προς σω τη ρι ον

ι θυ ναι με λι με να γα λη νι ον του αυ του

εν δο ξου θε λη η μα α τος

Ε μνη μο νευ ο ον σου αι κα τα κλει σθει

σαι τω Α α δη ψυ χαι και ε κλει πον σαι των

δι και αι ων

γ' Παραδείγματα ἐκ τοῦ Τρίτου ἤχου

Συν αν θρω ποις ερ γα ζο μενοις την α νο μι αν

και ου μη συν δυ α α σω με τα των

ε κλε κτων αυτων

Θε ρι ου αι στα χυ υ ας εν χα ρα α

ει ζω ι ας

Πολ λακις την υ μνω δι αν εκ τε λων ευ

ρε εθην την α μαρ τι αν εκπληρων τη μεν γλωτ τη

α σματα φθεγγο με νος τη δε ψυ χη α το

πα λο γι ι ζο με ε νος αλλ ε κα τε ρα δι ορ

θω σον Χριστε ο Θε ος δι α της με τα νοι

ας και ε λε η σον με

δ' Σύγκρισις θέσεων Τριφωνίας τοῦ πλ. δ' πρὸς τοὺς ἄλλους δύο Τρίτον καὶ Βαρὺν

ἤχος πλ. δ' Γα Θε ος Κυ ρι ος και ε πε

φα α νεν η η μιν ευ λο γη με νος ο ερ

χο με νος εν ο να μα τι Κυ υ ρι ου

Χα λαι παις αρ ρω σταις και νο σε ροις πα θε σιν

των ι α μα των γαρ α νελ λι πη σε γι

νω ω σκω θη σαυρον πα να μωμε τον α δα πα νη τον

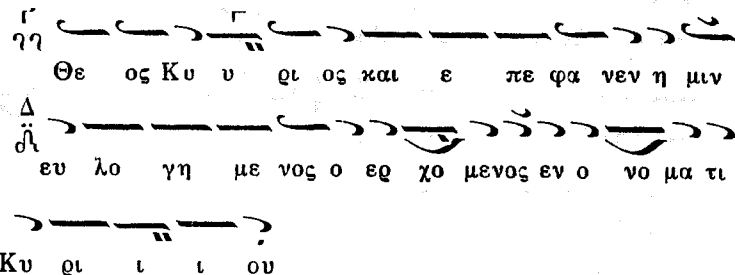
Ἦχος Τρίτος

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μι ιν

ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν ο να

μα τι Κυ ρι ου ου

Ἦχος Βαρυς

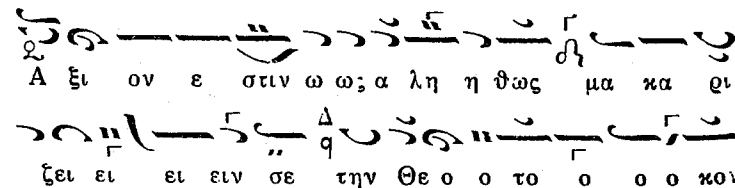


202 Τὰ δύο Συστήματα τοῦ Πλ. δ'. Διαπασών καὶ Τετραχόρδον σώζουσι χαρακτηρὰ ἡγεμονικὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἢ βραδεία αὐτοῦ ἀγωγή γ συμβάλλει μεγάλως εἰς τὸ σεμνὸν ἦθος του.

Ἑναρμόνιον γένος.

203 Τὸ Ἑναρμόνιον γένος ἐν τῇ ἱερᾷ μελωδίᾳ τῇ ἀφορώσῃ τὴν ψαλτικὴν, στερεῖται ἰδίᾳς Κλίμακος καὶ ἰδίᾳς φθορᾶς· οὐδὲν τῶν τροπαρίων ἢ στιχηρῶν ψάλλεται εἰς ἀκραιφνὲς ἑναρμόνιον μελωδιᾶν· ἔχει μὲν ἕξ φθορὰς, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὰς ἐπὶ μιᾷ· Κλίμακος καθόδι ἢ μία φθορὰ ἀναίρει τὴν ἄλλην καὶ ἐκάστη ἐνεργεῖ ἐπὶ τινος φθόγγου ἰδίᾳς Κλίμακος, στερεῖται δὲ καὶ μαρτυριῶν (ᾠ. 99 Σημ) ἐνῷ αἱ τοῦ Διατονικοῦ καὶ χρωματικοῦ γένους φθοραὶ καὶ μία μόνη ἐξ αὐτῶν, κυριεῦσι ἐρ' ὅλη· τῇ· Κλίμακος· τοῦ δὲ Ἑναρμονίου γένους ἀταντῶνται θέσεις τινὲς· ἢ γραμμαὶ μεμονομέναι μεταξὺ τῶν ἄλλων δύο γενῶν, καὶ αὗται σπινίως.

Σημ. Οἱ μουσικοδιδάσκαλοι φάνονται ἀσύμφωνοι ὧς πρὸς τὸν ὀρισμὸν τοῦ Ἑναρμονίου γένους· ἐκ τούτων ὁ μὲν Θεόδωρος Φωκαεὺς μελοποιήσας τὸ «Ἄξιον ἐστὶ» ἐπὶ τῇ Τριφωνίᾳ τοῦ Πλ. δ'· πρὸς τὸ «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται» γράφει τοῦτο, ἦχος· Τρίτο· Ἑναρμόνιος ὧς·



δρα καὶ «Πανδέκτην» ἐκδ. ἐν Κωνσταντινουπόλει τόμος δ'. σελὶς 455. Ὁ χαρτοφύλαξ Χουμούζιος, ὀνομάζει Ἑναρμόνιον τὸν Βαρὺν ἀπὸ γ. ἴδε Δοξολογίαν αὐτοῦ Ἑναρμόνιον.
γγ

Ὁ Γ. Βιολάκης καὶ ἕτεροι μουσικοδιδάσκαλοι, θέλουσι τὸν στιχηραρικὸν Πλ. α'. Ἑναρμόνιον, ἢ τὸ Μινόρε τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καὶ ἕκαστος ὀνομάζει Ἑναρμόνιον τὸ μέλος εἰς τὸ ὁποῖον ἀρέσκεται.

Αἱ διάφοροι κατὰ τοὺς διδασκάλους Κλίμακες τοῦ Ἑναρμονίου γένους.

γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ
	12		6		12		6		12		6		12		6		12		6
ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ
	6		12		6		12		6		12		6		12		6		12
π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ
	12		6		12		6		12		6		12		6		12		6
ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ
	6		12		6		12		6		12		6		12		6		12

γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ	γ'	γγ	ν'	γγ
	6		9		6		9		6		9		6		9		6		9
ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ	ε	γγ	ζ'	γγ
	6		12		6		12		6		12		6		12		6		12
π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ	π	γγ	κ	γγ
	18		15		18		15		18		15		18		15		18		15
ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ	ν	γγ	δ	γγ
	6		12		6		12		6		12		6		12		6		12

Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος.

204 Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος, ὁρίζεται ὑπὸ μίας ἰδίας Κλίμακος, ὡς καὶ τὰ ἄλλα δύο γένη, καὶ ὑπὸ ἰδίας φθορᾶς ἐκ τῶν τοῦ λεγομένου Ἐναρμονίου γένους, ἰσχυρῶς ἐφ' ὅλης τῆς Κλίμακος προτιμηθεῖσα ἢ φθορὰ $\Theta\eta$ ἥτις φανερώσιν διέσιν καὶ ὕφεισιν, ἢ ὕφεισιν καὶ διέσιν καὶ δίτονον ἐκ δύο ἐλασσόνων, αὐτὴ καὶ μόνη ἢ φθορὰ κυριεύει τῆς Κλίμακος χωρὶς ἄλλης τινὸς εἴτε ἐπὶ τὸ βαρὺ, εἴτε ἐπὶ τὸ ὀξὺ. ὥς :

$\Theta\eta$							
12	6	18	6	6	18	6	
π	ϵ	γ'	Δ	χ	ζ'	ν'	π'
$\delta\lambda$	η	$\gamma\gamma$	$\gamma\gamma$	$\tilde{\eta}$	$\gamma\gamma$	$\gamma\gamma$	$\delta\lambda$

Ἡ Κλίμαξ αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο συνημμένων Τετραχόρδων καὶ τοῦ προσλαμβανομένου.

α'. Τετράχορδον Βου 6 Γα 18 Δι 6 Κε

β'. Τετράχορδον Κε 6 Ζω 18 Νη 6 Πα

ὁ ὡς Προσλαμβανόμενος Πα 12 Βου.

ὁ Βαρὺς φθόγγος Πα λαμβάνεται ὡς προσλαμβανόμενος πρὸς τελειοποίησιν τῆς Ὀγδόης π' (§ 110).

Ἡ Κλίμαξ τοῦ Ἐναρμονίου ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου

Τὸ ἡχοῦν μέρος τῆς χορδῆς

$$\pi \quad \delta\lambda \quad \frac{81}{108} X \quad 12 = \frac{972}{108} = 9 \text{ ἀπὸ } 81 = 72$$

$$\epsilon \quad \eta \quad \frac{72}{108} X \quad 6 = \frac{432}{108} = 4 \text{ ἀπὸ } 72 = 68$$

$$\gamma' \quad \gamma\gamma \quad \frac{68}{108} X \quad 18 = \frac{1224}{108} = 11 \left(\frac{36}{108}\right) \frac{1}{3} \text{ ἀπὸ } 68 = 56 \frac{2}{3}$$

$$\Delta \quad \delta\lambda \quad \frac{56 \frac{2}{3}}{108} = \frac{170}{324} X \quad 6 = \frac{1020}{324} = 3 \frac{4}{27} - \frac{13}{27} \text{ ὅπερ ἀ-}$$

πορρίπτεται λόγῳ τῆς συμφωνίας τῆς Μέσης ἴσον

$$2 \frac{2}{3} \text{ ἀπὸ } 56 \frac{2}{3} = 54$$

$$\chi \quad \tilde{\eta} \quad \frac{54}{108} X \quad 6 = \frac{324}{108} = 3 \text{ ἀπὸ } 54 = 51$$

$$\zeta' \quad \gamma\gamma \quad \frac{51}{108} X \quad 18 = \frac{918}{108} = 8 \frac{1}{2} \text{ ἀπὸ } 51 = 42 \frac{1}{2}$$

$$\nu' \quad \gamma\gamma \quad \frac{42 \frac{1}{2}}{108} = \frac{85}{216} X \quad 6 = \frac{510}{216} = 2 \frac{11}{27} - \frac{11}{27} = 2 \text{ ἀπὸ } 42 \frac{1}{2} = 40 \frac{1}{2}$$

$$\pi' \quad \delta\lambda \quad \frac{40 \frac{1}{2}}{108}$$

Σημ. Ἡ ἐξάσκησης ἐπὶ τῶν τονιαίων διαστημάτων τοῦ Ἐναρμονίου γένους ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν φιλόμουσον ἱκανὸν νὰ ἐκτελῇ ἀμέτῳ τὸ εὐγενέστατον τοῦτο γένος.

σπόζει ὁ Βου, ὅποτε σύρει ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον εἰς τοῦτον καὶ ἐξακολουθεῖ ἕως οὗ καὶ πάλιν ὁ ψάλτης φθάσῃ εἰς ἐτέραν κατάληξιν τοῦ Πα, ἐπαναλαμβάνων τὰ ἴδια εἰς τοῦτο ἢ πείρα ὁδηγεῖ.

Σημ. α' Εἰς τὸν Τέταρτον Στιχηραρικὸν ἤχον οἱ δύο ἐν συναφείᾳ δεσπόμενοι φθόγγοι Πα, Βου, εὐρίσκονται ἐν διαφωνίᾳ μετὰ τοῦ ἰσοκράτους ἰσοκρατοῦντος ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τούτων· καὶ τούτου ἕνεκεν ὁ ἰσοκράτης δέον νὰ συμπάλλῃ μετὰ τοῦ ψάλτου τὰς τοιαύτας ἐπὶ τοῦ Πα καταλήξεις· εἰς τοὺς ἄλλους ἤχους τὸ ἰσοκρατεῖν εἶναι εὐκόλον λόγῳ τῆς ἀποστάσεως τῶν δεσποζόντων κατὰ διφωνίαν, τριφωνίαν ἢ τετραφωνίαν ἐνῶ εἰς τὸν Στιχηραρικὸν Τέταρτον ἀντὶ συμφωνίας ὑπάρχει διφωνία.

Σημ. β'. Ἀποκρούομεν τὴν ἀηδὴ συνήθειαν τῶν νεοτεριζόντων ψαλτῶν τῶν ποιούντων τὰς ἐντελεῖς τοῦ Πα, καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Βου, πρὸς ὁδηγίαν δέθεν τῶν ἰσοκρατῶν ὡς :

π
q

Ε π ι το μ ν η η μα α α σου ου Χ ρ ι

ι σ τε Ε α λ λα το Σ ω ω μα

π
q

Ο τ ι α ν σ τη η ο ο Κυ υ υ ρ ι ι ι

ι ο Ο ς πα ρ ε χ ω ν η μ ι ν

209 Ἡ μετὰβίσις τοῦ ἴσου τοῦ Στιχηραρικοῦ Τετάρτου ἤχου ἐκ τοῦ Πα, εἰς τὸν Βου, εὐοδοῦται ὑπὸ μόνου καλοῦ ἰσοκράτου ἐπὶ τῶν ἄνω θέσεων, ἐὰν συμπάλλῃ κατὰ τὸ συνήθες μετὰ τοῦ ψάλτου τὰς καταλήξεις τοῦ Πα, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ μὲν ψάλτης συνεχίζει τὰς ἐπομένας θέσεις τοῦ δεσπόμενου Βου, ὁ δὲ ἰσοκράτης σύρει ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον ἐκ τοῦ Πα εἰς τὸν Βου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἰσοκρατεῖ, ἕως οὗ ἀπαντηθῇ ἄλλη ἐντελής κατάληξις ὡς :

π
q

ο Κυ υ υ ρ ι ι ι ι ο ς

προχωρεῖ εἰς τὸ

πα ρ ε χ ω ν η μ ι ν α γ α λ λι α σ ι ν

ὁ δὲ ἰσοκράτης ἐκ τῆς καταλήξεως π
q σύρει τὸ ἴσον εἰς τὸν Βου, ὡς :

Π α ρ ε χ ω ν η μ ι ν α γ α λ λι α σ ι ν

καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκτελεῖται φυσικῶς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον τοῦ στιχηραρικοῦ Τετάρτου ἤχου, ἄνευ τῆς προσθήκης ἐπὶ τῆς καταλήξεως Χριστὲ καὶ ὁ Κύριος τοῦ ε καὶ ος ὑπὸ τὸ Ὀλιγον τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἰδίαν συλλαβὴν καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει προξενεῖ ἀηδίαν.

Οἱ Ψάλται.

210 Οἱ Ψάλται ὡς ἀντιπρόσωποι ὁλοκλήρου τοῦ Ἐκκλησιασματος, δέον νὰ εἶναι οἱ εὐσεβεστέροι ὅλων τῶν προσευχομένων χριστιανῶν, τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ ἀναπέμφει τῶν θείων ἀσμάτων διὰ τῆς κατανυκτικῆς αὐτῶν στάσεως, μὴ κινούντες τὸν κορμὸν, ἢ τὴν κεφαλὴν ἢ χεῖρας ἢ πόδας διὰ κροῦσιν χρόνου, ἢ τὰς ὀφρὺς, ἢ ἀνοιγοκλείοντες ὑπερμέτρως τὸ στόμα, ἢ κινούντες τὰς σιαγόνας καὶ μασώντας τὰς συλλαβὰς καὶ τὰς λέξεις, ἢ τὰ χεῖλη ἐξεστραμμένα ἔχοντες ἄλλα συνηγμένα εἰς σχῆμα στρογγύλον, καὶ οὐχὶ ὑπερμέτρως ἀνοικτὰ, διὰ νὰ συμφωνῇ ἡ ἐξαγωγή τῆς φωνῆς ἢ ἐξερχομένη ἐκ τοῦ στόματος μετὰ τῆς ἐξερχομένης ἐκ τοῦ λάρυγγος· τὰ πάντα δέον νὰ κανόνιζῃ ὁ ψάλτης διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν χειλέων μηδὲ τὴν φύσιν ἐκβιάζων πρὸς κραυγὰς ὀξείας καὶ ὑπερμέτρους, μήτε μεταλλάσσων καὶ παραποιῶν συνεχῶς τὴν φωνὴν πρὸς τελειοτέραν τάχα μελωδίαν, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ φυλάττῃ τὰ πάντα εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν, καὶ στάσιν καὶ φωνὴν καὶ στόμα καὶ χεῖλη διὰ νὰ ἐκλειψῇ ἡ ρινοφωνία ἕνεκα τῆς ὁποίας κατηγορεῖται ἡ μουσικὴ μας ὡς ἔρρινος. Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ συλλαβαὶ ἐκάστης λέξεως δέον νὰ ἀκούωνται εὐκρινῶς μέχρι ἀποστάσεως τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς, ἐξερχομένης εὐπρεπῶς καὶ σηματοπρεπῶς καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις, νὰ φυλάττῃ τὸ πατροπαράδοτον Ἐκκλησιαστικὸν ὕφος, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Οἱ Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι.

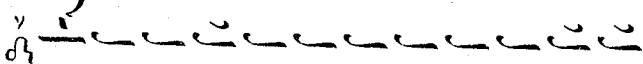
211 Αἱ ἐκφωνήσεις, τὰ εἰρηνικά, αἱ ἐκτενεῖς, αἱ αἰτήσεις καὶ γενικῶς πᾶσα ὑπὸ τῶν Ἱερέων καὶ Ἱεροδιακόνων ἐκφωνουμένη ἢ ἀναγινωσκουμένη τῶν ἱερῶν Μυστηρίων τελετῇ ἢ Λειτουργίᾳ, καὶ αἱ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ Ἀποστολικῶν ἀναγνωσμάτων περικοπαί, δέον νὰ ἐκτελῶνται λίαν εὐκρινῶς καὶ ἀπταιστως, ὡς καὶ πᾶσα συλλαβὴ ἐκφερομένης λέξεως πρὸς κατανόησιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ περὶ-

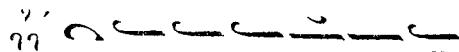
στῶτος λαοῦ, τοῦ ἀπεκδοχομένου παρὰ Θεοῦ τὸ πλούσιον ἔλεος.

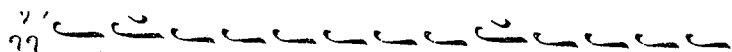
Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῶν ἱερέων καὶ Ἱεροδιακόνων, αἰ-
ποτε ἐπιβάλλεται νὰ εὐρίσκεται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν βί-
σιν ἢ τὸν δεσπόμενον φθόγγον τοῦ ἤχου τοῦ προσαλλο-
μένου τροπαρίου ἢ μελωδίας, οὕτως ὥστε μεταξὺ ψαλλομέ-
νων καὶ ἐκφωνουμένων, νὰ ὑπάρχῃ σχέσις, καὶ οὐχὶ ὁλως
ἀσχετῶς καὶ εὐθαιρέτως νὰ ἀρπάζεται ἡ ἐκφώνησις, ἐκ τῆς
ὁποίας προξενεῖται εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ πληρώματος τῆς
Ἐκκλησίας ἀηδία καὶ κούρασιν.

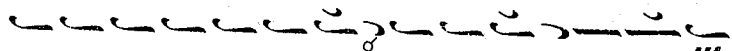
Οἱ ψάλλται καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν μετὰ τῶν Ἱερέων
καὶ Ἱεροδιακόνων.


212 Οἱ ψάλλται, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν διὰ
τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ὕμνων καὶ ἀσμίτων, ὀφείλουσι νὰ εὐ-
ρίσκωνται εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόν-
ων, ἐν τῷ Διαπασῶν, ἢ Διαπέντε, ἢ Διατεσσάρων, καὶ
οὐχὶ εἰς ξένον ἄσχετον πρὸς τὸν ἐπικρατοῦντα τόνον Εἰς
μὲν τὰ Εἰρηνικά καὶ τὴν Ἑκτενὴ διὰ τοῦ «Κύριε Ἐλέη-
σον» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου καὶ χρόνου καὶ ἀναλογίας, οὐ ε
ἀργότερα οὔτε συντομότερα, οὔτε ὀξύτερα, οὔτε βαρύτε-
ρα. ὡς :

πλ. δ' 
Εν εἰ ρη νη του Κυ ρι ου δε η θω μεν

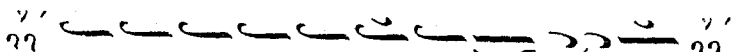

Κυ ρι ε ε λε η σον

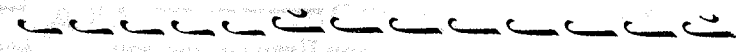

Υ περ της α νωθεν εἰ ρη νης και της σω τη



ρι ας των ψυ χων η μων του κυ ρι ου δε η θω μεν

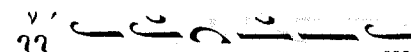

Κυ ρι ε ε λε η σον

Οὕτω καὶ τὸ: Περάσχου Κύριε, ὡς :

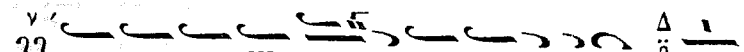

Αγ γε λον εἰ ρη νης πι στον ο δη γον

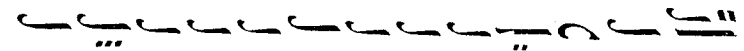

φυ λα κα των ψυ χων και των σω μα των η μων

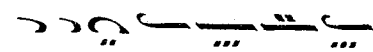

Πα ρα του Κυ ρι ου αι τη σω με θα

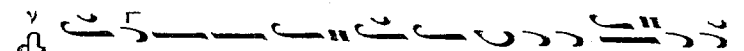

Πα ρα σχου Κυ ρι ε

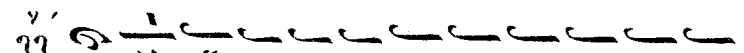
213 Τὰ Ἀντίφωνα τῆς Λειτουργίας, τὸ μὲν α' καὶ β' δύνανται
νὰ ψάλλωνται βαρύτερον τῆς Νήτης κατὰ Τετράχορδον,
τὰ δὲ λειτουργικά «Πατέρα, Υἱὸν, Ἑλεον εἰρήνης κ.λ.π.
τοῦ πλ. δ' ἤχου, ἀρμόζει ὡς βάσις τοῦ ψάλτου, ἢ Βαρεῖα
Διαπασῶν, ἀπὸ τῆς τοῦ διακόνου καὶ ἱερέως ἐκφωνούντων
εἰς τὴν ὀξεῖν ἢ Νήτην, ἐπὶ τῆς ὁποίας σύρεται ἡ φωνὴ
αὐτῶν, ὡς :

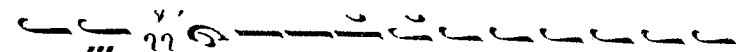

Στω μεν κα λως στω μεν με τα φο βου Προ


σχω μεν την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη

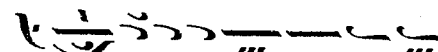

η νη προσ φε ε ρειν


Ε λε ον ει ρη η νης θυ σι αν αι νε σε ως


Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η σου


Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος


και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνευμα το ος


ει η με τα παν των η μων

και με τα α α του Πνευ μα τος σου και

με τα α α του Πνευμα το ος σου

Α νω σχω μεν τας καρ δι ι ας

Ε χομεν προς τον Κυ υ υ ρι ον

Ευ χα ρι στησω με εν τω Κυ ρι ω

Α α α α α α α ξι ον και δι και ον

Ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὀφείλει ὁ ψάλτης νὰ εὕρισκεται ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἱερέως.

214 Τὰ ἀνωτέρω εἰς ἦχον Βαρὺν συρομένη φωνῇ.

Στω μεν κα λως στω μεν μετα φο ο βου προ σχω

μεν την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη η η

νη προσ φε ε ρειν

Ε λε ον ει ρη νης θυ σι ι αν αι νε ε σε ως

Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η οου

Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος

και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνευματος

ει η μετα πα αν των η μων

και με τα α του Πνευμ το ο ο ος σου

Α νω σχω μεν τας καρ δι ας

ε χομεν προς τον Κυ ρι ον

Ευ χα ρι στη σω μεν τω Κυ ρι ι ω

α α ξι ι ι ι ον και αι δι ι και αι ο ον

215 Τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον, Ἐναρμόνιον γένος (§ 204...)

Στω μεν κα λως στω μεν με τα φο βου προ σχο μεν

την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη η η νη

προ σφε ρειν

Ε λε ον ει ρη νης θυ σι αν αι νε ε σε ως

Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η σου

Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος

και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνε ε ευ μα τος

ει η με τα πα αν των η μων

και με τα α α του Πνευ μα τος σου

Α νω σχωμεν τας καρδι ας Ε χο μεν προς τον

Κυ υ ρι ον Ε χο μεν προς τον Κυ υ ρι ον

Ευ χα ρι στη η σωμεν τω Κυ ρι ι ω

Α α α ξι ον και δι και ον κ. ο. κ.

Μελοποιία

- 216 Μελοποιία είναι δύναμις κατασκευαστική μέλους. Ὁ ψάλτης πρὸ τοῦ ἐπιχειρήσει ἔργον μελοποιεῖν, δέον νὰ μελετήσῃ ἀρχαῖα κλασσικὰ ἔργα διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Μουσικὴ μας θαυμάζεται. Τοιαῦτα ἔργα εἶναι, τὰ τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη. Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, Πέτρου Λαμπαδαρίου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, Βαλασίου Ιερέως, Ἰωάννου Τραπεζουντίου, Ξένου Κωρώνη, Πέτρου Περκετίου, Καλοφωνικοὶ Εἰρμοὶ καὶ Κρατήματα, καὶ ἄλλων ἐξόχων μελοποιῶν μαθήματα, καὶ διὰ πολυετοῦς μελέτης καὶ πείρας ἀποκτίσῃ τὴν ἑξὶν τοῦ μελοποιεῖν διότι τό σπονδαιοτέρον προσὸν τοῦ ψάλτου καὶ ἡ ἀψευδεστέρα ἀπόδειξις τῆς μουσικῆς γνώσεως καὶ μορφώσεως αὐτοῦ, εἶναι ἡ Μελοποιία, δι' ἧς ἐφαρμόζει τὴν πρέπουσαν χρονικὴν ἀγωγὴν εἰς ἕκαστον μάθημα, τὰς μελωδικὰς θέσεις, συνδιαζὼν καταλλήλως, καθίσταται ἱκανὸς νὰ ἀποδίδῃ τὸν τονισμὸν καὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων διὰ μουσικῶν ἐμφάσεων ὁμαλῶς διακρίνων καὶ ἀποφεύγων τὰς ἀτάκτους ἀποτόμους καὶ αὐτοσχεδίους κραυγὰς καὶ νεωτερισμοὺς, φυλάττων τὸ Ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἀποφεύγον τὸ ἐξωτερικὸν ὕψος.

217 Εἰς τὴν Μελοποιίαν ὑπάγονται ἡθὴ τρεῖς ἡ Χρήσις ἡ Μίξις, ἡ Λήψις.

α'. Λήψις λέγεται ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ μελοποιὸς εὐρίσκει ἐκ ποίας θέσεως τῆς Κλίμακος δέον νὰ ἀρχίσῃ τὴν μελωδίαν, ἥτοι ἀπὸ Μεσοειδοῦς ἢ Νητοειδοῦς, ἢ Ὑπατοειδοῦς

β'. Μίξις καλεῖται ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ μελοποιὸς προσαρμύζει εὐστόχως μὲ ἐπιτηδειότητα τοὺς διαφόρους ἐκφωνητικούς φθόγγους ἢ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων καὶ ἐκτελεῖ τὰ γένη, τοὺς ἤχους καὶ τὰ συστήματα.

γ'. Χρήσις εἶναι ἡ διάφορος ἐπεξεργασία τοῦ μέλους ἡ ὁρθὴ σύνθεσις τῶν χαρακτήρων, τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς· εἰς τὴν χρήσιν ὑπάγονται τέσσαρες τρόποι ἐκτελέσεως τῆς μελωδίας· ἡ Ἀγωγή, ἡ Πλοκὴ, ἡ Πεττεία καὶ ἡ Τονή.

218 Τῆς Ἀγωγῆς εἶναι τρόποι τρεῖς ἡ Εὐθεῖα ἡ Ἀνακάμπτουσα καὶ ἡ περιφερὴς.

α'. Εὐθεῖα καλεῖται ἡ συνεχὴς ἀνάβασις τῶν φθόγγων ὡς

Ἀνακάμπτουσα ἡ συνεχὴς

κατάβασις ὡς

Περιφερὴς δὲ καλεῖται ἡ ἀναβαίνουσα διατονικῶς καὶ καταβαίνουσα χρωματικῶς, ἢ καὶ τανὰπαλιν. ὡς :

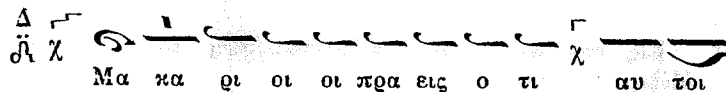
Περι-

φερὴς καλεῖται καὶ ἡ μετάβασις εἰς ἄλλην ξένην ἀρμονίαν καὶ ἤχον, χάριν ποικιλίας καὶ καλλωπισμοῦ τοῦ μέλους, ἀποτελοῦσα ἡδίστην τὴν μελωδίαν· ὡς τὸ «Ἀνωθεν οἱ προφῆται» τὸ ἀργὸν «τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα» τὸ ἀργὸν «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ ἄλλα ἐπείσαντα καλούμενα, πεποικιλμένα, προερχόμενα ἐξ ἐμπείρου Μουσικοῦ τεχνίτου δυναμένου δι' ὁποιοῦδήποτε συστήματος ἢ φθορὰς νὰ κινή τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν εἰς ὅ,τι θέλει.

β'. Πλοκὴ καλεῖται ἡ ἀναβαίνουσα ἢ καταβαίνουσα περισσότερον τοῦ ἐνὸς τόνου,

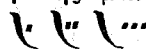
γ'. Πεττεία καλεῖται ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ τόνου τῆς χορδῆς ἢ φθόγγου τῆς φωνῆς.

Τονή ἢ Μονοτονία λέγεται ἀπλή σύνθεσις γραμμῆς μελωδικῆς ἐξ ἐνός ἢ δύο τόνων, ὡς τὸ «Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς» τὰ Λειτουργικὰ ἀντίφωνα «Ἀγαθὸν τό ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ» τὸ «ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου» καὶ ἄλλοι Στίχοι τῶν ὁποίων ἡ Ἀγωγή ἀρχεται ἀπὸ γ' ὡς :



Ἐπίσης Τονή λέγεται ἡ ἐπιμονή τῆς φωνῆς ἐπὶ τινος φθόγου περισσότερον τοῦ ἐνὸς χρόνου εἴτε ἐν τῇ ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς μελωδίας, ἣτις σημειοῦται διὰ Διπλῆς ἢ Τριπλῆς Προέτι Τονῆ ἢ Μονοτονία λέγεται καὶ ἡ δοκιμὴ ἣτις γίνεται ἐπὶ ἐγγύρδου ὀργάνου πρὸ τῆς ἐνάρεξως τῆς μελωδίας.

Εἰς τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶδη τῆς μελωδίας δύναται νὰ προστεθῇ καὶ ἡ Σιωπὴ ὡς :



219 Ἡ χρῆσις τῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Μελοποιᾷ ἀφορᾷ δύο σκοποῦς, Ὑμνον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρωπαρέσκειαν.

α'. Ἡ Ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία χρησιμοποιοῖ τὴν Μελοποιᾶν ἐν τῇ Μουσικῇ, προσφέρουσα νυχθημερὸν διὰ πολυειδῶν ὕμνων Δοξολογίας, Εὐχαριστίας, καὶ δεήσεις, τῷ πάντων ἐφόρῳ Θεῷ.

β'. Ἡ χρῆσις τῆς Μουσικῆς Μελοποιᾶς δι' ἀνθρωπαρέσκειαν ὑποδιαίρεται εἰς λογικὴν καὶ ἄλογον· λογικὴ καλεῖται ἡ ἀφορῶσα εἰς πάθη σωματικά, ἐπιφέρουσα καὶ εἰς τὸ σῶμα μεταβολὰς καὶ παθήματα τὰ ὅποια προξενεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων ὡς φαίνεται τοῦτο ἐπὶ τῆς πλακῶς τοῦ Γραμμοφώνου καὶ ἐπὶ τοῦ Ραδιοφώνου. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων σωμάτων ὅταν ἐπικρατῇ εὐθυμία, ἐνεργοῦσι κατ' ἀντίθετον σκοπὸν προξενεῖ λύπην, ἐνεργοῦσα δὲ κατ' ἐπαυξητικὸν σκοπὸν, αὐξάνει τὴν εὐθυμίαν, εἰς τὴν θλίψιν, δίδει τέρψιν, εἰς τὴν χαύνωσιν ἐνδυναμώνει, εἰς τὸν θρῆνον παρηγορεῖ, εἰς τὸ πολύπονον δίδει τὴν ἀνεσιν, εἰς τὴν ἐξαγρίωσιν φέρει τὴν ἐξημέρωσιν, ὅταν ἐπικρατῇ νόσος ἀποβλέπει εἰς τὴν υγείαν, εἰς τὴν ἀνορεξίαν ἀποβλέπει εἰς τὸ ν' ἀνοίξῃ τὴν ὀρεξίν· δίδει τόνον εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ἐνδυναμῶει τὰ μέλη τοῦ σώματος εἰς τὸ νὰ ἀντέχωσιν εἰς τοὺς χοροὺς, εἰς τὰς ὁδοιπορίας, εἰς τοὺς κόπους. Προξενεῖ ὕπνον, ἐρεθίζει τὰ πάθη, καὶ ὡς λέγει ἀρχαῖος φιλόσοφος «Θεοὶ μὲν ὕμνοι καὶ τιμαὶ κοσμοῦνται Μουσικῇ Ἑορταὶ δὲ ἴδιαι καὶ πανηγύρεις πόλεων ἀγάλονται» πόλεμοί τε καὶ ὁδῶν πορεῖται, διὰ μουσικῆς ἐγείρονται τε καὶ καθίστανται, ναυτιλίας τε καὶ εἰρεσίας καὶ τὰ χαλαιπότερα τῶν χειρωνακτικῶν ἔργων ἀνεπαχθῇ ποιεῖ τῶν πόνων γενομένη παραμύθιον» «Μέγας ὁ μακάριος θυσαυρὸς ἐστὶ καὶ βέβαιος ἡ Μουσικὴ ἅπασι μαθοῦσί τε παιδευθεῖσι, καὶ γὰρ τὰ ἥθη παιδεύει καὶ τοὺς θυμοειδεῖς πρᾶττει».

Μίμησις.

220 Μίμησις ἐν τῇ Μουσικῇ ἐστὶ τὸ μελίζειν καὶ ψάλλειν πρὸς τὰ νοούμενα ἥτοι τὸ ψάλλειν μὲ ὀξεῖαν μελωδίαν λέξεις ἢ φράσεις δηλούσας ὕψος ὡς : ἀνοδος, δύναμις, βουνὸν, ὄρος, νεφέλη, σελήνη, ἥλιος, ἀστέρες οὐρανὸς. δόξα, μεγαλεῖον, καὶ τὰ παρόμοια, τὸ ψάλλειν μὲ βαρεῖαν μελωδίαν λέξεις ἢ φράσεις δηλούσας χθαμαλότητα. ὡς : γῆ, τάφος, Ἀδης βάθος, ἄβυσσος, σπήλαιον, ταπεινότης καὶ τὰ παρόμοια, τὸ ψάλλειν διὰ λυπηρᾶς μελωδίας λέξεις ἢ φράσεις δι' ὧν δηλοῦται λύπη. ὡς : θάνατος, θρῆνος, πόνος, φρίκη, τρόμος ἀμαρτία, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ τὸ ψάλλειν διὰ χαρμυσίνου μελωδίας τὰς δηλούσας χαρὰν, νίκην, Ἀνάστασιν, ζωὴν, Ἐλευθερίαν, Παράδεισον καὶ τὰ παρόμοια.

Μίμησις λέγεται προτέτι ὅταν ὁ ψάλτης εἶναι γνώστης τῆς πράξεως καὶ θεωρίας τῆς Μουσικῆς καὶ μιμῆται ἐντελῶς τὸν τρόπον τὴν προφορὰν ἐνὸς πρωτοτύπου μαθήματος, τὸ παραστατικὸν ὕψος καὶ ὅταν ἐκτελῇ ὀρθῶς τὰς θέσεις ἀπαλλάκτως δι' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων μέσων τῆς μελοποιᾶς ὁ τοιοῦτος λέγεται ἄριστος μιμητῆς γίνεται δὲ ἡ μίμησις προπάντων διὰ τῆς παραδόσεως, διὰ ζώσης φωνῆς διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας. Ἀποκαθίσταται δὲ μιμητῆς ἄριστος ἐν τῇ μελοποιᾷ ἕκαστος, ἐὰν γένηται ἐγκρατῆς τῶν ἐξῆς :

Α'. Ἀρχαίων μελῶν, τῶν Ἀνοιξανταρίων Ἰωάννου τοῦ Μαῖστορος τοῦ Κουκουζέλη καὶ ἄλλων Κλασσικῶν.

Β'. Τοῦ συντόμου Στιχηραρίου Πέτρου τοῦ Λαμπαδαρίου, καὶ τοῦ κατὰ νόημα μελοποιημένου ἀργοῦ Στιχηραρίου, Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, τὸ ὅποιον καλεῖται στίλβοτρον τῶν μουσικῶν.

Γ'. Τῶν σωζωμένων καὶ κατὰ νόημα παραδιδομένων συμφῶνως πρὸς τὰς ἀπαιτουμένας ἐνεργείας τῶν φθορῶν ἐξηγήσεις καὶ ἀναλύσεις τῶν τελικῶν γραμμῶν Γρηγορίου καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος τῶν διδασκάλων τῆς νέας καὶ ἐν ἐνεργείᾳ μουσικῆς μεθόδου. ὡς :

Δ'. Τὴν σειρὰν τῶν ἐκδοθέντων μουσικῶν βιβλίων τοῦ ἡμετέρου Κυπρίου μουσικοδιδασκάλου Ἀρχοντος Πρωτοψάλτου, τοῦ μ. Στυλιανοῦ Χουρμουζίου Ἐκκλησιαστικῆ Σάλπιγγος ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ θὰ ὠφεληθῇ ὁ μέλλων μελοποιὸς ψάλτης.

Παλλιλογία

221 Παλλιλογία λέγεται ὅταν διὰ τῆς ἰδίας θέσεως γίνεται ἡ ἀνάβασις ἢ κατὰβασις τοῦ μέλους, ὡς :

Δ
 δ

$\frac{4}{A} \rightarrow \alpha \rightarrow \alpha \rightarrow \alpha$

(Ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ
 τῆς Ἀναλήψεως
 Πέτρου Ἀμπιχαρίου)

$\gamma_2 \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma$
 $\alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha$

Δ
 $\alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha$

[illegible]

$\frac{z'}{z} = \frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{1}{\sqrt{2}} + \dots$ αλλλ

$\frac{x}{q}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{10}$

$\Delta: \quad \begin{array}{cccccccccccc} | & \text{---} & | & \text{---} & | & \text{---} & | & \text{---} & | & \text{---} & | & \text{---} & | \\ \text{1} & & \text{2} & & \text{3} & & \text{4} & & \text{5} & & \text{6} & & \text{7} \end{array}$

$\gamma \searrow \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha}$
 $\alpha\lambda\lambda\alpha$

$\frac{7}{8} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{4} \quad \frac{1}{8}$

Δ
 Ω

$\frac{1}{\eta} \left(\frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} \right)$

$\gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma \quad \gamma$

— 161 —

Επανάληψις

222 Ἐπανάληψις καλεῖται ἡ χρῆσις θέσεώς τινος ἐκ δευτέρου
ἐπὶ τῶν αὐτῶν φθόγγων καὶ τόνων ὁλοκλήρου περιόδου, ὡς:


Δ

0 0 0 0 0 0 0 0 0; Kv u u u


ۛ ۛ ۛ ۛ ۛ

Σα βα α ω ω ω ω ω ω ω ω πλ η

၇ ၇ ၇ ၈၇ ၇ ၇ ၇၈



 σολ ολ ολ ολ ολ ε ε ε λε ευ γα α α

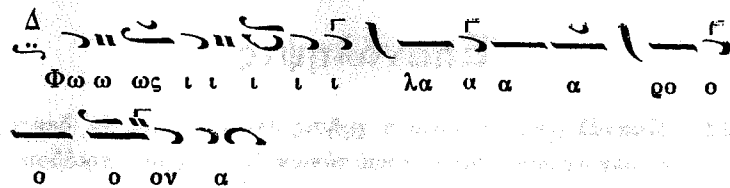


6
Ku u l u u ru l l l e e e e

$\frac{1}{2}$

^Δ
ⲁ ⲉⲓ ⲟⲩ ⲉ ⲥⲧⲏⲱ ϣ ⲁ ⲁ ⲗⲏ ⲡ ⲡ
πα να μω ω μη η η
ϙαν των χε ε ϙου ου ου
και πα αν του ου ου

5 — 11
 θω ω ω ως μα
 το ο ο ον και
 βι ι ι ι ιμ
 γο ο ο ο ον



ἡ θέσις αὕτη ἐπαναλαμβάνεται πεντάκις εἰς τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» τοῦ ὁποίου πᾶσαι αἱ συλλαβαὶ δαπανῶσιν ἀνὰ ἓνα μέτρον τετραχρόνον.

Ἀναλογία

- 223 Ἀναλογία εἶναι τὸ νὰ μὴ ὑπερεκτείνῃται μία συλλαβὴ ἢ λέξις καθ' ὑπερβολὴν καὶ ὑπερμέτρως, ἄλλη δὲ τούναντίον ἵα συντέμνῃται ὑπερβολικῶς, πάντοτε δέον νὰ φυλάττῃται ἀναλογία εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν χρονικὴν ἀγωγὴν. τῶν διαφ' ὧν συλλαβῶν ἢ λέξεων.

Ρυθμική

- 224 Ρυθμικὴ καλεῖται τὸ μέρος τῆς Μουσικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ χρόνων, ποδῶν, γενῶν, μέτρων, ρυθμοῦ, ἀγωγῆς, μεταβολῆς καὶ ρυθμοποιίας

Χρόνος ρυθμικὸς

- 225 Χρόνος κατὰ τὸν φυσικὸν του ὁρισμὸν, ὡς διατυπώσεται ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, καλεῖται γενικῶς ἡ ἐντύπωσις ἥτις προξενεῖται εἰς τὴν ψυχὴν, τὴν ὁποίαν τὰ παρερχόμενα πράγματα καταλείπουσιν, ἡ κίνησις πραγμάτων λαμβανόντων χώραν καὶ ὑποπιπτόντων εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, εἰς τὴν ἀκοήν, εἰς τὴν ὄρασιν, εἰς τὴν ἀφὴν, ἐξ' ὧν ἡ αἰτία καταμετρήσεως τοῦ χρόνου. (§ 17)
- 226 Ὁ μουσικὸς χρόνος σύγκειται ἐκ δύο μερῶν, θέσεως καὶ ἄρσεως· πρῶτον μέρος τοῦ χρόνου εἶναι ἡ θέσις, ἡ στιγμιαία διάβασις ἀντικειμένου τινὸς ἐκ τινος σημείου, ἡ ἡ ἀκαριαία ἐπαφὴ αὐτοῦ εἰς ἴσα χρονικὰ διαστήματα ἐπὶ τινος σημείου, ἡ ἡ κίνησις τῆς χειρὸς κανονικῶς ἀνω καὶ κάτω τυπώσεως τὸ γόνυ, τῆς ὁποίας ἡ μὲν πλήξις καλεῖται θέσις, ἡ δὲ φορὰ εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς πλήξεως, καλεῖται ἄρσις, ἀφ' ἧς ἄρχεται τὸ δευτέρον μέρος τοῦ χρόνου καὶ λήγει πρὸς τῆς δευτέρας πλήξεως (κρούσεως) τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ γόνατος ἐξ ἧς ἄρχεται ὁ δευτέρος χρόνος, ὁ τρίτος, κ. ο. κ.

- 227 Ὁ χρόνος εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς μουσικῆς, ἡ μονὰς ἐκ τῆς ὁποίας σχηματίζονται πᾶσαι αἱ μελωδίαι· ἐκ τοῦ χρόνου σχηματίζονται οἱ πόδες, τὰ μέτρα καὶ οἱ ρυθμοί.
- 228 Ἡ θέσις καὶ ἡ ἄρσις τοῦ χρόνου εἶναι διὸ βραχύτατα ἀμερῇ καὶ ἄτομα χρονικὰ σημεῖα, τὸ τῆς θέσεως ἐλάχιστον χρονικὸν σημεῖον σημειοῦται διὰ τοῦ Ο, τὸ δὲ τῆς ἄρσεως ἐλάχιστον χρονικὸν σημεῖον σημειοῦται διὰ τοῦ Ι, εἰς μὲν τὸ χρονικὸν σημεῖον τῆς θέσεως Ο, πλήττομεν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸ δεξιὸν γόνυ, εἰς δὲ τὸ χρονικὸν σημεῖον τῆς ἄρσεως, πλήττομεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, τὸ ἀριστερὸν γόνυ, (τοιοτὶ γίνεται χάριν τῶν πρωτοπείρων).
- 229 Ἐκ τούτων τῶν ἐλαχίστων χρονικῶν σημείων, θέσεως Ο, καὶ ἄρσεως Ι, σχηματίζονται διὰ τῆς ἐπιθέσεως στιγμῶν ἐπ' αὐτῶν μακρὰ θέσις Ο, μακρὰ ἄρσις Ι, ἡ δίσσημος θέσις Ο δίσσημος ἄρσις Ι ἡ τρίσημος θέσις Ο, τρίσημος ἄρσις Ι
- Ὁ ἐλάχιστος χρόνος ἔχει τὸ σημεῖον αὐτοῦ ἄστικτον, ὁ διπλάσιος ἐνστιγμον, ὁ τριπλάσιος δίστιγμον καὶ καθ' ἐξῆς.
- 230 Εἰς τοὺς ρυθμικοὺς χρόνους θεωροῦνται λόγοι τρεῖς. α'.) ὁ ἴσος χρόνος. β'.) ὁ διπλάσιος. γ'.) ὁ ἡμιόλιος· λόγος δὲ εἶναι ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσις ὡς : ὁ μὲν εἰς χρόνος συγκρινόμενος πρὸς ἑαυτὸν παρὰ εἰ λόγον ἰσότητος, ἐνθα ἡ θέσις Ο, συγκρινόμενὴ πρὸς τὴν ἄρσιν Ι, δεικνύει ἰσότητά· οἱ δύο χρόνοι συγκρινόμενοι πρὸς τὸν ἓνα, παράγουσι λόγον διπλάσιον, ὡς Ο Ο Ι ἐνθα αἱ δύο θέσεις συγκρινόμεναι πρὸς τὴν ἄρσιν, ἔχουσι λόγον διπλάσιον, οἱ δὲ τρεῖς χρόνοι συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς δύο, παράγουσι λόγον ἡμιόλιον. ὡς Ο Ο Ο Ι Ι, ἐνθα αἱ τρεῖς θέσεις, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς δύο ἄρσεις ἔχουσι λόγον ἡμιόλιον.
- 231 Ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ρυθμικῶν χρόνων, ἐνῶ κρούονται αἱ βραχεῖαι ἢ μακραὶ θέσεις διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ αἱ βραχεῖαι ἢ μακραὶ ἄρσεις διὰ τῆς ἀριστερᾶς θεωρεῖται ψῆφος (§ 17) καὶ ἡρεμία, διότι ἅμα τῇ πλήξει τῆς χορδῆς ἢ τοῦ τυμπάνου, ἢ τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἐκπίπτει ὁ ψῆφος (ἤχος κρότος) καὶ διαρκεῖ ἕως οὗ γίνῃ ἕτερον χρονικὴ κρούσις. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς διαρκείας τοῦ μεσολαβοῦντος χρονικοῦ διαστήματος ἐκ τῆς στάσεως τῆς ἑτέρας τῶν χειρῶν, δεξιᾶς ἢ ἀριστερᾶς, λέγεται ἡρεμία. ἡ δὲ διάρκεια τῆς ἡρεμίας δέον νὰ γίνῃται τόση ὅσην ὁ χρόνος ἀπαιτεῖ, εἴτε δίσσημος, τρίσημος, ἢ τετράσημος.
- 232 Οἱ γραμματοδιδάσκαλοι, τὸν ἀμερῇ ἐλάχιστον χρόνον καλοῦσι βραχὺν καὶ σημειοῦσι τοῦτον διὰ τοῦ βραχέως χρονικοῦ σημείου. ὡς : — τὸν δὲ δυνάμενον διαιρεῖσθαι, ὁ

νομάζουσι μακρόν, σημειοῦσι δὲ καὶ τοῦτον διὰ τοῦ μακροῦ χρονικοῦ σημείου ὡς : — καὶ χρησιμοποιοῦσι τὸν μὲν βραχὺν — διὰ τὰς βραχείας συλλαβὰς τῶν λέξεων, τὸ δὲ μακρόν — διὰ τῆς μακρᾶς ὡς : ε χω ἐπίσης οἱ γραμματικο-

διδάσκαλοι, γνωρίζουσι τὸν χρόνον ἐκεῖνον μακρόν τὸν ἔχοντα μακρὰν συλλαβὴν καὶ οὐ καταγίνονται εἰς μεῖζόν τι, οὔτε ἐνδιαφέρονται διὰ τὸ διπλάσιον ἢ ἡμιόλιον ἢ Μουσικὴ δὲν ἐξετάζει τὴν βραχύτητα τῶν φωνηέντων, οὐδὲ βραχείας ἢ μακρὰς συλλαβὰς, οὐδὲ τὴν ἑκτασιν, ἢ συστολὴν τῶν διχρόνων ἢ μακρῶν, εἰμὴ μόνον χρόνους ἴσους, διπλάσιους, ἡμιόλιους. Οἱ δὲ Μουσικοδιδάσκαλοι τόνδε χρόνον συλλαβῆς τινος, καλοῦσι μακρότερον τοῦ τῆς ἐτέρας· τὸν δὲ εἶναι δύο καὶ ἡμίσεως, τὸν δὲ τριῶν, τὸν δὲ πλειόνων.

- 233 Ἐν τῇ μελωδίᾳ μακραὶ συλλαβαὶ θεωροῦνται αἱ ἔντονοι καὶ βραχεῖαι αἱ ἄτονοι· τὰς ἐντόνους συλλαβὰς χαρακτηρίζει ὀξύτερος ἤχος, ἢ θέσις μακρὰ ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ὡς :

ε χω ο λως λεγω ολη αἱ συλλαβαὶ ε(χω) ὀ(λως)

λέ(γω) ὀ(λη) θεωροῦνται μακραὶ μελωδικῶς, ἐκτελούμεναι ἐν τῇ θέσει, αἱ δὲ συλλαβαὶ χω, λως, γω, λη, θεωροῦνται βραχεῖαι ἐκτελούμεναι ἐν τῇ ἄρσει· ἐνῶ γραμματικῶς συμβαίνει ἄλλω· καὶ κακῶς ποιοῦσιν οἱ νεώτεροι μουσικοὶ χρησιμοποιοῦντες τὰ γραμματικὰ σημεῖα βραχεῖα — μακρὰ — ἀντὶ τῶν μουσικῶν Ο Ι, διότι διαφέρουσιν ἐκάτερον ἐκάτερου καὶ ἑκαστον χρησιμοποιεῖται δι' ἴδιον σκοπὸν.

Ἐν τῇ Γραμματικῇ, λέξις ἐκ δύο συλλαβῶν, καλεῖται δισύλλαβος ἐκ δὲ τριῶν πολυσύλλαβος· ἐν δὲ τῇ μουσικῇ, συνεξετάζεται ποσότης συλλαβῶν, δύο, τριῶν, ἢ τεσσάρων μετὰ χρόνου δισηήμου, τρισήμου, ἢ τετρασήμου, ὅπερ καὶ οὕτω ἀποδεικνύεται ὅτι ἄλλη ἢ προσφθία τῆς ποιήσεως γραμματικῶς, καὶ ἄλλη ἢ ἐξρυθμος μελωδία μουσικῶς· καὶ κατὰ συνέπειαν, τὰ χρονικὰ τούτων σημεῖα διαφέρουσι.

Πούς.

- 234 Ὁ Πούς ἐστὶ μέρος τοῦ ρυθμοῦ διὰ τοῦ ρυθμικοῦ ποδός, γνωρίζεται καὶ μανθένεται ὁ ὅλος ρυθμὸς· γίνεται δὲ ὁ πούς ἐκ τῶν βραχειῶν, ἢ μακρῶν θέσεων καὶ ἄρσεων τοῦ χρόνου, εἴτε διὰ μιᾶς μακρᾶς θέσεως μετὰ μακρᾶς ἢ βραχείας ἄρσεως, εἴτε διὰ μακρᾶς ἢ βραχείας ἄρσεως μετὰ μακρᾶς ἢ βραχείας θέσεως, πούς ἐκ μόνων θέσεων ὡς Ο Ο Ο ἢ μόνων ἄρσεων Ι Ι Ι, δὲν συνίσταται καὶ δὲν ὑπάρχει ὅθεν μέρη τοῦ ποδός εἶναι ἢ θέσις Ο καὶ ἢ ἄρσις Ι τοῦ χρόνου· ἐξ αὐτῶν γίνεται ὁ πούς δίσσημος Ο Ι, Ι Ο τρισημὸς Ο Ι Ι

Ο Ι, Ο Ι, Ο Ο Ι, ἢ Τετράσημος Ο Ο Ι Ι, Ο Ι Ι, Ο Ι, Ι Ο, Ι Ο Ο.

Γένη ποδῶν

- 235 Γένη ποδῶν εἶναι τρία, τὸ ἴσον, τὸ διπλάσιον. τὸ ἡμιόλιον (230) ἐξ ὧν ἴσον εἶναι τὸ δακτυλικὸν Ο Ι Ι, ἐπειδὴ ἢ μία θέσις εἶναι ἴση πρὸς τὰς δύο ἄρσεις. Διπλάσιον

εἶναι τὸ Ἰαμβικὸν Ι Ο, Ο Ι, ἐπειδὴ ἢ μία θέσις εἶναι διπλάσια τῆς ἄρσεως, καὶ ἡμιόλιον εἶναι τὸ Παιωνικὸν

Ο Ο Ι, ἐπειδὴ αἱ δύο θέσεις εἶναι ἡμιόλιον τῆς ἄρσεως.

- 236 Εἰς τὸ Δακτυλικὸν γένος σχηματίζονται πόδες ἕξ :

- α' Ἀπλοῦς Προκελευσματικὸς ἢ Πυργίχιος, ὡς : Ο Ι Ἀντιθέτως τοῦ Προκελευσματικοῦ κεῖται ὁ Ἡγεμὼν πούς ὡς : Ι Ο
β' Διπλοῦς Προκελευσματικὸς, ὡς : Ο Ο Ι Ι, ἢ Ι Ι Ο Ο, ὅστις καλεῖται καὶ Δάκτυλος, διὰ τὴν τῶν συλλαβῶν ἀναλογίαν
γ' Ἀνάπαιστος ἀπὸ Μείζονος, ὡς Ο Ι Ι ὠνομάσθη οὕτως διὰ τὸ παρορᾶν τὰς βραχείας καὶ ἀναπαύεσθαι ἐπὶ τὴν μακρὰν.
δ' Ἀνάπαιστος ἀπ' ἐλάσσονος, ὡς Ι Ι Ο, ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ ὅτι ἐτάχθη ἀνάπαλιν. Οὗτος καλεῖται καὶ Ἀνάπαιστος ἀπὸ ἄρσεως

- ε' Σπονδαῖος ἀπλοῦς ἢ Ἐλάσσων, ὡς : Ο Ι

- ς' Σπονδαῖος διπλοῦς, ἢ Μείζων Ο Ι

- 237 Εἰς τὸ Ἰαμβικὸν γένος θεωροῦνται πόδες τέσσαρες :

- α' Ἰαμβος Ι Ο, ἢ Ο Ι

- β' Τροχαῖος ἢ χορείος Ο Ι

- γ' Ἰαμβος ὀρθιος Ι Ο

- δ' Τροχαῖος σημαντὸς Ο Ο Ι ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὴν ἔντεχνον βραδύτητα τῶν χρόνων τούτων.

- 238 Εἰς τὸ Παιωνικὸν γένος ὑπάρχουσι πόδες δύο

- α' Παίων διάγυιος ἢ διμερὴς Ο Ο Ι

- β' Παίων ἐπιβατὸς Ο Ι Ο Ο Ι

Παίων ἐκ χορείου καὶ ἡγεμόνος Ο Ι Ι Ο

239 Οἱ πόδες διαιροῦνται εἰς δύο, εἰς ἄρτιους καὶ περιττοῦς,
 "Ἀρτιοὶ εἶναι οἱ δίσημοι καὶ οἱ τετράσημοι ἀνήκοντες εἰς τὸ
 δακτυλικὸν γένος. Περιττοὶ δὲ οἱ τρῖσημοι καὶ πεντάσημοι
 ἀνήκοντες εἰς τὸ Ἰαμβικὸν καὶ Παιωνικὸν γένος, οὗτοι δὲ
 πάντες οἱ πόδες εἶναι ἄπλοιοι, ἀσύνηθετοι.

Σημ. Ἀρχαιότατος καὶ κοινότατος ποὺς, εἶναι ὁ τετράσημος
συγκείμενος ἐκ μακρᾶς δισήμεου θέσεως Ὁ καὶ δισήμεου ἄρσε-
ως Ι Ι ἢ μακρᾶς ἄρσεως Ἰ. Μετὰ τὸν τετράσημον πόδα,
ἀρχαιότερος εἶναι ὁ τρίσημος, ἔχων σχῆμα Ἰαμβικὸν Ι Ὁ,
συγκείμενον ἐκ βραχείας ἄρσεως καὶ μακρᾶς θέσεως, ἢ
σχῆμα τροχαϊκὸν Ὁ Ι ἐκ μακρᾶς θέσεως καὶ βραχείας ἄρσε-
ως. Μετὰ τὸν τετράσημον καὶ τὸν τρίσημον πόδα ἐσχημα-
τίσθη ὁ πεντάσημος ποὺς ἀνήκων εἰς τὸ Παιωνικὸν γένος
Ὁ Ο Ἰ συγκείμενος ἐκ μακρᾶς θέσεως, βραχείας θέσεως,
καὶ μακρᾶς ἄρσεως.

Μέτρα

240 Τὸ Μέτρον σχηματίζεται ὡς οἱ πόδες, ἐκ θέσεων καὶ ᾠ-
σεων τοῦ χρόνου. Ἐμμετρον μέλος εἶναι ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου
οἱ χαρακτῆρες χωρίζονται διὰ καθέτων γαμμῶν περικλει-
ουσῶν μελωδίαν τόσων χρόνων, ὅσων περικλείει τὸ μέτρον
ὡς ἐξῆς:

α' Μίξ θέσις καὶ μία ἄρις μετροῦσι χρόνους δύο, ἐξ ὧν σχη-
ματίζεται τὸ Μέτρον ὅπερ σημειοῦται διὰ τοῦ 2. Εἰς τοῦ-
το τὸ Μέτρον πλήττομεν ἄπαξ τὸ γόνυ καὶ ἄπαξ τὸν ἀέρα
καὶ ταυτίζεται μὲ τὸν Προκελευσματικὸν Ο Ι.

β' Μία θεοίς· καὶ δύο ἄρσεις μετροῦσι χρόνους τρεῖς, ἐξ ὧν σχηματίζεται τὸ Μέτρον ὅπερ σημειοῦται διὰ τοῦ 3, εἰς τοῦτο τὸ Μέτρον πλήττομεν ἅπαξ τὸ γόνυ καὶ δίς τὸν ἀέρα, ὥς· Ο Ι Ι ἢ ἅπαξ τὸ γόνυ βραχέως καὶ ἅπαξ τὸν ἀέρα μακρῶς Ο Ι τοῦτο τὸ Μέτρον ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰαμβον, Θέσις βραχεῖα ἄρσις μακρὰ ἢ κατὰ τὸν τροχαῖον θέσιν μακρὰν ἄρσιν βραχεῖαν Ο Ι

γ' Δύο μὲν θέσεις, δύο δὲ ἄρσεις μετροῦσι χρόνους τέσσα-
ρας, ἐξ ὧν σχηματίζεται τὸ Μέτρον ὅπερ σημειοῦται διὰ
τοῦ 4 καὶ διερραυτίζεται μὲ τὸν διπλοῦν Προκελευματι-
κὸν πόδα. Εἰς τοῦτο τὸ Μέτρον πλήττομεν δις μὲν τὸ γό-
νυ βραχέως, δις δὲ τὸν ἀέρα ΟΟΙΙ ἢ θέσιν μακρόν καὶ

δύο ἄρσεις βραχείας Ο Ι Ι

δ' Δύο μὲν θέσεις ἄρσεις δὲ τρεῖς μετροῦσι χρόνους πέντε

ἐξ ὧν σχηματίζεται τὸ μέτρον ὅπερ σημειοῦται διὰ τοῦ δ, πλήττομεν δὲ καὶ εἰς τοῦτο τὸ Μέτρον θέσιν μακρὰν μίαν καὶ θέσιν βραχείαν καὶ ἄρσιν μακρὰν. Τὸ μέτρον τοῦτο ταυτίζεται μὲ τὸν Παίωνα πόδα.

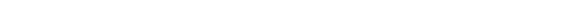
Ὡστε πόδες καὶ μέτρα συνταυτίζονται

241 Ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν μέτρων ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχη ἐμ-
 φασισῆται νὰ συντρέχη κανονικὴ σύνδεσις μέλους χρόνων καὶ
 συλλαβῶν καὶ κατὰ τὴν ἑναρξιν καὶ κατὰ τὴν λήξιν αὐτῶν,
 ὁπόθεν ἀρχίζομεν νὰ χωρίζωμεν τὰ μέτρα μετὰ τὰς κατακαθέ-
 τους γραμμάς, εἴτε δίχρονον εἶναι τὸ μέτρον, εἴτε τρίχρο-
 νον, εἴτε τετράχρονον. Ὅπου δὲ συμβαίνει νὰ ὑπάρχη
 συλλαβὴ περιττὴ, ἄρχουσα ἢ λήγουσα λέξεως τινος, διο-
 ρίζεται ἡ μὲν ἄρχουσα ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἔμφασιν ἢ δὲ
 λήγουσα ἀπὸ τὴν ἐπομένην, ὥς:

ὁ
 ᾧ
 Σοι τω ω παντου ουο γω ω εν τη κα μι

νω ω πα αι αι δεσ παγ κο ο

ο σμι ον | πλε ε ξα αν τεξ χο ο | ρει αν



 ε ε με ε ελ πον παν τα τα α α ε

ע ר ג

242 Παντὸς μέτρου, δισηήμου, τρισηήμου, ἢ τετρασηήμου, ὁ πρῶ-
τος χρόνος ἐκτελείται εἰς τὴν θέσιν, εἴτε βραχὺς εἶναι,
εἴτε μακρὸς.

Σημ. Αἱ διαστολαὶ (κατακάθεται γραμμαὶ) τῶν μέτρων συμβάλλουσιν εἰς τὸ ὑποδεικνύειν τὴν ἀρχὴν ἀφ' ἧς δεῖν νὰ γίνεταί ἡ χρονικὴ θέσις ἐκάστου μέτρου, ὡς καὶ τὸ τέλος ἐκάστης ὁρσεως, εἰς τὸ ἀναγκάζειν ἕκαστον ἐκόντα ἄκοντα νὰ φυλλάττῃ ἀκριβείαν τῶν χρόνων καὶ σιωπῶν καὶ νὰ λαβῇ κανονικῶς τὴν ἀναπνοὴν τοῦ Ἐν τοιαύτῃ ὁμως περιπτώσει αἱ γραμμαὶ τῶν μελῶν δεῖν νὰ μὴ ἀλλοιοῦνται ἕξω τοῦ κύκλου τῶν ἀραιοῦν μελοποιῶν.

Ρυθμός.

243 Ρυθμός καλεῖται ἐν τῇ Μουσικῇ, ἡ εὐτακτος χρονικὴ κίνησις καὶ ἡ τήρησις τῶν αὐτῶν τεταγμένων χρόνων. Εἶναι δὲ ὁ ρυθμὸς ὁ τρυτάνη τῆς μουσικῆς πλάστιγγος καὶ ὁ πῆχυς δι' οὗ μετρεῖται ἡ μουσικὴ τοῦ ψάλτου μόρφωσις. Ὑλὴ τοῦ Ρυθμοῦ εἶναι οἱ πόδες καὶ τὰ μέτρα, καὶ διαίρεται εἰς γένη τρία. Τὸ Δακτυλικόν, τὸ Ἰαμβικόν καὶ τὸ Παιωνικόν.

α'. Παραδείγματα ἐκ τοῦ Δακτυλικοῦ γένους. ΟΙ, ΟΙ ΟΙ. ΟΟΗ, ΟΟΗ, ΟΟΗ. ΟΙΙ, ΟΙΙ ΟΙΙ

β'. Τοῦ Ἰαμβικοῦ γένους Ι Ο, Ι Ο, Ι Ο. Ο Ι, Ο Ι Ο Ι, Ο Ι Ο Ι

γ'. Τοῦ Παιωνικοῦ γένους Ο Ο Ι Ο Ο Ι, Ο Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι

Ἡ ἐν χρόνῳ ἐπανάληψις ἐνδὸς ἐκάστου τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸν Ρυθμὸν.

244 Οἱ ρυθμοὶ συντίθενται οὐ μόνον ἐξ ὁμοιογενῶν ποδῶν (§ 234) ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτερογενῶν, ὡς: Δακτύλου μετὰ Ἰάμβου ἢ Παίωνος, Προκελευσματικοῦ, μετ' Ἀναπαίστου, ἢ Ἰάμβου μετὰ τροχαίου· ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ὁποίων σχηματίζονται πολλοὶ καὶ διάφοροι Ρυθμοὶ καλούμενοι,

α'. Ρυθμὸς σημαντὸς, ὅταν διὰ πλήκτρου ἐπὶ τυμπάνου ἢ ἐπὶ τινος ἀντικειμένου ἐξ οὗ παράγεται εὐσημος κρούσις τῶν μακρῶν ἢ βραχειῶν θέσεων μετ' ἄρσεων καὶ ἡ εὐτακτος κίνησις τῶν ποδῶν καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος εἰς τὸν χρόνον.

β'. Ρυθμὸς ποιητικὸς, ὅταν διὰ συνθέσεως συλλαβῶν μακρῶν μετὰ βραχειῶν ἀποτελεῖ ἴσα μέτρα, κατὰ τοὺς ἀρχαίους.

γ'. Ρυθμὸς τονικὸς, ὅταν διὰ συνθέσεως λέξεων εἰς στίχους ὧν ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλαβῶν καὶ ὁ τονισμὸς τῶν λέξεων συμπίπτει ἐπὶ τῷ αὐτῷ κατὰ τοὺς νεωτέρους.

δ'. Ρυθμὸς μελωδικὸς ὅταν ἡ σύνθεσις τοῦ ἀποτελεῖται ἐκ μελωδίας πιπτοῦσης εἰς τὴν ἀκοὴν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν.

245 Ὁ ρυθμὸς διακρίνεται μὲ αἰσθητήρια τρία· μὲ τὴν ὄψιν καθὼς εἰς τὸν χρόνον μὲ τὴν ἀκοήν, καθὼς εἰς τὸ μέλος καὶ εἰς τὸν ἦχον τῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ μὲ τὴν ἀφὴν καθὼς εἰς τοὺς σφυγμοὺς εἰς τὴν ἀρτηρίαν, ὥστε κίνησις σώματος μελωδία καὶ ἀφὴ διακρίνουσι τὸν ρυθμὸν.

246 Τὸ μέλος λέγεται ἔρρυθμον, ὅταν οἱ χρόνοι ἐπαναλαμβάνωνται κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ χωρίζονται οἱ χαρακτηριστὲς διὰ καθέτων καὶ φαίνεται ἐκ πόσων χρόνων συνίσταται ὁ Ρυθμός.

Ρυθμοποιΐα

(ἐκ τῶν τοῦ Χρυσάνθου).

247 Ρυθμοποιΐα εἶναι δύναμις ποιητικὴ ρυθμῶν, καὶ διαίρεται εἰς τρία, Λήψιν, Χρῆσιν, Μίξιν (§ 217 α' β' γ'). Λήψις εἶναι τὸ νὰ γνωρίζῃ ὁ ρυθμοποιὸς, ποῖον ρυθμὸν πρόκειται νὰ μεταχειρισθῇ. Χρῆσις δὲ εἶναι τὸ νὰ ἀποδίδῃ τὰς ἄρσεις εἰς τὰς θέσεις τῶν ρυθμικῶν χρόνων πρεπόντως μετ' ἐμφάσεως (§ 241). Μίξις δὲ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ρυθμοποιοῦ εἰς τὸ νὰ συμπλέκῃ τοὺς πόδας ἢ τοὺς ρυθμοὺς ἀρμοδίως. Τελεία ρυθμοποιΐα εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ρυθμικὰ σχήματα περιέχονται.

248 Διὰ τὴν γένεσιν ρυθμοῦ λαμβάνεται δεκάς ἐλαχίστων χρόνων καὶ μερίζεται εἰς σχήματα καὶ εἰμὲν ἔχουσι λόγον πρὸς ἄλληλα, τὸ σχῆμα εἶναι ἔρρυθμον· εἰδὲ μὴ μετασχηματίζεται ἵνα κατασταθῇ εἰς λόγους, ὡς ΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟΟ. Οἱ δέκα οὗτοι χρόνοι ἐὰν μερισθῶσιν εἰς δύο Πεντασήμους ΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟΟ ἔχουσι λόγον ἰσότητος. Ἐὰν δὲ ἐκάτερος τῶν πεντασήμων μερισθῇ εἰς δίσημον καὶ τρίσημον, ὁ τρία πρὸς τὸν δύο ἔχει λόγον ἡμιόλιον ὡς ΟΟΟ ΟΟ, ΟΟΟ ΟΟ ἐὰν δὲ ἀναλυθῇ ἐκάστη πεντάς εἰς τριάδα καὶ δυάδα ἀπὸ μὲν τῆς τριάδος παράγεται τροχαῖος ὡς Ο Ι ἢ Ἰαμβος Ι Ο ἔνθα ἡ θέσις ἔχει λόγον διπλάσιον τῆς ἄρσεως· ἀπὸ δὲ τῆς δυάδος ὁ Προκελευσματικὸς, ὁ ὁποῖος ἔχει λόγον ἰσότητος, ὡς: ΟΙ ἐὰν δὲ ἡ δεκάς μερισθῇ εἰς δύο, ἔξ καὶ τέσσαρα, ὡς ΟΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟ συνιστᾷ ρυθμικόν σχῆμα ἑξασήμου καὶ τετρασήμου, ἔχοντος λόγον ἡμιόλιον. Τοιοῦτοτρόπως μανθάνομεν ἐκ τῆς Λήψεως τὸν λόγον τῆς ἰσότητος ΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟΟ,

τὸν διπλάσιον λόγον Ο Ι, Ι Ο

καὶ τὸν ἡμιόλιον λόγον Ο Ο Ι

249 Ἐκ τῆς Χρῆσεως (§ 247) ἐμάθαμεν νὰ ἀποδίδωμεν πρεπόντως τὰς ἄρσεις εἰς τὰς θέσεις διότι δὲν ὑπάρχει οὐτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ πούς ἐκ μόνων θέσεων, οὐδὲ ἐκ μόνων ἄρσεων. Ὅθεν τοῦ σχήματος ΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟΟ ἐὰν τὰ μὲν τρία σημεῖα τῆς πρώτης πεντάδος, μετατραπῶσιν εἰς δύο θέσεις μακρὰν καὶ βραχεῖαν, ὡς: ΟΟ τα δὲ δύο εἰς μίαν μακρὰν ἄρσιν ὡς: Ι δίδει Παίωνα διάγνιν ὡς: ΟΟΙ ὁμοίως καὶ τῆς δευτέρας πεντάδος, ἄρα ὁλόκληρος ὁ

δεκάσημος, δίδει δύο Παίωνας διαγυίους πόδας ως: ΟΟΙ,
ΟΟΙ διαιρούμενος κατὰ λόγον ἡμόλιον. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ
ρυθμικὸν σχῆμα ΟΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟ, περ συνίσταται ἀπὸ
ἐξάδα καὶ τετραδά καὶ σώζει λόγον ἡμόλιον, τεθῶσι τρεῖς
θέσεις μακραι καὶ δύο ἄρσεις ὁμοίως μακραι ως: ΟΐΟΟΐ
γεννᾷται ὁ ἐπιβατὸς Παίων.

- 250 Ἡ Μίξις εὐροῦσα πόδας ἐτοίμους ἐκ τῆς Λήψεως (§ 248) καὶ Χρήσεως (§ 249) συμπλέκει αὐτοὺς καὶ κατασκευάζει ρυθμὸν ὁλόκληρον. ὥς : ὅταν συμπλέξῃ Παίωνα μὲ Παίωνα, κατασκευάζει τὸν Ἐπιβατὸν ὅταν δέ συμπλέξῃ Παίωνα μὲ προκελευσματικὸν καὶ μὲ Ἴαμβον κατασκευάζει δεκάσημον ρυθμὸν τὸν $\acute{O} \acute{O} \acute{I} \acute{O} \acute{I} \acute{I} \acute{O}$ καὶ πάλιν ὅταν συμπλέξῃ Σπονδεῖον μὲ Προκελευσματικόν παράγει τὸν καλοῦμενον Ἴωνικὸν ἀπὸ Μείζονος ὥς : $\acute{O} \acute{I} \acute{O} \acute{I}$ καὶ ὅταν συμπλέξῃ Ἴαμβον μὲ τρεῖς Τροχαίους παράγει τὸν Τροχαῖον ἀπὸ Ἰάμβου. ὥς : $\acute{I} \acute{O} \acute{O} \acute{I} \acute{O} \acute{I} \acute{O} \acute{I}$. Ἡ Μίξις συμπλέκει ὀχι μόνον πόδας μὲ πόδας, ἀλλὰ καὶ ρυθμοὺς μὲ ρυθμοὺς, καὶ πόδας μὲ ρυθμοὺς διὰ τὸ καταρτίσθαι ἓν σῶμα ὥς ἐξῆς :

Ὁ προσωδιακὸς ΘΙΙΘΪ συνεπλάκη ἐκ Προκε-
λευσματικοῦ ἐξ Ἰάμβου καὶ τροχαίου (Βακχείου).

- 251 Χαρακτήρ καὶ γνώρισμα τῶν ρυθμικῶν ποδῶν εἶναι ὁ ἀριθμητικὸς λόγος ὃν ἔχει ἡ ἄρσις πρὸς τὴν θέσιν δοθείσης μελωδίας. ὥς :

α' Τὸ ἴσον, ἐνῶ ὁ λόγος τῆς θέσεως πρὸς τὴν ἄρσιν εἶναι
ἴσος ὡς: 1 : 1=OI

- β' Τὸ διπλάσιον, ἐνῷ ὁ λόγος τῆς ἄρσεως πρὸς τὴν θέσιν
εἶναι ὡς δύο πρὸς ἓν, μέτρον τῶν ἀνίσων χρόνων ὡς:
2:1=ΟΙ, ΙΟ

γ' Τὸ ἡμιόλιον, ἐνῶ ἡ θέσις πρὸς τὴν ἄρσιν ἔχει λόγον ὡς
τρεῖς πρὸς δύο, ὡς: 3:2=001

- δ' Τὸ Ἐπίτερον, ἐνῷ ἡ θεὰς ἔχει λόγον ὡς τέσσαρα πρὸς
τρία, ὡς 4:3=ΟΟΠ

ε' Τὸ τριπλάσιον, ἐνῷ ἡ θέσις ἔχει λόγον τρία πρὸς ἓν ὡς
3:1=001

Ἀγωγή Ρυθμική. Μεταβολή

- 252 Ὡς ἐστὶν ἀγωγή καὶ μεταβολὴ εἰς τὸν χρόνον, τοὺς ἡ-
χους καὶ τὰ συστήματα, οὕτως ἐστὶν ἀγωγή καὶ μεταβολὴ
εἰς τοὺς ρυθμοὺς (§ 38, 128).

- 253 Ἀγωγή ρυθμικὴ εἶναι ἡ ταχύτης ἢ ἡ βραδύτης τοῦ ριθμικοῦ χρόνου. Μεταβολὴ δὲ ἡ μετάβασις ἀπὸ ρυθμοῦ εἰς ρυθμὸν.

Σημ. Εἰς τὴν ρυθμικὴν ὁ παρερχόμενος ἄφωνος χρόνος πρὸς ἀναπλήρωσιν ἐλλιποῦς ποδός, καλεῖται κενός. (§ 66)

Ἡθῆ ρυθμικῆς. Ἐμφασις ρυθμική.

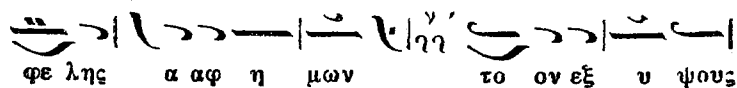
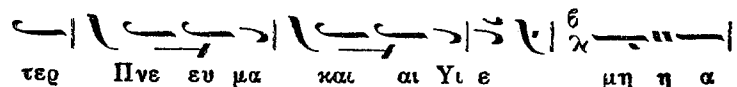
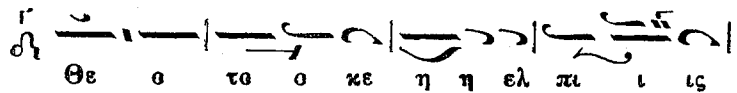
- 254 Εἰς τὴν ρυθμικὴν διακρίνονται ἥδη τρία: Τὸ Διασταλτι-
κόν, τὸ Συσταλτικόν καὶ τὸ Ἑσυχαστικόν.

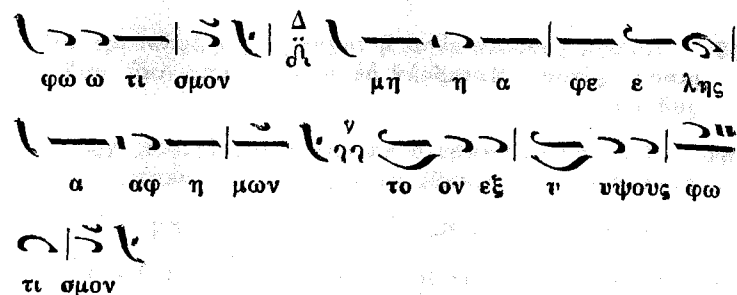
α' Διασταλτικὸν ἦθος καλεῖται ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξεγείρονται τὰ ψυχικὰ αἰσθήματα, ὡς πράξεις ἡρωϊκαί, δῆγμα ἀνδρικόν, μεγαλοπρέπεια καὶ ὅσα φέρουσιν ἢ ἔχουσιν τοιοῦτον χαρὰκτῆρα· εἰς τὸ ἦθος τοῦτο ἀρμόζει ὁ Πρῶτος ἦχος καὶ ὁ Τρίτος.

β· Τὸ Συσταλτικὸν ἦθος, διὰ τοῦ ὁποίου συνάγεται ἡ ψυχὴ εἰς διάθεσιν ταπεινότητος. Τὸ ἦθος τοῦτο φέρει τὴν ψυχικὴν διάθεσιν εἰς ἐξωτικά πάθη, εἰς θρήνους εἰς οἰκτους· ἰδιάζει εἰς τοῦτο τὸ ἦθος ὁ Δεύτερος ἡχος καὶ οἱ Πλάγιοι πλην τοῦ Βαρεῶς.

γ' Τὸ Ἑσυχαστικὸν ἦθος φέρει ψυχικὴν ἡρεμίαν· εἰς τὸ ἦθος τοῦτο ἀρμόζουσιν ὅμοιοι ἐγκώμια συμβουλαὶ καὶ τὰ παρόμοια

- 255 *Εμφασις ρυθμική (241) εἶναι ὅταν συντρέχη κάθε ἓνας ψόφος τοῦ ρυθμοῦ μὲ κάθε ἓνα ψόφον τῆς μελωδίας, καὶ ἡ ἀποτύπωσις ἐν τῷ νῷ τοῦ ἀκροατοῦ, τῆς ἀκριβοῦς συννεχείας ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ρυθμοῦ ὥς:





Σχήματα διαφόρων ρυθμικῶν ποδῶν

256 Πυρρίχιος Πούς ΟΙ ἡγεμῶν ΙΟ

Δάκτυλος. Διπλοῦς Προκελευσματικὸς	ΟΟΠΠ
Διπλοῦς Προκελευσματικὸς ἀπὸ ἄρσεως	ΠΠΟΟ
Ἀνάπαιστος ἀπὸ Μείζονος	ΟΠΠ
Ἀνάπαιστος ἀπ' Ἑλάσσονος	ΠΠΟ
Σπονδεῖος ἀπλοῦς	ΟΙ
Σπονδεῖος διπλοῦς	Ο Ι
Ἰαμβος ἀπλοῦς	ΙΟ
Ἰαμβος Ὀρθιος	Ι Ο
Τροχαῖος ἀπλοῦς	ΟΙ
Τροχαῖος σημαντὸς	Ο Ι
Παίων διάγυιος, ἢ ἀμφίμακρος, ἢ	
Κρητικὸς κύριος πούς. Κουτσὸς	ΟΟΙ
Παίων Ἐπιβατὸς	Ο Ι Ο Ο Ι
Δάκτυλος ἀμφίβραχς	ΙΟΙ
α' Παίων με ἀναλελυμένην ἄρσιν	ΟΟΠΠ
β' » » » θέσιν	ΠΠΟΟ
γ' » » » ἄρσιν	ΠΠΟ
δ' » » » »	ΠΠΟ

ε'	Παίων με ἀναλελυμένην θέσιν	ΟΟΙΐ
ς'	Βακχεῖος	ΙΟΟ
ξ'	Βακχεῖος κύριος ποῦς	Οΐ
η'	Παλιμβάκλειος	ΙΪΟ
θ'	Δάκτυλος	Ο 2

Σημ. Ὁ ἀριθμὸς 2, ἀπλοῦς μὲν σημαίνει δύο βραχεῖς χρό-
 νους τῆς ἀρσεως ἔνστιγμος δὲ 2, σημαίνει τρεῖς πλῆξεις
 τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὸν ἀέρα· ἔγγοργος δὲ 2 σημαίνει δύο
 πλῆξεις τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὸν ἀέρα.

Ἰαμβοειδὴς ἀμφίβραχυς	πυλ	100
χορείοι ἄλλοι		001
Ἰαμβος ἀπὸ θέσεως		01
Τροχαῖος ἀπὸ ἄρσεως		10
Κρητικὸς τροχαῖα ^{ἄρσεις} καὶ τροχαῖα θέσις		0011
Τρίβραχ ^{ος} Τροχαῖος καὶ Ἰαμβος		001, 100

α' Ἐπίτριτος 1 0 1 0 = 1]2 + 1 + 1 + 1 = 3 + 2 + 2 =

— — | — —

β' Ἐπίτριτος 0 1 0 2 = 1 + 1]2 + 1 + 1 = 2 + 3 + 2 =

— — | — —

γ' Ἐπίτριτον 2 0 1 0 = 1 + 1 + 1]2 + 1 = 2 + 2 + 3

— — | — —

δ' Ἐπίτρ. 0 2 0 1 = 1 + 1 + 1 + 1]2 = 2 + 2 + 3

— — | — —

Ὀκτάσημος	001011
Χορίαμβος	0011, 0101
Ἀντίπαστος	0011
Δισπόνδειος	0101

Δάκτυλος καὶ Σπονδεῖος	.	.	Ὄζοι
Διτρόχαιος Δακτυλικὸς	.	.	Ὄοι
Ἰωνικὸς ἀπὸ Μείζονος	.	.	Ὄιοι
Ἰωνικὸς ἀπ' Ἐλάσσονος	.	.	οἰοῖ
Μολοτιτὸς	.	.	Ὄιὸ

- 257 Ὁ Παιὰν συνίσταται ἐκ μακρᾶς θέσεως, βραχείας θέσεως καὶ μακρᾶς ἄρσεως Ὄοιὸιὸιὸοι
 Ὁ Βακχεῖος συνίσταται ἐκ βραχείας ἄρσεως μακρᾶς θέσεως, καὶ μακρᾶς ἄρσεως Ἰοῖ ἢ Ὄι
 Ὁ Ἰάμβος συνίσταται ἐκ βραχείας ἄρσεως καὶ μακρᾶς θέσεως, Ἰὸ, οῖ
 ὁ Σπονδεῖος Ὄι Ἰὸ
 ὁ Πυρρίχιος οἰιο
 ὁ Πυρριχοτρόχαιος οἰοῖ
 ὁ Δάκτυλος Ὄι
 ὁ Ἀνάπαιστος (ἀναπαίω) Ἰιὸ
 ὁ Ἀμφίμακρος Ὄιο
 ὁ Μολοσσὸς Ὄιὸ

Σύνδετοι ρυθμοί.

- 258 Οἱ ρυθμοὶ συντίθενται ἐκ τῶν εἰρημένων ποδῶν κατὰ συζυγίαν ἢ κατὰ περίοδον (§ 244) κατὰ συζυγίαν μὲν ὅταν ἡ σύνθεσις αὐτῶν σύγκειται, ἐκ δύο ἀπλῶν καὶ ἀνομοίων ποδῶν κατὰ περίοδον δὲ, ὅταν ἡ σύνθεσις αὐτῶν σύγκειται ἐκ περισσοτέρων καὶ ἀνομίων ποδῶν.

α'. Ρυθμοὶ κατὰ συζυγίαν τοῦ Ἰαμβικοῦ γένους εἶναι δώδεκα.

Ἰὸὸιὸιὸι	Τροχαῖος ἀπὸ Ἰάμβου 1 Ἰάμβος 3 Τροχαῖοι.
Ὄιιὸοιὸι	Τροχαῖος ἀπὸ Βακχείου 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος
Ὄιὸιιὸοῖ	Βακχεῖος ἀπὸ Τροχαίου 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος
Ὄιὸιὸιιὸ	Ἰάμβος Ἐπίτριτος 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος

Ὄιιὸιὸιὸ	Ἰάμβος ἀπὸ Τροχαίου, 3 Ἰάμβοι 1 Τροχαῖος
Ἰὸὸιιὸιὸ	Ἰάμβος ἀπὸ Βακχείου 1 Τροχαῖος 3 Ἰάμβοι
Ἰὸιὸὸιιὸ	Βακχεῖος ἀπὸ Ἰάμβου 1 Τροχαῖος 3 Ἰάμβοι
Ἰὸιὸὸιὸὸι	Τροχαῖος Ἐπίτριτος 1 Τροχ. 3 Ἰάμβοι
Ἰὸιὸὸιὸὸι	Ἀπλοῦς Βακχεῖος ἀπὸ Ἰάμβου 2 Ἰαμ. 2 Τροχ.
Ὄιὸιιὸιὸ	Ἀπλοῦς Βακχ. ἀπὸ Τροχαίου 2 Τροχ. 2 Ἰαμβ.
Ὄιιὸιὸοῖ	Μέσος Ἰάμβοι 2 Τροχαῖοι 2 Ἰάμβοι
Ἰοὸιὸιιὸ	Μέσος Τροχαῖος 2 Ἰάμβος 2 Τροχαῖοι
β'. Ρυθμοὶ κατὰ περίοδον συντίθενται περισσότεροι.	
Ἰοὸοῖ	Δόχιμος (ἀμφίβολος) Ἰάμβος μετ' Ἀναπαιστού ἀπὸ Μείζονος
Ἰοὸιιὸιι	Δόχιμος, ἐξ Ἰάμβου Ἀναπαιστού καὶ Παίωνος
Ἰοὸιὸιὸι	Προσωδιακοὶ δύο συζυγίων 2 Βακχεῖοι 1 Ἰωνικὸς.
οἰιὸοῖ	Προσωδιακοὶ τριῶν συζυγίων ἐξ 1 Πυρριχίου 1 Ἰάμβου 1 Τροχαίου
οἰιὸὸιιὸ	Προσωδιακοὶ τεσσάρων συζυγίων 1 Πυρριχίου 2 Ἰάμβων 1 Τροχαίου.
οὸιιι	Δάκτυλος κατὰ χορεῖον τὸν τροχοειδῆ δακτυλοειδῆς θέσις Τροχοειδῆς ἄρσις.

Προσωδία

- 259 Προσωδία εἶναι πάθος φωνῆς ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ἀκοήν. Ὑλὴ ἐφ' ἧς ἐφαρμόζεται ἡ προσωδία εἶναι ἡ λαλουμένη γλῶσσα, πάθος φωνῆς, εἶναι σημεῖόν τι τὸ ὅποιον διακρίνει μίαν τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως, ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν συγγραμμάτων, τόπος καλούμενον. Οἱ δὲ τόνοι εἶναι τρεῖς, Ὁξεῖα, Βαρεῖα καὶ Περισπωμένη ἐξ ὧν ἡ μὲν Ὁξεῖα δηλοῖ ποιότητα συλλαβῆς ἐπιτεταμένον ἐχούσης ἰόνον φωνῆς ἡ δὲ Βαρεῖα δηλοῖ ποιότητα συλλαβῆς ὑφειμένον (μέτριον) ἐχούσης τόνον φωνῆς, ἡ δὲ περισπωμένη δηλοῖ συνημμένον τόνον ἐξ ὁξείας καὶ βαρείας φωνῆς (§ 232) εἰς δὲ τὴν Μουσικὴν οἱ τόνοι καλοῦνται ἡ μὲν Ὁξεῖα, Νήτη ἡ δὲ Βαρεῖα, Ὑπάτη ἡ δὲ Περισπωμένη, Μέση (§ 101) αἱ τονισμέναι συλλαβαὶ τῶν λέ-

Η εκ κλη σι α βο α σοι εκ δαι μο νων
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι | Ο Ι Ο Ι |
 Προκελευσμ.

λυ υ θρου κε κα θαρ με νη τω δι οι τον εκ
 Ο Ο Ι | Ο Ι Ο Ι | Ο Ι Ο Ι | Ι
 'Ανάπαιστος 'Ιωνικός άπ' Παίων δ'. Προ-
 'Ελάσσονος

της πλευ ρας σου ρευ σαντι αι μα τι
 Ο Ι Ο Ι | Ο Ο Ι | Ο Ι Ο
 κελευσματ. 'Ανάπαιστος 'Ανάπαιστος
 άπό Μείζονος άπ' 'Ελάσσος

Δίσημος πούς

262 Δίσημος πούς έν τή ψαλτικῇ λέγεται ή ύπαγωγή δύο χρόνων εις ένα διπλοῦν, εις τόν όποιον αί δύο θέσεις και αί δύο άρσεις συγχωνεύονται εις μίαν θέσιν μακράν και μίαν άρσιν, μακράν ώς:

Μυ στι κως ει ει Θε ο το ο ο κε ε πα ρα δει
 Ο Ι Ο | Ο Ο Ι | Ο Ι | Ο Ο Ι
 'Ανάπαιστος Παίων Τροχαίος διπλ Μολοσσός

σο ος α γε ωρ γη τως βλα στη η η
 Ο Ι Ο Ι | Ο Ι Ο
 Δάκτυλος 'Ανάπαιστος 'Ανάπαιστος

σα σα Χρι ι στον
 Ο Ι Ο Ο
 Σπονδείος

268 Αί συλλαβαί των δισήμων ποδών του Είρημολογικού μέ-
 λους λάμβάνονται εις την θέσιν και εις την άρσιν του πο-
 δός Ο Ι, άνευ χρονοτριβής· εξαίρονται συνήθως αί έντονοι
 συλλαβαί, έκτελούμεναι εις την θέσιν και άπαιτούσαι χρό-
 νον διπλάσιον, ήτοι θέσιν μακράν, και συνάμα όξύτερον
 τόνον φωνής· αί έντελεις και τελικαί καταλήξεις των δι-
 σήμων ποδών λήγουσιν εις 'Ιαμβον διπλοῦν, ή Μολοσσόν ώς:

λα ω πε ζο πον το πο ρου ουν τι και θε
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο | Ι Ο Ο | Ι Ο

α ρε στως μελ πο οντι α σω μεν τω Κυ ρι ι
 Ι Ο | Ι Ο | Ο Ι | Ο Ο Ι | Ο Ι Ο

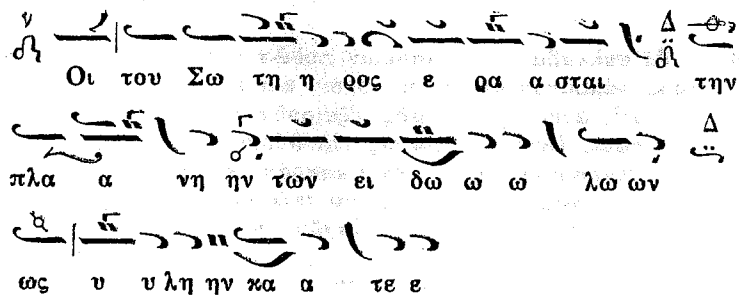
ι ω εν δοξως γαρ δε δο ο ξα α στα
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι

264 "Ο,τι συμβαίνει εις τὰ μέτρα (§ 241) οὔτω συμβαίνει και εις τοὺς δισήμους· πόδας· Πολλάκις ή τελευταία συλλαβή λέξεώς τινος, λήγει άπλώς εις θέσιν δισήμου, έλλειπούσης τής άρσεώς του όποτε ό έλλειπής οὔτος πούς διορίζεται έκ τής άρχούσης συλλαβής τής έπομένης λέξεως, και έλλείπει τοιαύτης συμπληροῦται δια κενών χρόνων (253 Σημ.)
 Σιωπής

Η Ε λι σα α α βε ετ συν ε λα α

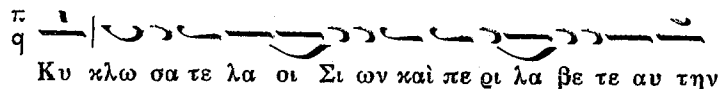
βε τον Προδρο μο ον της χα α α α ρι ι

ι ι τος η δε ε ε Πα

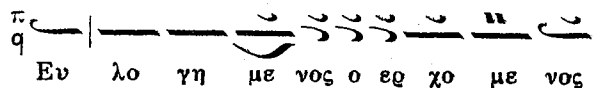


265 Πρὸς ἐκτέλεισιν τῶν δισημῶν ποδῶν ἀνευ καθέτων συν-
τρέχουσι τὰ ἑξῆς:

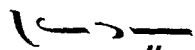
α'. "Όταν οἱ ἐκφωνητικοὶ μουσικοὶ χαρακτηῖρες τῶν λέξεων εἶναι ἀπλοῖ, ἄνευ Κλάσματος ἢ Ἀπλῆς, ἐκτελοῦνται ἀλληλοδιαδόχως κατὰ τάξιν εἰς τὴν θέσιν καὶ τὴν ἄρσιν ὡς :




β'. "Οταν δὲ μεταξὺ τῶν ἐκφωνητικῶν γρακτῆρων ὑπάρχουσιν ἐγκρατεῖς χρόνου, Κλάσματος ἢ Ἀπλῆς, οἱ μὲν ἐκφωνητικοὶ χαρακτῆρες ἐκτελοῦνται εἰς τὴν θέσιν, τὸ δὲ Κλάσμα ἢ ἡ Ἀπλῇ, εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ δισήμου ποδὸς. ὡς :



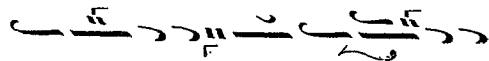
ὅταν δὲ φέρῃ Διπλὴν ἢ Τριπλὴν ἐκτελεῖται μὲν καὶ πάλιν ὁ χαρακτήρ εἰς τὴν θέσιν, ἀλλὰ συνεχίζεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς Διπλῆς ἢ Τριπλῆς κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν.



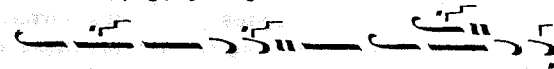
γ'. "Όταν δὲ μετὰ τὸ Κλάσμα ἢ τὴν Ἀπλὴν τύχη ἔγγοργος
 χαρακτηρ  Τὸ Κλάσμα, ἢ ἡ
 Ἀπλὴ ἐκτελοῦνται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἄρσιν, ἀλλ' ἀμέσως
 μετ' αὐτὰ λαμβάνεται εἰς τὴν ἰδίαν ἄρσιν καὶ ὁ ἔγγοργος

χαρακτήρ. ως : $\sim \frac{\pi}{\Gamma} \sim \frac{1}{\Gamma} \sim \frac{1}{\Gamma} \sim \frac{1}{\Gamma}$

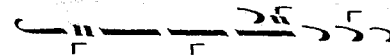
δ' "Όταν μετὰ χαρακτηῖρα θέσεως ἔπεται ἕτερος ἀπλοῦς τοῦ ὁποίου ἀκολουθεῖ ἕτερος ἔγγοργος. ὥς :



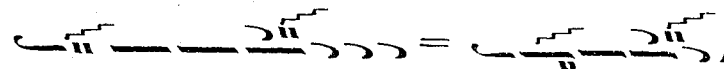
ὁ μὲν πρῶτος ἐκτελεῖται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ ἐπόμενος εἰς
τὴν ἄρσιν καὶ μετ' αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν ἄρσιν λαμβάνεται
καὶ ὁ ἑγγοργος. ὥς :



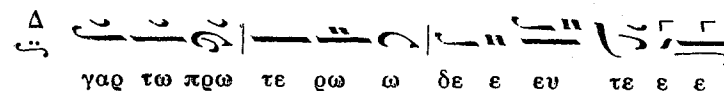
ε'. Καὶ ὅταν μετὰ χαρακτηῖρα ἀπλοῦν θέσεως, ἀκολουθῇ ἔγγορος, καὶ πάλιν ἀκολουθεῖ ἕτερος ἀπλοῦς καὶ ἔγγορος, ὡς:



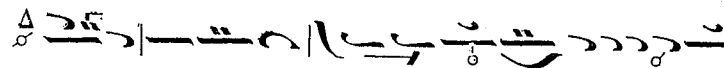
ἐκτελοῦνται δὲ οὕτως : Πρῶτον τὸ Ἰσον εἰς τὴν θέσιν τὰ
Κεντήματα εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ 1¼ τοῦ χρόνου, μετ' αὐτὰ
τὸ πρῶτον Ὀλίγον εἰς τὸ 1½ τῆς ἄρσεως τοῦ χρόνου καὶ
τέλος τὸ ἑγγοργον Ὀλίγον εἰς τὰ 3¼ τοῦ χρόνου ὥς :



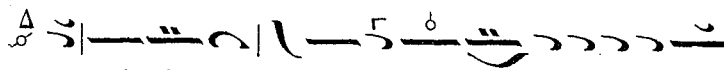
266 Γενικὸς κανὼν τῶν Κεντημάτων τοῦ δισηήμου χρόνου εἶναι ὅτι λαμβάνονται πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν, ἐξαίρουμένης μίας θέσεως ἧτις ἀπατάται εἰς τὸν Εἰρηολογικὸν καὶ Στιχαρικὸν Πλ β'. εἰς τὴν ὁποίαν τὰ Κεντήματα ἐκτελοῦνται ὡς εἰς μακρὰν θέσιν, ὡς :



Ε ΠΟΣ



Χρηι στε κα αυ χω ω ω ω με ε ε ε θα



Ε καλ λι ι Ε Ε Ε Ερ γη η η η σας

ἀλλὰ ἀπαντᾷται καὶ οὕτω:



δε συν α νι στη η η σι ι ι σκη η



դ դ ՆդՄ

Τρίσημος Πούς

297 Ὁ Τρίσημος ποὺς, σπανίως ἐκτελεῖται εἰς τὰ Ἐκκλησι-
στικά μέλη ἀπαντᾶται εἰς δύο φράσεις τοῦ ἑξαποστειλα-
ρίου «Γυναῖκες ἀκουτίσθητε» καὶ εἰς τὰ Μεγαλυνάρια τῆς
ὑπαπαντῆς, καὶ ἐσκορπισμέναι τῇ δε κακεῖσε θέσεις εἰς
διάφορα μέλη, ὡς:

το στε ρε ε ω μα των ε πι σοι πε ε

Θει ω αυ του προστα γμα τι

Η θε λον δα κρυ σιν ε ξα λει ψαι

Των ου ρα νι ων ταγ μα α των το

Την ω ραι ο τητα α της Παρθε νι ι ας σου

τον τα φον σου Σω τη ηρ στρατι ω ται τη ρουντες

Πούς Τροχαῖος

Ην πα α λαι προ ο κα τη ηγ γει λε ε των

Προ ο φη τω ων ο συλ λο γος

Α κα τα α λη πτο ον ε στι ι ι

το ο τε λου ου με νο ον εν σοι

288 Ὁ Τρίσημος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ μελωδίᾳ σπανίως ἐκτε-
λεῖται ἐνίοτε εἰς τὰς Καταβασίας καὶ εἰς τοὺς Προλόγους:

Ο λην α πο θε με νοι εν ου ρα νοις την ελ

πι ι ι δα θη σαν ρον α συ λη τον ε

πι γη ης οι α α γι οι ε θη σαν ρι

σαν δω ρε α αν ε λα βον δω ρε αν δι δου

σι τοις νο σου σι τα ι α μα τα χερυ στον η

αρ γυ ρον ευ αγ γε λι κω ως ου κε κτη σαντο

αν θρωποις τε ε και κτη νε σι τας ευ ερ γε σι

ας με τε δωκαν ι να δι α πα αντων υ πη

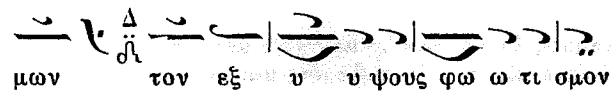
κο οι γε νο μενοι Χρι στω εν παρ ρη σι α πρε

σβενου σιν υ περ των ψυ χων η η μω ων

289 Ὁ τρίσημος εἰς τὰ σχολικά καὶ δημῶδη ᾠσματα εἶναι
πολὺ συνήθης, ὡς:

Ε που ρα νι ε Θε ε Πα τερ Πνε ευ

μα και αι Υι ε ε μη α φε ε λης αφ η



Είρμολογικόν. Στιχηραρικόν Παπαδικόν.

270 Τὸ Εἰρμολογικόν μέλος ἀποτελεῖται (§ 141 Σημ)

α'. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μουσικῶν περιόδων τῶν περιεχομένων εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν

β'. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν τῶν περιεχομένων εἰς ἐκάστην μουσικὴν περίοδον.

γ'. Ἐκ τῆς θέσεως τῶν τόνων ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν σημαντικωτέρων λέξεων ἐκάστης μουσικῆς περιόδου (§ 255).

271 Τὸ σύντομον Εἰρμολογικόν μέλος τοῦ ὁποῖου σκοπὸς εἶναι ἡ ἐντύπωσις εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀκροατῶν τῆς ἐννοίας τῶν ψαλλομένων, δὲν ἐπιτρέπει ἐπέκτασιν τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς ὁποίας καὶ ὑποτάσσει καθολοκληρίαν τὸ μέλος.

272 Εἰς τὸ ἀργὸν Εἰρμολογικόν ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ βᾶσις καὶ πορεία καὶ οἱ αὐτοὶ δεσπόζοντες, ἐπιβραδύνονται ὁμῶς συμμέτρως αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων, κλίνουσαι πρὸς τὸ στιχηραρικόν.

273 Εἰς τὸ Στιχηραρικόν μέλος αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων ἔρχονται βραδέως ἡραιωμένοι καὶ μεμακρυσμένοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ πολλάκις ὑποτάσσονται εἰς τὸ μέλος.

274 Εἰς τὸ Παπαδικόν μέλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγονται τὰ Χερουβικά καὶ Κοινωνικά, αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων ἔρχονται λίαν ἡραιωμένοι καὶ ὑποτεταγμένοι καθολοκληρίαν εἰς τὸ μέλος.

Χορωδία

275 Χορωδία: δύο εἰσὶ τρόποι· ὁ τῆς ἑτεροτόνου καὶ ὁ τῆς ὁμοτόνου. Ἐτεροτόνος χορωδία λέγεται ἡ Ἱταλική, ἡ σκληρὰ, ἥτις συνδιάζεται καὶ συγκροτεῖται ἐκ φωνῶν ἑτεροειδῶν. Ὁμότονος δὲ λέγεται ἡ ἐκφωνουμένη διὰ φωνῶν ὁμοειδῶν καὶ ὁμοτόνων· ἡ παραβολὴ τῆς Ἱταλικῆς μουσικῆς πρὸς τὴν Βυζαντινὴν καθίσταται ἀδύνατος, ἔνεκα τοῦ σκληροῦ καὶ ἀλυγίστου τῆς φωνῆς ἐξερχομένης ὁμοίως τῷ ἤχῳ τῶν ἀψύχων μουσικῶν ὀργάνων, ὅπερ ἡ Βυζαντινὴ ἀποκρούει, ἀποδεχομένη μόνον τὸ μαλακόν, ὁμότονον, λογικὸν καὶ μέγα προσὸν τῆς ζωῆς καὶ ἐμπύχου ἀνθρώπινης φωνῆς. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπαγορεύει καὶ ἀποδοκιμάζει τὴν χρῆσιν τῆς Ἱταλικῆς μουσικῆς εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἥτις ἀρμόζει εἰς τὰ ἄψυ-

χα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας μουσικὰ ὄργανα, καὶ τῆς μουσικῆς τοῦ θεάτρου.

276 Οἱ ἱεροψάλται ἰστάμενοι ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν χορῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν θείων ἀσμάτων, ὀφείλουσι νὰ συνδυάζωσι κανονικῶς καὶ ἐντέχνως τὸ ρυθμικὸν μέτρον μετὰ τῆς ἐννοίας τῶν ψαλλομένων τροπαρίων καὶ νὰ μὴ θυσιάζωσιν οὔτε τὸ μέτρον χάριν τῆς ἐννοίας, ἀλλ' οὔτε τὴν ἐννοιαν χάριν τοῦ μέτρου.

277 Τὰ συνήθη καὶ εὐκόλα ἄσματα ψάλλονται ἐν ὁμοφωνίᾳ, τὰ κατ' ἤχον στιχηρὰ καὶ Εἰρμολογικά, ψάλλονται μετὰ ἴσου. ἡ δὲ ἀρμόζουσα εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ὕψος μουσικῆ, εἶναι ἡ ἐκφωνουμένη διὰ φωνῶν ὁμοειδῶν τελείας ὑγείας καὶ τέχνης ἀπταιστέου, καὶ εἰλικρινοῦς προσευχῆς· τὰ ψαλλόμενα διὰ τοῦ ἀρμονικοῦ συστήματος τῆς Ἱταλικῆς καταστρέφουν τὸν ἰδιάζοντα χαρακτηρισμὸν τῆς βάσεως τῶν ἤχων καὶ τὸ ὕψος τῆς Β. Μουσικῆς.

Ρυθμικά δοκίμια

Ἦχος Βου

Τοῖς Μα θη ται αἰς συν ε ελ θω

μεν εν ο ρει Γα α λι λαι αι ας πι στει Χρι

στον ον θε α α σασθαι λε γον τα ε ε ξου σι

ι αν λα βειν των α νω ω ω και κα α τω

μα θωμεν πω ως δι δα α σκει βα πι ξειν ει ει

εις το Ο ο νομα του Πα τρος ε εθνη πα αν τα

και του Υι ου και Α γι ου Πνευμα τος και

αι συ νει ει ναι τοις Μυ σταις ω ω ως υ πε ε



σχετο ε ως της συ νν τελει ει ας

278 Κατάταξις τούτου εἰς μελωδικὰς θέσεις καὶ ρυθμικοὺς πόδας.

Μελωδικαὶ θέσεις

	Τοις	Μα	θη ται αις	συν ε ελ	θω μεν
	πι	σται	Χρι στο ον	θε α α	σα σθαι
	βα	πτι	ζειν ει εις	το ο ο	νο μα
	τοις	Μν	σταις ω ως	υ πε ε	σχε το
α'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι
	Εἰς Ἑγεμῶν		καὶ τρεῖς Ἰαμβικοί	πόδες	

β'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι
	εν	ο	ρει Γα α	λι λαι αι ας	
	λε	γον	τα ε ε	ξου σι ι αν	
	μα	θω	μεν πω ως	δι δα α σκει	
	του	Πα	τρος ε ε	θνη πα αν τα	
	ε	ως	της συ νν	τε λει ει ας	

εἰς Ἑγεμῶν εἰς Ἰαμβος εἰς Παῖων

γ'	Ι	Ο	Ι	Ο
	και του	Υι	ου	
	εἰς Ἑγεμῶν	εἰς Ἰαμβος		

δ'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ο	Ι	Ο	Ι
	λα	βειν των α	νω και	κα	τω			
	2	ή γε μ ω ν	1 τροχάιος	1 σπονδ.				

ε' Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι
και Α γι ου Πνευμα τος και συ νει ναι
Προκελευσματικός Ἀνάπαιστος Παιωνικός

ἤχος Δι τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται

τη ρουντες νε κροι τη α στρα πη του οφ θεντος Αγ

γελων ε γε νον το ο κη ρυ υτ τον το ος γι' ναι

ξι τη ην Ανα α στασιν Σε ε δο ξα α ζο μεν

τοντης φθο ρας κα θαι ρε την σοι οι προσπι ι πτο

μεντω α να στα ντι εκ τα φου και μο νω Θε ω η μων

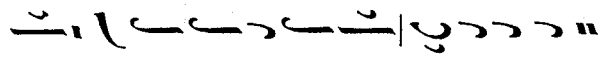
279 Κατάταξις τούτου εἰς ρυθμικοὺς πόδας καὶ μελωδικὰς θέσεις.

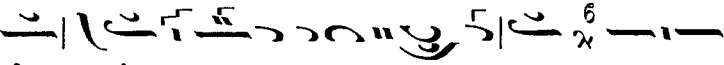
α' ρυθ. πόδες Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι
μελ. θέσεις τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται τη ρουντες
νε κροι τη ας τρα πη του ο φθεντος Αγ γε λου

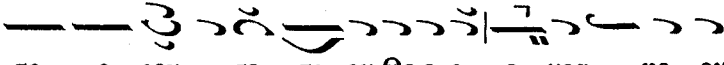
Ἰαμβος | Παῖων | Ἀνάπαιστ. | Παῖων

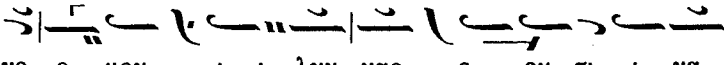
β'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι	Ο
	ε	γε νον	το	κη ρυτ	τον	τος		
	γυ	ναι ξι	την	Α	να	στα	σιν	
	Ἑγεμῶν	3	Ἰαμβικοί					

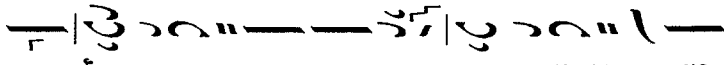
καὶ οὕτω οἱ δύο ρυθμικοὶ πόδες ὁμοῦ, κατὰ συζυγίαν (§ 236 γ'. δ' § 258) ἀποτελέσωσι τὸν ὀκτάσημον τοῦ «Θείῳ καλυφθεῖς» ρυθμὸν ὈΙΙΙΙὈ, δεκαεξάκις ἐπαναλαμβανόμενον κατὰ Χρυσάνθον. ὥς: τα α τα τα, τα τα τα α' ὅπερ σημειοῦμεν ἐνταῦθα κατὰ τὸ θεωρητικὸν τοῦ Χρυσάνθου.

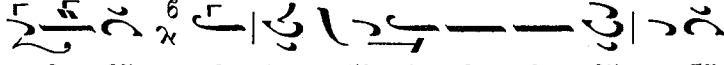
§ 183 ⁶χ | 
Θει ω ω κα α λυ φθεις ο ο βρα α
Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι

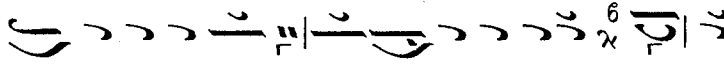

δυ γλω ω ω ωσ σο ος γνω ω φω ε ρη
Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο

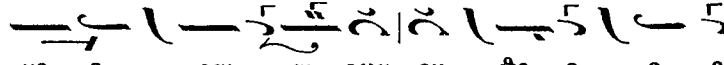

το ο ρευ σε το ον Θε ε ο ο γρα φο ον
Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι

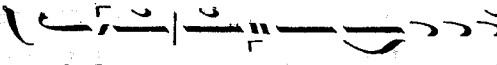

νο ο μον ι ι λυν γαρ ε εκ τι ι να
Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι


α ξας ο ο ο ομ μα α α το ος νο
Ὀ Ο Ο Ο Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι


ο ου ο ρα το ον ο ο ον τα
Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ


και αι αι μυ ει ει ται πνε ευ μα α τος γνω σιν
Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ


γε ε ραι αι ρων εν θε ε ε ε
Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο

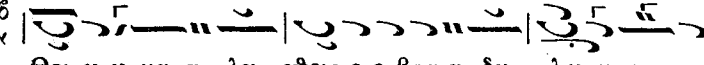

ε ε ος τοι ος α α σμα α σι
Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι

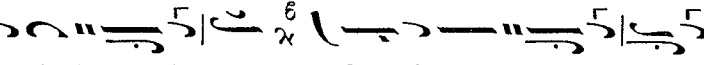
Σημ. α'. Εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα, τὸ μέλος καὶ ἡ μουσικὴ γραφή, ἔνεκα ἀπαιτήσεων τοῦ ρυθμοῦ, ποῦ μὲν ἀναγκάζεται διὰ προσθήκης καὶ ἄλλων χαρακτήρων, νὰ πλατύνῃ, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ μέτρον, παραμορφουμένης τῆς ὀρθογραφίας τῶν μουσικῶν χαρακτήρων, ποῦ δὲ πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ ρυθμοῦ, ἀποβάλλει χρόνους καὶ χαρακτῆρας καὶ παρὰ τοὺς κανόνες, συντέμενεται καὶ κολοβοῦται.

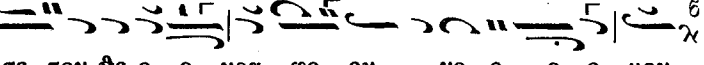
Σημ. β'. Καὶ ὅμως παρατηροῦμεν ὅτι εἰ καὶ ἀτελῶς ἐρρυθμισμένον ὀφείλεται εἰς τὸν ἀοίδιμον Χρυσάνθον μεγάλη εὐγνωμοσύνη ὑπὸ τῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὴν ρυθμικὴν τῆς Β. Μουσικῆς· διότι διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου ἀφήκεν

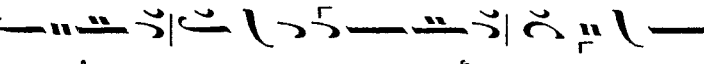
ὥς ἐκμαγεῖον τὰ ρυθμικὰ αὐτὰ Ο Ι βραχέα, Ὀ Ι μακρὰ σημεῖα ὄντα ἀναγκαιότατα εἰς τὴν ἀκριβῆ τοῦ ρυθμοῦ καταμέτρησιν καὶ κατὰταξιν

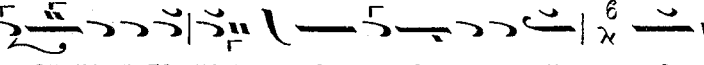
282 «Θείῳ καλυφθεῖς» ἡμέτερον.

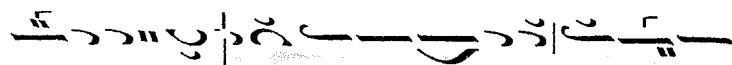
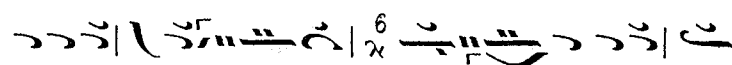
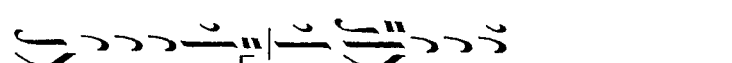
⁶χ | 
Θει ω ω κα α λυ φθεις ο ο βρα α δυ γλω ω ω ωσ
Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι


σο ος γνω ω φω ε ε ρη η το ο ρε ευ
Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι


σε τον θε ο ο γρα φο ον νο ο ο ο μον
Ι Ι Ι Ὀ Ο Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ


ι ι λην γαρ εκ τι ι ι να ξας ο ο ο
Ι Ι Ι Ι Ο Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι


ομ μα α τος νο ο ο ο ο ο ου ο
Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ


 ρα α το ο ον τα και μυ ει ειται πνε ε ευ
 Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι

 μα α τος γνω ω ω σιν γε ε ραι αι αι ρων εν
 Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο

 θε ε ε ε οι οις τοις α ασμα α σιν
 Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο

Ἡ Β. Μουσική

ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων
ἡ «Ζωή»

283 Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ διὰ τῆς ἐκδόσεως μουσικῶν βιβλίων παρὰ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» ἐπερίμενε τὴν ἀπόρριψιν καὶ ἀπομάκρυνσιν τῆς ἔξω καὶ ξένης μουσικῆς, ἐκ τῆς ἔσω ἱερᾶς καὶ πατροπαράδοτου, Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἑθνικῆς παρ' ἐλπίδα ὁμῶς συνέβη τὸ ἀντίθετον.

Συνήθρισαν μετὰ τῆς ἱερᾶς ὕμνωδίας ἐπὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἔξω, καὶ διὰ σειρᾶς ἐκδοθέντων μουσικῶν βιβλίων εἰσήγαγον μεθοδικῶς μετὰ τῆς γνησίας Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ Ἰταλικὴν καὶ Σμυρναϊκοὺς ἀμανέδες, ἐνεχείρισαν αὐτὴν εἰς τοὺς μουσικοὺς ἐν ᾗ εὐρίσκει ἕκαστος μελωδίαν κατὰ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ ἀρέσκειάν του. Εἶναι ὁμῶς ἄξιον ἀπορίας, ὅτι διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου δεικνύουν ζῆλον ἔνθεον, ἀξιέπαινον, καὶ ἀξιολίμνον, ἐνῷ διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν τὴν τόσῳ σφιγκτὰ ἠνωμένην μετὰ τῆς Θεολογίας καὶ τῆς ὁποίας τὰ κηρύγματα ψάλλει ἀκαταπαύστως ἡ Μουσικὴ, ἔδειξαν ἀσύγνωστον ἀδιαφορίαν, ἐπιτρέψαντες τὴν συνύπαρξιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μαθημάτων, γραμμῶν, καὶ θέσεων ξένων.


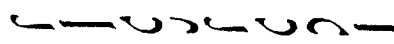


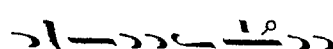
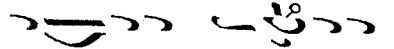
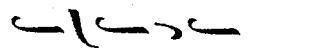


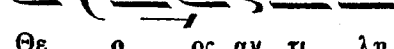
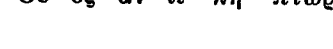

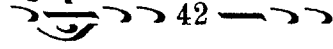
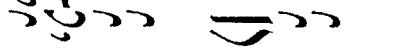
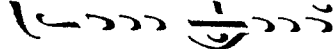
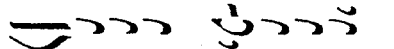

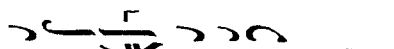


Ἐπίσης εἶναι ἀπορίας ἄξιον, τὸ ὅτι διὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς Θεολογίας προσέχουν μήπως λείψῃ ἔστω καὶ μία κεραία ἐνῷ διὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν μουσικῶν χαρακτηρῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιούται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ὕμνωδία καὶ τὸ ὕψος, ἐκάμυσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ὅπερ δεικνύει μουσικὴν ἀμάθειν τῆς ἐνεργείας τῶν σημείων τῆς Β.

Μουσικῆς, διότι τι ἄλλο σημαίνει ἡ χρῆσις Ὀλίγου ἀντὶ Πεταστῆς, ἡ ἀντὶ Κεντημάτων Ὀλίγου καὶ τανάπαλιν, ἡ δύο Ἀποστρόφων ἀντὶ Συνεχοῦς Ἐλαφροῦ, ἡ ἡ χρῆσις Βαρείας ἀντὶ Ψηφιστοῦ, καὶ τανάπαλιν, ἡ ἡ χρῆσις Ὁμαλοῦ ἐπὶ δύο συλλαβῶν, ἡ Ἀντικενώματος, ἐπὶ ἰδίας συλλαβῆς:

Ἀποδείξεις τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὰ ἑξῆς ἐκ τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Πανδέκτου «Ζωῆς»

Τόμος α' Ἐσφαλμένα «Ζωῆς»
Σελ.

Διορθωμένα Οἰκονόμου

34		
	ευ λο γει τε τον Κυ	ευ λο γει τε τον Κυ ρι ον
		
	ρι ον παν τες οι	παντες οι
35		
	σον Κυ ρι ε Θε ος αν τι	σον Κυ ρι ε Θε ος αν τι
36		
	μα τι σου σω	μα τι σου σω
»		
	Θε ος αν τι λη πτωρ	Θε ο ος αν τι λη
		
	η πτωρ	
»		
	ος με ε ε μι ι ι	ος με ε ε μι ι ι
43		
	ο ον και προς κε κρα α ξο	ο ον και προς κε κρα α ξα
47		
	παν το ο ος α γα	παν το ος α γα
48		
	Κυ ρι ου Παρ θε ε νε Μα ρι ι α	Κυ ρι ου Παρ θε ε νε Μα ρι ι α

Ἑσφαλμένα «Ζωῆς»

Διορθωμένα Οἰκονόμου

Σελ.

48 ο τι Σω τη ρα ε ο τι Σω τη ρα ε ε
 τε τε

» μο ο νη στο ο λους μο ο νη στο ο λους

63 σι ις τω ων χει ει σι ις τω ων χει ει ρω ων
 ρω ων

85 γι α Θε ο το ο ο γι α Θε ο το ο ο

» πι νη προστα σι α μη πι νη προστα σι α μη κα τα
 κα τα

» ε λε ε η η ε λε ε η η

Ταῦτα νομίζομεν ἀρκετὰ διὰ νὰ γίνη φανερὰ ἡ ἀδιαφορία ἢ ἀμάθεια Β. Μουσικῆς τῶν Θεολόγων «Ζωῆ» Καὶ ἐτι μᾶλλον ἡ ἀδιαφορία αὐτῶν εἰς τὴν ρυθμοποιίαν

Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἓνα παράδειγμα ἐκ τοῦ Τρίτου τόμου Πανδέκτου «Ζωῆς» σελίς 325 καὶ ἓνα ἐκ τοῦ Τετάρτου σελίς 35, 75, 81.

Τὸ πρῶτον παράδειγμα κατὰ τοὺς Ζωϊκοὺς

Θει ας πι ι στε ως ο μο λο γι α

Ἡ ρυθμικὴ αὕτη διαίρεσις εἰς δύο τρισήμους, καταστρέφει τὴν ὑπαρξίν τοῦ Παιωνικοῦ ἀσύνθετου πεντασήμου ποδὸς καὶ τῶν δύο ἐπομένων αὐτοῦ, Δισήμου ἀπὸ ἄρσεως, καὶ Ἀναπαίστου, Δακτύλου ἀπ' Ἑλάσσονος ἥτις καθ' ἡμᾶς ἔχει ὡς ἑξῆς:

Θει ας πι ι στε ως ο μο λο γι α
 Ο Ι | Ο | Ι Ο | Ι Ο | Ι Ο Ο

Ἡ καθ' ἡμᾶς ρυθμικὴ διαίρεσις συνίσταται ἐκ τεσσάρων ποδῶν ἥτοι δύο δισήμων, τοῦ μὲν ἀπὸ θέσεως ἀρχομένοι, τοῦ δὲ ἀπὸ ἄρσεως ἐνὸς πεντασήμου Παιωνικοῦ ποδὸς καὶ ἐνὸς Ἀναπαίστου ἀπὸ ἄρσεως Δακτυλικῦ ποδὸς, ἐν τῇ ὁποίᾳ συμφωνεῖ ὁ μουσικὸς καὶ ὁ τονικὸς ρυθμὸς μὲ τὴν ποίησιν. ὡς :

Θείας Πίστεως ὁμολογία
 ἄλλον Παῦλόν σε ἢ Ἐκκλησίαν

Τὸ δεῦτερον παράδειγμα κατὰ τοὺς Ζωϊκοὺς ἔχει ὡς ἑξῆς :

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὸ Ὀλίγον τοῦ Ἀντικενώματος ἐτέθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ νομιζομένου δισήμου ποδὸς ἐνῶ χωριζομένη κανονικῶς, ἀποτελεῖ πόδα ἀπλοῦν, ἀσύνθετον τοῦ Παιωνικοῦ γένους. ὡς :

πεντάσημον καὶ οὐχὶ Τρίσημον, διότι ὁ Τρίσημος φέρει τὸ ἀπλοῦν Ἀντικένωμα εἰς τὴν θέσιν, ὅπερ οὐδέποτε ἐπιτρέπεται.

Σημ. Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν προσέκρουσε καὶ ὁ Καθηγητὴς τῆς Β. Μουσικῆς Κ. Ψάχος, ἀντικαταστήσας τὸ Ὀλίγον μετὰ τοῦ Ἀντικενώματος, ὅπερ ἀπῆτει βραχεῖαν χρονικὴν ἄρσιν, διὰ τῆς Πεταστῆς καὶ ἐσχημάτισε θέσιν, διαιρέσας ἀνεπιστημόνως τὸν ἀσύνθετον Παιωνικὸν πόδα, εἰς δύο, τρισημὸν καὶ δισημὸν ὡς :

Ἐπὶ τῆς ἰδίας θέσεως ἐσκόνηται καὶ ὁ ἀοίδιμος Θεόδωρος ὁ Φωκαεὺς ὑπερπηδήσας αὐτὴν τῇ χρησιμοποίησιν τοῦ γοργοῦ ὡς :

Ὅλοι οἱ λοιποὶ ἄξιοι προσοχῆς μουσικοδιδάσκαλοι, ἐσεβάσθησαν αὐτὴν τὴν θέσιν

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

9 \times \ddot{q} $\overset{\circ}{\text{—}} \text{—} \text{—} \text{—}$ \times \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 Εκ κα μι ι νου εκ κα μι νου ρυ

10 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 α φθα ρ σι ι ι ας εν α φθα ρ σι ας εν

11 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ η
 η μι α α των Σαβ η μι α των Σαβ

12 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 τη κε χα ρι τη κε χα ρι τω

13 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 χαι αι ρε και παλιν χαι αι ρε και πα λιν ε ρω

14 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 η γαρ δο ξα Κυρι ι ου η γαρ δο ξα Κυ ρι ι ου

15 π \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ π \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 χο ο ρευ ε νυ υν και χο ρευ ε νυ υ νν και α

16 γ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ γ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 γε ρ σει του το ο κου ε γε ρ σει του το ο κου

17 π \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ π \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ η π \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 με χρι τε ρ με χ ρι τε ρ με χ ρι τε ρ τα των

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

18 γ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 πι ι ι δα κα τε ελ πι δα κα τε χον τε ς

19 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 χον τε ς α γα α γα λ λο

20 Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Δ \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 η με ρα της βα σι η με ρα της βα σι λει

21 \times \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ \times \ddot{q} $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 μι αν σου μο ο νε φι μι αν σου μο νε φι

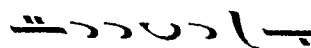


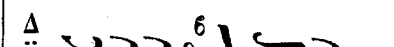
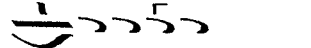

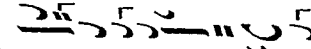
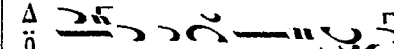
18 Διορθωτέον οὕτω $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ διότι ἡ συλλαβὴ α(γαλλώμεθα) δὲν
 α γα
 τονίζεται ἀλλὰ καὶ ἂν ἐτονίζετο θὰ ἐδέχετο Πεταστήν ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὅχι
 α γα
 Ψηφιστὸν ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 α γα


19 Ἡ Βαρεῖα δὲν προτάσσεται πρὸ κκτιούσης ἑτεροσυλλάβου ὡς
 $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ἀλλὰ ἐμοσυλλάβου $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 ρα της ε ε χω

20 Ἡ Πεταστή τοῦ Ἰσου περιττὴ διότι εἶναι ἄτονος ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
 τῶν Ι ου
 ἀντὶ δὲ Ὀλίγου καὶ Ψηφιστοῦ εἰς τὸ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ τίθεται Πεταστή ὡς
 υ πο των

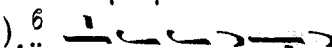



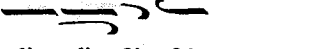



Ἐσφαλμένα

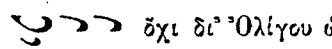
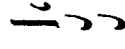
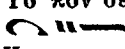
Διορθωμένα

22 $\frac{x}{q}$  
 λι ταις ο δον βυ θου
 ου και νουρ
 23, 24 Δ  $\frac{6}{x}$ 
 φαι νειν σνν μω
 φαινεινσν μω ων
 ω ων
 π  q 
 πλα α νη η ης
 25 Δ  $\frac{6}{x}$ 
 την η ην Ανα α α α
 στα α α
 στα α α

24 Ἀσκοπος ἢ γραφή τοῦ δευτέρου Ἰσου 
 μω ω ων
 ἢ δὲ κατάβασις τῶν δύο τελευταίων Ἀποστροφῶν
 μω ων
 ἀπαιτεῖ Ὑπορροήν ὡς Γ , ὅχι δύο Ἀποστροφούς

Ἦχος Δεύτερος

Ἐσφαλμένα Διορθωμένα
 26(*) $\frac{6}{x}$  Δ 
 την α δι α φθο ο την α δι α φθο ο ο ρως
 ρως Θε ον λο ο γον τε Θε ον Λο γο ον τεκου σαν
 κου ου σαν
 Γ  Δ 
 το κον σε Κυ υ το κονσε Κυ υ ρι ος
 υ υ ρι ος
 27 $\frac{6}{x}$  Δ 
 ρι ι ι ι ου ρι ι ι ι ου
 ου ου
 28 Δ  Δ 
 Παν τα υ περ εν παν τα υ περ εννοι αν
 νοι αν παν τα υ περ εν παν τα υ περ εν δο ξα
 δο ξα τα σα Θε ο τα σα Θε ο το κε Μυ

26(*) Ἡ πρὸ δύο συνεχῶν καταβάσεων δίχρονος ἀνάβασις γράφηται διὰ Πεταστῆς ὡς  ὅχι δι' Ὀλίγου ὡς 
 το κον σε Το κον σε
 Τὸ Ἀντικένωμα κακῶς ἐτέθη ὑπὸ τὸ Ὀλίγον ὡς: 
 Κυ υ υ
 υ ρι ος τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τόπον Κεντημάτων ὡς:
 Κυ υ υ ρι ος ἢ Κυ υ υ ρι ος

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

το ο ο κε Μυ στηρια στη ρι α

29(*) Αχ ραντε πε θε Α χραντε πε θε

30 ε δει ει ειχ θη δειχ θη αλ λο τριος

αλ λο τρι ος

31 Ἐναρξίς τοῦ β' ἤχου Θε ο ο ο σ ος Κυ ν ρι ος

Ἐναρξίς τοῦ δ' ἤχου Θε ος Κυ ρι ος

Ἐναρξίς τοῦ πλ. β' Θε ος Κυ ρι ος

Ἐντελείς καταλήξεις τοῦ β' Θε ο το κε Πα ρ θε

29 (*) Ἡ ἔγτονος συλλαβὴ πρὸ μιᾶς κατιούσης ἰσοχρόνου, διὰ Πε-
ταστῆς γράφεται ὡς : δχι δι' Ὀλίγου καὶ Ψη-
φιστοῦ ὡς : α χραν τε
ἢ δὲ Βαρεῖα προτίθεται πρὸ ἰσο-
α χραν τε
χρόνου καὶ ὁμοσυλλάβου κατιούσης πρὸ τοῦ ἴσου ὡς :
 ἢ πρὸ δύο ὁμοσυλλάβων Ἀποστρόφων ὡς :
ε ε ως
 δχι πρὸ ἑτεροσυλλάβων ὡς : πε θε
μν ι

νε υ μνουμεν σε

τοῦ δ' του Κυ ρι ου μα θητρι αι

τοῦ πλ. β' προς τους κε κρυμμενους Α πο στολους

Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ β' δο ο ο ξα σοι

τοῦ δ' τοις εν Α δη πα ρε χων ζω ην και Α να στα σιν

τοῦ πλ. β' α νε ε στη ο Κυ ρι ι ο ος

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

32 (*) δο ο ο ξαν δο ο ο ξαν

33 (*) και αι νε το ο και αι νε το ο ον και

ο ον και

32 (*) Ἀγόργων Κεντημάτων, οὔτε προηγείται ἀλλ' οὔτε ἔπεται ἔγ-
γοργος χαρακτήρ ὡς : ἀλλὰ οὕτω :
δο ο ο ο ξαν

δο ο ο ξαν

33 (*) Αἱ ἔγγοργοι συνεχεῖς ὁμοσύλλαβοι καταβάσεις γράφονται μὲ
Ἵπορροήν ὡς : καὶ ἔταν ἡ πρῶ-
τη Ἀπόστροφος εἶναι ἔγγοργος καὶ ὁμοσύλλαβος μὲ τὴν δευτέ-
ραν γράφονται δι' Ὑπορροῆς ὡς :

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

46 $\overset{6}{\lambda}$ ————— Θε ο το ο κε α

47 $\overset{\Delta}{\lambda}$ ————— υ περ ε ε εν δο ξον

ἦχος πλ. τοῦ Πρώτου

48 $\overset{\gamma}{\lambda}$ ————— και $\overset{\gamma}{\lambda}$ ————— λο ογον Μη χρο

49 $\overset{x}{q}$ ————— λυ νο ο ο ο μεν

50 $\overset{x}{q}$ ————— ρι ι ου

51 $\overset{x}{q}$ ————— και ε γει ει ει ραι

52 $\overset{z}{\lambda}$ ————— να α α ναρχον

Παρ θε νου τε

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

53 (*) $\overset{\Delta}{\lambda}$ ————— στα σει αυ του ου

54 (*) $\overset{z}{\lambda}$ ————— σου ου ου ου ου ου ου

ἦχος πλ. τοῦ Δευτέρου

55 (*) $\overset{6}{\lambda}$ ————— Θα λασσαν θει ω αυ

56 (*) $\overset{\gamma}{\lambda}$ ————— ευ λο γει τε τα

ερ γα Κυ

53 (*) Ἡ Βαρεῖα προτίθεται πρὸ δύο ὁμοσυλλάδων χαρκτηθρῶν οὐχὶ πρὸ ἑτεροσυλλάδων ὥς :

ἀλλὰ ὥς :

54 (*) Ἴδε ἀριθμ. 33

55 (*) Ἴδε ἀριθμ. 7

56 (*) Ἴδε ἀριθμ. 8. Πρὸ δύο ἢ τριῶν συνεχῶν καταβάσεων ἰσοχρῶν, ἑτεροσυλλάδων προτίθεται Ψηφιστὸν ὥς :

Κυ ρι ε ε ερ γα

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

57 και χα ραν τω
 κοσμω κυ η σασα σε υ
 μνου ου ου μεν Πα να
 γι ι α Παρθε νε

58 τι ι Κυ ρι ου

59 ε νε κρω θησαν

60 τον Α δην μη πει

αυτου

ἤχος Βαρύς

61 Μητης φθο παν τε
 χνη μο νι

62 και τοις σοις Αποστολοις κη

63 πα ρε χων τω

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

64 η προ το ο ο κου παρ

65 τι αν τα πο δω σω
 μεν τω Κυ ρι ω πε
 ρι παν των ων αν τα

παν των

ἤχος πλ. τοῦ Τετάρτου

66 δι ο σε πασαι

67 (*) χο με νος

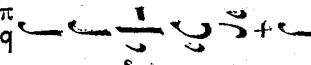
68 εξ υψους κα τη η ηλ
 θες ο ε ευσπλα αγχνος
 τα φην κατε δε ε ξω τρι
 η η η με ε ρον

εξ υ ψους κα τηλ θες
 ο ο ευ σπλα α γχνος
 τα φην κα τε δε ξω τρι ι
 η με ε ρον

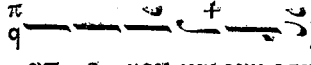
67 (*) Τὸ Ὅμαλδον ὑπογράφεται εἰς ὁμοσύλλαβα, στι ι κω ως
 εἰς τὰ ἰσόχρονα καὶ ἑτεροσύλλαβα τίθεται ψηφιστὸν ὅχι Ὅμαλδον
 χο με νος

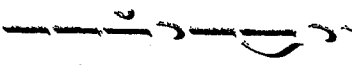
Ἐσφαλμένα ἐκ τῶν
τοῦ Ἰωάννου Σακελλαρίδη

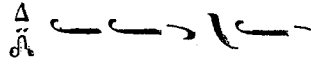
Διορθωμένα ὑπὸ
Οἰκονόμου Χαραλάμπου

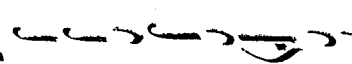
69(*) π
 q 
εν ο δω ταυ τη η


ε πο

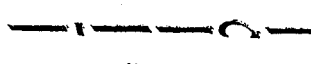
70(*) π
 q 
απ ε μου και ουκ εστιν

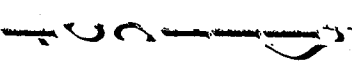
π
 q 
απ ε μου και ουκ εστιν ο

71(*) Δ
 δ 
εκ των α νο μι

Δ
 δ 
εκ των α νο μι ω ων η


ω ων η

72 π
 q 
αυ του την εκ νε


π
 q 
αυ του την εκ νε κρων Ανα


κρων Α να

69 (*) Πρὸ μιᾶς κατιούσης δὲν τίθεται ἑγχρονος ἡ Πεταστή.

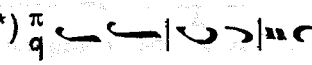
70 (*) Δὲν ἐπιτρέπεται ὅχι μόνον εἰς τὴν λαλιὰν ὁ παρατονισμὸς τῶν λέξεων, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν μουσικὴν ὥς : καὶ οὐκ ἐστὶν καὶ οὐκ ἦν, γίνωσκων με, ταπείνωθην, ὑπέραμε ἐδώρησά το. σπλάγγνισθητι, ἐκαινότομησε, καὶ ἄλλων πολλῶν παραστρατημάτων τῆς μουσικῆς τοῦ Σακελλαρίδη,

71 (*) (ἴδε ἀριθ. 53) ἡ Βαρεῖα δὲν προτίθεται ἑτεροσυλλάδων ὥς

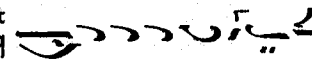

α νο μι ων

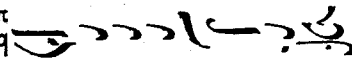
Ἐσφαλμένα Ι. Σ.


Διορθωμένα Ο. Χ.


73(*) π
 q 
τον σαρ κ ε ε κου

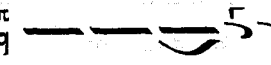

σι ως

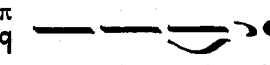
74 π
 q 
σο ο ο ον μου ον προ

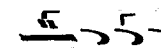
π
 q 
σο ο ο ον μου ου προ ο

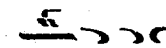

ο οσ

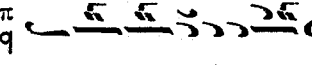

ο σχες προ σχες

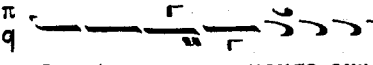
75 π
 q 
ει σα α α κου

π
 q 
ει σα α κου

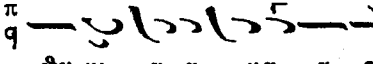

ξα α α προς

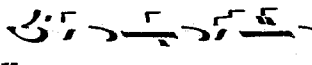

ξα α προς

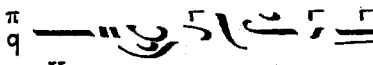
76 π
 q 
ει σα α κουσο ο ον μου

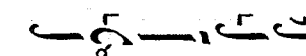
π
 q 
ει σα α α κουσο ονμου

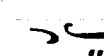
77 Γ
 Γ 
μι ι α α μα α α ε

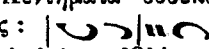

π
 q 
θυ μι α α μα α ε

δ
 δ 
Κυ υ υ υ υ υ ρι ι

π
 q 
Κυ υ υ υ ρι ι ι


ε ε ε ε ε


ι ε

73 (*) Τὰ Κεντήματα οὐδέποτε τίθενται εἰς τὴν θέσιν ρυθμικοῦ ποδός ὥς :  ἀλλὰ οὔτε προ κατιόντος χαρακτῆρος εἰ μὴ ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ὥς 

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

78 π q
 ε λαι ον δε α μαρ

π q
 ε λαι ον δε α μαρ τω λου

σ
 τω λου μη λι πα να τω

σ π
 μη λι πα να α τω

79 π q
 ε πο θη σαν ε χο

Δ σ
 κα τε πο θη σανε χο με

ο με ε να α πε τρας

να α πε τρας

80(*) π q
 α πο σκαν δα λων

π q
 α πο σκαν δα α λων

81 π q
 ε ως αν πα α ρε ε ελ θω

π q
 ε ως αν πα ρελ θω

82 Δ σ
 και συ ε γνωσ τα σς τρι

π q
 και συ ε γνωστας τριβους μου

βους μου

83(*) γ η
 α γα θος και φι

π q
 α γα θος και φι

84(*) π q
 α γαλ λι α σαντο

π q
 η γαλ λι α σαν το

80 (*) Τὰ ἀγοργα Κεντήματα εὐρισκόμενα μεταξύ δύο Ἰσων δὲν τίθενται ἐπὶ Ὀλίγον ὥς ἀλλὰ μεταξύ τῶν Ἰσων εἰς τὴν σειρὰν ὡς

83 (*) Πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων σενεχῶν καταβάσεων τίθεται Πε-
ταστὴ δίσχρονος ὅχι Ὀλίγον δίσχρονον μετὰ Ψηφιστοῦ

84 (*) Ἡ Βαρεῖα προτίθεται δύο ὁμοσυλλάβων καὶ ἰσοχρόνων Ἀ-
ποστροφῶν, οὐχὶ τριῶν

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

85 π q
 ζω ην η μι ιν ε δω

π q
 ζω ην η μι ιν τ δω

ρη σα το

ρη σα το

86(*) π q
 τα εθνη μετ ευ φρο

π q
 τα ε εθνη μετ ευ φρο

87 π q
 α νε ε ε ε στη ω

π q
 α νε ε στη ω του θαν

του θαν μα α τος

μα τος

88(*) π q
 βα στα σα σα τον

π q
 βα στα σα σα τον κτιστην σου

κτι στην σου

89 π q
 εις τα ο ο ρη των

π q
 εις τα ο ο ρη των

σω ω ω ων

σω ων

90 σ η
 Οι κτιρω ων κα α α

σ η
 οι κτιρ μω ων κα α

θα


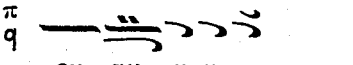
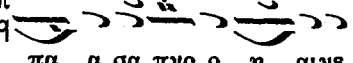
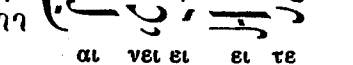
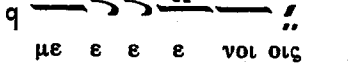
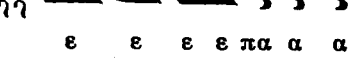
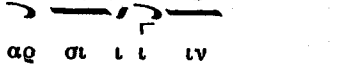
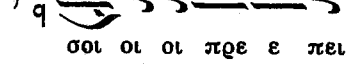
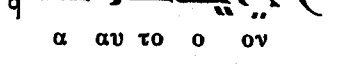

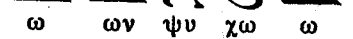
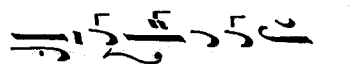
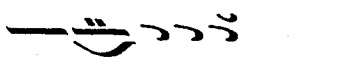
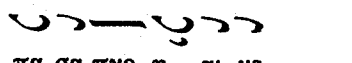
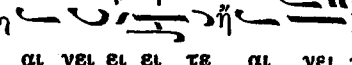
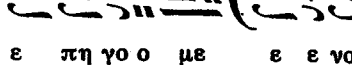
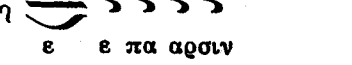


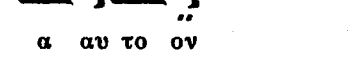
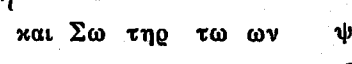

α α θα

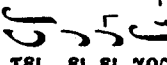
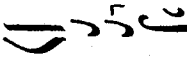
86 (*) Ἰδε ἀριθ. 79

88 (*) Ἡ Βαρεῖα δὲν προτίθεται πρὸ ἑτεροσυλλάβων κατιουσῶν
ἀλλὰ τὸ Ψηφιστὸν ὡς
 εἰ πω μεν

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

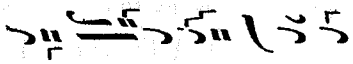
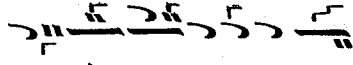


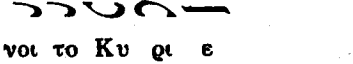
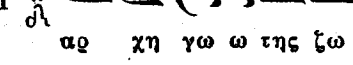

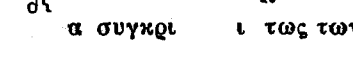
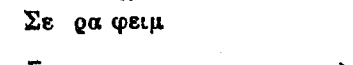

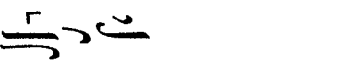


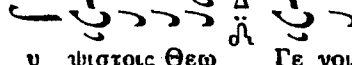
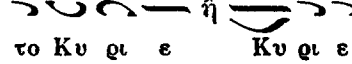
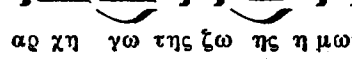

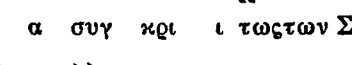

Διορθωμένα Ο. Χ.

<p>91  τρε ε ε ε ε μω</p> <p>92  εκ τω ω ω ν ου</p> <p>93  πα α σα πνο ο η αι νε</p> <p>94  αι νει ει ει τε</p> <p>95  με ε ε ε νοι οϊς</p> <p>96  ε ε ε ε πα α α</p> <p> αρ σι ι ι ι ν</p> <p>97(*)  σοι οι οι πρε ε πει</p> <p>98  α αυ το ο ο ν</p> <p>99  και Σω τη η η ηρ τω</p> <p> ω ω ν ψυ χω ω</p>	<p>91  τρε ε ε ε ε μω</p> <p>92  εκ τω ω ω ν ου</p> <p>93  πα σα πνο η αι νε</p> <p>94  αι νει ει ει τε αι νει τε</p> <p>95  ε πη γο ο με ε ε νοϊς</p> <p>96  ε ε πα αρσιν</p> <p></p> <p>97  σοι οι οι πρε ε ε πει</p> <p>98  α αυ το ο ν</p> <p>99  και Σω τηρ τω ω ν ψυ</p> <p> χω ω ω ω ν η η</p>
---	---

97 (*) Πεταστή προτίθεται δύο Ἀποστροφῶν, ὁμοσυλλάβων ὧν ἡ
δευτέρα ἔγγοργος ὡς  δχι Ὀλίγον μετὰ Ψη-
τει ει ει χος
φιστοῦ ὡς 

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

<p> ω ω ν η η η η η η</p> <p> τω ω ν ψυ χω ω ω ν η η</p> <p> η η μω ω ω ω ω ν</p> <p>100  υ ψι στοις Θεω Γε</p> <p> νοι το Κυ ρι ε</p> <p>101  αρ χη γω ω της ζω</p> <p> ης η μων</p> <p>102  α συγκρι ι τως των</p> <p> Σε ρα φειμ</p> <p>103  Παρ θε νε μνη ημη ησου</p>	<p> η η μων</p> <p> υ ψιστοις Θεω Γε νοι</p> <p> το Κυ ρι ε Κυ ρι ε</p> <p>101  αρ χη γω της ζω ης η μων</p> <p> α συγκρι ι τως των Σε</p> <p> ρα φειμ</p> <p>102  α συγκρι ι τως των Σε</p> <p> ρα φειμ</p> <p>103  Παρ θε νε μνη μη σου</p>
---	---

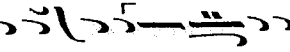
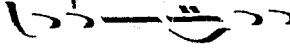
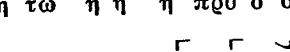

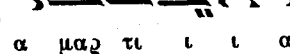
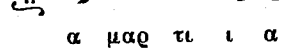
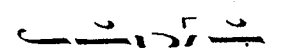

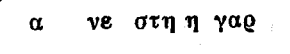
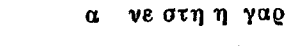


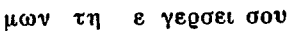
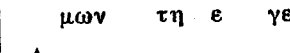
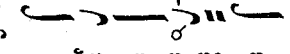
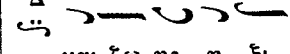
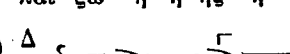
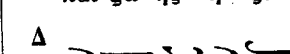
Ἦχος Δεύτερος

104 Ὁ Ι Σακελλαρίδης μὴ δυνήθεις νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν τε-
τράσημόν του τὸ «Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον» τὸ
ἐγκατέλιπε μὲ τὴν παρηγορητικὴν τῆς ἀλώπεκος φράσιν
«Ρυθμοειδὲς=Ὀμφακὲς εἰσι» τοῦτο ἡμεῖς διαιροῦμεν εἰς
διαφόρους ρυθμικοὺς πόδας.

Δ ς ρ χ
 Ο τε κα τη ηλ θες προς τον θα να τον η ζω
 Ο Ι | Ι Ὁ | Ι Ο | Ι Ὁ | Ι Ὁ | Ο Ι
 δίστημος Ἰαμβος δίστημος Ἰαμβοὶ δίστημος
 ἀπὸ ἄρσεως
 η η α θα α να τος το τε τον Α δην ε νε
 Ο Ι Ι | Ὁ Ι Ὁ | Ο Ι Ι Ο | Ι Ι Ὁ |
 τρίςτημος Παιωνικός Δίστημοι ἀνάπαισ.
 ε κρωσας τη ασ τρα πη της θε ο τη τος ο τε
 Ι Ὁ | Ι Ο Ι Ο | Ι Ι Ὁ | Ι Ὁ | Ο Ι
 Ἰαμβος δίσ. ἀπὸ ἄρσ. ἀνάπαισ. Ἰαμβ. τ ρ ι σ η
 δε και τους τε θνε ω τας εκ των κα τα χθο νι
 Ι | Ο Ι Ο Ι | Ο Ι Ι | Ο Ι Ο Ι Ο
 μος δίστημοι τρίςτημοι δίστημοι
 ων α νε ε στησις πασαι αι δυ να μεις των
 Ι | Ι Ὁ Ι Ὁ | Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο
 Ἰαμβοὶ Δίστημοι
 ε που ρα νι ων ε κραυγαζον ζω ο δο τα
 Ι Ο Ι Ο Ι | Ι Ὁ Ι Ὁ | Ο Ι Ο Ι
 δίστημοι Ἰαμβοὶ δίστημοι
 Χρι στε ο Θε ος η μων δο ο ο ξα σοι
 Ι Ο | Ο Ι Ο Ι | Ι Ὁ | Ο Ι
 δίστημοι Ἰαμβ. ὄρθ.

Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένη Ο. Χ.


105 (*)		
	Κα τευ θυν θη	κα τευ θυν θη η η τω
106		
	α μαρ τι ι ι α	α μαρ τι ι α
107		
	α νε στη η γαρ	α νε στη η γαρ
108		
	μων τη ε γερσει σου	μων τη ε γερ σει σου
109		
	και ζω η η ης η	και ζω ης η ξι ω θημεν
110 (*)		
	η κα τα α α	η κα τα ρα νε νε ε
		
	ρα νε νεκρωται	κρωται
111		
	εις τον λι ι ι ι ι	εις τον λι ι ι ι
112		
	σοι ε πι λαμψει	σοι ε πι λαμ ψει

105 (*) Τὸ Ἀντικένωμα δὲν τίθεται εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν "

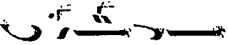
διότι δὲν ἐκτελεῖται· ἀλλὰ τὸ Ψηφιστὸν ὡς


110 (*) Ἡ ἀνάμιξις πορείας τοῦ Πλ β' εἰς τὰ τοῦ Δευτέρου δὲν ἐπιτρέπεται ἀλλ' οὔτε Ἀντικένωμα ὑπὸ Ὀλίγον ἑτεροσύλλαβον καὶ οὔτε ὑπερπροπαροξυτονισμὸς εἰς τὸ : γένεκρωται.

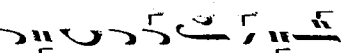
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

113 
ει ει πων Χρι

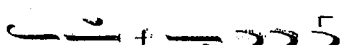

στο ος ε νε ε στη η

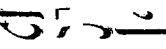

ε εκ νε ε κρων

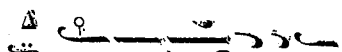
114 
ε κυ υ υ υ

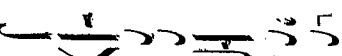

υ υ υ υ υ λ ι ι ι

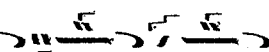

σε εν

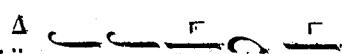
115 
βο ο ο ο με ε



ε ε εν σοι

116 
και ε πλησθη χαρας



το στο ο ο ο μα α



ο α αυ τω ω ω ων


117 
τον θο ο ρυ υ

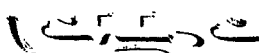

υ υ βον


Διορθωμένα Ο. Χ.



ει ει πων Χρι στος

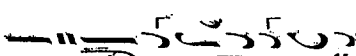

α νε στη η εκ



ε κυ υ υ υ υ υ


λι ι ι ι ι σε ν



βο ο με εν σοι

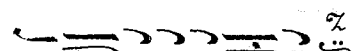

και ε πλησθη χαρας το



στο ο ο μα α αυ τω ων

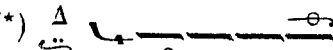

τον θο ο ρυ υ υ βον

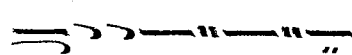
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

118 
δι ο κη ρυ υ


υ υ ξα α α α τε



τοις κη η ρυ υ υ ξιν


119(*) 
εις την Γα λι λαι



αι αι αι α αν δρα α μει

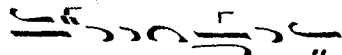

ει ει ει ειν

Διορθωμένα Ο. Χ.

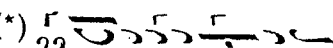

δι ο κη ρυ ξα α τε

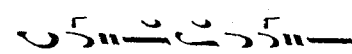

τοις κη η ρυ υ υ ξιν



Γα λι λαι αι αι αι

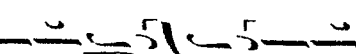

α αν δρα α α μειν

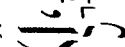
Ἦχος Τρίτος

120(*) 
Κυ ρι ι ι ι ε ε

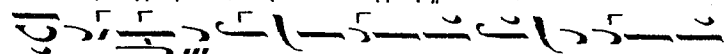

κε ε κρα ξα προ ο ος σε


Κυ ρι ι ε ε κε ε


ε κρα ξα α προ ο ος σε

119 (*) Ἀντὶ Πεταστῆς μετὰ Κλάσματος τίθεται τὸ ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ ὡς 

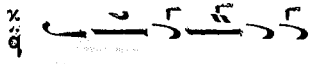
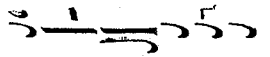
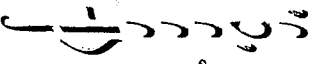
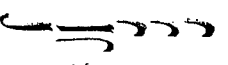
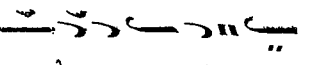
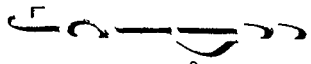
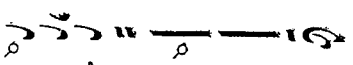
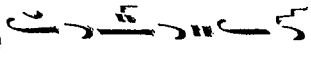
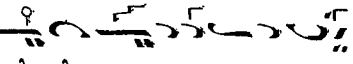

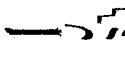

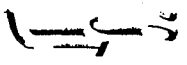
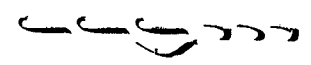
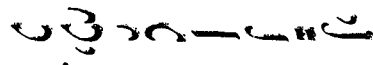
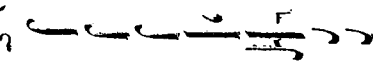

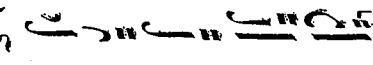
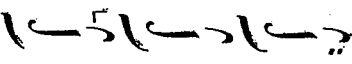
120 (*) Ὁρθογραφικῶς ἔπρεπε νὰ γραφῇ οὕτω,

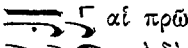

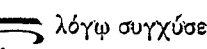
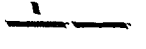

Κυ ρι ι ι ε ε κε ε ε κρα ξα προ ο ος σε

ἀλλ' ὁ Σακελλαρίδης ἐρήμαξεν, ἐσκόρπισεν ὡς ἡ ὄρνις τὰς τροφὰς ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς, δὲν ἀφῆκεν οὔτε μουσικοὺς χαρακτῆρας εἰς τὴν θέσιν τοῦς ἀλλ' οὔτε Ἐκκλησιαστικὰς θέσεις.

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.


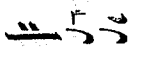
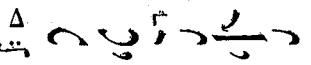
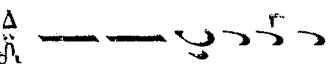
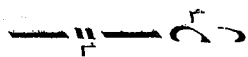
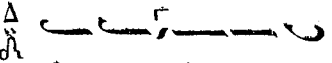
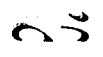
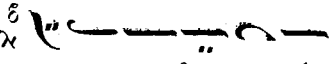
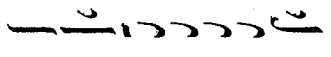
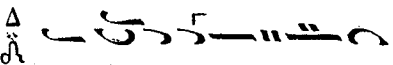

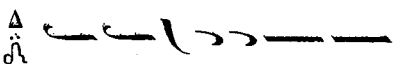

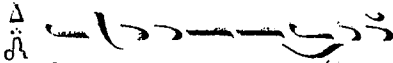

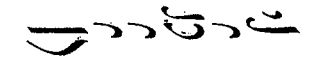
<p>121(*) $\frac{x}{q}$  ει σα α α α α</p> <p> κου σο ον μου ου ου</p> <p>122 $\frac{x}{q}$  και οη μη συνδυ α σω</p> <p>123 $\frac{x}{q}$  μυ στη ρι ου την</p> <p>124 $\frac{x}{q}$  τι κλαιεις ω γυ υ ναι</p> <p>125 $\frac{x}{q}$  το της καρ δι ι ι</p> <p> ι ασκλη η ρο ο ον</p> <p>126 $\frac{r}{q}$  α πε ε στε ε ε ε</p> <p> ελ λο ο ο ο ον το</p>	<p>$\frac{x}{q}$  ει σα α α α α και ου</p> <p> ον μου</p> <p>$\frac{x}{q}$  και ου μη συν δυ</p> <p> α α σω</p> <p>$\frac{x}{q}$  μυ στη ρι ι ου την</p> <p>$\frac{x}{q}$  τι κλαι εις ω γυ υ ναι</p> <p>$\frac{r}{q}$  το της καρ δι ι ι ι</p> <p> α ας σκλη η ρον</p> <p>$\frac{r}{q}$  α πε ε στε ε ελ λο</p> <p> ο ο ο ον το ο</p>
--	--

121 (*) Το πρώτον Ὀλίγον απαιτεῖ ἑγχρονον Ἀντικένωμα ὡς  αἱ πρώται τρεῖς Ἀπόστροφαι Συνεχῆς Ἐλαφρόν ὡς  τὸ δὲ Ὀλίγον τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸν Κεντήματων  λόγῳ συγχύσεως, γράφεται ἀπλοῦν ὀχι μετ' Ἀντικενώματος ὡς:  και ἐκτελεῖται ὡς Κεντήματα ἄνευ συλλαβῆς.

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

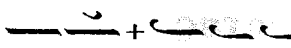
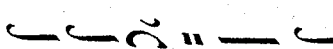
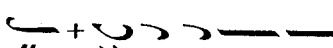


Διορθωμένα Ο. Χ.

Ἦχος Τέταρτος

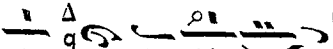
<p>127 $\frac{\Delta}{q}$  η προ ο ο σευ</p> <p> χη η μου</p> <p>128 $\frac{\Delta}{q}$  ει σα α και σον μου</p> <p>129 και οὔμη συνδυάσω</p> <p>130 $\frac{\Delta}{q}$  συν ε χο με ε να</p> <p> πε ε ε ε τρας</p> <p>131 $\frac{\Delta}{q}$  βα σι ι λει ον ε</p> <p> λει σας</p> <p>132 $\frac{\delta}{x}$  το φαι δρον της Α</p> <p> να στα σεως κηρυγ μα</p>	<p>$\frac{\Delta}{q}$  η προ ο ο σε ευ χη μου</p> <p>$\frac{\Delta}{q}$  σα α και σο ον μου</p> <p>καὶ οὐ μὴ συνδυάσω</p> <p>$\frac{\Delta}{q}$  συ νε χο ο με να</p> <p> πε τρας</p> <p>$\frac{\Delta}{q}$  βα σι ι λει ον ε λυσας</p> <p>$\frac{\Delta}{q}$  το φαι δρον της Α να</p> <p> στα σε ως κη ρυγ μα</p>
--	--

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.


Διορθωμένα Ο. Χ.


133 $\frac{6}{\chi}$ 
 δι ου α να στη

 σας τον προ ω το πλα

 στον ε σω σεν εκ θα

 να α του τας ψυ χας η

 μω ω ω ω ω ν


133 Τελεία παραμόρφωσις ἤχου, γένους, μέλους, μουσικῆς Ὁρθογραφας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ι. Σακελλαρίδη εἰς τὰ ἀπολυτικά, τοῦ Τετάρτου ἤχου καὶ εἰς τὰ Καθίσματα «Ἀναδλέψασαι τοῦ τάφου τὴν εἰσαδον» καὶ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ».

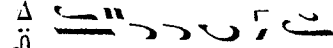
$\frac{\Delta}{\phi}$ 
 Κα τε πλα γη Ι ι

Δ' 
 Κα τε πλα γη Ι ω σσηφ

$\frac{\Delta}{\phi}$ 
 ω σσηφ

134 $\frac{\pi}{q}$ 
 αι νει ει ει ει τε


π 
 Αι νει ει ει ει ει τε


135 $\frac{\Delta}{\phi}$ 
 τω Θε ε ω ω ω

Δ 
 τω Θε ε ω ω

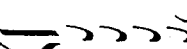
136 $\frac{6}{\chi}$ 
 εκ τει ει ει νας την

Δ 
 εκ τει νας την

137 $\frac{\Delta}{\phi}$ 
 και αι αι Α γι ω

Δ 
 και αι αι Α γι ι ω ω



 πνε ευ μα α τι ι ι ι

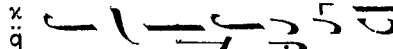

 Πνε ευμα α τι

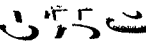
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

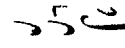
Διορθωμένα Ο. Χ.


Ἦχος Πλ. τοῦ Πρώτου

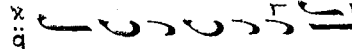
138 $\frac{x}{q}$ 
 ει σακου ου ου

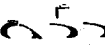
$\frac{x}{q}$ 
 ει σα α κου ου σο



 σο ον μου



 ο ον μου

139 $\frac{x}{q}$ 
 ει σα κου σο ο

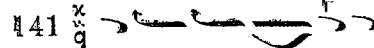
$\frac{x}{q}$ 
 ει σα κου σο ο ον μου

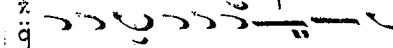

 ο ον μου

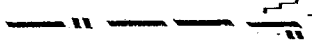
140 $\frac{x}{q}$ 
 προ ο σχες τη φω ω ω

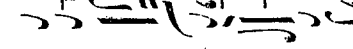
$\frac{x}{q}$ 
 προ ο ο σχες τη φω τη η η


 νη

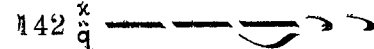
141 $\frac{x}{q}$ 
 ως θυ μι ι ι α


$\frac{x}{q}$ 
 ως θυ μι α α μα α ε νω

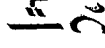

 μα α α ε ε ε

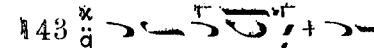

 ω ω πι ι ο ο ο ον σου

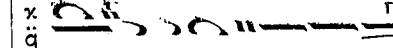

 νω ω πι ι ο ο

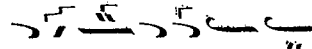
142 $\frac{x}{q}$ 
 δι η μα; παθο ο

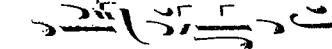
$\frac{x}{q}$ 
 τον δι η μας παθο οντα


 ον τα

143 $\frac{x}{q}$ 
 την Α α να α α α

$\frac{x}{q}$ 
 τη ην Α α νι α α

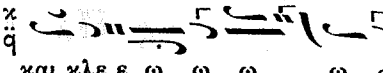

 α α α α α στα σιν

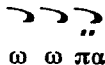

 α α στα α α σιν

Ἐσφαλμένα Ι. Σ.


Διορθωμένα Ο. Χ.

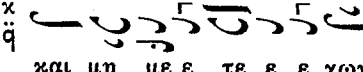
144 
και κλε ε ω ω ω ω

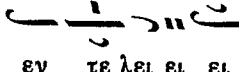

και κλε ε ω ω ω ω ω

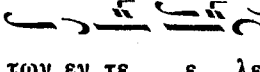

ω ω πα


πα

145 
και μη με τε εχων των

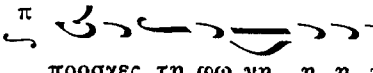
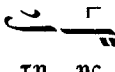

και μη με ε τε ε ε χων


εν τε λει ει ει


των εν τε ε λει

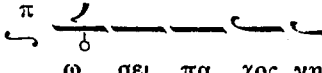
Ἦχος πλ. τοῦ Δευτέρου

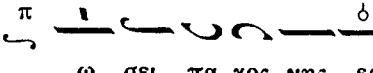
146 
προσχες τη φω νη
εσ πε ρι νη

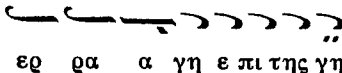

προσχες τη φω νη η η η

τη ης

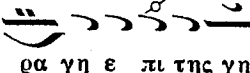
147 και οὔμη συνδυάσω

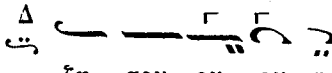
καὶ οὐ μὴ συνδυάσω

148 
ω σει πα χος γης



ω σει πα χος γης ερ


ερ ρα α γη ε πι της γης

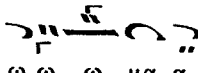

ρα γη ε πι της γης

149 
ξη του ου ου σα


ξη του σα το α χραν το

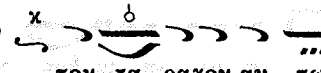

το αχραντον σου σω ω


σου Σω μα

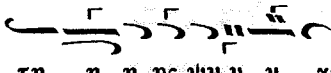

ω ω ω μα α

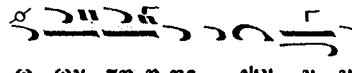
Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

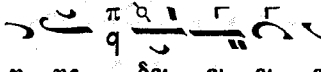
Διορθωμένα Ο. Χ.

150 
τον τα ραχον αυ των

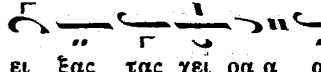

τον τα ρα α χον αυ τω


τη η η ης ψυ υ υ χη

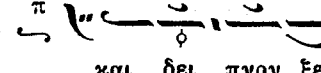

ω ω ν τη η ης ψυ υ υ

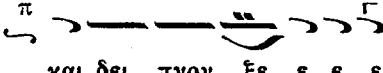

η ης δει ει ει ει

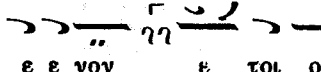

χης δει ει ξας τας

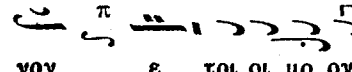

ει ξας τας χει ρα α ας

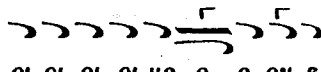

χει ει ει ει ει ρας

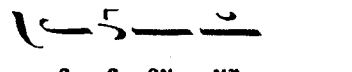
151 
και δει πνον ξε

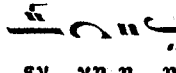

και δει πνον ξε ε ε ε


ε ε νον ε τοι οι

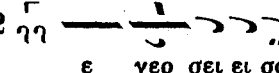

νον ε τοι οι μο ον



οι οι οι οι μο ο ο ον ε ε



ε ε εν γη

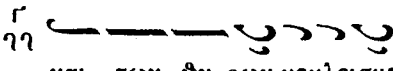

εν γη η η

Ἦχος Βαρύς

152 
ε γερ σει ει σου


ε γερσει ει σου

153 
και των θυ ρων κε


και των θυ ρων κε κλεισμε


κλει σμε νω ων



νω ων

154 
η πα αντω των Αναστασις


η πα αν τω των Αναστασις

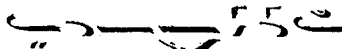
Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

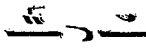
Διορθωμένα Ο. Χ.

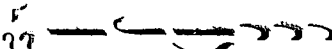
155 
ου τος χα ρα ας

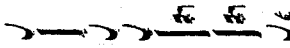

δρε ψεται δραγματα

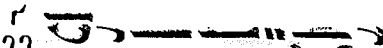
156 
Αι νει τετον Κυ ρι ι


ον εκ τω ω ω ων ου

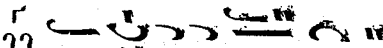

ρα α νων


157 
η Α να στα σε ις

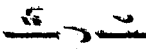

δι α τως πε σο ον τας


ον τος χα ρα ας δρε ε



ψε ται δραγμα τα


Αι νει τε τον Κυ ρι ι

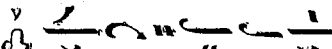

ον εκ τω ω ω ων ου

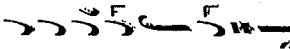

ρα α νων

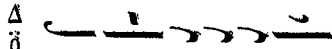

η Α να στασι ις δι



α τως πε σο ον τας

Ἦχος πλ. τοῦ Τετάρτου

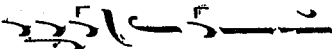
158 
Κυ ρι ι ε Ε κε


κρα α ξα α προ ο ος σε


159 
και ου μη συνδυ α


σω με τα των εκλεκτων αυτων


Κυ ρι ι ε Ε κε κρα


α ξα α προ ο ος σε


και ου μη συν δυ


α α σω με τα των ε

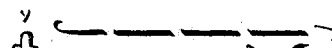

κλε κτων αυ των

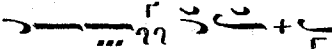
Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.


160 
φριτ τει ει γαρ και τρε ε



ε ε ε ε ε ε ε μει

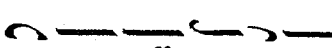
162 
αλ λε τι προσγει

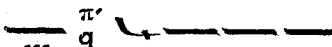

α φρο νει οι α γυ


νη η α σθενης

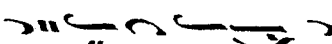
163 
Ι η σου ου Χρι ι στε


164 
ο Θε ος των πα τε



ρων η μων και αι νε


τον και δε δο ξα


σμε ε ε ε νον το ο νο

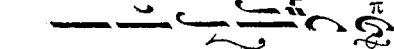

μα α σου εις τους αι ω



ω νας Αμην


φριττει ει γαρ και τρε ε ε μει

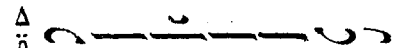

ε ε ε ε ε ε ε μει



αλλ ε τι προσγει ει α

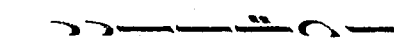

φρο νει αι οι α γυ



νη η α σθε ε νη ης


Ι η σου Χρι στε


ο Θε ος των πα τερων


η μων και αι νε τον


και δε δο ξα σμε νον το


ο νο μα α α σου

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

165
Ευ λο γη τος ει ει

Κυ ρι ι ε ε ε ε ε

166
Πα ρα α α τει πα

ρα α τει ει νον το

ε λε ο ος σου τοις γι

ευ λο γη τος ει ει

Κυ ρι ι ε ε ε ε ε

πα ρα τει ει νον το ε λε

ο ος σου τοις γι νω σκου

σι ι σε

Διορθώσεις Μουσικῶν χαρακτήρων μὴ ὀρθῶς γε-
γραμμένων, ἐκ τοῦ Ἀναστασιματαρίου τοῦ μ. Στυλ.
Χουρμουζίου.

Ἀνορθογραφία Σ. Χ.

Ὄρθογραφία Ο. Χ.

166
Σε γαρ Μη σε γαρ ε ε φρι

βο ων σοι λω τι σται

σε ε γαρ Μη σε ε

γαρ ε ε φρι

βο ο ων σοι λω τι στα

Ἑσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

Ἡ δίχρονος Πεταστή δὲν γράφεται πρὸ μιᾶς καταβάσεως
ἀλλὰ πρὸ δύο ἢ τριῶν συνεχῶν πρὸ μιᾶς καταβάσεως ἑτε-
ροσυλλάβου γράφεται ὄχι δίχρονος ἡ Πεταστή ἀντὶ διχρό-
νου Πεταστής γράφεται Ὅμαλὸν ὥς :

168
κε ε ταις

κε ε ταις

Πρὸ μιᾶς ὁμοσυλλάβου καταβάσεως τίθεται Βαρεία ὄχι
Ψηφιστόν.

169
γι ω πνευ

γι ω Πνευ

ος α χρο

ος α χρο ο

Πρὸ μιᾶς ἑτεροσυλλάβου ἰσοχρόνου καταβάσεως τίθεται Πε-
ταστή ὄχι Ψηφιστόν ὥς :

κε κρα ξα προς κε κρα ξα προς

170
μι αν μου λα οι και α

ὥς τὸ Ψηφιστόν εἶναι ἄχρηστον ὥς :

Α γι ος Α γι ος

171
Τὸ Ὅμαλὸν τίθεται ὑπὸ Ὁ-
ρου με νος Α γ γε λος

λίγον δίχρονον πρὸ Ἀποστρόφου ὥς
κω ως

λαβὼν Ἴσον ὥς
ο ο τι ο ο ος

Ἐσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

172 ὅς και

173 νε ε στης
κρω ων τον
μει εις τον

Εἰς τὰ ὁμοσύλλαβα ἀντὶ Ψηφιστοῦ τίθεται Πεταστή.

174 μη κλαι ε τε
πε παν ται
μη κλαι ε τε
πε παν ται

Εἰς τὰ ἑτεροσύλλα, ισόχρονα, τίθεται τὸ Ψηφιστὸν.

183 τρω σω παρ
τρω σα τω
τρωσα τω
τρωσα παρ

Εἰς τὰ ἑτερόχρονα καὶ ἑτεροσύλλαβα τίθεται ἡ Πεταστή,

184 τα α δη λα
τα α α δη λα

Τὸ Ψηφιστὸν οὐδέποτε τίθεται πρὸ μιᾶς Ἀποστρόφου εἴτε δίχρονον οὔτε ισόχρονον.

185 πε ε ε στη η

ἀπαιτεῖ Βαρειάν ὥς: πε ε ε στη η

186 Α α γι ον
ε ε παρ σις

187 τι ι ι σου ο

Ἐσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

Τὸ Ὀλίγον δὲν δέχεται Ψηφιστὸν, διότι ἐτέθη εἰς τὸν το-
πον Κεντημάτων ὥς:

188 νη η η σω ω μεν

189 με ε γα

190 νω ω δουςκραυγης

Ἡ Βαρεια περιττή διότι αἱ δύο ἀπόστροφοι εἶναι ἑτεροσύλ.

191 ε πτη η ξεν

τι ἡ συλλαβὴ πτη, εἶναι ἄτιμος, ὥς: ε πτη η ξεν

192 Α δη δε ε

Ἀπαιτεῖται Βαρεια εἰς τὸ ἔντινον δε, ὁμοσύλλαβον τῶν
δύο Ἀποστρόφων ὥς:

ὥς εκ χειρο ος κρα

193 φεν τα δωτω σαν

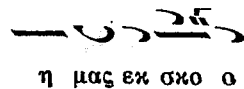
Ἡ Βαρεια ἀχρηστος εἰς τὰ ἑτεροσύλλαβα

194 δι δα ξο ο ον

Ἀντὶ Πεταστῆς ἀπαιτεῖται Ψηφιστὸν διὰ τὸ ισόχρονον
τῶν δύο Ἀποστρόφων, ὥς ἐξῆς:

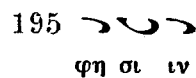
Ἑσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

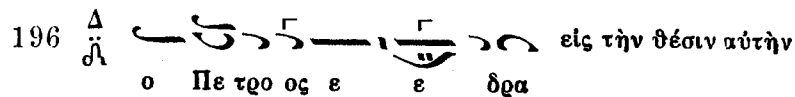


ἡ Πεταστή δὲν γράφεται πρὸ δύο ἰσοχρόνων καταβάσεων ἀλλὰ πρὸ μιᾶς· πρὸ δύο ἰσοχρόνων γράφεται τὸ Ψηφιστὸν· πρὸ δύο δὲ ἰσοχρόνων καταβάσεων γράφεται δίχρονος

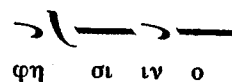
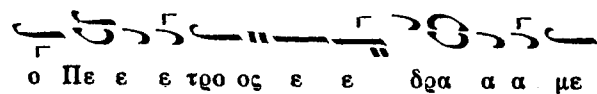
ἡ Πεταστή ὡς:



ἀπαιτεῖται Βαρεῖα διὰ τὸ ὁμοσύλλαβον καὶ ὄχι Πεταστή



ἡ Πεταστή δὲν ἐκτελεῖται διότι εἶναι ἐτεροσύλλαβος μετὰ τὴν Ἀπόστροφον ἀλλὰ οὕτω:



Μουσικαὶ Κρίσεις

Ἡ Κλίμαξ τῆς Μουσικῆς τοῦ ἀοιδίμου Χρυσάνθου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐν χρήσει Β. Μουσικῆς τῆς σήμερον, καὶ αὐτὴν ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν μου ὡς:

$$108 \frac{96}{108} \frac{88}{108} \frac{81}{108} \frac{72}{108} \frac{66}{108} \frac{60}{108} \frac{54}{108} =$$

$$1 \Delta \frac{8}{9} \frac{22}{27} \frac{3}{4} \frac{2}{3} \frac{11}{18} \frac{6}{16} \frac{9}{17} \frac{1}{2} \Delta$$

*Ἐχω τὸ Ἐπίτριτον $\frac{1}{4}$ τῆς χορδῆς ὡς θεμέλιον τοῦ μουσικοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον πληρῶ δι' ἑνὸς Ἐπογδόου καὶ δύο Ἐπιενδεκάτων κατὰ συνέχειαν, ὡς ἐξῆς: Τὸ πρῶτον διάστημα τόνου Δ εἶναι Ἐπόγδοον (§ 86) τὸ δεύτερον

διάστημα $\frac{9}{8}$ εἶναι τόνος Ἐλάσσων Ἐπιενδέκατος καὶ τὸ τρίτον $\frac{8}{9}$ εἶναι ὁμοίως τόνος Ἐλάσσων, Ἐπιενδέκα-

τος ἀλλὰ κολοβός. Κολοβός λέγομεν διότι ὁ Ἐπιενδέκατος οὗτος, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ Ἐπιτρίτου ($\frac{1}{4}$) τῆς ὅλης χορδῆς Δ ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἀκριβῶς ὁ φθόγγος $\frac{1}{2}$ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφ' ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν τῆς χορδῆς ηγεῖται ἡ Διαπέντε συμφωνία, χάριν τῆς ὁποίας κολοβοῦται τὸ διάστημα $\frac{8}{9}$ κατὰ $\frac{1}{108}$ (καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι).

Ἐν τούτοις καίτοι κολοβὸν τὸ διάστημα $\frac{8}{9}$ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὀνομασθῇ ἄλλως εἰμὴ Ἐλάσσων τόνος, ἢ Ἐπιενδέκατος, διότι καὶ οἱ ἔξ Ἐπόγδοοι ἐνῶ ὑπερβαίνουν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς χορδῆς εἶναι ὅμως ὅλοι Ἐπόγδοοι καίτοι κολοβοῦνται ὁμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἐπίτρια Τετράχορδα. (§ 87 Σημ.)

Σημ. Ἐπὶ τοῦ Ἐπιτρίτου τῆς χορδῆς ἐσκόνησαν ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ 1881, ἡ ὁποία ἐνῶ καθώρισε χορδὴν ἐκ τμημάτων 1,000 μήκους, καὶ ὥφειλε νὰ θέσῃ τὸν Νη— $\frac{1}{2}$ ἐπὶ τοῦ πρώτου

Ἐπιτρίτου τῆς χορδῆς $\frac{1}{4}$ ($\frac{250}{1000}$) αὐτῆς, τὸν ἔθεσε ἐπὶ τοῦ $\frac{256}{1000} = (\frac{32}{125})$ καὶ ἔνεκα τούτου ἐπελαγοδρόμησεν, ἡστόχησε

τοῦ σκοποῦ τῆς, διότι παρέλυσεν ὅλας τὰς συμφωνίας αἱ ὅσαι
αἱ παράγονται ἐκ τῆς διαιρέσεως τῆς χορδῆς εἰς ἴσας μοίρας·
ὡς $\frac{1}{9}$ διὰ τὸν Ἐπόγδοον, $\frac{1}{4}$ διὰ τὸν Ἐπίτριτον, $\frac{1}{2}$ διὰ τὴν
Διαπασῶν, $\frac{1}{3}$ διὰ τὴν Διαπέντε, $\frac{2}{9}$ διὰ τὴν Διαπασῶν τῆς
Διαπέντε, $\frac{3}{4}$ διὰ τὴν Διοδιαπασῶν. Καὶ τοῦτου ἕνεκα, κατὰ
τὴν τοποθέτησιν τῶν φθόγγων ἀπέτυχε, διότι εὗρεν ὅτι τὸ
διάστημα τοῦ τόνου (Ἐπογδόου) $\frac{9}{8}$ ἦτο χαμηλὸν καὶ ἐ-
δέησε νὰ τὸν ὑψώσῃ διὰ τῆς προσλήψεως καὶ ἑτέρων τμημά-
των· ἀλλ' εὗρέθη ὁ Βου, χαμηλὸς, διότι τὸ ἐπὶ χορδῆς διάστη-
μα αὐτοῦ, προσετέθη εἰς τὸ τοῦ Πα, καὶ ἕνεκα τοῦτου πολλὰ
συνεδριάσεις καὶ δοκιμαὶ ἔγειναν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν
τοποθέτησιν τοῦ Βου— $\frac{6}{8}$ ἀλλὰ καὶ πάλιν εὗρέθη χαμηλὸς
ὁ τόνος Γα, ὁ Δι, διὰ τὰ ὅποια ἐξωθεύθη χρόνος ἄσκοπος καὶ
χρῆμα ἀνωφελῶς διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ περιφήμου Ἰωα-
κειμείου «Ψαλτηρίου».

Ἐκ τῆς κριτικῆς ἡμῶν δημοσιεύσεως εἰς «Ἡφρον»
9/2/1939 διὰ τὸ «Ἡ Παρθένος σήμερον».

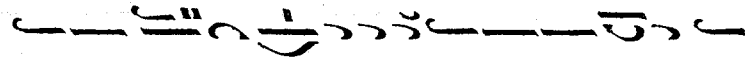
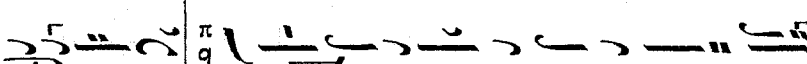
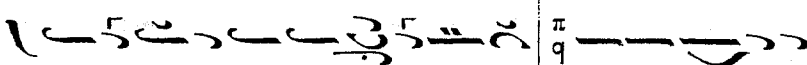
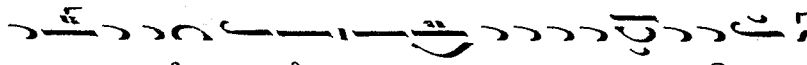

Τὸ Αὐτόμελον «Ἡ Παρθένος σήμερον» εἰς τινα μουσικὰ
βιβλία ἀπεντάται, ἡχος τρίτος Γα, παρὰ τὸν ὅποιον ὑπάρχει
Ἐλαφρόν, ὡς: Γα \curvearrowright εἰς ἄλλα δὲ, ἡχος πλ. Δ' Τρίφωνος·
καὶ ὁμως οὔτε εἰς Τρίτον ἡχον ψάλλεται τοῦτο, οὔτε εἰς πλ.
τοῦ Δ' Τρίφωνον, διότι:

Ὁ πλ δ' ἐπὶ τῆς χορδῆς ἔχει βάσιν τοῦ τὸ Ἐπίτριτον $\frac{1}{4}$
τῆς χορδῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ φθόγγος Νη— $\frac{9}{8}$ διάτονος τό-
νος Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν, ἐξ αὐτοῦ βαδίζει ἐλευθέρως
πρὸς τὴν Νήτην κατὰ τὸ Διαπασῶν σύστημα καὶ Διοδιαπα-
σῶν καὶ σπανίως πρὸς τὴν Ὑπάτην.

Προκειμένου ὁμως περὶ σχηματισμοῦ Τριφωνίας τοῦ
πλ δ' ὑψώνει τὴν βάσιν τοῦ Νη— $\frac{9}{8}$ κατὰ Τετραχόρδον ἐπὶ
τοῦ Γα Διατόνου τόνου τῶν Μέσων, καὶ ἐπ' αὐτοῦ σχηματίζει
τὸ μέλος τῆς Τριφωνίας κινούμενος κατὰ συναφὴν ἐξ ἴσου
ἐπὶ τῶν δύο Μέσων Τετραχόρδων, τόσον ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ὅσον
καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ μὲ βάσιν καὶ κέντρον τὸν Γα,= $\frac{7}{8}$ μεταβλη-

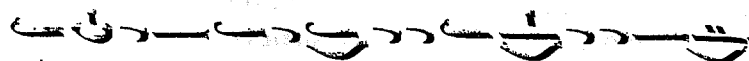
θέντα διὰ τῆς φθορᾶς 2 εἰς Γα= $\frac{7}{8}$ ($\frac{9}{8}$)

Τὸ «Ἡ Παρθένος σήμερον» ἔχει βάσιν τὸν Νη= $\frac{9}{8}$
τοῦ Πλ. δ' τοῦ Διαπασῶν συστήματος, οὐχὶ τοῦ Τριφώνου·
ἐκ τοῦ $\frac{9}{8}$ βαδίζει μόνον ἐπὶ τὸ ὀξὺ κατὰ διάζευξιν, οὐχὶ κατὰ
συναφὴν ὡς ὁ Τρίφωνος πλ. δ' οὐδὲ ὡς ὁ Τρίτος ἡχος, καὶ
δὲν κατέρχεται οὐδὲ ἓνα τόνον κάτω τοῦ $\frac{9}{8}$ ὡς συμβαίνει εἰς
τὰς Τριφωνίας, ὡς: Ἡχος πλ. δ' $\frac{9}{8}$

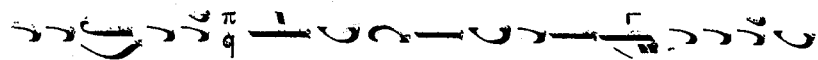

 Η Παρ θε νος ση η μερον τον υ περ ου σι ον
 και η γη το σπη η λαι ον τω α προ σι τω προσ

 τι ι ι κτει Α αγ γε λοι με τα ποι με ε ε
 α α α γει Μα α γοι δε με τα α στε ε ε

 ε ε νων δο ξο λο γου ου ου σι δι η μας γαρ ε
 ε ε ρος ο δοι πο ρου ου ου σι

 γεν νη η θη παι δι ον νε ον ο προ αι ω νων θε ο ο

 ο ο ο ο ος

Γυμνάσματα τῶν διαφόρων τρόπων καθ' οὓς ψάλλεται
ἕκαστος τῶν ὀκτώ ἤχων

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος, Ἦχος Α' Πα



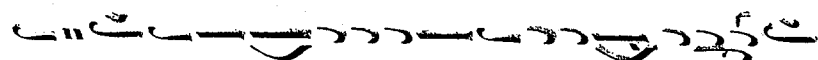
Σο φι α Λο γος και δυ να μις Υι ος ων του Πα τρος



το α παν γασμα Χρι στος ο Θε ος Δυ να α μεις λαθων ο



σας υ περ κο σμι ονς ο σας εν γη η η και εν αν θρω

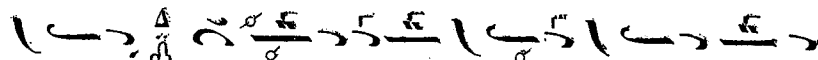


πι ι σας α νε κτη σα το η μας ο τι δε δο σ ξα α σται

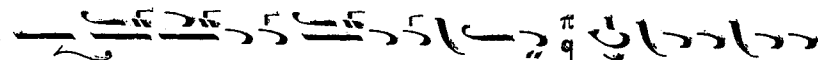
Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος π
 q



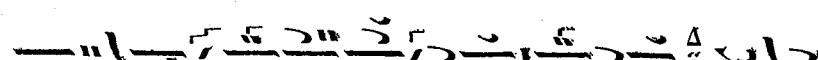
Φλο ο ο ο γα δρο σι ζου σαν σ ο σι ι ι



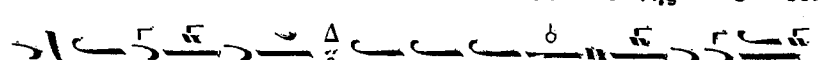
ου ονς δυ σ σε ε ε βει ει εις δε ε κα α



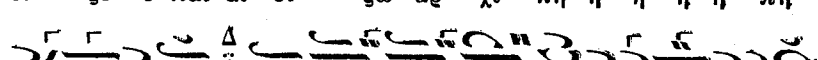
τα φλε ε ε γου ου σταν Αγ γε ε λο ος



Θε ε ου ου ου ο ο ο παν σθε ε νης ε δει



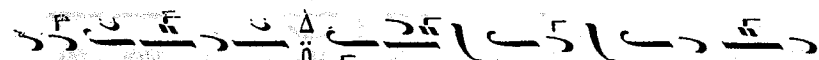
ει ξε ε παι αι σι ζω αρ χι κη η η η η πη



η η η η γην ειρ γα α σα το ο ο ο ο την



Θε ο ο ο το ο κων φθο ραν θα να α α α του ου



ου ου και ζω ω ην βλυ στα α α νου ου σα αν



τοι οισ με ε ελ που ου σι ι το ον Δη μι



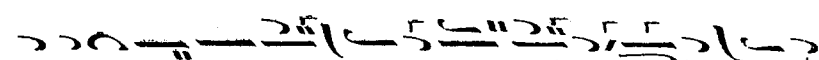
ου ουργον μο ο νο ο ον ο ον υ υμνου με ε ε εν



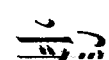
οι οι λε λυ υ τρω ω με ε ε νοι οι



και αι υ περ υ υψου ου ου με ε ε εν ει

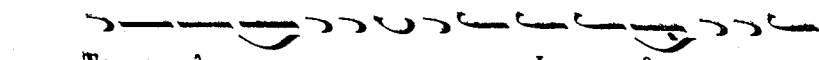


εις πα αν τας του ου ους αι ω ω ω ω να α

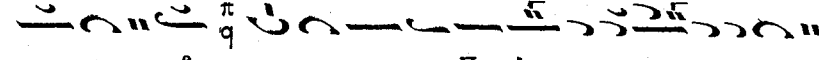


α ας

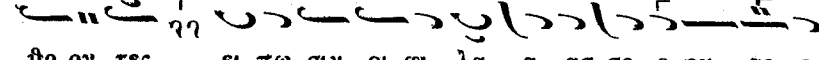
Σύντομον Στιχηθαρικὸν μέλος, π
 q



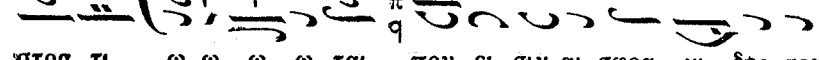
Το φι λο τα ραχεν γε νος των Ι ου δαι ων ε νω



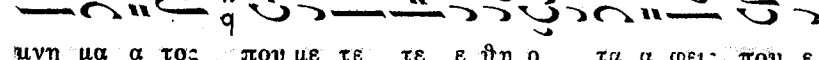
τι σα α σθε που ει σιν οι Πι λα α τω προ ο σε ελ



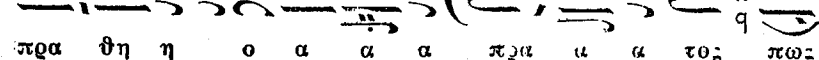
θο ον τες ει πω σιν οι φι λα α ασ σο ο ον τε ες



στρα τι ω ω ω ω ται που ει σιν αι σφρα γι δες του



μνη μα α τος που με τε τε ε θη ο τα α φρις που ε



πρα θη η ο α α α πρα α α τος πως

ε συ λη η θη ο ο θη σα αυ ρος τι συ κο φαν τει
 τε την ε γερσιν του Στα αυ ρω ω θε εν τος πα ρα α
 α νο ο ο μοι οι Ι ου δαι αι αι οι α νε
 στη ο εν νε κροις ε λευ θε ε ρος και πα ρε χει ει
 τω ω κο ο σμω το με γα ε ε ε ε λε ε ε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος Ἦχος $\frac{4}{q}$ Κε

συ ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει
 ε ε ει ει ει ει ει ει ει ει ει ο ο
 Ποι οι μη η η η η η η η η η η η η
 η ην ο ο ο ο ο ο ο κα α α α α α
 α α α λος ο ο δου ου ου ου ου ου ου ου
 ου ου ους σε ε ε α α α α σε α αυ το ο ο
 ο ο ο ο ο ο ο ο ον Γε η η η η η η γο ο ο
 ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ρι ι ι ι ι ι ι

η ι Γε η γο ρι ε ως ο ο δι ι ι ι δα α
 α α α α σκα α ο δι δα α σκα α λος Χρι στο ο
 ο ο ο ο ος υ υ υ υ υ υ υ υ υ πε ε ε ε
 ε ε ε ε ρ η η η η η η η η η μων και
 συ υ υ υ υ υν Πα α α α α αυ λω χο ρε ε
 ε ε ε ε ε ε ε ε ει ει ει ει

Σύντομον Εἱρηολογικὸν μέλος Ἦχος β' Πα

Κα θει λε δυ να αστα; σι αυ ρω θεις ως παν το δυ να
 μιος και την κα τω κει με νη εν τη του α δου φρου ρα
 φυ σιν των αν θρω πων υ ψω α θας τω πατρι κω ε νι
 θρυ σας θρο ο νω μεθ ης σε ελ χο με νον προ σκυ νουν
 τες μεγα λυ νομεν

Ἔτερον σύντομον μέλος τοῦ β' ἡλίου Δ

παν τα υ περ εν νοι αν παν τα υ περ εν δο ξα

τα σα θε ο το κε μυ στη ρι α τη α γνει α εσφρα
γι υμε ε νη και παρ θε νι α φυ λατ το με ε νη
Μη τηρ ε γνω σθης α ψευ δης Θε ον τε κου σα α
λ η θι νον αυ τον ι κε τευ ε σω θη ναι τας ψυ χας
η μω ω ων

Ἄργον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου Πα

Ε ε με ε γα λυ υ να ας Χρι ι ι στε
την τε κου ου ου ου σα α αν σε ε Θε ε ο το
ο ο κον α φη η ης ο ο πλα α α α στη
ης η η η μων ο μοι ο πα θε ες πε ε ρι ι
ι ε ε ε θου σω ω ω μα το των η με
τε ε ε ε ρων λυ τη ρι ι ο ο ον α αμ πλα
α κη μα α α των τα α α α αυ τη ην με

γα λυ νο ον τε ες πα ασαι γε νε αι αι σε ε μα α
κα ρι ζο ο με εν

Σύντομον Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου Δ

Πα ρη η ηλ θεν η η σκι ι ι α α α του
νο ο μου τη ης χα ρι ι ι το ο ος ε ελ θου ου ου
σης ως γαρ η βα α α το; ου ουκ ε ε και αι
ε ε ε ε το κα τα φλε ε ε ε γο ο
με ε ε νη ου τω παρ θε ε νος ε ε ε ε τε
ε ε κες και αι Πα α α αρ θε νος ε ε ε μει
ει ει νας αν τι στυ υ υ λου πυ υ ρο ο ο ο ος
δι και ο συ υ υ υ νη η ης α νε ε ε ε τει
λεν η η η λι ι ι ος αν τι ι ι Μω υ υ
υ σε ε ε ως Χρι ι στος η Σω τη ρι ι ι α των ψυ

υ χω ω ω ν η η η η μω ω ω ω ν

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου

Ω πο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο σων

α α α γα θω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ν

ο ο ο ο α α α α θλι ι σ α α θλι ο ο ο

ο ο ο ο ο ος ε μα αυ το ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ν ε ε ε ε στε ε ε ε ε ε ε ε ε

ρη η ε μαν το ο ν ε στε ε ε στερη σα ω ποι οι οι οι

οι οι οι οι οι οι ας Βα α α σι λει ει ει ει

ει ει ει ει ει ει ει α ας ε ξε ε ε πε ε ε

ε ε ε ε ξε ε ε ε ο α ο τα λαι αι αι αι αι

αι αι πω ω ω ω ο ο ο ος ε γω ω το ο ο ν πλου

ου ου ου ου το ο ο ο ο ν η να α α α λω ω

ω η να α λω ω σα ο ο ο ο ο ο ο ο ο ν πε

ερ ε ε ε ε ε λα α α α α α α α α βον την

ε ε εν το λη η η η η η η η η η η ν πα α ρε ε

ε ε ε ε ε κε ε ε ε βην

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ Τρίτου ἤχου

Φρι κτον ι δεσθαι σε τον ποι η την ε πι ξυ

λου α ναρ τη θεν τα Λο ο γε Θε ου σαρ κι κως δε πα

σχοντα Θε ο ν υ περ δου λων και εν μνη μει ωαπνου ν

κα τα κειμε ε νον νε κρους δε του α δου λε λυ κο ο ο

τα ο θεν Χρι στε ε σε ως Παν το δυ να μον με

γα λυ υ νο ο μεν

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος

Εν νο ο μω σκι α α και γρα αμ μα τι ι ι ι

τυ υ υ πον κα τι ι ι ιδω μεν οι οι πι ι ι ι ι

στοι οι πα αν α αρσεν το την μη τρα αν δι ι α
 νοι οι οι οι γο ο ον α α γι ι σ θ ον θε ε ε ε
 ω ω δι ο ο προ το σ ο σ το σ κον Λο ο
 ο ο γον Πα τρος α να α α αθ χου ου Υι υι
 υι θ ο ον πρω το το κοσ με νο ον Μη η η τρι
 ι ι α α πει ρα α ανδρω ω ω με γα α λυ
 υ υ υ υ νο ο ο με ε ε εν

Σύντομον Στιχηραρικόν μέλος του Τρίτου ἤχου ᾠὴ Γα

θε ος υ παρ χων α α ναλ λαι οι οί ω τος
 σαρ κι πα α σχων η η λλοι οι οι ω ω ω ω σαι αι
 ον η κτι σι ις μη φε ε ε ρου σα κρε μα μενον
 σ ο ο ρα αν τω φο σ βω ω ε ε ε ε
 κλο νει ει το και στενονσα α υ υ υ μνει
 τη ην ση η ην μα α κρο ο θυ μι ι ι α αν

κα τελ θων εν Α α δη δε ε τρι η
 η η η η η με ε ρο ος α ι νε ε ε ε στης
 ζω ην τω κο ο σμω ω δω ρη η σα α α με
 ε ε ε ε νο; και το με γα α ε ε ε ε
 ε ε λε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν τοῦ Τρίτου ἤχου ᾠὴ

Νυν προ φη η η η η η η η η η η η η η
 τι κη η η η η η η η η η η η η η η η
 η η η η η η η η η η η η η η η η η η
 θη η η η η η η η η η η η η η η η η η
 πει γε ε ται αι αι αι αι αι αι μν στι κω ω ω ω ω ως
 η η η η φα α α α α α α α α α α μν
 στι κω ως η η φα α α α α σκου ου ου η φασκου
 ου σα ρα α α α α και αι αι αι αι αι α

αι αι αι αι αι συ υ γυ υ υ υ γυ υ Βη η η η η
 η ηθλε ε ε ε εμ γη η η η η η Ι ι ι ι
 ι ι ι ι ι ου ου ου ου ου ου ου γου ου ου ου ου
 δα ου δα μω ως υ υ υ υ πα α α α αρ
 χει υ πα αρ χει εις ε λα χι ι ι ι ι ι στη η
 ε ε ε ε εν τοι οι οι οις Η η η η η γε
 ε ε ε ε μο ο ο ο ο ο ο ο ο σι ι ι ι
 προ ε ε ευ τρε ε πι ί ζου ου ου ου ου γου ου ου
 σα το ο ο ο ο ο ο ο ο σπη η η η η
 η η η η λαι αι αι το σπη λαι αι ο γο ο ο ον
 εκ σου γα α α α αρ μοι οι ε ε ξε
 ε ε ε

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ δ' ἤχου ⁶λ

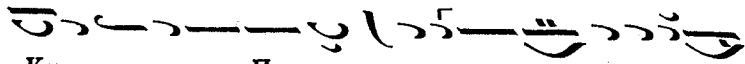
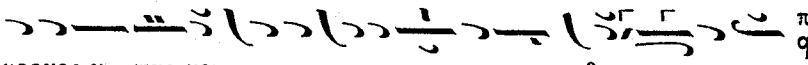
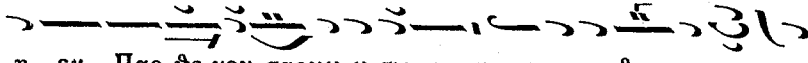
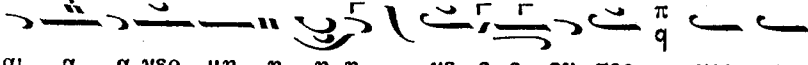
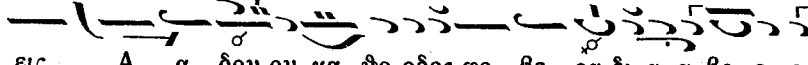
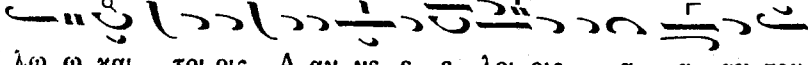
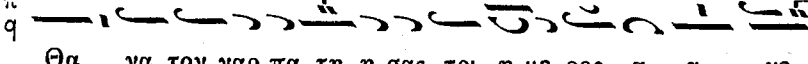
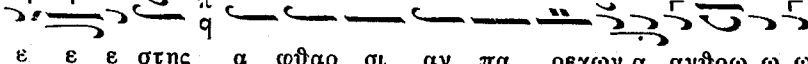
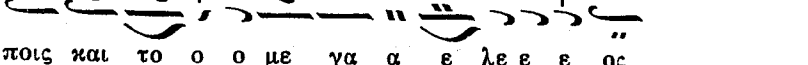
χει ει ρας εκ πε τα σας Δα νι ηλ λε ον των χα

σματα εν λακ κω ε φρα ξε πυ ρος δε δυ υ ναμιν ε
 σβεσαν α ρε την πε ρι ζω σα α με ε νοι οι ευ σε βει
 ας ε ρα σται παι δες κραυ γα ζον τες ευ λο γει τε παν
 τα τα ερ γα Κυ ρι ι ου τον Κυ ρι ον

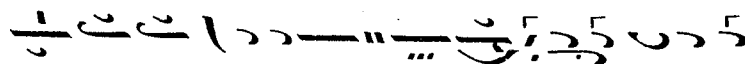
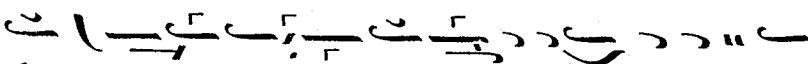
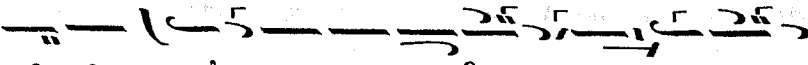
Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ δ' ⁶λ

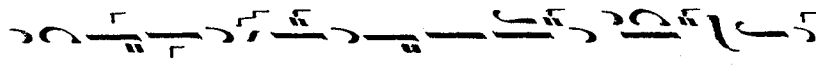

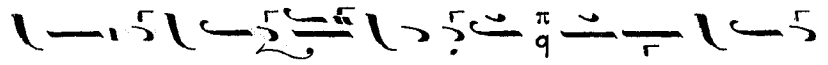
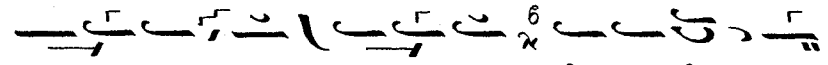
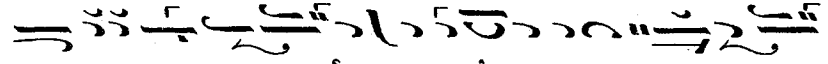
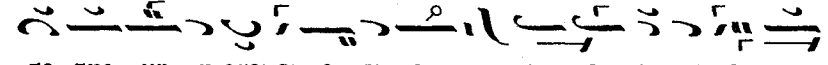
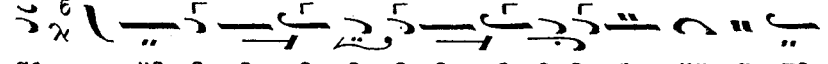
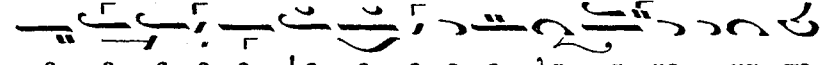
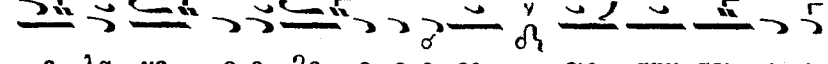
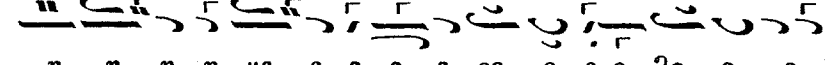
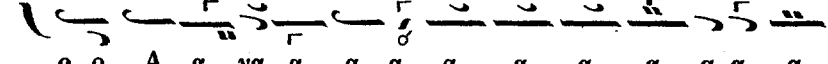
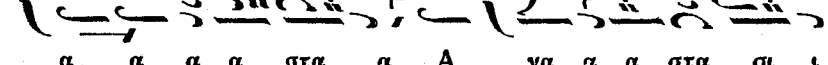
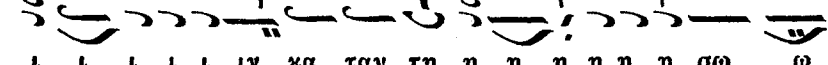
Α α πας γη γε νη η η ρς κη τα τω τω πνε ευ μα
 τι ι λα αμ πα α διυ χου με ε νο ο ος και νη γυ υ
 ρι ξε ε ε τω ω ω δε α υ λω ων νο ο ο ο
 ω ων φυ υ σι ις γε ραι αι ρου ου σα α την ι ε
 ρα αν πα αν η η γυ υ ριν της Θε ο ο ο μη
 η η η η το ο ο ρο ο ος και αι βο α α
 α α τω χαι αι ροι οις πα αμμι κα ρι ι στε ε
 Θε ο ι ο ο κε Α γνη η η η α ει πα αρ θε ε ε νε ε
 ε ε ε

Σύντομον Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ Δ' ἤχου $\frac{4}{\beta\lambda}$ Πα


 Κυ ρι ε η εκ Πα τρος σου ου γεν νη η σις α

 χρόνος υ παρ χει και αι α α ι ι ι δι ι ι ι ος

 η εκ Παρ θε νου σαρκω ω σις α φραστος αν θρω ω ποις και

 αι α ανερ μη η η η νε ε ε ευ τος και η

 εις Α α δου ου κα θο οδος φο βε ρα δι α α βο ο ο

 λω ω και τοι οις Α αγ γε ε ε λοι οις α α αυ του

 Θα να τον γαρ πα τη η σας τρι η με ρος α α νε

 ε ε ε στης α φθαρ σι αν πα ρεχων α ανθρω ω ω

 ποις και το ο ο με γα α ε λε ε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν τοῦ Δ' ἤχου $\frac{4}{\beta\lambda}$ Πα


 και εν δυ σω ω ω ω με λε ε ε ε ε ε

 θα α α α α ια α α α α α τα α ο

 ο ο πλα α α α ια α α τα α ο ο


 πλα α α του ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ου ου ου ου ου ου φω ω ω ω ω ω ω ω

 ω ω του ου φω ω τος ο ο ο ο

 ο ο ο ο ο πω ω ως δι α πλε ε ε

 ε ε ε ευ σα α δι α α πλε ε σα αν τε ε ες

 το της νη η οτει ει ει ει ει ει ει ει ει α

 ας με ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε γα α πε

 ε ε ε ε ε λε ε ε ε ε λα α με γα πε

 ε λα γο ο ο ιο ο ο ο ος εις την τρι ι ι

 η η η η με ε ε ε ε ρο ο ο ο ιο ο ο

 ο ο Α α να σ α α α α α α α α α

 α α α α στα α Α να α α στα σι ι

 ι ι ι ι ι ιν κα ταν τη η η η η η η σω ω

ω ω ω ω ω ω με ε ε ε εν

Σύντομον Εἰρημολογικὸν τοῦ πλ. Α' ἐκ τοῦ Κε

Ε σπε ρι νην προ σκυ νη σιν προ σφε ρο με εν σοι

τω α νε σπε ρω φω τι τω ε πι τε λει των αι ω ω

ων ως εν ε σω πτω δι α σαρ κος λαμπαντι τω κο ο

σμων και με χρις Α δου κα τελ θο ντι και το ε κει σε σκο

τος λυ σαν τι και το φως της α να στα σε ως τοις ε

θνε σι δει ξαντι φω το δο τα Κε υ ρι ε θα ξο α σι

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ πλ. Α' χ ᾠ

Η σα ε α α χο ο ρε ε ευ ε ε η

η Πα αρ θε ε ε νος ε ε σχε ε ε εν εν γα α στρι

και ε ε ε τε κε εν Υι υν υι ο ον το ον

Εμ μα α νου ου ου ηλ Θε ο ο ον τε και

αι α α α α αν θρω ω πον Α να το κη η ο νο

ο μα α αυ τω ο ο ον με γα α α λυ

νο ον τε ες την Παρ θε ε νο ον μα κα ρι ι ι

ζο ο ο ο με ε ε εν

Σύντομον Στιχηραρικὸν τοῦ πλ. Α' ᾠ Πα

Ο ο ο που ου ε πι ι σκι ι α α σει η

χα ρις σου Α αρ χα α αγ γε ε ε ε λε ε

κει θεν του δι α α βο ο λου δι ω κε ται αι η η

δυ υ υ υ να α α α μιν ου φε ρει γαρ τω φω

τι ι σου προ ο σμε ε ε ε νειν ο πε ε σω ω

ων Ε ε ω σφο ο ο ο ρος δι ο αι αι του

με εν σε τα πυρ φο ρα αν του ου βε ε ε ε ε λη

τα κα θη μων κι νου με να α α α πο ο ο ο

σβε ε ε σον τη με σι ι τει α α σου λυ

τρον με ε νο ος η η μα α ας εκ τω ων σκαν δα α

α α λω ων α ο αυ του | α ξι υ υ υ
 ή θέσις αυτή εκ του
 υ υ υ υ μνη η η α ξι υ μνη η τε ε ε ε
 άργου Στιχηραριου έλήφθη
 λε ε ε ε ε ε ε | Μι χα η ηλ
 Αρ χα αγ γε λε

Άργον Στιχηραρικόν μλος του πλ. Α' ή Πα

Τι ι ι ι ι ι ι ι σ α α να χαι αι
 ει ι ι ξη η η η η η η η ης σου ου τα α
 υ υ υ υ υ δα α τα υ υ δα α τα ω ω ω
 ω ω Ι ι ι ι ι ι ι ι ι ο ο ο ο ο ο
 ο ορ δα α α α α α α τα ω Ι ορ δα α νη
 τι υ ι ι ι ι α α α να πο ο δι ι ι ι
 ξει ει το ρει ει ει ει ει ει ει ει ει θρο ο ο ο
 ο ο ο ο ο ο ον καν αυ αι αι αυ αυ ου ου

ου προ ο ο ο βαι αι αι αι αι αι αι νει ει ει
 ει ει εις τη η η η η η η κα α τα φυ υ υ
 υ υ υ αι ι ι ι ι ι ι ι ιν πο ο ο ο
 ο ο ο ο ο ρει ει ει ει ει ει ει γει ει ει
 ει ει αν

Ειςμολογικόν σύντομον του πλ. Βου

Κυ ρι ε πα ρι στα το τω τα φω σου Μα ρι α
 α Μαγδα λη νη και εκλαι ε βο ω σα και κη που
 ρον σε νο μι ι ι ζου σα ε λε γε που ε
 κρυψας την αι ω νι ον ζω ην που ε θη κας τον
 ο πι θρο νου Χερουβιμ οι γαρ του ου ου τον φυ λας
 σοντες α πο του φο ο βου α πε νε κρω θη σαν η
 τον Κυ ρι ον μου δο τε μοι η συν ε μετ κταν γα σα τε
 ο εν νε κρω και τους νε κρου εως ανα στη σας θε ξα

α σοι οι

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ λ. ^Θ Βου

θε ε ε ε ο ο ο φα νει ει ει ας
σου ου Χρι ι ι στε της προς η μας συμ πα θω
ω ω ως γε ε ε νο ο με ε ε νης Η σα α
ι ας φως ι δων α α α νε ε σπε ε ρο ον εκ
νυ υ κτο ος ο ορ θρι ι σα α ας ε κρα αυ γα
α α ξεν α να στη η η σο ο ον ται οι νε
κρη και ε γε ερ θη η η σο ο ο ον ται αι αι
αι αι οι εν τοι ος μνη μει ει ει ος και πα
α αν τε ες οι εν τη γη η η α γα α
αλ λι ι α α σο ον ται αι

Σύντομον Στιχηρικὸν μέλος τοῦ πλ. ^Θ Πα

Κυ ρι ε με γα και φο βε ρο ο ον υ υ παρ χει
της σης α να στα α α α σε ε ε ε ως το ο μυ

στη η η η η η η η ει ον ου τω γαρ προ
ηλ θε ε ες ε ε εκ του ου τα α α φου
ως νυ υμ φι ι ος ε εκ πα στα α α δος θα
να τω θα α να α α το ον λυ υ σας ι να τον
Α α δα αμ ε λευ θε ρω ω ω σης ο θεν εν
ου ρα α νοι ος Αγ γε ε ε λοι χο ο ρε ευ ου κυ ου
ου σι και ε πι ι γης αν θρω ποι οι δο ξα α ζου
ου ου σι την εις η μας γε νο με νην ευ σπλαγ χνι
αν σου ου φι λα α αν θρω ω ω πε

Ἀργὸν Στιχηρικὸν τοῦ πλ. ^Θ Πα

Ε κα α α α α θι ι ι ι ι ι ι
σε εν Α α δα α α α α α α αμ α α πε ε
ε ε ε ε να α α Α πε να αν τι ι του Πα α
α α α ρα δει ει ει ει ει σου ου κοι την ι ι

εν τοις πι ι στοις ευ θε ε ε ες ε ε γκαι νι ξε
ται φως γαρ και ει ει ρη η η νη η δι
ο ο τι τα σα προ ο στα α α αγ μα α α τα

Σύντομον Στιχηραρικόν μέλος τοῦ Βαρέως

Δευ τε α γαλ λι α σω ω ω ω ω με ε
θα τω ω Κυ ρι ι ι ω και ευ φραν θω ω
ω ω ω ω μεν εν τη α να στα α σει αυ
του ου ο ο τι συν η η γει ρε νε ε
κρου ου ους εκ των του ου Α α α δου ου α λυ υ
υ υ υ τω ων δε ε σμων και ε θω ρη σα το
τω κο ο σμω ως Θε ο ο ο ος ζω ην αι ω
φι ι ον και το με γα ε ε ε ε ε λε ε ε ος

Ἄργον Στιχηραρικόν μέλος τοῦ Βαρέως

Δευ τε α α πα α α ι α α αν τε

ε ε ες πι στως πα νη η γν υ ρι ι ι ι
ι ι σω ω ω ω ω ω ω ω με ε εν των προ
νο ο ο ο ο ο ο ο ο ο μου ου ου ου Πα
α α α α α α α τε ε ε ε ε ε ε ε ε
ε ε ε ρων Α βρα α α α α α α α
α αμ και αι αι αι αι αι των συν α αυ τω ω ω
ω ω ω την ε τη η η αι ι ι ι ι ο
ο ο ο ο ο ο ο ον μνη η η η η η η η η
η η η η η η η η η η η η η η η η η
I ι ου υν ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου
δα τη η η η η η η η η η η η η η η η
η η η η η η η η η η η η η η η η η
ι ι ι ω ω ως τι ι ι ι ι ι μνη η η η η
η η σω ω ω τι μη σω ω με ε λε ε ε εν

τους ε ε ε εν Βα α βυ λω ω νι ι
 ι ι ι ι ι Παι αι αι αι αι αι δα α
 α α α α ας

Σύντομον Τετράφωναν σύστημα τοῦ Βαρέως

Δο ξα σοι τω δει ξαντι τω φως δο ξα
 εν υ ψιστοις Θεω και ε πι γης ει ρη η νη εν
 εν θρω ποις εν δο κι ι α

Υ μνον ου μεν σε εν λο γου μεν σε προ σκυ
 νου μεν σε δο ξο λο γον μεν σε ευ χα ρι στου με
 εν σοι δι α την με γα α λην σου δο σ ξαν

Ἔτερον παράδειγμα τοῦ Βαρέως κατὰ τὸ Πεντάφωνον

Κυ υ ρι ε Βα σι λευ Ε πουν ρα νι
 ε Θε ε ε ε Πα τερ Παν το κρα α τωρ Κυ ρι ε Υι
 ε μο νο γε νης Ι η σου Χρι στε και α α

γι ον Πνε ε ευ μα

Κο υ ρι ε ο Θε ος ο α μνος του Θε ου ο

Υι ος του Πα τρος ο αι αι ρων την α μαρ

τι ι ι αν του κο ο σμου ε λε η σον η

μας ο αι αι ρων τας α μαρ τι ι ας του κο ο ο σμου

Παράδειγμα τοῦ Βαρέως κατὰ τὸ σύντομον

Στ χηραρχικόν μέλος

Δου ου λοι οι Κυ ρι ο σον Αλ λη η λι υ ου ου

ι ι ι ι α αι νει ει ει τε ε το ο

νο ο μα Κυ υ ρι ι ι ι ου ου αι νει ει τε

δου ου λοι οι οι Κυ ρι ι ον οι οι οι Ε ε στω

ω ω τε ες εν οι οι οι κω Κυ υ ρι ι ι

ι ου ου εν α αυ λαι; οι ω κω Θε ε

ε ου η η μων

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ ἤχου λ̣ ᾠ̣ Νη

Κυ υ ρι ε ει και ως νε κρο ον εν μνη
 μει ει ω Ι ου δαι οι σε ε κα τε θεντο αλλ ως
 Βα σι λε α υ πνου ου ουν τα στρα τι ω ται σε ε
 ε φυ λατ τον και ως ζω η ης θη σαι υ ρον σφρα γι δι
 ε σφρα γι σαντο αλ̣ λα α νε στης και πα ρε εσχες
 α φαρ σι αν ταις ψυ χαι αις η η μων

Ἔτερον σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ λ̣ ᾠ̣ Νη Γα

Ε πτα πλα σι ως κα μι νον των Χαλ δαι αι
 ων ο τυ ραννος τοις Θε ο σε βε ε σιν εμ μα νως ε
 ξε καυ σε δυ να μει δε κριτ τοννι πε ρι σω θεν τας
 του ουτους ι δων τω Δη μι ουρ γω και Λυ τρω τη αν
 ε βο α οι παι δες ευ λο γει τε Ι ε ρεις αν
 υ μνει τε λα ος υ περ υ ψου τε εις παντας τους αι ω νας

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ πλ. δ' ᾠ̣ Νη

Ρα αβδος ει εις τυ υ πον του ου μν στη η η ρι ου
 πα α ρα α λα αμ βα α α νε ε ε ε ται
 τω βλα στω ω ω γαρ προ ο ο κρι ι ι νει το ον Ι
 ε ε ε ε ρε ε ε ε α τη σται ρευ ου
 ση δε πρω η ι, ν Εκ κλη η σι ι α νυ υν ε ε ξη
 η ην θη η η σε ξυ υ υ υ λο εν Στα
 α αυ ρου εις κρα α τος και στε ρε ε ε ε ε ω ω
 ω ω μα

Ἔτερον Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ ἤχου πλ. δ' ᾠ̣ Νη Γα

Συ υ μου ου ι σχυς Κυ ρι ι ε συ μου
 και δυ υ να α μις συ Θε ο ο ο ος μου συ μου α
 γα αλ λι α α μα ο Πα τρι ι κου; κολ που; μη η
 λι ι ι πων και την η με τε ραν πι ω χει ει ει

ει ει ει ει αν ε ε πι σκε ψα με ε νος
 δι ο ο ο ο ο ο συν τω Προ φη η η τη Αβ
 βα κο ου ου ουμ σοι κραυ γα ζω τη δυ να α α
 α μει σου δο ο ο α ξα φι λα αν θρω ω πε

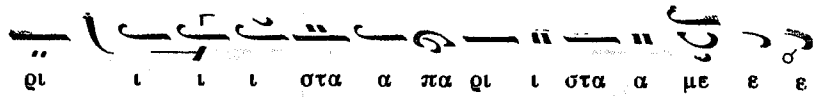
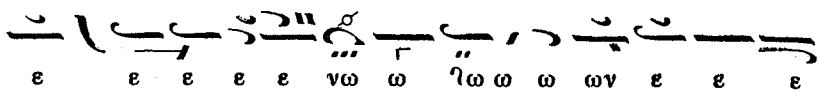
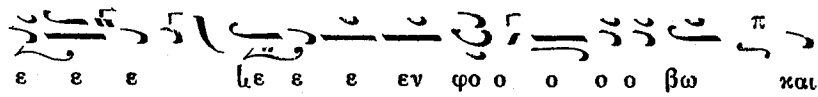
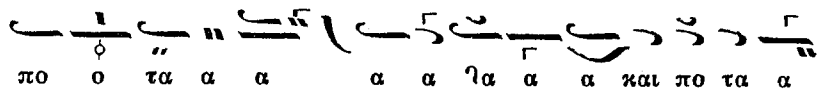
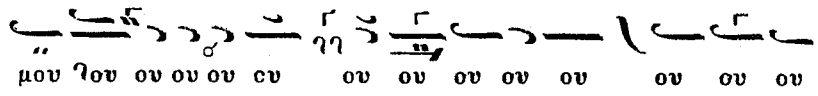
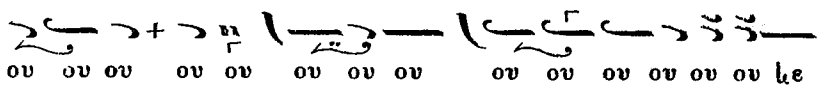
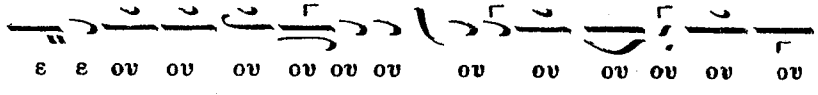
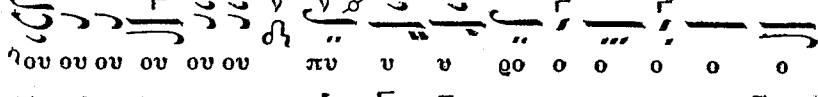

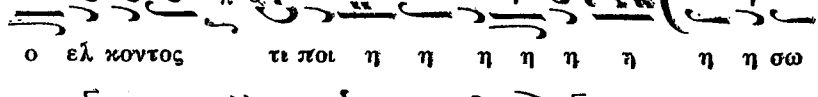
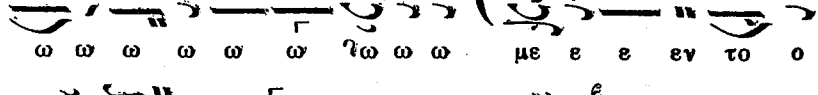


Σύντομον Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ ἁ ὁ Νη

Χρι στον δο ξο λο γη σω ω μεν τον α να στα
 αν τα εκ νε ε ε κρω ω ων ψυ χην και σω ω
 μι γα αρ α να λα α βων τω πα θει α παλ λη
 η η η λων δι ι ε τε ε με της α χρα αν
 του μεν ψυ υ υ χη η ης εν α δου κατελ θου ου
 ου ση ης ον και ε ε σκυ υ υ υ λε ε ε
 ευ σε τα φω δε ε δι ι α φθο ο ραν ουκ
 οι οι οι οι δε το Α α α γι ι ο ον σω ω ω

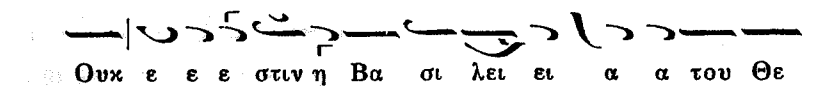
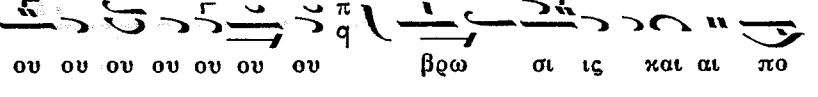
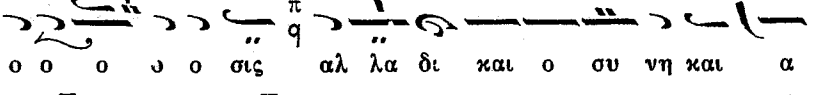
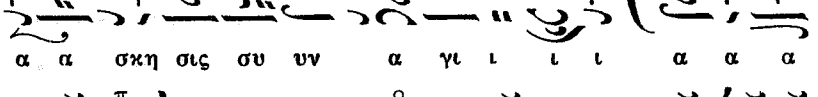
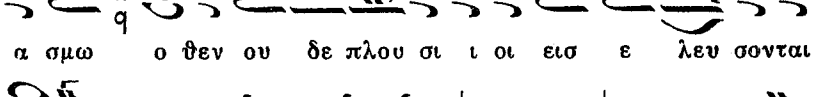
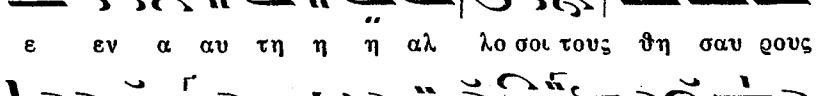
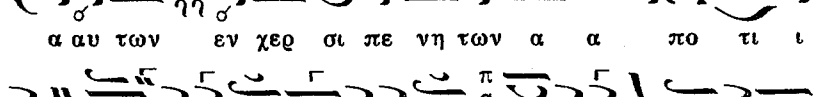
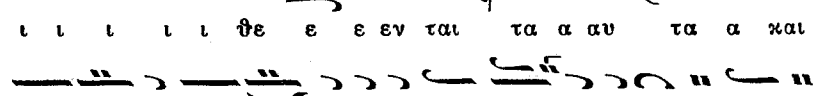
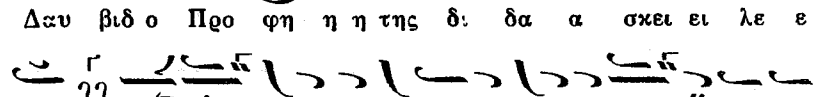
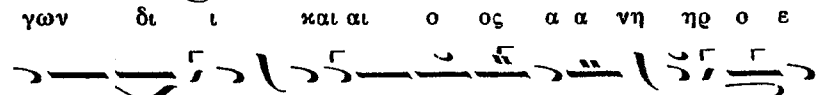
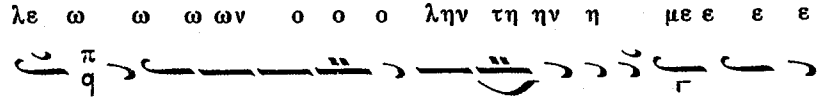
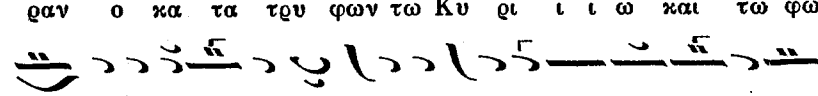
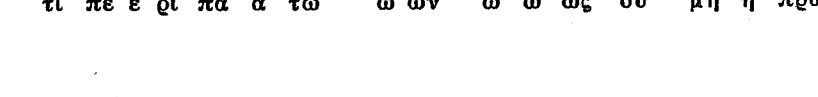
ω μα του Λυ τρω του των ψυ υ χω ω ων η η
 η η μων

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ ἁ ὁ Νη

Ο ταν τι θε ε ενται αι θρο τι θεν ται αι θρο ο
 ο ο νοι οι και α νοι οι οι οι οι οι οι οι οι οι
 γω ω ω ω ω ω ω γω ω ων ται αι αι βι ι ι ι
 ι ι γι ι ι ι βλοι και αι Θε ε ε ε ε
 ε ε ε ε και Θε ε ο ο γο ο ο ος εις
 κρι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι
 κα α α θε ε ε ε ε ε ε ε ξη η η η η η η η
 η κα θε ξη ται ο ποι οι οι οι οι οι γοι οι
 οι ο ο ος φο ο ο ο ο ο ο ο βο ο ο
 ος το ο ο ο ο τε Α α α α α α α α
 α α α γ γε ε ε ε λω ω ω ω ων πα


 ρι ι ι ι στα α πα ρι ι στα α με ε ε

 ε ε ε ε ε νω ω ῖω ω ω ων ε ε ε

 ε ε ε ἔε ε εν φο ο ο ο ο βω και

 πο ο τα α α α α ῖα α α και πο τα α

 μου ῖου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ἔε

 ε ε ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ῖου ου ου ου ου ου πυ υ υ ρο ο ο ο ο ο

 ο ος ε ε ε ε ε ε ε ε ε ελ κο ο

 ο ελ κοντος τι ποι η η η η η η η η σω

 ω ω ω ω ω ῖω ω ω με ε ε εν το ο

 ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

 ο ο ο ο ῖο ο ο ο ο ο ο ο ο τε

Ἡμέτερα Δοκίμια. Ἦχος 4 Πα


 Ουκ ε ε ε στιν η Βα σι λει ει α α του Θε

 ου ου ου ου ου ου ου βρω σι ις και αι πο

 ο ο ο ο ο σις αλ λα δι και ο ου νη και α

 α α σκη σις ου υν α γι ι ι ι α α α

 α σμω ο θεν ου δε πλου σι ι οι εισ ε λευ σονται

 ε εν α αυ τη η η αλ λο σοι τους θη σαν ρους

 α αυ των εν χειρ σι πε νη των α α πο τι ι

 ι ι ι ι ι θε ε εν ται τα α αυ τα α και

 Δευ βιδ ο Προ φη η η της δι δα α σκει ει λε ε

 γων δι ι και αι ο ος α α νη ηρ ο ε

 λε ω ω ω ω ο ο ο λην τη ην η με ε ε ε

 ραν ο κα τα τρυ φων τω Κυ ρι ι ι ω και τω φω

 τι πε ε ρι πα α τω ω ω ω ω ου μη η προ

σκο ο ο ψη ταν τα δε πα αν τα προς νου θε
σι αν η μων γε γρα α πται ο πως νη στευ ο ον τες χρη
στο τη τα α ποι η η η η σω ω ω ποι η
η σω ω ω μεν και δι η η μιν Κυ υ ρι ι
ος αν τι των ε πι ι γει ει ει ων τα επ ου ρα α
α α νι ι ι ι α

Ἦχος Δ

Ε τε ε ε χθης ως αυ το ος η θε ε ε λη
σας ε φα α α νη ης ως αυ το ος η η βου λη
η η η θης ε ε πα θε σα ρ κι ο Θε ο ο
ο ος η η η η μων εκ νε κρων α α
νε ε ε ε ε στης πα τη η σα α ας τον θα α α
α α α α α να τον α νε λη η η φθη
η ης ε ε εν δω ο ο ο ξη ο τα ου υμ πα

αν τα πλη η ρων και α πε ε στει ει λας η η μι
ιν Πνε ε ε ευ μα α θει ει ει ον του αν υ
μνειν και δο ξα ζει ει ειν σου ου ου ου την Θε ε
ο ο ο ο ο ο ο ο τη τα

Ἦχος γ Γα Πα

Α φι ε ρω θει ει ει εις τω Θε ε ω ω ω
ω εκ κοι λι ας μη η τρι ι ι κης ως αλ
λος Σα μου ου ου ηλ Πα α α α τερ Ε ευ θυ υ
υ μι ι ι ι ι ε ε φε ρω νυ
μω ως γε ε γο ο νας ε ε ε ευ θυ υ
μι ι ι α τω ω ων πι ι ι στων βα κτη
ρι ι α α και ε ε δραι αι αι ω ω ω ω μα α
του α γι ου Πνευμα α το ο ος οι κη η τη η ρι ι

ου φω ω ω ω το ο ο ο ο πω ως

δι α πλε ε ε ε ε ευ σα δι α πλε ευ

σα α α αν τες το της νη σται ει ει ει

ει ει ει α ας με ε ε γα α α πε ε λα α

α γος εις την τρι η με ε ρον Α να α α α α

α α στα α α Α να α στα α α σιν κα

ταν τη σω ω μεν του Κυ ρι ου ου και Σω τη

η ρος η η η μων Ι η σου Χρι ι ι στου του ου

σω ζοντο ο ο ος τας ψυ υ χας η η η μω ων

Ἦχος λ̣ ᾠ Πα

Δο ο ο ο ο ξα α Πα α τρι ι ι ι και

αι Υι υι ω κη Α γι ι ω Πνε ευ μα α α τι

Ο ο ο που ου ε πι σκη α σει η χα ρις σου ου

Α αρ χα γ γε ε λε ε κει θε ε εν του ου Δι α βο

ο ο ο λου δι ω ω ω κε ται αι η δυ υ υ

υ υ υ να μισ ου φε ρει γαρ τω φω τι ι σου

προ ος με ε ε νειν ο πε σών Ε ε ως φο ο ο

ο ο ρος δι ο ο ο αι του με ε ε εν σε

τα πυρ φο ο ρα α α αυ του βε ε ε ε

ε ε λη τα καθ η μων κη νου με να α πο ο

ο ο ο ο σβε ε ε ε σον τη με σι τει

α σου λυ τρου με ε νο ος η η μα α ας εκ τω

ων σκαιν θα α α λω ων α α αυ του α ξι

υ υ μνει ει τε ε ε ε ε λε ε ε ε ε ε

ε Μι χα η η ηλ Αρ χα αγ γε λε

Ἦχος λ̣ ᾠ Πα λε ε Δο ο ο ξα Πα α τρι και Υι

υι ω και α γι ι ω Πνε ευ μα α α τι

Ο ο σι ι ε Πα α α α τερ εις πα σαν τη ην γην
 ε ε ξη η η η ηλ θε εν ο ο σ φθογ γος
 των κα το ορ θω μα α α τω ων σου δι ων εν
 τοις ου ρα α νοις ευ ρες μι σθον των κα μα α α
 τω ων σου των Δαι μο νων ω λε σας τας φα
 α α α λα α αγ γας των Αγ γε ε ε ε λω ων ε
 φθα α σας τα τα α α α α αγ μα α α α τα
 ω ω ων τον βι ι ι ι εν α με εμ
 πτω ως ε ζη η η η η λω σας παρ ρη σι
 αν ε ε ε χων προς Χρι στο ο ον τον Θε ε ο ον ει
 ρη η νην αι αι αι αι τη η η η σαι ται αις ψν
 χει αι αι αι αι αι ταις ψν και αις η μων

Ἦχος Γα

Μη τηρ μεν ε ε γνω ω ω σθης υ περ φυ υ
 σιν Θε ε ε ο το ο ο κε ε ε ε μει
 νας δε πα αρ θε ε ε ε ε ε νος υ περ λο
 ο ο ο γο ον και εν νοι α αν και το θα αυ
 μα του το κου ου σου ερ μη νευ σαι γλω ω ω ωσ σα α
 ου δυ να ται πα ρα δο ο ξου ου γα αρ ου ου
 σης της συλ λη η η ψε ως Α α γνη α κα
 τα α α λη η πτο ος ε ε ε στιν ο τρο ο
 πος τη ης κυ η σε ως ο ο ο που γαρ βου ου
 λε ται Θε ε ος νι κα α ται αι φυ υ υ σε ε ως τα
 α α ξις δι ο σε πα αν τες Μη τε ρα του Θε ε ε
 ου ου γι νω ω σκο ο ον τες δε ο με θα
 σου ου ε ε εκ τε ε ε νω ω ως πρε ε εσ

βε ε ε ε ευ βε του σω θη η ναιτας ψυ υ χα ας η
η μω ω ω ω ω ω ων

Ἦχος Ἀ Νη

κε Δο ο ξα Πα α τρι ι ι και Υι τι ω ω
και Α γι ω ω Πνε ε ε ε ευ μα α
α τι

Τη Υ ψη λο φρο να γνω ω ω μην των κα κι στω
ων Φα ρισ σαι αι αι αι ων ο παν των Κυ υ
υ υ υ υ ρι ι ι ι ος πα ρα βο λι
κως εκ φρε ευ γειν τα αυ την ε δι ι ι ι
ι ι δα α α α ξε και μη η η υψη λο ο
ο ο φρο ο νει ει ει ει ει ει εν πα ρ ο ο
δει ει φρο ο ο ο νει ει ει ει ει ει εν πα αν τας
ε παι αι αι δε ε ε ευ σεν υ πο γραμ

μο ος και αι τυ υ υ πος ο αυ το ος γε ε
νο ο ο ο ο με ε ε νος με χρι Στα αυ ρον
ου ου και αι θα α να α α α α του ε αυ
το ον Ε κε ε ε ε ε νω ω ω ω ω σεν ευ
χα ρι στου ου ουν τε ε ε ες ουν ουν τω τε
λω νη η ει ει πω ω ω μεν ο πα θων υ περ
η η μω ων και α πα θη η η ης δι α α με ει
ει ει ει εν να ας θε ε ε ος των πα
θω ων η η μα ας ρυ υ υ σαι και σω ω σαι τας ψυχα α
α ας η η η η μων

Δύο προσόμοιοι τρόποι καθ' οὓς ἀναγινώσκονται τὰ
Ἱερά Εὐαγγέλια ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ

ἀ' ἐκ τοῦ Z'
 X συρομένη φωνῇ ἀχρόνως

Δι α γε νο με νου του Σαβ βα του Μα ρι α
η Μαγδαλη νη η και Μα ρι α Ι α κω ω
βουκ·α Σαλω ω μη η γο ρα σαν α ρω μα τα ι
να ελ θουσαι α λει ψωσι τον Ι η σου ου ουν
και λι αν πρω ι της μι ας Σαββα α των ε ε ερ χον
ται ε πι το μνη μει ει ον α να τει λαν τος του η
λη ι ι ι ου και ε λε γον προς ε αυ τας
τι ις α πο κυ λι σει η μιν τον λι θον εκ της
θυ ρας του μνημει ει ει ου και α να βλε ψασαι θε
ω ρου σιν ο τι α πο κυ λι σται ο λι ι θος ην
γαρ με ε γας σφο ο ο ο δρα και ει σελ θου

σαι εις το μνη μει ει ον ει ει δον νε α νι σκον κα
θη η με νον εν τοις δεξι οι οις πε ρι βε βλη
με νον στο λην λευ κη ην και εξ ε θαμ βη η η
η η η θη σαν ο δε λε ε ε γει αυ αι
αι αις μη εκ θαμ βει ει ει ει σθε Ι η σου ν ζη τει
τες τον Να ζωει νον τον ε σταυρω με ε ε ε νον
η γερ θη ουκ ε στιν ω ω δε ει ει δε ο το
πο; ο που ε ε θη καν αυ τον αλλ υ πα α
γε τε ει πα τε τοις Μα θη ται ας αυ του και τω Πε
τρω ο τι προ α γει η μας εις την Γαλι λαι αι αν
ε κει αυ τον ο ο ψεσ θε κα θω ως ει ει ει
πεν υ μιν και εξ ελ θου ουσαι τα χυ ε φυ γον
α πο του μνη μει ει ου ει χε δε αυ τας τρω ο

μοῦ καὶ ε ε ε ἐκστασι ι ι ι ις καὶ οὐ δε

νι οὐ δε ἐν εἰ πόν ε φο γου οὐν το γὰ α α α α

α α α α α ρ

β' ἐκ τοῦ γ' Τὼ καὶ ῥω ε κει νῶ Μα ρι α εἰ στήκει

πρὸς το μνη μεῖ ο ον κλαι ου σα ε ε ξω ὡς ου οὐν

ε κλαι ε πα ρε κυ ψεν εἰ εἰς το μνη μεῖ ον καὶ θε

ὦ ρει δυο Ἀγγε λους ἐν λευ κοῖς κα θεζομε νου; ε να

πρὸς τη κεφα λη καὶ ε ε ε να π ο; τοῖς πο σιν ο που

ε κει το το Σω μα του Ι η σου ου ου καὶ

λε γου σιν αὐτῇ ἐκεῖ νοι γυ ναι τι κλαι αι αι εἰς

λε γει αὐ τοῖς ο τι ἦραν τον Κυριον μου καὶ οὐκ οι

δι που ου ε ε θη καν αὐ τον καὶ ταυ τα εἰ που

σα εσ τρα φη εἰς τα ο πι σω καὶ θε ὦ ρει τον

Ι ησουν ε στῶ τα καὶ οὐκ η δει ο τι ο Ι η

σου ου ους ε στι λε γει αὐ τη ο Ι ησους γυ ναι

τι ι κλαι αι αι εἰς τι ι ι να ζη τεις ε κει

νη δο κου σα ο τι ο κηπου ρος ε στι λε ε ε

γει αὐ τῶ Κυ υ ρι ε εἰ συ ε βα στασας αὐ τον

εἰ πε ε ε μοι οι που ου ε θη κας αὐ τον κα γῶ ὦ

αὐ τον α ρω ὦ ὦ λε γει αὐ τη ο Ιη σους

Μα ρι ι ι ι α στρα φει σι ε κεινη λεγει αὐ τῶ

Ραβ βου νι ο λε γε ται Δι δα α α α α α

σκα λε λε ε γει αὐ τη ο Ιη σους μη μου α

α πτου ου ου πω γαρ α να βε ε ε βη κα πρὸς τον

πα τε ρα μου πο ρευ ου δε πρὸς τους αδελφους μου καὶ εἰ πε

ε αὐ τοῖς α να βαι αι αι νῶ πρὸς τον Πατερα

μου καὶ Πα τε ε ε ρα η μων καὶ Θε ο ο ον

μου ου και Θε ο ο ον η μων ερχε ται Μαρια η
 Μαγ δα λη νη α παγ γελ λουσα τοις Μαθη ταις ο τι
 ε ω ρα κέ τον Κυ υ υ υ ρι ο ο ο ο ον και
 ταυ τα ει πεν αυ τη η η η η η η η η η

Δύο Γυμνάσματα τῶν φθορῶν ς

α' Ε ξε λε ξα α α μη ην πα ρα ρι πτει εισθαι
 εν τω οι κω ω ω του Θε ου μου μα αλ λον
 η η η η η Οι κει ει ει με ε ε εν σκη
 νω ω μα α σι εν α α α α μα αρ τω
 ω ω λω ω ω ω ω ων Αλ λη λου ου ου ου
 ι ι ι ι ι α

Φθορά Οἰμωγῆς ς

β' Κυ ρι ι ι ι ε μη ε εκ λι ι ι ι νη
 ης τη ην κα αρ δι ι α αν μου ου εις λο γου ους

πο νη ρι ι ι ι ι ας του προ φα σι ξε εσθαι
 προ φα α σεις εν α α μα αρ τι ι ι ι αις Αλ λη
 λου ου ι ι ι α
 παν τα κο ις παν τα τε ε ε φρα πα α αν τα σκι α

Εἰς τὴν Ὀρθὴν τῶν μουσικῶν χαρακτήρων γραφὴν
 συμβάλλουσι καὶ τὰ ἑξῆς :

α' Τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ
 τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ τὸ ἥ
 τίθενται καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς γραμμῆς καὶ εἰς τὸ τέλος.

β' Τὰ δὲ ἑξῆς καὶ ἥ μόνον εἰς τὸ τέλος
 γραμμῆς τίθενται οὐχὶ εἰς τὴν ἀρχὴν.

γ' Ἡ Βαρεῖα μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν γραμμῆς τίθεται
 εἰς τὸ τέλος οὐδέποτε

δ' Ὅταν ἔμπροσθεν τοῦ Ὀλίγου τύχη μία μόνη Ἀπό-
 στροφος με Κλάσμα ὁμοσύλλαβος καὶ ἰσόχρονος τίθεται
 Ὅμαλόν ὑπὸ τὸ Ὀλίγον ὡς

Πολλάκις τὸ Ὀλίγον δὲν ἰσοχρονοῖ με τὴν Ἀπόστροφον,
 πλὴν ὁ ἐπόμενος φθόγγος τῶν Κεντημάτων ἀναπληροῖ τὸ
 ἰσόχρονον

ε' Ὅταν χαρακτήρ τις ἀνιῶν ἢ κατιῶν, εἶναι συνδεμέ-
 νος μετὰ Ἰσου δι' Ὅμαλόν, ἢ Ἑτέρου εἰς τὸ τέλος γραμμῆς
 δὲν χωρίζεται ἀπὸ τοῦ Ἰσου, διότι χωριζόμενος ἀποβάλλει τὸ
 Ὅμαλόν, ἢ τὸ Ἑτερον, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ψάλτης
 ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ τὴν ποιότητα τοῦ ἀποβληθέντος χα-
 ρακτῆρος.

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελίς	Γραμμή	ἀντί	γράφε
✓ 28	12		
✓ 36	13	ρυθμικούς	ρυθμικούς
38	35	νονος	τόνος
39	9	750	756
41	22	60 3]4 : 6	60 3]4 : 9
✓ 75	7		
✓ »	10		
81	41	οἶα	οἶαι
82	12		
101	6	σαι σου	σας σσυ
103	15 β'	ἐπανεξέρχεται	ἐπανερχεται
»	3 α'		
»	27 γ'	παραδέσω	παραδώσω
»	28		
		εκ νε	εκ νε
108	11	Εἰρηολόγιον	Εἰρηολογικὸν
113	27	ἦχος. Ἔχει τὴν	ἦχος ἔχει τὴν
»	29	ὁ Κύριος	ὁ κύριος
114	5	πλ. β'	πλ. α'
»	22		
115	3		
119	29		
145	5	4 ἀπὸ 70	4 ἀπὸ 72

Σελίς	Γραμμή	ἀντί	Γράφε
173	15	Τροχαία θέσις	Τροχαία ἄρσις ✓
»	16	τρίβραχος	τρίβραχυς ✓
189	4	Ο Ο Θε ο	Ο Ι Θε ο ✓
»	7	Ο Ι	Ο Ι ✓
204	21 34 (+)		✓
208	2		✓
244	22		
245	7		
246	26	τα σας Δα νι	τα σας Δα νι
»	26	των χα	των χα
253	21	ο πι	ε πι
256	8	ρε τυ	ρε το
263	11		
268	18	θε	θες

Πίναξ τῶν Περιεχομένων

	Σελίς
Πρόλογος	α—γ
Θεωρία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς	1
Κλίμαξ. Ποσόν	2
Χαρακτῆρες Ποσότητος	3
Χρόνος καὶ Χρονικοὶ Χαρακτῆρες	4
Χαρακτῆρες Ποιότητος	5
Μαρτυρίαι. Γένος. Χειρονομία.	6—7
Χρονικὴ Ἀγωγή	9
Παραλλαγὴ, Ἡ Διαπασῶν Κλίμαξ	10
Συνεχὲς Παραλλαγὴ	12
Σύνθεσις Χαρακτῆρων	13
Γυμνάσματα	16—19
Μελος καὶ Παραδείγματα	20—21
Ὁρθογραφία μουσικῶν Χαρακτῆρων	
α' Ποσότητος. Περί Ἰσου κ.λ.π.	22—30
β' Χρονικοὶ Χαρακτῆρες	30—34
Χαρακτῆρες Ἰσότητος	34
γ' Χαρακτῆρες Ποιότητος	34—37
Σύστημα. Τόνος. Ἐπόγδοος. Ἐπιενδέκατος	
Χορδὴ Τόνοι καὶ Συστήματα	38—39
Τετράχορδον. Διατονικὴ Κλίμαξ	40—41
Οἱ ἑξ' Ἐπόγδοοι. Οἱ Ὀκτώ Ἐπιενδέκατοι	42
Πίναξ Μειζόνων καὶ Ἐλασσόνων	43
Συμφωνία ἢ Συνιηχσις	44
Ἀμετάβολον Σύστημα Φερόμενοι	46
Ὑφεςις. Δίεσις. Φθοραὶ	46—48
Ὑπάτη, Μέση, Νήτη	49
Συνδιασμός φθορῶν καὶ Μαρτυριῶν	49
Μαρτυρίαι τῶν ἤχων	50
Ρίζαι Μαρτυριῶν δηλωτικαὶ τῶν τόνων	51
Ἐστῶτες φθόγγοι. Φερόμενοι	52—54
Φερόμενοι ἡμετέρας μεθόδου	54
Προσλαμβανόμενος. Συναφή. Διαζευκτικὸς	56
Τόνοι καὶ Τετράχορδα κατὰ τὸ σύστημα Πυθαγόρα	56—51
Τετράχορδα ἐπὶ Μονοχόρδου	60
Ἡ Βυζαντινὴ Κλίμαξ ἡμετέρου συστήματος	61
Ἡ Δεκαπεντάχορδος Πυθαγόρου κατὰ Χρύσανθον	62

	Σελίς
Ἦχος καὶ Παλμοὶ Χορδῆς	63
Ἡ Κλίμαξ τῆς Εὐρωπαϊκῆς	64
Σχέσις φθόγγων. Ὑφος καὶ Μεταβολή	65
Ἦχος. Ὑποδιαίρεσις ἤχων	67—68
Δεσπόζοντες Ὑπερβάσμιτοι Καταλήξεις καὶ συμφωνίαι Δεσποζόντων	69
Παραχορδή	70
Ἐλξίς	71
Ἀπήχημα	76
Ἡ Παλαιὰ Βυζαντινὴ μουσικὴ Γραφή	79
Ἐκφωνητικὰ σημεῖα	80
Πολυσύλλαβοι φθόγγοι	86
Τροχὸς Δισπενταχόρδου	88
Τετράχορδον Πολυσυλλάβων	89
Παραλλαγὴ Παλαιᾶς γραφῆς. Μετροφωνία κατὰ Χρύσανθον	90
Ἦχος Πρῶτος	91
» Δεύτερος	96
» Τρίτος	104
» Τέταρτος	106
» Πλ. Δεύτερος	113
» Βαρὺς	130
» Πλ. Τετάρτου	135
Ἐναρμόνιον γένος	142
Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος	144
Γενικὸς Πίναξ ὄλων τῶν τόνων	147
Ἰσον καὶ Ἰσοκράτης	149
Οἱ Ψάλται. Οἱ ἱερεῖς καὶ Διάκονοι	151
Οἱ Ψάλται καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν μετὰ τῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων	152
Μελοποιία	156
Μίμησις	159
Παλλογία	160
Ἐπανάληψις	161
Ἀναλογία	162
Ρυθμική	162
Χρόνος	»
Ποὺς	164

	Σελίς
Ι ἐνή ποδῶν	165
Μέτρα	166
Ρυθμός	168
Ρυθμοποιῖα	169
Ἀγωγή Ρυθμικῆ Μεταβολῆ	170
Ἦθη ρυθμικῆς Ἐμφασίς ρυθμικῆ	171
Σχήματα Ποδῶν	172
Σύνθετος ρυθμός	174
Προσφδία	175
Λίσσημος Ποὺς	178
Τρίσημος Ποὺς	182
Εἰσολογικὸν, Στιχηραϊκὸν, Παπαδικὸν	184
Χορφδία	»
Ρυθμικὰ δοκίμια	185
Ρυθμικὴ ἀντίφασις Χρυσάνθου	189
Ἡ Β· Μουσικὴ ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων «ἡ Ζωή»	192
Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐκ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως	196
Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐκ τῶν τοῦ Ι. Σακελλαρίδη	210
Ἐκ τῶν τοῦ μ. Σ· Χουρμουζίου	228
Μουσικαὶ κρίσεις	233
Κριτικὴ δημοσίευσις εἰς Πάφον	234
Ἕμινάσματα διαφόρων τρόπων τῶν 8 ἤχων	236
Ἡμέτερα Δοκίμια εἰς τοὺς 8 ἤχους	267
Δύο τρόποι Προσομοίων Εὐαγγελίων	267